

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Samospráva, hospodaření a rozvoj malých měst

Bc. Anežka Knitlová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Anežka Knitlová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Samospráva, hospodaření a rozvoj malých měst

Název anglicky

Self-government, economy and development of small towns

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy, hospodaření a rozvoje malých měst. Výzkum bude zaměřen na města Úpice (okres Trutnov), Česká Skalice (okres Náchod) a Dobruška (okres Rychnov nad Kněžnou).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní demografické, sociální a ekonomické ukazatele obcí.
2. Analyzovat rozpočtové hospodaření samospráv.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozpočtů a rozvoje.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v různých obcích. Práce bude postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

obec, samospráva, rozpočet obce, příjmy, výdaje, regionální rozvoj, rozhodovací rozpočtový proces, dotace

---

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- HEINELT, H. – MAGNIER, A. – CABRIA, M. – REYNAERT, H. (eds.). *Political Leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor*. Cham: Palgrave Macmillan, 2018.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOŽÁTKOVÁ STRÁNSKÁ, P. Analysis of financing the Municipalities in the Czech Republic. *International Journal of Mathematical Models and Methods in applied sciences*, Issue 8, Vol. 6, p. 917-925, 2012.
- KRUNTORÁDOVÁ, I. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2744-1.
- KUKUCKOVA, S. – BAKOS, E. Does Participatory Budgeting Bolster Voter Turnout in Elections? The Case of the Czech Republic. *NISPACEE JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND POLICY*. Vol.: 12, Issue: 2, p. 109-129, 2019.
- PROVAZŇIKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- SEDMIHRADSKÁ, L. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- VYBIHAL, V. Fiscal Decentralisation and Its Impact on Economy of Municipalities in the Slovak Republic and Czech Republic. *Politické vedy*, Vol. 21, Num. 2, p. 78-100, 2018.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 2. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Samospráva, hospodaření a rozvoj malých měst“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6.4.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. Janu Čopíkovi, PhD. za cenné rady, odborné připomínky a poskytnuté materiály, bez kterých by tato práce nevznikla. Velký dík dále patří představitelům vybraných měst za jejich vstřícnost a ochotu poskytnout rozhovory a podělit se o své zkušenosti a názory k danému tématu. Ráda bych také poděkovala své rodině, která mi byla oporou po celou dobu studia.

Samospráva, hospodaření a rozvoj malých měst

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou hospodaření a financování malých měst v Královéhradeckém kraji. Jedná se o komparativní případovou studii, pro kterou byla vybrána města Dobruška, Česká Skalice a Úpice. Cílem práce je charakterizovat demografickou strukturu vybraných měst, analyzovat jejich rozpočtové hospodaření a definovat charakter rozhodovacích procesů v oblasti rozpočtů, investic a rozvoje. Teoretická část práce uvádí základní pohledy na obecní zřízení a fungování samospráv z hlediska financování a rozhodování o dílčích úkonech. Dále obsahuje podkapitulu týkající se možností participace občanů na samosprávě a rozvoji obce. Tyto teoretické pasáže jsou doplněny výzkumy z odborných článků. Praktická část této diplomové práce vychází z dat Ministerstva financí, Českého statistického úřadu a dokumentů dostupných na oficiálních stránkách měst. První část nabízí základní charakteristiku vybraných měst, druhá je věnována analýze demografické struktury a třetí obsahuje analýzu hospodaření a financování jednotlivých měst, jejíž výsledky jsou porovnány na konci praktické části. Zmíněná data jsou doplněna o postřehy z rozhovorů, které poskytli představitelé (starostové, místostarostové, zastupitelé) vybraných měst.

Klíčová slova: Obec, samospráva, rozpočet obce, příjmy, výdaje, regionální rozvoj, rozhodovací rozpočtový proces, dotace

Self-government, economy and development of small towns

Abstract

The diploma thesis deals with the management and financing of small towns in the Hradec Králové region. This is a comparative study case for which the towns of Dobruška, Česká Skalice and Úpice were chosen. The aim of this thesis is to characterize the demographic structure of these selected towns, to analyze their budgetary management and to define the character of decision-making processes in the areas of budgets, investment and development. The theoretical part provides basic views on municipal establishment and functioning of the government in terms of funding and decision-making about partial operations. It also contains a chapter regarding the possibility of citizens' participation in self-government and municipality development. This theoretical text is supplemented by research from expert articles. The practical part of this thesis is based on data from the Ministry of Finance, the Czech Statistical Office and documents available on the official websites of the selected towns. The first section offers basic characteristics of the selected towns, the second is devoted to the analysis of demographic structure and the third contains analysis of the management and financing of the individual towns. The results are compared at the end of the practical section. This data is supplemented by observations from interviews provided by representatives (mayors, deputy mayors) of the selected towns.

Keywords: Municipality, self-government, municipality budget, revenue, expenditure, regional development, decision-making process, grant

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Vývoj územní samosprávy v českých zemích.....	16
3.1.1 Od demokratické Československé republiky po vládu „jedné strany“	16
3.1.2 Transformace územních samospráv po roce 1989.....	16
3.2 Obecní zřízení	18
3.2.1 Typologie obcí	18
3.2.2 Orgány obce.....	22
3.2.3 Lokální autonomie obcí	24
3.3 Fungování municipalit v ČR.....	25
3.3.1 Fiskální decentralizace v ČR	25
3.3.2 Financování a rozpočet municipalit.....	26
3.3.3 Finanční řízení a rozhodování o dílčích úkonech samospráv	29
3.4 Občanská participace	31
4 Vlastní práce	34
4.1 Město Dobruška	35
4.1.1 Občanská vybavenost, kultura a turistické cíle.....	35
4.1.2 Obecní zřízení a samospráva města	36
4.2 Město Česká Skalice	38
4.2.1 Občanská vybavenost, dopravní infrastruktura a kultura	38
4.2.2 Obecní zřízení a samospráva města	40
4.3 Město Úpice	41
4.3.1 Občanská vybavenost, dopravní infrastruktura a kultura	41
4.3.2 Obecní zřízení a samospráva města	43
4.4 Demografická struktura měst	44
4.4.1 Počet obyvatel a věková struktura ve vybraných obcích.....	45
4.4.2 Podíl nezaměstnaných osob ve vybraných obcích.....	50
4.5 Analýza hospodaření a financování vybraných obcí	51
4.5.1 Hospodaření a rozpočty ve městě Dobruška.....	52
4.5.2 Hospodaření a rozpočty ve městě Česká Skalice.....	66
4.5.3 Hospodaření a rozpočty ve městě Úpice.....	85
4.6 Komparace výsledků analýz hospodaření vybraných měst	101

5 Závěr.....	111
6 Seznam použitých zdrojů.....	115
7 Přílohy	120

Rozhovor 1 Starosta města Dobrušky Ing. Petr Lžíčař	120
Rozhovor 2 Místostarosta Dobrušky Petr Sadovský	131
Rozhovor 3 Zastupitel města Dobrušky Ing. Mgr. Petr Tojnar.....	132
Rozhovor 4 Místostarostka České Skalice Bc. Gabriela Jiránková a vedoucí finančního odboru Ing. Jiří Fišer	141
Rozhovor 5 Starostka města Česká Skalice Ing. Zuzana Jungwirthová	153
Rozhovor 6 Zastupitel města Česká Skalice Bc. Martin Staněk Dis.	160
Rozhovor 7 Starosta města Úpice Petr Hron.....	171
Rozhovor 8 Zastupitel města Úpice Mgr. Martin Dytrych	182

Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa Královéhradeckého kraje s vyznačenými vybranými městy	34
Obrázek 2 Radnice na nám. F. L. Věka v Dobrušce	36
Obrázek 3 Složení zastupitelstva města Dobruška ve volebním období 2018-2022	37
Obrázek 4 Sousoší babičky s vnučaty v Ratibořickém údolí.....	39
Obrázek 5 Složení zastupitelstva města Česká Skalice ve volebním období 2018-2022	40
Obrázek 6 Hospoda Dřevěnka v Úpici	43
Obrázek 7 Složení zastupitelstva města Úpice ve volebním období 2018-2022	44

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozdělení obcí ČR dle počtu obyvatel.....	20
Tabulka 2 Určení počtu členů v zastupitelstvu dle počtu obyvatel.....	23
Tabulka 3 Počet obyvatel a průměrný věk v Dobrušce	45
Tabulka 4 Počet obyvatel a průměrný věk v České Skalici	47
Tabulka 5 Počet obyvatel a průměrný věk v Úpici	48
Tabulka 6 Komparace rozlohy, počtu obyvatel a průměrného věku ve vybraných obcích .	50
Tabulka 7 Podíl nezaměstnaných osob ve vybraných obcích k 31.12.2019.....	50
Tabulka 8 Druhé příjmy a výdaje města Dobrušky v letech 2010-2018	54
Tabulka 9 Přijaté transfery města Dobrušky v letech 2010-2018	58
Tabulka 10 Příspěvkové organizace v Dobrušce	61
Tabulka 11 Druhé příjmy a výdaje města Česká Skalice v letech 2010-2018.....	69
Tabulka 12 Přijaté transfery města Česká Skalice v letech 2010-2018	74
Tabulka 13 Příspěvkové organizace v České Skalici.....	77
Tabulka 14 Druhé příjmy a výdaje města Úpice v letech 2010-2018.....	87
Tabulka 15 Přijaté transfery města Úpice v letech 2010-2018	92
Tabulka 16 Příspěvkové organizace v Úpici.....	96
Tabulka 17 Komparace hospodaření vybraných měst	103
Tabulka 18 Výše příspěvků na přenesenou působnost	105
Tabulka 19 Hodnota majetku vybraných měst k 9/2019	106
Tabulka 20 Zadluženost vybraných měst k 31.12.2018.....	109

Seznam grafů

Graf 1 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Dobruška v letech 2010-2019	46
Graf 2 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Česká Skalice v letech 2010-2019	48
Graf 3 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Úpice v letech 2010-2019	49
Graf 4 Meziroční vývoj rozpočtu v Dobrušce v letech 2010-2018	55
Graf 5 Meziroční vývoj příjmů města Dobrušky v letech 2010-2018.....	57
Graf 6 Přijaté transfery města Dobrušky v letech 2010-2018.....	59
Graf 7 Meziroční výdaje města Dobrušky v letech 2010-2018.....	60
Graf 8 Meziroční vývoj rozpočtu v České Skalici v letech 2010-2018.....	70
Graf 9 Meziroční vývoj příjmů města Česká Skalice v letech 2010-2018	73
Graf 10 Přijaté transfery města Česká Skalice v letech 2010-2018.....	75
Graf 11 Meziroční výdaje města Česká Skalice v letech 2010-2018	76
Graf 12 Meziroční vývoj rozpočtu v Úpici v letech 2010-2018.....	89
Graf 13 Meziroční vývoj příjmů města Úpice v letech 2010-2018	91
Graf 14 Přijaté transfery města Úpice v letech 2010-2018.....	92
Graf 15 Meziroční výdaje města Úpice v letech 2010-2018	94

Seznam použitých zkratek

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
BN	Božena Němcová
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
Kč	Koruna česká
mil.	milion
mj.	mimo jiné
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
Např.	Například
Obyv.	Obyvatel
ORP	Obec s rozšířenou působností
Popř.	Popřípadě
POU	Pověřený obecní úřad
RUD	Rozpočtové určení daní
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
tis.	tisíc

1 Úvod

Prvopočátky české samosprávy sahají do dob Rakouska. Po 1. světové válce došlo k osamostatnění v rámci vzniku Československa. Od té doby Česko prodělalo mnoho změn, zažilo několik režimů a jeho samospráva postupně ztrácela na významu. Rok 1990 se stal rokem zlomovým, a to nejen pro veřejnou správu. Začalo období její demokratizace, decentralizace a reformování do podoby, jakou známe dnes. I přes to, že během té doby proběhlo mnoho změn, jedna věc zůstala stejná, a to otázka financování samospráv.

České samosprávy jsou z velké části závislé na daňových příjmech, které mohou jen minimálně ovlivnit, popř. dotacích, ať už od kraje, státu nebo Evropské Unie. Hospodaření obcí pak závisí na obecních orgánech volených občany, ale také na potenciálu, který daná municipalita nabízí. Dalším faktorem je politika, která je neodmyslitelnou součástí veřejné správy. Právě ona a finanční hospodaření ovlivňují rozhodování o rozpočtu, investičních prioritách a rozvoji obce. Dění v obcích však nezávisí pouze na činnosti volených orgánů, ale také občanů a míře jejich participace.

Tato diplomová práce se zabývá samosprávou, hospodařením a rozvojem malých měst. První část je věnována teoretickým východiskům, která vycházejí z odborných publikací a článků, a jsou doplněna výzkumy, jež souvisejí s daným tématem. Některé výsledky těchto šetření následně korespondují s poznatky v praktické části.

Ve druhé části diplomové práce jsou analyzována tři konkrétní města: Dobruška, Česká Skalice a Úpice, a to z pohledu jejich charakteristiky, demografické struktury a způsobu hospodaření a financování. Jednotlivé poznatky z analýzy hospodaření měst jsou v závěrečné kapitole porovnány. Tato data vycházejí z aplikace MONITOR Ministerstva financí, Českého statistického úřadu a dokumentů dostupných na oficiálních stránkách vybraných měst. Analýza hospodaření je doplněna poznatky z rozhovorů s představiteli vybraných municipalit. Za Dobrušku poskytli rozhovor: starosta Ing. Petr Lžíčař, místostarosta Petr Sadovský a zastupitel Ing. Mgr. Petr Tojnar. Za Českou Skalici jsou k dispozici rozhovory: starostky Ing. Zuzany Jungwirthové, místostarostky Bc. Gabriely Jiráňkové, vedoucího finančního odboru Ing. Jiřího Fišera a zastupitele Bc. Martina Staňka Dis. Bližší informace o dění a hospodaření v Úpici vycházejí z rozhovorů se starostou Petrem Hronem a zastupitelem Mgr. Martinem Dytrychem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy, hospodaření a rozvoje malých měst. Výzkum byl zaměřen na města Dobruška (okres Rychnov nad Kněžnou), Česká Skalice (okres Náchod) a Úpice (okres Trutnov). Cílem práce je posoudit možnosti hospodaření, financování a rozvoje vybraných měst a následná komparace zjištěných výsledků, které jsou doplněny postoji a názory představitelů vedení daných měst.

V rámci zvoleného tématu jsou stanoveny tyto dílčí cíle:

1. Charakterizovat hlavní demografické, sociální a ekonomické ukazatele obcí.
2. Analyzovat rozpočtové hospodaření samospráv.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozpočtů a rozvoje.

Města byla vybrána dle velikosti podle kategorie počtu obyvatel 5 001-10 000 a podle míry přenesené působnosti státní správy. Všechna vybraná města jsou obcemi II. stupně s pověřeným obecním úřadem. Město Dobruška je navíc obcí III. stupně s rozšířenou působností.

Práce by měla zodpovědět tyto výzkumné otázky:

1. Jaké nedostatky jsou vnímány na příjmové straně rozpočtu?
2. Jaká úskalí představují investiční dotace pro malá města?
3. Kdo je považován za hlavního iniciátora prosazování investičních akcí?

2.2 Metodika

Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v různých obcích. Práce je postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky: studium dokumentů a dotazování.

Na veřejnou správu lze pohlížet z vertikální a horizontální dimenze, přičemž vertikální úroveň můžeme spatřovat v dekoncentraci kompetencí státní správy na místní samosprávy. Dle tohoto hlediska byla pro výzkumnou část vybrána města Královéhradeckého kraje: Dobruška, Česká Skalice a Úpice. Ve všech třech případech

se jedná o obce s pověřeným obecním úřadem. Město Dobruška je mj. obcí s rozšířenou působností. Všechna města se dle velikosti nacházejí v kategorii 5 001-10 000 obyvatel.

Práce je rozdělena do dvou částí. První obsahuje teoretická východiska, která se opírají o odbornou literaturu a články. Ze zmíněných odborných textů byly do první části kromě teoretických podkladů zařazeny také výzkumy, jejichž některé výstupy slouží jako materiál k porovnání s výsledky výzkumu autorky této práce.

Druhou částí práce je praktická část, která se zabývá základní charakteristikou vybraných měst, jejich demografickou strukturou, analýzou hospodaření a následnou komparací výsledků. Kvantitativní část je založena na datech dostupných z Českého statistického úřadu a portálu Ministerstva financí MONITOR. Dále byly použity schválené rozpočty, závěrečné účty a další dokumenty dostupné na oficiálních stránkách vybraných měst. Velká část kvalitativních dat vychází z rozhovorů, které pro tuto práci poskytli představitelé municipalit, a to za Dobrušku starosta Ing. Petr Lžíčař, místostarosta Petr Sadovský a zastupitel Ing. Mgr. Petr Tojnar; za Českou Skalici starostka Ing. Zuzana Jungwirthová, místostarostka Bc. Gabriela Jiráňková, vedoucí finančního odboru Ing. Jiří Fišer a zastupitel Bc. Martin Staněk Dis.; za Úpici starosta Petr Hron a zastupitel Mgr. Martin Dytrych. Přepsané rozhovory, které jsou k dispozici v Rozhovorech 1 až 8 (viz. Přílohy), byly věnovány problematice hospodaření a rozvoje měst z pohledu příjmů, výdajů, investic, možnosti dotací a cizích zdrojů. S ohledem na dnešní fenomén participace občanů byl také směřován dotaz na názor ohledně participativních rozpočtů.

3 Teoretická východiska

3.1 Vývoj územní samosprávy v českých zemích

Zrod územní samosprávy v českých zemích se datuje k roku 1848. Tento rok se nesl ve znamení revoluce, a to nejen v tehdejším rakouském císařství. Došlo ke zrušení poddanství, ale také k ukončení patrimoniálního zřízení a požadavku na nastavení nové struktury obecní samosprávy. Od té doby došlo k mnoha proměnám.

3.1.1 Od demokratické Československé republiky po vládu „jedné strany“

Po 1. světové válce vzniklo samostatné Československo. Volební právo, které před tím náleželo především těm, kteří financovali veřejnou správu, prošlo velkou proměnou. Nejen, že se stalo všeobecným, ale volit mohly také ženy. Měnila se také podoba obecních orgánů a politické podmínky. Co se výrazně nezměnilo, byla špatná finanční situace obcí. V meziválečném období samozřejmě došlo k dalším změnám a reformám. Náhlý obrat však přišel v roce 1938, kdy začala být ohrožována demokracie Československého státu, politické strany byly zredukovány na minimum, a po vyhlášení Protektorátu Čech a Moravy v roce 1939 došlo k zániku nastolených principů samosprávy, které byly nahrazeny tzv. principem vůdcovským. Po 2. světové válce v roce 1945 nedošlo k obnovení obecní samosprávy. Na místo toho vznikly národní výbory, které se vyznačovaly podřízeností vyšším instancím, tedy hierarchickým systémem. Kompetence se již nedělily na státní správu a samosprávu, tzv. dvojkolejnost veřejné správy byla zrušena, vše nově podléhalo státní správě. Po nástupu politiky „jedné strany“ došlo také ke znárodnování obecního majetku s tím, že byl pouze ve správě místních národních výborů. S tím souvisí i finanční hospodaření těchto útvarů, které se staly součástí státního rozpočtu. Tento centralizovaný systém se držel až do pádu komunistické éry, tedy do roku 1989.¹

3.1.2 Transformace územních samospráv po roce 1989

Polistopadové dění probíhalo ve jménu obnovení demokracie, transformace politické scény, a to především na národní úrovni. Neodmyslitelnou součástí byla

---

¹ Balík, 2009, str. 39-57; Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 19-36

decentralizace státní moci a obnova obecních samospráv.² Mělo se jednat o návrat k prvorepublikové podobě, konkrétně ke struktuře dvojkolejného systému s jistými úpravami.³ Systém národních výborů byl zrušen a nahrazen obecním zřízením, jak ho známe nyní. Transformace však nebyla jednoduchá. Centrální systém působil v Československu více jak 40 let, takže byl ve fungování institucí a jejich struktuře značně zakořeněný, což se v některých ohledech projevuje dodnes. Zkušenosti a informace o nastavení decentralizovaného systému a tržní ekonomice byly mizivé, nehledě na to, že dosavadní dlouhodobý systém paternalistické péče státu způsobil neschopnost a možná i neochotu občanů k samostatnému jednání a fungování. Změny obecní samosprávy byly znatelné hlavně v institucionálním směru. Podřízenost obecních samospráv však byla ještě nějakou dobu patrná, a s tím i spojená absence místních rozhodovacích mechanismů na politické i ekonomické úrovni.⁴

Od obnovy obecního zřízení docházelo také ke změnám sídelní struktury. Česká část tehdejšího Československa v roce 1990 čítala na 4100 obcí, některé z nich se začaly oddělovat a vytvářet menší územní celky. Nyní má Česká republika více jak 6200 obcí, z toho je jedna čtvrtina osídlena méně jak 200 obyvateli a zhruba polovina čítá méně jak 500 obyvatel. Česká republika je v tomto ohledu považována za unikát mezi evropskými zeměmi.⁵ Vznik takto malých obcí představoval jistá úskalí, a to především co se týče stránky financování a zajišťování veřejných služeb. Z toho důvodu musela být upravena legislativa, která udávala minimální počet obyvatel, při kterém mohla obec vzniknout oddělením od obce jiné. V roce 1994 byl stanoven limit na 300 obyvatel, o šest let později byla minimální hranice posunuta na 1000 obyvatel. Celkové administrativní členění republiky bylo předmětem vášnivé diskuze. Názory na počet vyšších územních celků se lišily. Nakonec se dospělo ke kompromisu, a to vytvoření 14 krajů. Dle klasifikace, která byla zavedena Statistickým úřadem Evropského společenství, se jedná o jednotky NUTS 3. I toto řešení čelilo kritickým názorům na způsob rozdělení území. Velikosti vyšších územních celků se od sebe značně lišily, dále nebyla respektována historická hranice Čech a Moravy. Kvůli těmto neshodám byly v roce 1990 jako prozatímní orgány státní správy zavedeny okresní úřady, které měli fungovat do doby, než se vyřeší otázka

---

² Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 37

³ Balík, 2009, str. 61

⁴ Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2017, str. 483-484

⁵ Radzik-Maruszak, 2016, str. 56

správy na úrovni regionů. První krok byl zaznamenán v roce 1997, kdy byl schválen ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, na jehož základě vzniklo 13 samosprávných krajů. Druhým krokem bylo zrušení okresních úřadů v roce 2002, jejichž kompetence byly přesunuty pod krajskou správu a obce s rozšířenou působností.⁶

3.2 Obecní zřízení

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jsou obce veřejnoprávními korporacemi s vlastním majetkem, které vystupují v právních vztazích pod svým jménem a na vlastní zodpovědnost. Podle Radzik-Maruszak jsou obce, potažmo místní autority, vybaveny obecnými kompetencemi, které představují právo na řízení všech místních záležitostí. Tím je dle jejího názoru myšlena zodpovědnost obce za rozvoj blahobytu a plnění základních potřeb obyvatel, což zahrnuje oblast bydlení, zdraví, vzdělávání, kultury, bezpečnosti a zajišťování veřejného pořádku. Ve svém článku také uvádí Illnerův pohled na místní samosprávu, kterou popisuje jako právo obyvatel žijících na daném území k nezávislému řízení místních záležitostí v rámci definovaných práv a jiných zákonných předpisů.⁷ Nezávislost, která je v těchto pohledech zmíněna, však závisí na určitých kritériích, které jsou popsány níže v rámci typologie obcí.

3.2.1 Typologie obcí

Na obce můžeme pohlížet ze dvou úhlů. Jedním je vertikální dimenze, která se zabývá vztahy mezi vyššími a nižšími složkami veřejné správy. Druhým je horizontální dimenze, která spočívá v dělení moci mezi představitele jedné lokální úrovně.⁸

Místním samosprávám dle vertikální dimenze se věnovala řada autorů. Např. Bennett uspořádal rozdělení evropských zemí do tří skupin. Prvním typem je duální systém, který je z jeho pohledu typický pro Velkou Británii, kde na místní úrovni působí ústřední orgány a municipální orgány vedle sebe, avšak mají rozdílné kompetence. Druhým typem je sloučený systém. Do této skupiny Bennett řadí některé země bývalé SSSR, jako např. Polsko a Českou republiku, kde jsou kompetence místních úřadů určeny

---

⁶ Čmejrek, Čopík, 2016, str. 29; Špaček, D., Dvořáková, P., 2011, str. 31-32

⁷ Radzik-Maruszak, 2016, str. 56

⁸ Heinelt, Hlepas, 2006, str. 21-29; Kruntorádová, 2015, str. 96

místní i ústřední vládou. Třetí typ nazývá smíšeným systémem, kam řadí Skandinávské země. Postupem času docházelo k evoluci systémového uspořádání v jednotlivých zemích středovýchodní Evropy. Proto Bennettův druhý typ vertikálního rozdělení musel projít proměnou. Dalšímu rozdělení v rámci vertikální typologie obcí se věnovali autoři Page a Goldsmith, kteří uvedli dva systémy, a to Jihoevropský a Severoevropský, s odkazem na vztah mezi mírou přidělených kompetencí a přístupem lokálních politiků do vyšších vládních sfér. Přičemž Jihoevropský systém zahrnuje obce s omezenými přenesenými kompetencemi, ale vysokou mírou angažovanosti lokálních politiků na ústřední vládní úrovni. Naopak Severoevropský systém představuje municipality, které se vyznačují vysokou mírou přenesené působnosti, ale omezenou působností místních politiků na centrální či regionální úrovni. Na tyto myšlenky navazovala další typologie podle autorů Hesse a Sharpa, kteří k jejich typologii navrhli tři podskupiny (*Franco group, Anglo group, North and Middle European group*). Ani jedna z těchto dvou typologií nezahrnovala státy bývalého „východního bloku“. Proto Hesse a Sharpe později klasifikovali samostatnou skupinu zvanou *Central East European type*. Některé země, včetně České republiky, však vykazovaly rysy, které je dle typologie spíše řadily do třetí podskupiny.⁹

V předchozí kapitole o vývoji územní samosprávy byla zmíněna dvojkolejnost veřejné správy, kterou můžeme také nazvat smíšeným modelem, který je v České republice nastaven. Jedná se o výkon státní správy a územní samosprávy v rámci jednotlivých administrativních jednotek. Těmi jsou myšleny kraje i nižší územní jednotky, a to obce.¹⁰ Z pohledu vertikální typologie můžeme obce dělit dle dekoncentrace kompetencí státní správy na lokální úroveň. Podle míry přenesené působnosti rozlišujeme tři kategorie. Obce I. stupně představují municipality s klasickým obecním úřadem, který zabezpečuje záležitosti v rámci základní působnosti. Obce II. stupně jsou nazývány jako obce s pověřeným obecním úřadem. Kromě správy vlastních záležitostí vykonávají státní správu vymezenou zvláštními zákony pro okolní obce v daném správním obvodu. III. stupeň představuje obce s rozšířenou působností, které mají na starosti vlastní správu, ale také přenesenou státní správu danou zvláštními zákony pro obce II. stupně v rámci svého správního obvodu. Příkladem přenesené státní správy může být živnostenský úřad, oblast

---

⁹ Heinelt, Hlepas, 2006, 21-27

¹⁰ Provazníková, R., 2015, str. 24

ochrany přírody, volební záležitosti a další. Mezi těmito stupni se však mohou nacházet i obce s matričním a stavebním úřadem, které jsou upraveny speciálními zákony (vyhláška Ministerstva Vnitra č. 207/2001 Sb., Sdělení Ministerstva pro místní rozvoj č. 544/2006 Sb.).¹¹ Rozdělení municipalit do těchto kategorií záviselo na jejich velikosti a geografické poloze. Do kategorie I. stupně spadá více jak 90 % všech obcí, obce s pověřeným obecním úřadem pak zabírají cca 5 % a obce s rozšířenou působností asi 3 %.¹² Tato data jsou pochopitelná už z pohledu vysoké fragmentace územních celků, která byla již zmíněna. V Tabulce 1 můžeme vidět rozdělení obcí ČR dle počtu obyvatel. Tato data pocházejí z ČSÚ a byla evidována v roce 2016.

Tabulka 1 Rozdělení obcí ČR dle počtu obyvatel

Kategorie podle počtu obyvatel	Počet obcí	Podíl na celkovém počtu
< 2 000	5 569	88,99 %
2 000 - 4 999	417	6,66 %
5 000 - 9 999	141	2,25 %
10 000 - 19 999	69	1,10 %
20 000 - 49 999	44	0,70 %
50 000 - 99 000	12	0,19 %
> 99 000	6	0,10 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ¹³

Z tabulky výše je zřejmé, že téměř 90 % obcí spadá do kategorie s počtem nižším než 2000 obyvatel. Z toho více jak 3400 obcí má méně než 500 obyvatel. Radzik-Maruszak uvádí, že české obce mají poměrně širokou škálu pravomocí, jsou ale omezeny finančními limity, což je nejvíce znatelné právě u malých municipalit.¹⁴

¹¹ *ROK V OBCI: Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti* [online]. ČR: SMSČR, 2015 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene-pusobnosti/>; *Moderní obec: Rozdíl mezi tzv. dvojkovými a trojkovými obcemi* [online]. ČR: Profí Press, 2008 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/rozdil-mezi-tzv-dvojkovymi-a-trojkovymi-obcemi/>

¹² Radzik-Maruszak, 2016, str. 56-57; Ryšavý, Bernard, 2012, str. 3

¹³ *Český Statistický Úřad: Malý lexikon obcí České republiky - 2016* [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2016 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>

¹⁴ Radzik-Maruszak, 2016, str. 57

Vraťme se k původní typologii obcí, která nabízela kromě vertikálního pohledu také pohled horizontální. Ten pojednává o míře moci rozdělené mezi jednotlivé orgány v rámci jedné územní jednotky. Nejznámějším rozdělením je pravděpodobně na dualistický a monistický systém. V prvním případě jde o rozdělení funkcí mezi zákonodárnou a výkonnou složku, v druhém případě jsou tyto složky moci sloučeny. Z pohledu obecního zřízení je stěžejním rozhodovacím orgánem municipalit monistického typu zastupitelstvo, jehož řízení a kontrole podléhá celá místní správa. Za hlavní orgán municipalit dualistického typu je také považováno zastupitelstvo, ale s tím rozdílem, že funkce vedoucího místní správy oplývá určitými pravomocemi výkonné moci, v jejichž rámci může rozhodovat. Pozornost mnoha autorů se přesouvá na otázku, jakou roli v rámci municipalit hraje pozice starosty.¹⁵ Mouritzen a Svava ve své publikaci pojednávají o politické moci, která působí na chod místních samospráv. V rámci horizontální typologie rozlišili 4 typy komunálního uspořádání, které zahrnují formální i neformální struktury a normy municipalit:

- Systém silného starosty: Starosta, který byl zvolen přímou volbou, má ve své působnosti veškeré exekutivní pravomoci a je schopen ovlivnit většinu zastupitelstva.
- Systém vůdce výboru: V rámci obce působí jediný vůdce, který sdílí pravomoci moci výkonné s kolektivním orgánem.
- Systém kolektivního vedení: Kolektivní vedení disponuje exekutivními pravomocemi. Je složené ze členů zastupitelstva, včetně starosty, který kolektivnímu orgánu předsedá.
- Systém manažerského výboru: Tento systém se vyznačuje profesionální administrativou, která disponuje veškerými výkonnými funkcemi. Pozice starosty má reprezentativní funkci.¹⁶

Heinelt a Hlepas upozornili na průnik vertikální a horizontální dimenze a vytvořili POLLEADER typologii, která je založena na vertikální typologii Hesseho a Sharpa a horizontální typologii Page a Goldsmitha. Společným hodnotícím kritériem se stala finanční autonomie obcí, podíl výdajů na HDP a poskytování sociálních statků a služeb.¹⁷

---

¹⁵ Heinelt, Magnier, Cabria, Reynaert, 2018, str. 29-30

¹⁶ Mouritzen, Svava, 2002, str. 53-56

¹⁷ Heinelt, Hlepas, 2006, str. 33; Kruntorádová, I. 2015, str. 97 (článek)

První výzkum byl proveden mezi lety 2003 a 2004 na 17 evropských zemích. Druhý výzkum už zahrnoval 29 zemí a probíhal mezi lety 2014 a 2016. Jeho možným nedostatkem bylo kritérium, které nebralo v úvahu obce pod 10 000 obyvatel.¹⁸ Z údajů v Tabulce 2 víme, že územní fragmentace České republiky je vysoká a obcí takovéto velikosti v ČR příliš není.

3.2.2 Orgány obce

Z pohledu horizontální typologie řadíme Českou republiku do systému kolektivního vedení. Základním orgánem obecní samosprávy je zastupitelstvo, které obec samostatně spravuje a rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Mezi pravomoci tohoto obecního orgánu patří např. tyto úkony:

- Schvalování obecního rozpočtu a závěrečného účtu obce,
- Zřizování příspěvkových organizací, popř. jejich rušení,
- Vydávání obecně závazných vyhlášek v rámci obce,
- Volba starosty, místostarosty, popř. členů rady obce,
- Zřízení či zrušení obecní policie, výborů
- a další.¹⁹

Členové zastupitelstva jsou voleni na čtyřleté období v komunálních volbách občany s trvalým bydlištěm v dané obci. Mezi základní práva zastupitele patří právo iniciativy, což představuje právo na předkládání návrhů zastupitelstvu, radě, výborům a komisím. Dále má právo interpelace, tedy právo vznášet dotazy a připomínky na členy rady, předsedy výborů a organizační složky, které byly obcí založeny. Třetím právem je právo informace, zastupitel může požadovat informace související s výkonem jeho funkce od zaměstnanců obecního úřadu nebo dalších organizací zřízených obcí. V prvním a druhém případě je dán také časový limit, do kdy musí být informace poskytnuty, a to nejpozději do 30 dnů. Zastupitelstvo je usnášeníschopné za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů, stejně tak přijetí usnesení je platné pouze při nadpoloviční většině hlasů všech členů zastupitelstva. Zasedání svolává a zpravidla řídí starosta obce. Zastupitelé se scházejí podle potřeby, nesmí to však být méně než jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva musí být veřejná a mají probíhat na území obce. Termín konání

---

¹⁸ Čopík, Kopřiva, Čmejrek, 2019, str. 3

¹⁹ Více najdete v Balík, 2009, str. 69 nebo v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích

se zveřejňuje nejméně sedm dní předem spolu s jednotlivými body programu, které se plánují projednávat.²⁰ Počet členů v zastupitelstvu je dán velikostí obce z pohledu počtu obyvatel, viz. Tabulka 2.

Tabulka 2 Určení počtu členů v zastupitelstvu dle počtu obyvatel

Počet obyvatel v obci	Počet členů v zastupitelstvu obce
do 500	5 až 15
501 - 3 000	7 až 15
3 001 - 10 000	11 až 25
10 001 - 50 000	15 až 35
50 001 - 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Od počtu členů v zastupitelstvu se odvíjí volba rady obce. Počet jejích členů nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů v zastupitelstvu. Pokud má tedy zastupitelstvo méně jak 15 členů, rada obce se nevolí a vydávání nařízení obce spadá do kompetence zastupitelstva. Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích má zastupitelstvo právo rozhodovat o zrušení usnesení rady obce. Rada je výkonný orgán v rámci samostatné působnosti obce, a je za svou činnost odpovědná zastupitelstvu obce. Má vždy lichý počet členů, kteří jsou voleni z řad zastupitelstva. Radními se automaticky stávají starosta a místostarostové. Rada obce nemá zákonem daný limit, jak často se musí scházet, většinou to je dle potřeby. Svolává ji starosta obce. Zasedání rady je neveřejné. Výpis úkonů, které jsou v její působnosti, je uveden v §102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Jestliže obec nemá zvolenou radu, výkon všech jejích funkcí přechází na starostu obce, popř. některé dílčí části na zastupitelstvo obce.^{21,22}

Starosta zastupuje obec navenek a je za svou činnost odpovědný zastupitelstvu, které jej zvolilo. V případě jeho nepřítomnosti je jeho zástupcem místostarosta (popř. místostarostové), který je taktéž volen zastupitelstvem a z jejich řad. Adepti na tyto dvě

²⁰ Balík, S., 2009, str. 68-72; Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 39-43

²¹ Balík, S., 2009, str. 72-74; Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, str. 43-45

²² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

pozice musí být občany ČR. Mezi orgány obce také patří obecní úřad, který je složen ze starosty, místostarosty, tajemníka (pokud je starostou jmenován) a zaměstnanců obecního úřadu. Dále, jak již bylo zmíněno, zastupitelstvo může zřizovat výbory jako kontrolní orgány, ovšem finanční a kontrolní výbor musí být zřízen v každé obci ze zákona. Rada obce zase může zřizovat komise jako své poradní orgány nebo pro výkon přenesené působnosti.²³

3.2.3 Lokální autonomie obcí

*„Autonomie územních samospráv přispívá k fungování právního státu a je odbornou i politickou veřejností považována za významnou charakteristiku moderního demokratického zřízení.“*²⁴ Základní pilíře lokální autonomie definovala Evropská charta místní samosprávy (dále jen Charta). Tento dokument byl vytvořen Radou Evropy a přijat v říjnu roku 1985 ve Štrasburku. V platnost Charta vstoupila 1. září 1988. O necelých deset let později byla přijata Českou republikou a v platnost vstoupila 1. září 1999. Země, které přijaly tento dokument, se zavazují garantovat administrativní, politickou i finanční nezávislost orgánů místních samospráv, jejichž členové musí být zvoleni obyvatelstvem prostřednictvím řádných komunálních voleb. Principy dané Chartou musí být zakotveny v legislativě dané země, která tento dokument přijala. Místní orgány by měly spravovat a regulovat veřejné záležitosti na vlastní zodpovědnost v zájmu občanů daného území. Jednat tak mohou pouze v rámci daném zákonem.²⁵

Pojmy lokální autonomie a lokální demokracie bývají často slučovány. Kruntorádová ve svém článku uvádí, že lokální autonomie je nezbytnou podmínkou pro správné fungování demokracie. Měla by zajistit účinnou vládu, zabránit zneužití moci nebo její případné centralizaci a zahrnout do lokálního dění občany, kteří si zvolí své zástupce, čímž vzniká zastupitelská demokracie.²⁶ Jak jsme si mohli všimnout, lokální autonomie souvisí s mnoha obory, např. s politikou, veřejnou správou, právem, ale také veřejnými financemi. Tím se dostáváme k faktu, že lokální autonomie by bez finanční autonomie

---

²³ Provazníková, R., 2015, str. 29; Balík, S., 2009, str. 74-79

²⁴ Kruntorádová, I., 2015, str. 92 (článek)

²⁵ *Council of Europe: European Charter of Local Self-Government* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2020 [cit. 2020-03-26]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/122>

²⁶ Kruntorádová, I., 2015, str. 95 (článek)

nemohla existovat. S tímto souvisí pojem Fiskální federalismus, který poprvé použil ekonom R. Musgrave. Fiskální federalismus je založen na fungování systému veřejných financí na několika (minimálně však dvou) úrovních veřejné správy, které by mělo zajistit efektivnější ekonomické a politické rozhodování vlád. „*Zabývá se optimálním přiřazením příjmů, rozdělením odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků mezi jednotlivými články, či úrovněmi fiskálního systému.*“²⁷ V tomto pohledu je také používán pojem Fiskální decentralizace, který zkoumá optimální míru, ve které by měla veřejná správa být převedena na nižší úroveň. Autor díla *Fiskální federalismus* W. Oates považoval centrální poskytování veřejných služeb na lokální úrovni za neefektivní. Stát nemá dostatek informací o potřebách a preferencích jednotlivých municipalit. Centrální alokace veřejných statků a služeb by znamenala jednotnou úroveň po celém území, která by v jednom regionu působila nadbytečně a v jiném naopak nedostatečně. Tyto jevy popsal v modelu, který nazval *Decentralizační teorém*.²⁸ Vybíhal ve svém článku uvádí, že fiskální decentralizace je více patrná u zemí, kde je ekonomika plně rozvinutá. Také podle něj závisí na velikosti státu a počtu obyvatel, přičemž u větších zemí je míra decentralizace vyšší než u menších.²⁹

3.3 Fungování municipalit v ČR

Tato podkapitola se věnuje podobě municipalit v České republice z pohledu způsobu jejich financování, řízení a rozhodování o dílčích úkonech samospráv. Teoretické pasáže jsou doplněny výzkumy několika autorů zabývajících se touto problematikou.

3.3.1 Fiskální decentralizace v ČR

Po několik desetiletí bylo hospodaření na území dnešní České republiky centrální. Po roce 1989 nastala doba decentralizace a nového územního i administrativního uspořádání. Špaček a Dvořáková shrnují porevoluční změny takto: „*Demokratizace právní a politické rétoriky šla ruku v ruce s vývojem, zmocněním a stabilizací institucionálního systému územní samosprávy doprovázeným hledáním vhodné formy fiskálního federalismu.*“³⁰ V České republice byl aplikován smíšený model, který má v současné

---

²⁷ Provazníková, R., 2015, str. 37

²⁸ Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, str. 133; Vybíhal, V., 2018, str.80

²⁹ Vybíhal, V., 2018, str.81

³⁰ Špaček, Dvořáková, 2011, str. 30

době tři vládní úrovně: národní, regionální a místní. Nastavení současné podoby fiskálního decentralismu nebyla otázkou jednoho roku. Naopak se jednalo o dlouhodobý vývoj.

První otázky a nastavení reformy se netýkaly pouze České republiky, po listopadové revoluci byla součástí České a Slovenské Federativní Republiky. K rozpadu těchto dvou národů došlo v roce 1992 a fiskální decentralizace probíhala odděleně. Na toto téma provedl výzkum Václav Vybíhal s názvem *Fiskální decentralizace a její dopad na ekonomiku obcí Slovenské a České republiky*. Nejdříve zmapoval průběh fiskálního decentralismu a rozpočtového určení daní v obou zemích. Následně vybral Trnavský a Jihomoravský region, v jejichž rámci porovnal 6 měst na základě hodnot z příjmové strany rozpočtu v letech 2012-2016. Za Slovensko byla vybrána města Dunajská Streda, Galanta a Holíč, za Českou republiku Bzenec, Hodonín a Kyjov. Z komparace indikátorů vzešly tyto výsledky. Výnos daně z nemovitých věcí přepočtený na jednoho obyvatele v České republice představuje zhruba polovinu výnosu slovenských obcí. Podobně jsou na tom hodnoty vlastních příjmů obcí. Celkové příjmy měst na jednoho obyvatele v ČR jsou zhruba o 130 EUR nižší než na Slovensku. Vybíhal uvádí, že české obce vykazují vyšší finanční závislost na státu. Fiskální decentralizace je tedy výraznější u slovenských municipalit.³¹

3.3.2 Financování a rozpočet municipalit

Municipality hospodaří na základě obecního rozpočtu, který je sestaven na dobu jednoho fiskálního roku. České obce jsou finančně závislé na státu. Většinu příjmů obecního rozpočtu totiž tvoří daně, které jsou vybírány státem a následně přerozdělovány dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Tento zákon byl několikrát novelizován. Výrazným problémem, o kterém se mluví dodnes, je tzv. *U-křivka*, která představovala znevýhodněné obce o velikosti 5 001-30 000 obyvatel. Většinu daňových příjmů obce tvoří sdílené daně, jež jsou rozdělovány právě na základě RUD.³² Tato konstrukce je stanovena celostátně a municipality nemají možnost toto nastavení ovlivnit. Za jedinou výlučnou daň je považována daň z nemovitých věcí, která se do obecního rozpočtu vrací v plné výši. Tato daň je výjimkou i z pohledu ovlivnění výše jejího výnosu. Obce mají totiž pravomoc změnit místní nebo podnikatelský koeficient, navýšení by však

---

³¹ Vybíhal, V., 2018, str. 78-100

³² Kořátková Stránská, P., 2012, str. 917-918, Kruntorádová, Jüptner, 2012, str. 345-348

nepřineslo do obecního rozpočtu markantnější příjem. Do daňových příjmů jsou také zahrnovány místní poplatky, jejichž určení je v kompetenci obcí. Mezi nejčastěji používané patří poplatky ze psů, za užívání veřejného prostranství, za lázeňský nebo rekreační pobyt nebo za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Výši těchto poplatků určují obce, ale v mezích zákona. Výnos spadá přímo do obecního rozpočtu.³³ Někteří odborníci se začleněním místních poplatků do daňových příjmů nesouhlasí. Např. Peková uvádí, že jednak místní poplatky představují minimální podíl a jednak neprošly zákonnou transformací.³⁴

Vyrovňovací položkou v obecním rozpočtu by měly být neinvestiční přijaté transfery, které mají obcím v přiměřené míře kompenzovat nerovnost vycházející z RUD. Tyto finanční prostředky pocházejí z rozpočtů či fondů vyšších vládních úrovní.³⁵ Do této kategorie také spadá příspěvek na výkon přenesené působnosti, které mají pomáhat financovat úkony státní správy.³⁶ Provazníková uvádí, že na základě konstrukce příspěvků jsou výdaje obcí na přenesenou působnost stěží zjistitelné. „*Některé obce si stěžují, že podíl úhrady se vlivem různých úprav neustále snižuje.*“³⁷ Vedle těchto dotací jsou v rámci neinvestičních přijatých transferů např. vypláceny příspěvky na školství a zdravotnická zařízení. Na financování se podílí Všeobecná pokladní správa a jednotlivé resorty.³⁸ Přijaté transfery zahrnují také investiční dotace, které mohou být poskytovány krajskými rozpočty, ministerstvy, státními mimorozpočtovými fondy nebo Evropskou unií prostřednictvím strukturálních fondů nebo Kohezního fondu. Jedná se o nenárokové dotace, o které musí obce požádat. Dotace z kapitol státního rozpočtu, ať už se jedná o investiční či neinvestiční, často nejsou potvrzeny ani na začátku rozpočtového roku, proto bývají původně schválené rozpočty nižší s tím, že příjmy jsou převyšovány výdaji.³⁹

Se závislostí obecních rozpočtů na státu následně souvisí závislost na stavu ekonomiky. Jestliže většinový podíl příjmů obcí pochází z ústřední vládní úrovně prostřednictvím daní, které podléhají ekonomickému vývoji, tak případná ekonomická

---

³³ Provazníková, R., 2015, str. 75-133

³⁴ Kruntorádová, I., 2012, str. 28

³⁵ Provazníková, R., 2015, str. 38

³⁶ Kruntorádová, I., 2015, str. 77

³⁷ Provazníková, R., 2015, str. 137-142

³⁸ Kruntorádová, I., 2015, str. 77

³⁹ Špaček, Dvořáková, 2011, str. 36

krize na místních úrovních by měla být citelná. Této otázce se věnovali David Špaček a Petra Dvořáková, kteří ve svém článku *Impact of Economic Crisis on Municipal Budgets in the Czech Republic* sledovali proměny municipálních rozpočtů, zvláště pak na přelomu let 2008 a 2009, kdy v České republice propukla ekonomická krize. Výsledek nebyl tak závažný, jak zprvu předpokládali. Daňové příjmy municipalit v roce 2009 klesly o 12 %. Z toho nejvíce postiženou byla daň z příjmů právnických osob. Tam byl oproti předchozímu roku zaznamenán pokles o 26 %. Naopak přijaté transfery byly v roce 2009 navýšeny. Špaček s Dvořákovou uvádějí, že se jednalo o neinvestiční transfery spojené s financováním výkonu přenesené státní správy. Zadluženost obcí v roce 2009 sice stoupla, ale je nutné dodat, že nepřesáhla maximální hodnotu zaznamenanou v roce 2006. Podle autorů dopad ekonomické krize na municipální rozpočty nebyl tak markantní díky jejímu krátkému období a finančním rezervám obcí. Dalším důvodem mohla být opožděná reakce státu, jehož rozpočet byl původně sestaven s vyhlídkou ekonomického růstu.⁴⁰

Rozpočet je vnímán jako nástroj prosazování cílů municipální politiky.⁴¹ Otázce postojů místních politických aktérů ke způsobu financování obcí se věnovali Ilona Kruntorádová a Petr Jüptner. V rámci svého článku shrnuli výzkum zaměřený na názory a postoje starostů obcí z roku 2011. Tito představitelé obcí a měst se shodli na tom, že velikost obecních rozpočtů limituje jejich rozhodování a tím i samotné řízení obcí. Z pohledu přenesené působnosti výzkum zahrnuje zástupce všech tří stupňů. S problémem finančního zajištění běžného chodu obce se potýkají především malé obce (okolo 100 obyvatel). Výzkum ukázal, že ani některá města s rozšířenou působností nejsou výjimkou. Nedostatek financí na rozvoj se obce snaží vykompenzovat dotacemi. Ty bývají podmíněné spoluúčastí, díky níž malé obce dotačních programů nevyužijí. Obce s pověřeným obecním úřadem jsou podle výzkumu schopné zajistit běžný chod obce i omezený rozvoj. Obce III. stupně bez problému ufinancují běžný provoz, a dokonce i další rozvoj města, ale s využitím dotací. Všechny obce se shodly, že je nejvíce zatěžují mandatorní výdaje, díky nimž jsou snižovány prostředky na investice.⁴²

---

⁴⁰ Špaček, Dvořáková, 2011, str. 34-44

⁴¹ Provazníková, R., 2015, str. 53

⁴² Kruntorádová, Jüptner, 2012, str. 342-349

3.3.3 Finanční řízení a rozhodování o dílčích úkonech samospráv

Finanční řízení obcí představuje odpovědnost činitelů samospráv, dle zákona musí jednat účelně, efektivně a hospodárně. Marek Pavlík ve své publikaci *Jak úspěšně řídit obec a region* přirovnává municipální finance k finančním prostředkům běžné rodiny. Jednou možností je prostředky projít, čímž pádem není prostor pro další rozvoj, nebo je nevhodně proinvestovat. Tím může dojít k omezení obce i životní úrovně jejích obyvatel. Další možností je hospodárné nakládání s finančními prostředky, jenž bere v úvahu rozpočet, který je limitován určitou výší mandatorních výdajů, i v souvislosti s majetkem města. Na tomto základě je možné stanovit další cíle, které by pomohly v rozvoji obce a zlepšení kvality života.⁴³

Již bylo řečeno, že finanční závislost obcí na státu a z jeho rozpočtu plynoucí příjmy limitují činitele místních samospráv v rozhodování a řízení obce. Jednou možností jsou žádosti o dotace, v nichž je skryto několik „ale“. Za prvé, zda je vypsán vhodný dotační titul. Za druhé zůstává otázka, jestli bude žádosti vyhověno. Za třetí, zda se obci vyplatí dotace využít z časového a finančního hlediska. Čtvrté „ale“ se skrývá v otázce, jestli jsou obce schopné splnit zadané podmínky, s čímž souvisí i spolufinancování akce a zpětné vyplacení dotace.⁴⁴ Jestliže přebytky hospodaření z minulých let nedostačují k financování investic, mají obce v rámci své pravomoci možnost půjčky. Musí se ale řídit pravidly danými ústřední vládou, protože výrazné zadlužení samospráv by mohlo postihnout celou ekonomiku.⁴⁵

Také jsme si zmínili, že obce nemají mnoho možností ovlivnit výši daňových příjmů představující hlavní příjem obecních rozpočtů. Výjimkou jsou místní poplatky a částečně daň z nemovitých věcí. Lucie Sedmihradská a Eduard Bakoš se zabývali otázkou, co ovlivňuje české municipality při stanovení místních koeficientů. Ve svém výzkumu pracovali se dvěma hypotézami: (1) pravděpodobnost aplikace místního koeficientu se odvíjí od toho, zda této možnosti využili i okolní obce, a (2) pravděpodobnost aplikace místního koeficientu je spojena s mírou politické roztržičnosti

---

⁴³ Pavlík, M., 2014, str. 53-54

⁴⁴ Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, str. 150; Provazníková, R., 2015, str. 135-167; *Deník VEŘEJNÉ SPRÁVY: Problém evropských dotací pro obce – nedostatek peněz na spoluúčast* [online]. ČR: Triada, spol., 2007 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6293450>

⁴⁵ Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, str. 149-151

obecního zastupitelstva v obci. První hypotéza byla dle výzkumu potvrzena s tím, že představitelé místních samospráv schválí zvýšení daně, pokud se u okolních obcí prokáže, že je toto navýšení nutné. Malé obce a města se řídí sousedními municipalitami. Města, která čítají nad 10 000 obyvatel, přihlížejí k případům, které jsou ve větší vzdálenosti. Důležitá je v tomto ohledu podobnost měst. Druhá hypotéza byla potvrzena u obcí s více jak 1 000 obyvateli. Jestliže je zastupitelstvo složeno ze členů více politických stran, je spíše pravděpodobné, že se navýšení daně schválí.⁴⁶

Z posledního zjištění v předchozím odstavci vyplývá, že řízení a rozhodování v obcích není jen otázkou ekonomických znalostí, ale také politiky. Klíčovým orgánem obce je zastupitelstvo, které se usnáší a rozhoduje nadpoloviční většinou všech členů. Právě zastupitelstvo má udávat priority a strategie obce. Post starosty má v obci především reprezentativní funkci, je samozřejmě členem zastupitelstva, takže má stejné pravomoci jako ostatní členové. Přesto je klíčovou osobou. U větších obcí se jedná o uvolněnou funkci na plný úvazek. Starosta je členem rady obce, jestliže je zvolena. Z těchto úhlů pohledu má snazší přístup k informacím.⁴⁷ Otázkám, jaký vliv mají místní aktéři na řízení a rozhodování v rámci obce a kdo je iniciátorem místních priorit, se věnují Radek Kopřiva, Jan Čopík a Jaroslav Čmejrek ve svých článcích *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí* a *Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic*. Výzkum se skládá ze dvou šetření. První bylo provedenou formou dotazníků na výsledném počtu 905 obcí ČR. Druhé šetření mělo formu případových studií 22 vybraných obcí.⁴⁸ Podle autorů se škála aktérů může také odvíjet od místní politické soutěže, která je v jednotlivých obcích rozdílná, v malých municipalitách dokonce i nulová. Podle systému kolektivního vedení, který je v ČR uplatněn, předpokládají, že řada impulzů vychází z orgánu zastupitelstva, konkrétně od těch členů, kteří mají výkonnou moc, tedy členů rad obcí. Mezi možné aktéry však také řadí zaměstnance obecního úřadu, občany nebo zájmové skupiny. Dotazníkové šetření potvrdilo, že iniciativa k investiční akci vychází z necelých 84 % z pozice starosty, přičemž zhruba u 22 % obcí se jedná o jediného aktéra, který s tímto impulsem přichází. Toto je typický znak především pro malé obce, kde není volena rada a jediným výkonným

---

⁴⁶ Sedmihradská, Bakoš, 2016, str. 75-92

⁴⁷ Radzik, Maruszak, 2016, str. 58

⁴⁸ Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2016, str. 486

orgánem je starosta. V malých městech za hlavní iniciátory respondenti označili vedení města, které se skládá ze starosty a místostarosty (popř. místostarostů), a někteří také zmínili zaměstnance městského úřadu. Ve městech nad 30 tis. obyvatel role starostů slábne. Za hlavní iniciátory jsou považováni radní, členové koalice nebo kolegium primátora. Pak jsou také zmiňováni občané měst a zájmové skupiny. I přesto, že starosta nebyl respondenty tolik zmiňován, je v rámci rady města a politické koalice stejně považován za hlavního iniciátora.⁴⁹

První část výzkumu se věnovala otázce iniciace agendy rozvoje obce. Druhá část odkazuje na její projednání a případné schválení. Autoři ve svém článku uvádějí pohled Josefa Bernarda: „*Velká část politického rozhodování na všech úrovních politické vertikály probíhá mimo oficiální zasedání.*“⁵⁰ Autoři se zajímají, co předchází projednání bodu na veřejném zasedání zastupitelstva, konkrétně, zda se v obcích pořádají pracovní jednání zastupitelů. Výsledek šetření ukázal, že 77 % obcí je pořádá za účelem projednání rozpočtu. U 52 % obcí jsou na nich vždy projednávány také investice významnějšího charakteru. Tyto pracovní porady jsou zpravidla svolávány starostou nebo radou obce. Není pravidlem, že by jich účastnili všichni členové zastupitelstva. V některých případech se scházejí zvláště jako koalice a opozice. Jestliže starosta prostřednictvím své koalice/opozice ovlivňuje většinu členů v zastupitelstvu, pak je schválení investice dané, což potvrzuje 51,4 % respondentů. Musíme ale brát v potaz, že výskyt koaličních a opozičních sdružení není v menších obcích příliš častý. Zastupitelé obcí o velikostech mezi 2 001-15 000 obyvatel se podle šetření většinou rozhodují bez ohledu na politickou příslušnost. Je ale nutné zmínit, že 21-27 % respondentů ovlivnění většiny zastupitelů koalicí připouští.⁵¹

3.4 Občanská participace

„*Demokratická veřejná správa je založena na aktivní účasti občanů v politických záležitostech.*“⁵² Pojmu participace je přisuzováno mnoho různých neurčitých vyjádření.

---

⁴⁹ Čopík, Kopřiva, Čmejrek, 2019, str. 1-8; Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2016, str. 482-495

⁵⁰ Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2016, str. 495

⁵¹ Čopík, Kopřiva, Čmejrek, 2019, str. 8-11; Kopřiva, Čopík, Čmejrek, 2016, str. 495-498

⁵² Radzik-Maruszak, 2016, str. 48

Projekt PAKT⁵³ definuje participaci „jako teoretický koncept popisující přesun vlivu či moci na veřejné rozhodování z rukou politických a správních institucí na občany.“⁵⁴ Participace je nedílnou součástí veřejné správy. Je vyžadována v již zmíněné Evropské chartě místní samosprávy a v dalších dokumentech OECD a EU.

Asi nejznámějším prostředkem participace občanů ČR na veřejném dění jsou volby. Podle zákona č. 491/2001 Sb., *o volbách do zastupitelstev obcí* má právo volit státní občan ČR, který je přihlášen k trvalému pobytu v dané obci, dosáhl věku 18 let a nebyl zbaven způsobilosti k právním úkonům. Nástrojem přímé demokracie je místní referendum. Tento úkon je upravován zákonem č. 22/2004 Sb., *o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Místní referendum probíhá tajným hlasováním. Oprávněné osoby se vyjadřují formou souhlasu či nesouhlasu ke konkrétním otázkám, které se týkají dané samosprávy. Další možností projevu veřejného mínění jsou petice, které jsou právně ukotveny v zákoně č. 85/1990 Sb. *o právu petičním* a v nařízení MV č. 27/2004, *o vyřizování peticí, stížností, oznámení a podnětů*.

Fenoménem dnešní doby je participativní rozpočet, který umožňuje občanům dané obce (pokud je zavedený) podílet se svým rozhodováním na alokaci části rozpočtových prostředků. Jedná se o nástroj, který by měl zvyšovat úroveň občanské participace a tím i kvalitu místní demokracie.⁵⁵ Participativní rozpočet má přesvědčit občany, aby se dobrovolně zapojili do rozpočtového procesu své obce, což by mohlo přispět k vyšší transparentnosti rozpočtu a prevenci korupce.⁵⁶ Jeho zavedením by mohly být eliminovány některé jevy dnešní doby, jako politická nedůvěra a nespojenost, apatie občanů vůči politickému dění v obci. Každá mince má dvě strany, proto se objevují i skeptické názory týkající se nedostatku znalostí občanů k ekonomickému a politickému rozhodování. Každá participace by měla mít své hranice.⁵⁷

Soňa Kukučková a Eduard Bakoš provedli výzkum, zda může participativní rozpočet zvýšit volební účast v ČR, která v posledních komunálních volbách čítala

---

⁵³ Participace, Komunikace, Transparentnost – projekt nestátních neziskových organizací (Agora CE, CpKP, Partnerství a Zelený kruh)

⁵⁴ PAKT: *Analýza participace v ČR* [online]. ČR: Plugo, 2015 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <http://www.paktparticipace.cz/dokumenty/analýza>, str. 2

⁵⁵ Kukučková, Bakoš, 2019, str. 109

⁵⁶ Tona, B., 2018, 147

⁵⁷ Raudla, Krenjova, 2013, str. 19

47,34 %.⁵⁸ V rámci kvazi-experimentální analýzy porovnávali skupinu obcí, které zavedly participativní rozpočet, se skupinou obcí, které ho nezavedly. Druhá zmíněná skupina byla složena z municipalit, které odpovídaly podobnému počtu a hustotě obyvatel v rámci stejného kraje. Sledované období autoři zasadili mezi roky 2006-2018, byla tedy zahrnuta volební účast jak na komunálních, tak na volbách do státních institucí. Výsledky analýzy vybraných obcí nepotvrdily výrazný vliv zavedení participativního rozpočtu na volební účast. U komunálních voleb byl zaznamenán nárůst o 3 %, u voleb na národní úrovni zhruba 1,2 %. Výraznější vliv byl zaznamenán v Praze, přičemž zavedení participativního rozpočtu mělo větší efekt na volební účasti v komunálních volbách.⁵⁹

---

⁵⁸ *iDNES.cz: Výsledky voleb v České republice* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni>

⁵⁹ Kukučková, Bakoš, 2019, str. 109-124

4 Vlastní práce

Vlastní práce se věnuje samosprávě, hospodaření a rozvoji malých měst v Královéhradeckém kraji. Pro tuto část byla vybrána města, která podle počtu obyvatel spadají do kategorie 5 001–10 000, a to Dobruška, Česká Skalice a Úpice.

Obrázek 1 Mapa Královéhradeckého kraje s vyznačenými vybranými městy

Zdroj: Český statistický úřad⁶⁰

Dle klasifikace LAU 1 se tato města nacházejí v rozmezí okresů Rychnov nad Kněžnou, Náchod a Trutnov. Územní rozložení okresů v Královéhradeckém kraji můžete vidět na mapce výše (viz. Obrázek 1). Zmíněné území přímo sousedí s Polskem. Tato pohraniční oblast Královéhradeckého kraje je významná svým turistickým a kulturním potenciálem. Lákadlem jsou Krkonoše, Adršpach, Broumovské stěny a Orlické hory. Z kulturního hlediska je oblast nazývána krajem slavných spisovatelů, jako je Božena Němcová, Alois Jirásek či bratři Čapkové.

⁶⁰ Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Královéhradecka - 2017* [online]. ČR: Český statistický úřad, 2017 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/obce-kralovehradecka-2017>

4.1 Město Dobruška

První vybranou obcí je Dobruška, která leží v okrese Rychnov nad Kněžnou. Dle počtu obyvatel se jedná o město, k 1.1.2019 zde bylo podle ČSÚ⁶¹ evidováno 6 727 obyvatel. Podle osídlení se jedná o druhou největší obec v okrese. Dobruška se rozkládá na 3 449 ha⁶² katastrální výměry. K městu náleží tyto místní části: Křovice, Pulice, Mělčany, Chábory, Domašín, Doly, Spáleníště a Běstviny.⁶³ Dobruška je vyhlášena bohatou kulturou, ale také Křovickou skládkou, která představovala významnou příjmovou položku v obecním rozpočtu.

4.1.1 Občanská vybavenost, kultura a turistické cíle

Z pohledu vzdělávání se v Dobrušce nachází Mateřská škola J. A. Komenského, dále tři základní školy: Základní škola Fr. Kupky, Základní škola Pulická, Základní škola Opočenská. Pro mimoškolní zájmovou aktivitu je k dispozici Základní umělecká škola Dobruška a Dům dětí a mládeže. Ve městě se také nacházejí střední školy: Gymnázium Dobruška, Střední průmyslová škola elektrotechniky a informačních technologií Dobruška a Střední škola – Podorlické vzdělávací centrum. Na podzim v roce 2013 bylo otevřeno Konzultační středisko Virtuální univerzity třetího věku. Jedná se o vysokoškolské zájmové studium pro seniory z Dobrušky a okolí. Středisko funguje za spolupráce města s Provozně ekonomickou fakultou České zemědělské univerzity v Praze.⁶⁴

Zdravotní péče v Dobrušce zahrnuje širokou škálu lékařských oborů: praktické lékařství, jak pro děti a dorost, tak pro dospělé, dále stomatologii, alergologii, gynekologii, fyziatrii a rehabilitace. V ulici Pulická se nachází Poliklinika, která má mj. k dispozici rentgen, zubní laboratoř, psychiatrické oddělení, kožní oddělení a další. Dále je v Dobrušce zajištěna pečovatelská služba, která z velké většiny funguje terénně. Za spolupráce s Královéhradeckým krajem a městem Opočno by měl být vystaven Domov pro seniory

---

⁶¹ Český Statistický Úřad: Počet obyvatel v obcích [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>

⁶² AR projekt s.r.o.: Územní plán města Dobruška, okres Rychnov nad Kněžnou [online]. ČR: CS Technologies, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.arprojekt.cz/uzemni-plan-mesta-dobruska>

⁶³ Město Dobruška [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/>

⁶⁴ Město Dobruška [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/>

v bývalém nemocničním areálu v Opočně.⁶⁵ S ohledem na bezpečnost je ve městě zřízena Městská policie a sídlí tam také Obvodní oddělení policie ČR, Hasičský záchranný sbor Dobruška a Sbor dobrovolných hasičů. Pro přepravu osob je ve městě zajištěna autobusová a vlaková doprava.

Pro kulturní a sportovní vyžití mohou obyvatelé Dobrušky a okolí využít Společenské centrum – Kino 70, Kulturní dům, Městskou knihovnu, krytý bazén, Městský stadion Václava Šperla. Sportovní nadšenci mají k dispozici velké množství sportovních oddílů při SK Dobruška, TJ Sokol nebo dalších nezávislých sportovních aktivit jako je např. Aerobic.

Významnou osobností Dobrušky byl obrozenecký spisovatel F. Vl. Hek, jehož život zpracoval hradecký spisovatel Alois Jirásek v románu F. L. Věk, který byl také zfilmován. Dětství zde prožil jeden ze zakladatelů moderního abstraktního malířství František Kupka. Historie Dobrušky je zachycená ve Vlastivědném muzeu, dále je možné navštívit rodný dům F. Vl. Heka, radnici, která je dominantou náměstí a kde je možné vidět první Kupkovy počiny. Dobruška má nespočet památek, proto zde byla v roce 2003 vyhlášena Městská památková zóna.⁶⁶

Obrázek 2 Radnice na nám. F. L. Věka v Dobrušce
Zdroj: Město Dobruška⁶⁷

4.1.2 Obecní zřízení a samospráva města

Dobruška je obec s pověřeným obecním úřadem a také s rozšířenou působností. V čele vedení města působí starosta Ing. Petr Lžíčař, uvolněný místostarosta Miroslav

⁶⁵ Český rozhlas Hradec Králové: *V areálu bývalé nemocnice v Opočně by měl vzniknout domov pro seniory s kapacitou 48 lůžek* [online]. ČR: Český rozhlas, 2019 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/v-arealu-byvale-nemocnice-v-opocne-mel-vzniknout-domov-pro-seniory-s-kapacitou-8092531>

⁶⁶ Město Dobruška [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/>

⁶⁷ Město Dobruška [online]. Dobruška: Hotel - Město Dobruška, 2020 [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <http://www.ubytovani-dobruska.cz/vylety>

Sixta a neuvolněný místostarosta Petr Sadovský. Dalším městským orgánem je rada města, která je pětičlenná. Kromě zmíněných představitelů v ní zasedá Ivan Koláčný a Ing., arch. Oldřich Bittner. Rada města Dobrušky zřídila celkově šest komisí, a to bytovou a sociální komisi, komisi pro rozvoj Dobrušky, komisi pro teplárnu, kulturní komisi, likvidační komisi a regenerační komisi, která je zaměřena na oblast památkové péče v samostatné působnosti.

Zastupitelstvo města Dobruška						
Sdružení nezávislých kandidátů - Veřejnost pro všestranný rozvoj Dobrušky	NAŠE DOBRUŠKA	ANO 2011	ODS	KDU-ČSL	Česká pirátská strana	TOP 09 s podporou nezávislých kandidátů
Ing. Petr Lžíčař	Ing. Mgr. Petr Tojnar	Petr Sadovský	Ing. Petr Poláček	PharmDr. Jiří Gregor, Ph.D.	Lukáš Frýželka	Ing. arch. Oldřich Bittner
Miroslav Sixta	Josef Málek	Blanka Čiháčková				
Pavel Štěpán						
Ing. Karel Brázdil, CSc.						
Ivan Koláčný						
Bc. Martina Rašková						
Miroslav Novák						

Obrázek 3 Složení zastupitelstva města Dobruška ve volebním období 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování⁶⁸

Zastupitelstvo města se skládá z 15 členů, přesné složení včetně politické příslušnosti můžete vidět na Obrázku 3. Toto složení je platné pro volební období 2018-2022. Na stránkách města jsou k dispozici zvukové záznamy a zápisy z jejich zasedání. Pod zastupitelstvo města spadá finanční a kontrolní výbor.

⁶⁸ Zdroj: Vlastní zpracování dle *Město Dobruška: Složení ZM* [online]. Dobruška: Město Dobruška, 2020 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/organy-mesta/zastupitelstvo-mesta/slozeni-zm/>

4.2 Město Česká Skalice

Město Česká Skalice se nachází v okrese Náchod. Obcí protéká řeka Úpa a v její blízkosti leží vodní nádrž Rozkoš, která je nazývána východočeským mořem. K České Skalici náleží místní části Malá Skalice, Zájezd, Spyta, Zlích a Ratibořice. Celková rozloha města činí 1736 ha⁶⁹ a k 1.1.2019 bylo dle ČSÚ⁷⁰ zaznamenáno 5 078 obyvatel. Počet obyvatel se však v období turistické sezóny může výrazně zvýšit.

4.2.1 Občanská vybavenost, dopravní infrastruktura a kultura

Občanská vybavenost města je dobrá, Česká Skalice disponuje Mateřskou školou, Základní školou I. a II. stupně s běžnými i speciálními třídami a školní družinou. Vedle povinné školní docházky jsou v rámci školství dětem a mládeži nabízeny i volnočasové aktivity v rámci pobočky Základní umělecké školy Bedřicha Smetany a Střediska volného času Bájko. Dále jsou v České Skalici zajištěny zdravotnické služby, které zahrnují praktické lékařství, stomatologii, oční a kožní ambulanci, rehabilitační středisko, lékárny, ale také veterinární centrum a veterinární ambulanci. K zajištění bezpečnosti byla zřízena Městská policie, vedle toho je v České Skalici také Obvodní oddělení policie České republiky a Sbor dobrovolných hasičů.⁷¹

Česká Skalice se nachází na hlavní trase mezi Hradcem Králové a Náchodem, což je směrem k hranicím s Polskem. Dříve se město potýkalo s velkým dopravním náparem, především se jednalo o nákladní auta a kamiony, které mířily za hranice. Problém byl vyřešen dlouholetou, a především problémovou výstavbou obchvatu, který byl otevřen v roce 2009. Co se týče dopravní obslužnosti, v České Skalici je k dispozici vlaková i autobusová doprava.

Jak již bylo řečeno výše, u města se nachází přehradní nádrž Rozkoš, u které byl vybudován Autokemp Rozkoš. Tato lokalita byla vyhledávána zejména v minulosti k rekreačním účelům. Kemp nabízí ubytování v chatkách, stanová místa, i karavanové stání. V areálu se nachází minigolf a letní kino, v době hlavní sezóny jsou k dispozici také

⁶⁹ *Česká Skalice: Charakteristika České Skalice* [online]. ČR: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/nase-mesto/o-meste/charakteristika-mesta/>

⁷⁰ *Český Statistický Úřad: Počet obyvatel v obcích* [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>

⁷¹ *Česká Skalice* [online]. ČR: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/uvod/>

pouťové atrakce. V době „největší slávy“ byly největším lákadlem především vodní radovánky s možností zapůjčení lodiček a šlapadel, využití tobogánu nebo zakoupení dočasného rybářského lístku. Část přehrady, kde se nachází kemp, nebyla však původně určena k rekreaci, ale byla vybudována jako usazovací nádrž. Z důvodu nečistot a častého výskytu sinic je v této části přehrady již po několik let vyhlášen zákaz koupání, nebo minimálně vstup na vlastní nebezpečí. Tím výrazně klesla návštěvnost kempu. Přehrada Rozkoš je ve správě Povodí Labe, Autokemp Rozkoš je majetkem města. Aby město navrátilo rekreanty zpět, rozhodlo se vybudovat biotopová koupaliště o ploše cca 2000 m². Stavbu od začátku doprovázely komplikace, při prvním výběrovém řízení firma odstoupila ještě před realizací, druhá vysoutěžená firma realizaci započala, ale nedokončila, a odstoupila od smlouvy z důvodu údajné nedostatečné součinnosti města Česká Skalice. O této záležitosti se vede soudní spor, dokončení stavby bude možné až po jeho řádném urovnání.⁷²

Česká Skalice se nachází v tzv. kraji Boženy Němcové. Její literární dílo Babička bylo zasazeno do nedalekých Ratibořic, které jsou dodnes vyhledávaným turistickým cílem. V České Skalici se také nachází Muzeum Boženy Němcové a Barunčina škola, které jsou otevřené veřejnosti. S životem a tvorbou spisovatelky je v České Skalici a blízkém okolí spojeno mnoho kulturních akcí, jako jsou například Jiřinkové slavnosti, Advent v Ratibořicích atd.

Obrázek 4 Sousoší babičky s vnoučaty v Ratibořickém údolí
Zdroj: Turistika.cz⁷³

⁷² Český rozhlas Hradec Králové: *Dokončení biotopových jezírek u přehradní nádrže Rozkoš je v nedohlednu Co se bude dít dál?* [online]. ČR: Český rozhlas, 2018 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/dokonceni-biotopovych-jezirek-u-prehradni-nadrze-rozkos-je-v-nedohlednu-co-se-7599061>

⁷³ Zdroj: Turistika.cz [online]. ČR: Turistika.cz, 2006 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/babiccino-udoli/foto?id=20989>

4.2.2 Obecní zřízení a samospráva města

Česká Skalice je obec s pověřeným obecním úřadem. Dle počtu obyvatel má Česká Skalice statut města, v jehož čele od listopadu 2018 působí starostka Ing. Zuzana Jungwirthová a místostarostka Bc. Gabriela Jiráňková.

Zastupitelstvo města se skládá z 21 členů. Konkrétní složení včetně stranické příslušnosti pro volební období 2018-2022 můžete vidět na schématu (Obrázek 5) níže. Zasedání zastupitelstva je možné sledovat živě (online), termín a program zasedání je zveřejňován 7 dní předem na úřední desce. Stejně tak je možné sledovat videozáznam prostřednictvím YouTube.com.

Zastupitelstvo města Česká Skalice				
PRO MĚSTO	Sdružení Nezávislých Kandidátů	Občanská demokratická strana a NK	Svoboda a přímá demokracie - Tomio Okamura (SPD)	Sdružení politické strany KSČM a NK
Mgr. Iveta Beranová	Bc. Jana Bašová	Ing. Radim Doleček	Mgr. Kateřina Davies-Haladová	Jiří Zvára
David Bořek	MVDr. Jan Čermák	Jan Holý		
Mgr. Josef Hanek	Ing. Jiří Hrabík	Tomáš Hubka		
Bc. Gabriela Jiráňková	Mgr. Věra Junková	Petr Smutný		
Ing. Zuzana Jungwirthová	Mgr. Jiřina Polončeková			
Ing. Pavel Kozák	Bc. Martin Staněk, DiS.			
Aleš Modrý	Helena Vítová			
Ing. Aleš Vodička				

Obrázek 5 Složení zastupitelstva města Česká Skalice ve volebním období 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování⁷⁴

⁷⁴ Zdroj: Vlastní zpracování dle *Česká Skalice: Seznam zastupitelů* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/seznam-zastupitelu/>

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích byla zřízena rada města, která je složena ze 7 radních. Vedle starostky Zuzany Jungwirthové a místostarostky Gabriely Jiránkové v tomto volebním období působí zastupitelé David Bořek, Aleš Modrý, Josef Hanek, Tomáš Hubka a Radim Doleček. Stejně tak byly zřízeny výbory finanční a kontrolní, dále také Osadní výbor Zlích.⁷⁵

Dalšími zřízenými orgány jsou komise rady města Česká Skalice a komise starosty města. Pod první uvedenou komisi náleží komise výstavby a životního prostředí, komise pro kulturu, obřady a slavnosti, bytová komise, povodňová komise a grantová komise pro rok 2019. Komise starosty města zahrnuje hlavní inventarizační komisi.⁷⁶

O dění ve městě Česká Skalice jsou občané informováni prostřednictvím měsíčníku Českoskalický zpravodaj nebo hlášením městského rozhlasu. Informace ohledně hospodaření a samosprávy města jsou vyvěšeny na úřední desce, a to v papírové podobě či online verzi.

4.3 Město Úpice

Město Úpice se nachází v okrese Trutnov. Protéká jím řeka Úpa a potoky Radečka a Rtyňka. Okolí Úpice vévodí Sněžka, Černá hora, Jestřebí hory a stolové hory Hejšovina a Bor. Obec se rozkládá na ploše 1530 ha. K Úpici od roku 1935 náleží místní část Radeč, která je rozlohou větší. Čítá cca 979 ha. Podle ČSÚ⁷⁷ v Úpici jako celku k 1.1.2019 žilo 5661 obyvatel.

4.3.1 Občanská vybavenost, dopravní infrastruktura a kultura

Občanská vybavenost v Úpici má z pohledu vzdělávání k dispozici Mateřskou školu Úpice, Základní školu Úpice – Lány, Základní školu Bratří Čapků, Základní uměleckou školu A. M. Buxton, Speciální základní školu Augustina Bartoše a Městské gymnázium a střední odbornou školu Úpice. Jako zdravotnické centrum funguje Poliklinika Úpice, která nabízí služby v oblasti praktického lékařství, ortopedie,

⁷⁵ Česká Skalice: Samospráva[online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/samosprava/vybory/>

⁷⁶ Česká Skalice: Samospráva[online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/samosprava/komise/>

⁷⁷ Český Statistický Úřad: Počet obyvatel v obcích [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>

gynekologie, chirurgie, dermatologie, zubního lékařství a další. Pro seniory byl také zřízen dům s pečovatelskou službou. Pro lékařskou pomoc domácím mazlíčkům je v Úpici k dispozici veterinární ordinace.

Úpice je známá problémy s nepřizpůsobivým obyvatelstvem a romskou komunitou. Tato skutečnost jde ruku v ruce s vysokou nezaměstnaností, páchanou trestnou činností, sociálními problémy a zneužíváním v rámci podnikání se sociálním bydlením. Děti z nepřizpůsobivých rodin často nechodí do škol, nemají podporu rodičů ve vzdělání, nedodržují hygienu. Pokud děti docházejí, školy se potýkají s problémy již zmíněné nedostatečné hygieny a ničením školních pomůcek. Situace zahrnala pedagogy Základní školy Úpice-Lány tak daleko, že v prosinci 2019 zaslali otevřený dopis spolu s podpisem ředitele školy a starosty města do Parlamentu ČR. Na žádost zareagoval poslanec za SPD Tomio Okamura, který na začátku roku 2020 Úpici navštívil. Podle učitelek, které dopis sepsaly, by mohl pomoci peněžitý postih ve formě zkrácení dávek.⁷⁸ O této možnosti hovořila také poslankyně (SPD) Lucie Šafránková. *„Děti z rodin, které dávky pobírají, budou muset absolvovat poslední rok mateřské školy, docházet do školy a spolupracovat s úřadem práce. Ohrožení příspěvků by pak nastalo v případě dlouhodobé nechuti pracovat, náhlých opakovaných onemocnění v době pracovních pohovorů, nedovolení kontroly bydlení a počtu osob, které domácnost obývají.“*⁷⁹

Na bezpečnost nově dohlíží od 1. listopadu 2019 Městská policie.⁸⁰ Vedle toho by v novém roce 2020 měli přibýt asistenti prevence kriminality, kteří by se měli pohybovat v problémových lokalitách Úpice. V centru také sídlí Obvodní oddělení policie ČR a Sbor dobrovolných hasičů. Co se týče dopravní infrastruktury, Úpici vede silnice první třídy na trase z Náchoda do Trutnova. Na tuto trasu je napojena silnice druhé třídy, která vede do České Skalice, a dále silnice třetí třídy, která je spojnicí Úpice a Trutnova přes místní část

---

⁷⁸ Deník N: *Bílí se tu přestali cítit bezpečně. Romové žijí v tom, že je chtějí vyhnat. Reportáž z města, které zničil obchod s chudobou* [online]. ČR: N Media, 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://denikn.cz/290345/neda-se-tu-zit-napsaly-ucitelky-poslancum-a-prijel-okamura-pribeh-mesta-kde-vyrostli-bratri-capkove-a-ktere-znicil-obchod-s-chudobou/>

⁷⁹ PARLAMENTNÍ LISTY.CZ: *Bojíme se vycházet... Pomozte, napsali Okamurovi. Ten přijel řešit nepřizpůsobivé* [online]. ČR: OUR MEDIA, 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/kauzy/FOTO-Bojime-se-vychazet-Pomozte-napsali-Okamurovi-Ten-prijel-resit-nepripruzusobive-609750>

⁸⁰ Český rozhlas Hradec Králové: *Úpice na Trutnovsku má vlastní městskou policii. Strážníci ale nebudou k dispozici nonstop* [online]. ČR: Český rozhlas, 2019 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://hrdec.rozhlas.cz/upice-na-trutnovsku-ma-vlastni-mestskou-policii-straznici-ale-nebudou-k-8098883>

Radeč. Dopravní obslužnost je zajištěna autobusovou dopravou. Vlaková doprava v Úpici není.

Kulturní vyžití v Úpici zajišťuje Městské kulturní středisko, které má pod správou Divadlo A. Jiráka a Kino Mír. Dále se v Úpici nachází Městské muzeum a galerie Julie W. Mezerové, Hvězdárna, Klub loutkářů a další. Z pohledu turismu, Sportovní a turistické centrum Jestřebích hor nabízí ubytování Městském penzionu a Ubytovně Sparta. K dispozici je také městský Kemp Radeč.

Mezi místní památky patří Hospoda Dřevěnka, která byla v roce 2010 zařazena mezi národní kulturní památky. Nutno dodat, že v této obci žili 17 let Josef a Karel Čapkovi, kniha Devatero pohádek je zasazena do oblasti Úpice a jejího blízkého okolí.⁸¹

Obrázek 6 Hospoda Dřevěnka v Úpici

Zdroj: Nadace Dřevo pro život⁸²

4.3.2 Obecní zřízení a samospráva města

Stejně jako Česká Skalice je Úpice obec s pověřeným obecním úřadem a má dle počtu obyvatel statut města. V čele vedení města působí starosta Petr Hron, 1. místopředseda Ing. Miloš Holman a 2. místopředseda Jiří Adam. Radu města Úpice nemá, protože zastupitelstvo čítá pouze 13 členů. Konkrétní obsazení pro toto volební období můžete vidět níže na Obrázku 7.

---

⁸¹ *Úpice: O městě* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/o-upici/ds-1022/p1=9793>

⁸² *Nadace Dřevo pro život: Dřevěná stavba roku* [online]. ČR: Nadace Dřevo pro život, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.drevoprozivot.cz/drevena-stavba-roku/roubenky-a-sruby-2019/nkp-drevenka-upice>

Zastupitelstvo města Úpice						
Žít v Úpici	ANO 2011	ODS	KSČM	Úpičtí patrioti podporovaní TOP 09	VOLBA PRO MĚSTO	ČSSD
Petr Hron	Bc. Aleš Andrš	Pavel Mach	Radim Fryčka	Jiří Adam	Ing. Miloš Holman	Karel Šklíba
Jaromíra Galuščáková	Ing. Viktor Selinger	Mgr. Martin Dytrych	František Škrabal			
MUDr. Marie Matysková						
Ing. Martin Kořízek						

Obrázek 7 Složení zastupitelstva města Úpice ve volebním období 2018-2022

Zdroj: Vlastní zpracování⁸³

Město Úpice zřídilo dle zákona finanční a kontrolní výbor, dále pak výbor pro bezpečnost a prevenci kriminality, kulturní a školský výbor, sociální a zdravotní výbor, stavební a rozvojový výbor, sportovní výbor a Sbor pro občanské záležitosti.⁸⁴

Kromě úřední desky a oficiálních webových stránek města jsou občané o dění v Úpici informováni prostřednictvím měsíčníku Úpické noviny, sociálních sítí, ale také regionální Televizí JS.

4.4 Demografická struktura měst

Aby bylo možné porovnávat některé ukazatele vybraných měst, je nutné zmínit jejich demografickou strukturu. Vedle toho tato data souvisí např. s přerozdělením daňových příjmů do obecního rozpočtu nebo také s nárokem na požadovanou dotaci, která může mít zadanou podmínku určitého počtu obyvatel v žádající obci.

Údaje o počtu obyvatel daných obcí pocházejí z Katalogu produktů Českého statistického úřadu. Souhrn dat níže se týká období od roku 2010 do roku 2019. Data byla zaznamenána vždy k 1. lednu zmíněných let. Dále bude ve zkratce zmíněna míra nezaměstnanosti v daných městech, která také souvisí s příjmovou, někde i výdajovou

⁸³ Zdroj: Vlastní zpracování dle: *Úpice: Zastupitelstvo města* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/zastupitelstvo-mesta/os-50/p1=9808>

⁸⁴ *Úpice: Město a Úřad* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/uredni-deska/2/p1=9811>

složkou obecního rozpočtu a dalšími problémy, které zastupitelé a vedení měst v rozhovorech zmiňují. Tato data jsou dostupná na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. Některé poznatky jsou doplněny právě komentáři zmíněných představitelů vybraných měst, kteří poskytli rozhovory k danému tématu viz. Rozhovory 1 až 8 (Přílohy).

4.4.1 Počet obyvatel a věková struktura ve vybraných obcích

V Tabulce 3 a následujícím Grafu 1 můžeme sledovat počet obyvatel v Dobrušce. Z příložených dat je patrné, že v posledních letech došlo k úbytku obyvatel. Ve sledovaném období byl nejvyšší počet dle ČSÚ zaznamenán v roce 2013, kdy v Dobrušce žilo 6 989 obyvatel s průměrným věkem 41,4 let. Nejnižší počet byl ve městě naopak zaznamenán k 1.1.2019, který čítal 6 727 obyvatel s průměrným věkem 43,7 let. Pokud bychom se podívali na genderové rozdělení, po celé sledované období převažují v počtu obyvatel ženy. V průměru zaujímají 51,5 % z celkového počtu žijících obyvatel. Také jejich věkový průměr je vyšší, a to zhruba o 3 roky oproti mužské populaci.

Tabulka 3 Počet obyvatel a průměrný věk v Dobrušce

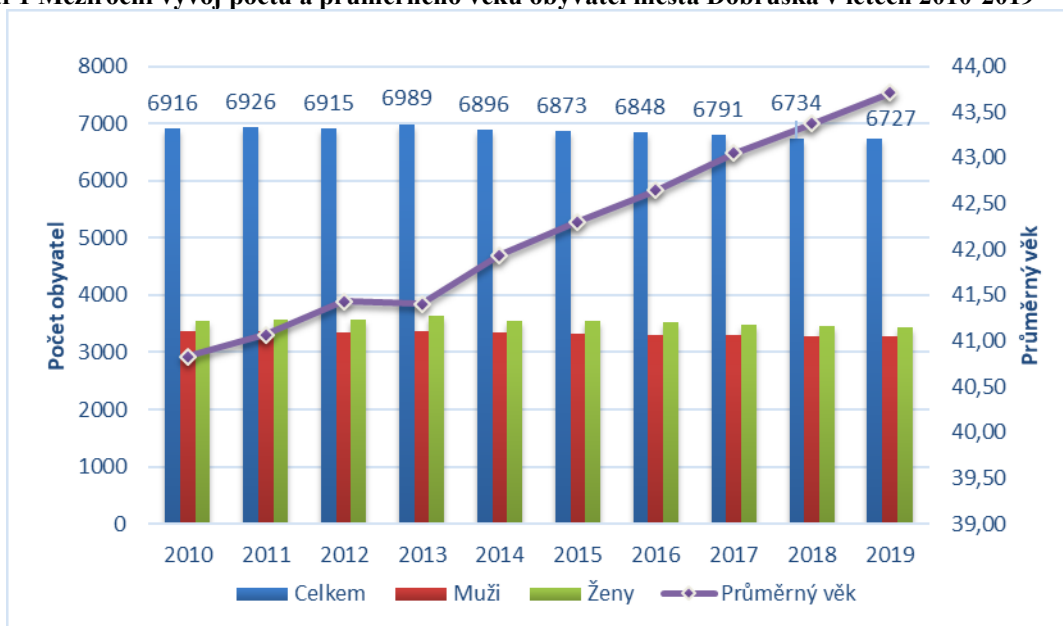
Dobruška	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
2010	6 916	3 358	3 558	40,8	39,6	42,0
2011	6 926	3 362	3 564	41,1	39,8	42,2
2012	6 915	3 348	3 567	41,4	40,2	42,6
2013	6 989	3 362	3 627	41,4	40,1	42,6
2014	6 896	3 338	3 558	41,9	40,5	43,3
2015	6 873	3 326	3 547	42,3	40,9	43,6
2016	6 848	3 312	3 536	42,6	41,2	44,0
2017	6 791	3 306	3 485	43,1	41,5	44,5
2018	6 734	3 282	3 452	43,4	41,9	44,8
2019	6 727	3 288	3 439	43,7	42,4	45,0

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Na Grafu 1 je viditelné stárnutí populace, a to zejména od roku 2013. Starosta města Petr Lžičář uvádí, že výhodou Dobrušky jsou střední školy na jejím území. Nadějí na příchod nových obyvatel, a tím i vyšších příjmů do obecního rozpočtu, by mohli být právě absolventi těchto škol, kteří by v Dobrušce našli uplatnění, nebo v přílehlé průmyslové zóně, která se nachází v sousedních Kvasinách. Ovšem ani to není podle

starosty záruka: „I když ta průmyslová zóna funguje už několik let, tak nám počet trvale bydlících lidí klesá o desítky ročně. Já to přičítám tomu, že ne každý tady zůstává, to trvalé bydliště si přihlašuje jinam. Nemáme tu ani dost pozemků na výstavbu rodinných domů, tak odcházejí třeba na vesnice, ale přesto tady je nějaký počet bytů, které jsou plné. Není tu nic na prodej, nebo hrozně málo a ani na pronájem, protože všechno je pronajaté. Ty lidi tady nejsou přihlášení. Nejvíce obyvatel jsme v historii měli 7,5 tis., a myslím, že někde k tomu se to blíží, že může být 500-1000 lidí navíc, o kterých my nevíme, protože institut přechodného bydlení zrušili kvůli osobním údajům. Na několika jednáních jsme to připomínali s náměstkem ministra a podobně, že furt o tom přemýšlejí, jak to udělat, aby ti lidé byli evidovaní a platili daně tam, kde žijí. Ale nikdo s tím nechce nic dělat. Takže to cítím jako velký problém.“⁸⁵

Graf 1 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Dobruška v letech 2010-2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

V Tabulce 4 sledujeme počet obyvatel a jejich průměrný věk v České Skalici za stejné období jako v předchozím případě. I v této obci došlo k úbytku obyvatel. Ze sledovaného období byl dle ČSÚ zaznamenán nejvyšší počet obyvatel v roce 2010 s nejnižším průměrným věkem 41,5 roku. Naopak nejnižší počet obyvatel byl v letech 2016 a 2017, a to 5 049 obyvatel s průměrným věkem 43,9 let. Stejně jako u předchozí obce převažuje v České Skalici počet žen. Průměrně tvoří 51,8 % z celkového počtu

⁸⁵ Rozhovor 1

obyvatel a stejně jako v Dobrušce je jejich průměrný věk o více jak 3 roky vyšší, než je tomu u mužské populace.

Tabulka 4 Počet obyvatel a průměrný věk v České Skalici

Česká Skalice	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
2010	5 319	2 521	2 798	41,5	40,1	42,8
2011	5 215	2 488	2 727	42,0	40,4	43,5
2012	5 201	2 482	2 719	42,2	40,7	43,6
2013	5 178	2 479	2 699	42,8	41,3	44,2
2014	5 154	2 495	2 659	43,0	41,3	44,6
2015	5 085	2 471	2 614	43,3	41,4	45,1
2016	5 049	2 454	2 595	43,6	41,8	45,3
2017	5 049	2 456	2 593	43,9	42,1	45,6
2018	5 083	2 467	2 616	44,2	42,3	46,0
2019	5 078	2 460	2 618	44,4	42,5	46,1

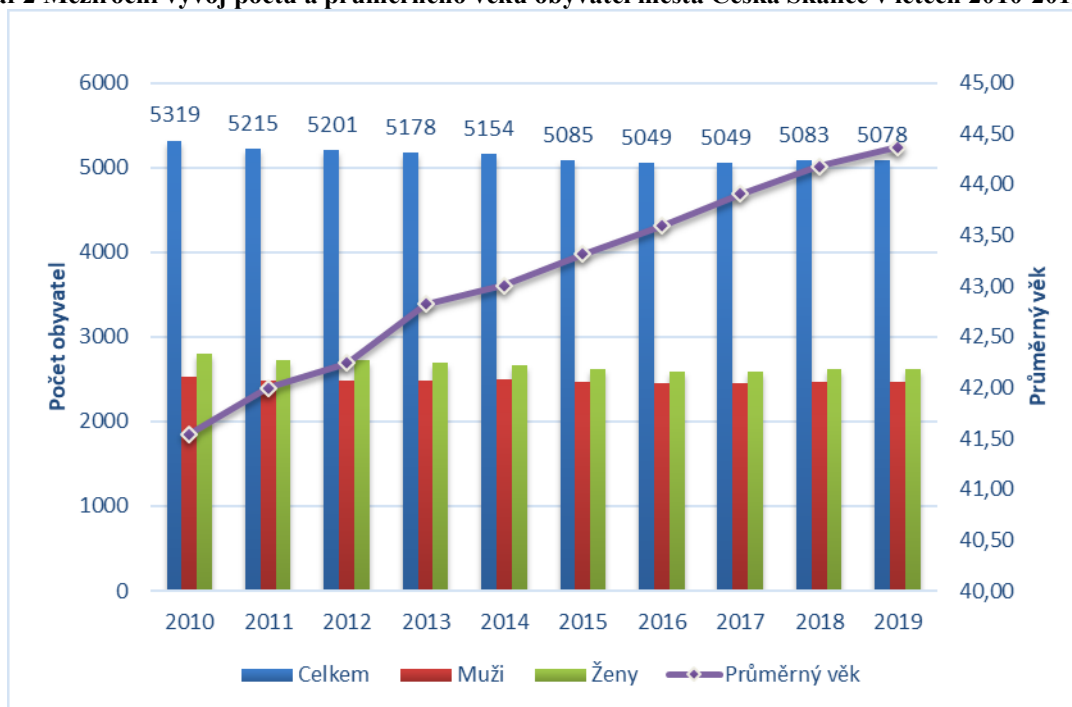
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Meziroční vývoj počtu obyvatel v České Skalici můžeme také sledovat v Grafu 2. Zde je zřejmý kolísavý trend počtu obyvatel, a naopak stoupající trend průměrného věku. Že populace stárne, pociťuje i vedení města. „*Co zjišťujeme, tak nám Česká Skalice stárne. Máme problém s tím, že nám tady nezůstávají mladí lidé. Studenti Vašeho věku v České Skalici moc nezůstávají. Důvody pro to jsou takové, že tady není mnoho bytových příležitostí. Dost mladých by tu třeba stavělo, ale není kde. Co se týče stavebních parcel na bytové domy, tak těch město moc nemá,*“ říká místostarostka Gabriela Jiránková.⁸⁶ Starostka Zuzana Jungwirthová dodává: „*Tady je velká škoda, že tu nejsou střední školy, protože si myslím, že ta středoškolská mládež, potažmo vysokoškolská mládež, dělá ten kulturní život ve městě. Vrací se sem akorát mladí od 26 let výš, kteří tu chtějí stavět. Narazili jsme tu na problém, že obyvatel nad 50 let je tu více než 50 %, a je to velký posun např. od roku 2015. Když to takhle půjde dál, tak tu potřebujeme něco pro starší, i pro seniory. Za první akce, za druhé bezbariérový přístup.*“⁸⁷

⁸⁶ Rozhovor 4

⁸⁷ Rozhovor 5

Graf 2 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Česká Skalice v letech 2010-2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Ani ve třetí sledované obci není trend jiný (viz. Tabulka 5). Počet obyvatel v Úpici také klesá, nejvyšší stav byl zaznamenán v roce 2010 s 5 957 obyvateli a průměrným věkem 40,9 let, a nejnižší v roce 2018 s 5 655 obyvateli a průměrným věkem 43,3 let. V roce 2019 došlo k velmi mírnému zvýšení počtu obyvatel, a to o 6 osob. Ženská populace tvoří zhruba 51,6 % obyvatel v Úpici a stejně jako v předchozích případech je jejich průměrný věk o více jak 3 roky vyšší než je tomu u mužské části obyvatel Úpice.

Tabulka 5 Počet obyvatel a průměrný věk v Úpici

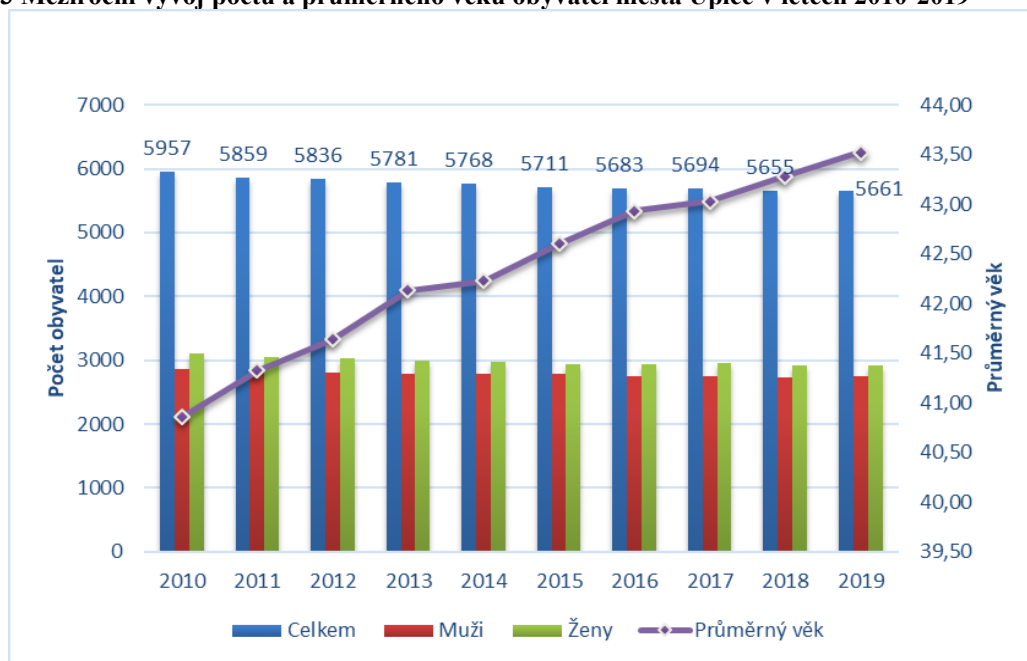
Úpice	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
2010	5 957	2 859	3 098	40,9	39,4	42,2
2011	5 859	2 814	3 045	41,3	39,7	42,8
2012	5 836	2 798	3 038	41,6	40,1	43,0
2013	5 781	2 783	2 998	42,1	40,5	43,6
2014	5 768	2 787	2 981	42,2	40,5	43,9
2015	5 711	2 779	2 932	42,6	40,9	44,2
2016	5 683	2 750	2 933	42,9	41,3	44,5
2017	5 694	2 741	2 953	43,0	41,4	44,5
2018	5 655	2 736	2 919	43,3	41,5	45,0
2019	5 661	2 743	2 918	43,5	41,5	45,4

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

V Grafu 3 (viz níže) je trend snížení počtu obyvatel a růstu průměrného věku patrný. „Úpice stárne. Ten odliv lidí je. Podle výsledků z matriky je vidět, že vymírá. Míň lidí se narodí, než umře. Postupně mladí utíkají do větších měst, ale to trápí asi každé město. Mají možnosti, které dřív nebyly, jako třeba jít pracovat do zahraničí. Ale je fakt, že spousta lidí se pak třeba sem vrátí,“ říká starosta Petr Hron.⁸⁸

Graf 3 Meziroční vývoj počtu a průměrného věku obyvatel města Úpice v letech 2010-2019

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Tabulka 6 nabízí komparaci počtu obyvatel vybraných měst. Údaje byly zaznamenány k 1.1.2019. Jak bylo řečeno výše, ve všech třech případech došlo k poklesu počtu populace. V tabulce níže můžeme vidět, o jak velké změny se jedná od roku 2010. Nejvýraznější pokles je zřejmý u města Úpice s 4,97 %, Česká Skalice je v těsném závěsu s 4,53 %. Dobruška je na tom výrazně lépe, rozdíl mezi stavy z roku 2010 a 2019 je méně než 3%. Stejně tak bylo výše zmíněno, že populace daných obcí stárnou, mezi těmito hodnotami není tak velký rozdíl jako u předešlé komparace. Od roku 2010 došlo ke zvýšení průměrné věkové hranice o 2,7 až 2,9 let.

⁸⁸ Rozhovor 7

Tabulka 6 Komparace rozlohy, počtu obyvatel a průměrného věku ve vybraných obcích

Název obce	Počet obyvatel	Rozloha obce (ha)	Rozloha na obyvatele (ha)	Snížení počtu obyvatel od roku 2010	Zvýšení průměrného věku od roku 2010
Dobruška	6 727	3 449	0,51	2,73 %	2,9
Česká Skalice	5 078	1 736	0,34	4,53 %	2,8
Úpice	5 661	1 530	0,27	4,97 %	2,7

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.4.2 Podíl nezaměstnaných osob ve vybraných obcích

Údaje, které můžete vidět v Tabulce 7, poskytl Ministerstvo práce a sociálních věcí a byly zaznamenány v prosinci 2019. Podíl nezaměstnaných osob v České republice čítal 2 %⁸⁹. Ke stejnému datu byla spočítána míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji 2,11 %⁹⁰. Když s těmito údaji porovnáme údaje z tabulky níže, zjistíme, že podíl nezaměstnaných osob města Dobrušky, který k 31.12.2019 byl 1,26 %, je oproti obecné míře v České republice a Královéhradeckém kraji velmi nízký. Naopak výrazný podíl nezaměstnaných osob, který se nachází zhruba 3 % nad obecnou mírou nezaměstnanosti, byl zaznamenán v Úpici. Česká Skalice se také nacházela nad obecnou hranicí míry nezaměstnanosti, tento rozdíl byl nižší než 1 %.

Tabulka 7 Podíl nezaměstnaných osob ve vybraných obcích k 31.12.2019

Obec	Obyvatelstvo 15-64	Uchazeči o zaměstnání	Podíl nezaměstnaných osob v %	Volná místa
Dobruška	4208	58	1,26	127
Česká Skalice	3213	97	2,93	117
Úpice	3422	188	5,09	16

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPSV⁹¹

⁸⁹ Český statistický úřad: *Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - prosinec 2019* [online]. ČR: Český statistický úřad, 2020 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2019>

⁹⁰ Český statistický úřad: *Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31. 12. 2019* [online]. ČR: Český statistický úřad, 2020 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

⁹¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska*

Z Tabulky 5 je zřejmé, že Úpice se potýká s problémem nabídky práce. Uchazečů o zaměstnání dle MPSV bylo k danému datu 188, ale volných pracovních míst pouze 16. Jak již bylo zmíněno, Úpice se potýká s problémy sociálně nepřízpůsobivých obyvatel, které se zřejmě na těchto údajích také podepisují. Starosta města Úpice zmiňuje: „*To, že to obyvatelstvo není finančně zdravé, to je problém, který se musíme snažit nějak zvrátit, aby tady spíš byli lidé, co chtějí pracovat. Úpice má na okrese největší nezaměstnanost, a to jsou lidé, kteří pracovat nechtějí.*“⁹² U zbývajících obcí Dobrušky a České Skalice vidíme převis volných pracovních míst nad počtem uchazečů o práci. V Dobrušce je dokonce více než dvojnásobný. Dle bývalého starosty Petra Tojnara, který v současné době působí v zastupitelstvu města Dobrušky, je takto nízká zaměstnanost považována za tzv. válečný stav, který je způsoben přilehlou průmyslovou zónou Kvasiny, kde se mimo jiné nachází firma Škoda Auto, a.s. „*Já jsem byl dlouhá léta v komisi, v poradním sboru ředitele Úřadu práce, kde jsem už dávno na tohle upozorňoval. Automobilka je druhé největší město v okrese Rychnov a možná ten Rychnov i přeskočí, bude zkresleně největší město. Upozorňoval jsem na to, jak se dívají na ty malé živnostníky, na ty malé firmičky. Mají 2 až 5 lidí, a ti jim odejdou do té automobilky a firmy tu skončí,*“ komentuje působení průmyslové zóny na stav podnikatelů ve městě.⁹³

4.5 Analýza hospodaření a financování vybraných obcí

V této kapitole se dostáváme ke stěžejní části této diplomové práce, která je založena na analýze dat vybraných měst Dobrušky, České Skalice a Úpice. V rámci analýzy dochází ke komparaci skutečných stavů rozpočtů k 31.12. z jednotlivých let 2010 až 2018. S tím samozřejmě souvisejí položky jako příjmy, výdaje, daně, místní poplatky, dotace a další, které jsou ukazatelem samosprávy, hospodaření a možného rozvoje výše zmíněných měst. Jako hlavní zdroj dat je použit veřejný portál Ministerstva financí MONITOR. Vedle toho jsou také zmíněny informace, názory a postoje jednotlivých představitelů vedení a zastupitelstev vybraných měst. Plné znění poskytnutých rozhovorů jsou k dispozici v přílohách (Rozhovory 1 až 8).

Jak již bylo zmíněno, všechna sledovaná města se nacházejí v kategorii 5 000 – 10 000 obyvatel. To můžeme považovat za společný rys. Jinak se však vybrané oblasti liší.

---

⁹² Rozhovor 7

⁹³ Rozhovor 2

Každá má jiný potenciál, jiné rozpočtové možnosti. Jak jsme si např. mohli všimnout výše, míra nezaměstnanosti v Úpici je velmi vysoká, nedostává se pracovních míst, a také tam má svou roli neochota pracovat. U Dobrušky nacházíme opačný problém, míra nezaměstnanosti je dokonce tak nízká, že firmy hlásí nedostatek zaměstnanců a některé musí z toho důvodu svou činnost ukončit nebo ji minimálně přesunout do jiné lokality, dál od průmyslové zóny Kvasiny. I přes to se města v mnohém scházejí. Jednak, jak vyplynulo z předchozí kapitoly 4.4 Demografická struktura měst, populace v těchto obcích stárne a její počet klesá. Mladí lidé odcházejí za studiem a pracovními příležitostmi do větších měst, popřípadě do zahraničí. Pravda, někteří se vrací, ale často není kam. Za druhé je tu nastavení podmínek, norem a zákonů shora, které tato města limituje v hospodaření a rozvoji.

V následujících podkapitolách jsou zanalyzovány situace jednotlivých měst včetně meziročních změn, které v následné komparaci odhalí odlišnosti a podobnosti v hospodaření vybraných měst.

4.5.1 Hospodaření a rozpočty ve městě Dobruška

Analýzu hospodaření započneme městem Dobruška, kterému je věnována tato podkapitola. Data vycházejí z aplikace Ministerstva financí MONITOR, oficiálních stránek města, kde se nacházejí schválené rozpočty, závěrečné účty hospodaření, strategický plán a další. Důležitou součástí analýzy hospodaření v Dobrušce jsou rozhovory, které poskytl představitelé města starosta Ing. Petr Lžíčař, neuvolněný místostarosta Dobrušky a poslanec Petr Sadovský⁹⁴, bývalý starosta a nynější zastupitel Ing. Petr Tojnar, jejichž postoje a názory doplňují jednotlivé části této podkapitoly. Kompletní přepis těchto rozhovorů je k dispozici v přílohách (viz. Rozhovory 1 až 3).

Výsledek hospodaření města Dobruška se podle portálu MONITOR pohybuje v kladných číslech od prvního dostupného záznamu z roku 2010 až do třetího čtvrtletí roku 2019. V tomto termínu výnosy převyšovaly náklady o více jak 25 mil. Kč. Konečný stav ještě není známý, závěrečný účet nebyl dosud zveřejněn. Z hlediska rozpočtového hospodaření bylo zaznamenáno několik výkyvů. Rozpočet se v Dobrušce skládá jako schodkový, protože v době jeho přípravy ještě není známo saldo za uplynulý rok, pak ale většinou končí přebytkem. Místostarosta Petr Sadovský uvádí, že návrh vychází

---

⁹⁴ Z důvodu vadné nahrávky je k dispozici pouze začátek rozhovoru

z rozpočtového výhledu a z požadavků jednotlivých oddělení. Starosta Petr Lžíčař skládání rozpočtu v Dobrušce popisuje takto: „*Vedoucí odborů a organizačních složek dostanou od finančního výboru tabulky, které musejí vyplnit jako požadavky na další rok. Vždycky se samozřejmě zohledňuje případný nárůst mezd a mandatorních výdajů. Vedoucí to vyplní, finanční výbor to shromáždí, udělá z toho první nástřel rozpočtu a pak se samozřejmě řeší, že největší požadavky jsou z obvodu rozvoje města, to jsou většinou investice a opravy, tak se pak řeší, co se zařadí, nezařadí. Pak samozřejmě běžný postup, rozešle se to zastupitelům, jedná o tom rada, ta něco doporučí, zastupitelstvo o tom jedná, a pak se to schvaluje.*“⁹⁵ Zastupitel Petr Tojnar si není jistý přesným postupem v tomto období, ale uvádí, jak tomu bylo v době jeho působení v pozici starosty v letech 2006-2016. Kromě toho, co zmínil současný starosta Dobrušky, Petr Tojnar uvádí, že se rozpočet většinou začínal připravovat v září, v rámci toho se konaly schůzky s vedoucími odborů a řediteli příspěvkových organizací, se kterými jednotlivé položky konzultovali. Další konzultace návrhu probíhala na radě města a pak se zastupiteli, kteří se k tomu mohli vyjádřit ještě před veřejným zasedáním zastupitelstva. Starosta svolával tzv. poradou se zastupiteli, kde bylo možné návrh rozpočtu projednat, vysvětlit jednotlivé položky a probrat navržené poznámky. Podle Tojnara se ale o ničem nehlasovalo, ani nerozhodovalo. To bylo možné až na oficiálním zasedání. Starosta Lžíčař uvádí, že všechna jednání zastupitelstva musí být veřejná, i když připouští, že před schvalováním vedení města také pořádá schůzku se zastupiteli, kde předává materiály s možností vysvětlení návrhu rozpočtu a následné diskuze. Jestliže jsou některé výhrady zastupitelů oprávněné, potom je možné je do návrhu zapracovat. K tomu ale dodává, že o to ze strany zastupitelů velký zájem není, což potvrzuje také Petr Tojnar: „*Zastupitelé dostanou podklad rozpočtu. Většinou z těch zastupitelů byli dva až tři aktivnější, jinak se tomu nikdo nevěnoval tomu rozpočtu, to je asi všude. A pak spíš na tom zastupitelstvu, které musí být samozřejmě veřejné. Takže tam, když někdo neměl čas, tak se zeptá, ale stejně se rozpočet schválí. Nevím o tom, že by se někdy neschválil.*“⁹⁶ Petr Sadovský se v rozhovoru také zmiňuje o schůzkách a možných připomínkách zastupitelů, dle jeho slov některá jednání probíhají i jednotlivě. Dále dodává, že pohled radních může být jednostranný, proto jsou připomínky ostatních zastupitelů přínosné a důležité. Podle Petra Tojnara není mnoho

---

⁹⁵ Rozhovor 1

⁹⁶ Rozhovor 3

možností ze strany zastupitelů, jak rozpočet ovlivnit: „Když má vedení města většinu v zastupitelstvu, což tady je teď, tak se s tím opravdu nedá nic dělat. To je úplně zbytečné. Můžeme vznést dotaz, někteří to dělají před lidmi, před občany.“⁹⁷

Tabulka 8 Druhé příjmy a výdaje města Dobrušky v letech 2010-2018

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PŘÍJMY	202 439	191 471	153 191	160 117	171 783	175 290	166 936	180 418	179 481
Daňové	88 743	88 488	92 756	104 522	111 791	113 462	111 966	118 179	120 699
Nedaňové	25 644	23 136	24 692	27 752	28 447	29 206	28 104	29 129	30 353
Kapitálové	6 105	2 081	1 450	1 984	347	2 988	1 916	200	2 569
Přijaté transfery	81 946	77 765	34 292	25 859	31 198	29 633	24 950	32 910	25 861
VÝDAJE	237 223	177 022	141 752	142 711	174 184	147 702	141 670	157 206	212 753
Běžné	167 382	157 364	102 941	110 326	111 463	110 403	113 504	121 742	134 489
Kapitálové	69 841	19 657	38 812	32 385	62 721	37 299	28 166	35 464	78 265
SALDO	-34 784	14 449	11 439	17 406	-2 401	27 588	25 266	23 212	-33 272

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR⁹⁸

Na rozpočtové hospodaření Dobrušky můžeme nahlédnout do Tabulky 8, kde se nacházejí příjmy a výdaje města z let 2010-2018. Tato data jsou také znázorněna v Grafu 4. Výše byla zmínka o několika výkyvech, kdy výdajová část rozpočtu převýšila příjmy, a došlo k zápornému saldu. Z tabulky a grafu níže je patrné, že se jedná o roky 2010, 2014 a 2018. Výsledné záporné saldo z roku 2014 můžeme považovat za nepatrné, protože dosáhlo do výše necelých 2,5 mil. Kč. V roce 2010 čítalo téměř 35 mil. Kč. Podle dokumentu Plnění rozpočtu 2010, který je dostupný na oficiálních stránkách města,⁹⁹ byl

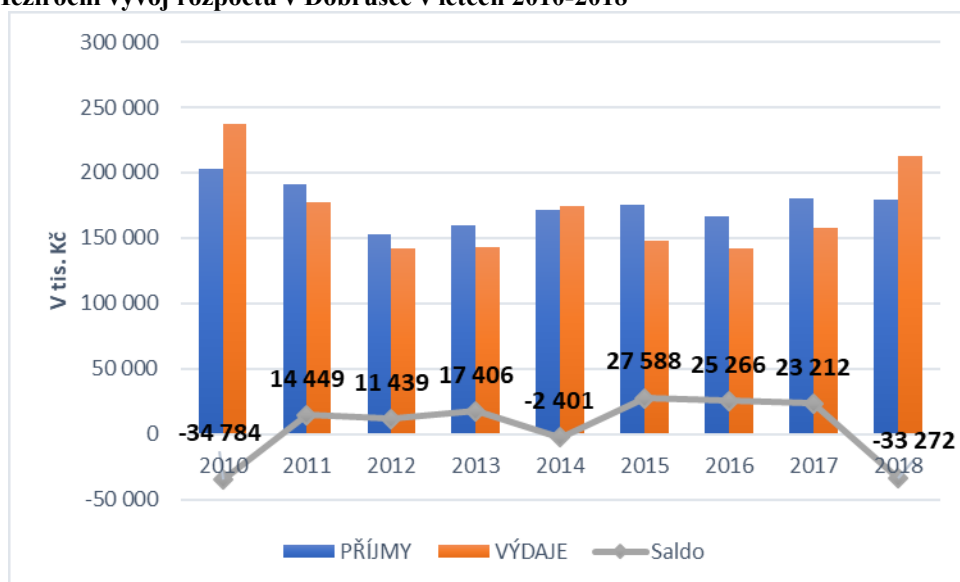
⁹⁷ Rozhovor 3

⁹⁸ Vlastní zpracování dle Monitor: Státní pokladna [online]. ČR: Ministerstvo financí, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

⁹⁹ Město Dobruška: Rozpočet a hospodaření města [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/dokumenty-a-formulare/rozpocet-a-hospodareni-mesta>

rozpočet schválen jako schodkový, přičemž tento schodek čítal 50 mil. Kč. Původně schválené kapitálové výdaje se od skutečných lišily o – 6,5 mil. Kč. Výraznější rozdíl se nacházel u běžných výdajů, které měly být oproti skutečnosti o 55 mil. Kč nižší. Skutečné celkové příjmy převyšovaly původní částku o 76,8 mil. Kč. Další výkyv v rozpočtovém hospodaření byl zaznamenán v roce 2018, a to ve výši 33,3 mil. Kč. I v tomto případě se jednalo o schodkový rozpočet. Původně schválená výše schodku čítala 57,2 mil. Kč. Podle starosty nebyly realizovány žádné výrazné investice kromě opravy cest. Kapitálové výdaje se oproti původnímu plánu navýšily pouze o 2,4 mil. Kč. Běžné výdaje dokonce klesly o 4,6 mil. Kč, a celkové příjmy přinesly do rozpočtu o 21,7 mil. Kč více, než bylo plánováno.

Graf 4 Meziroční vývoj rozpočtu v Dobrušce v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Celkové finance Dobrušky podle starosty města dostačují na běžný chod, z pohledu investic to vidí obtížněji, především co se týká údržby starého majetku. Jako příklad uvádí Vodovody a Kanalizace, na které finance momentálně nezbyvají: „My jsme teď zdražili vodné a stočné o 2 Kč. Pro letošek bychom měli mít nájemné z vodovodů, protože se nám o to stará provozní společnost, takže bychom měli mít kolem 10 mil. Kč. Tím pádem za rok nám to vyprodukuje částku, kterou do toho pak můžeme vrazit, ale byly doby, kdy to byly třeba jen 3 mil. Kč.“¹⁰⁰ Petr Tojnar hodnotí finance Dobrušky kladně do roku 2016-2017, kdy do městského rozpočtu plynuly příjmy z Křovické skládky: „Protože těch 25 mil. Kč

¹⁰⁰ Rozhovor 1

*bylo zhruba 50 %, které se mohly použít na investice. Protože se proinvestovalo zhruba kolem 40 až 50 mil. Kč ročně. Co skončila skládka, tak to je špatně, nedostatečně málo.*¹⁰¹ Dále dodává, že Dobruška nebyla nucena k zavádění úsporných opatření. Starosta města vzpomíná na jednu situaci v období krize, kdy bylo nutné zmrazit platy, k jejich snižování však nedošlo. Jinak přiznává, že šetřit se musí pořád.

Příjmy města Dobrušky

V Grafu 5 sledujeme příjmy Dobrušky za období 2010-2018. Již z teorie vyplývá, že většinu příjmů obce tvoří daňové příjmy. Ani Dobruška není výjimkou, i když procentuální podíl na celkových příjmech nebyval tak vysoký, jako je tomu u jiných obcí. V roce 2010 tento podíl tvořil pohých 44 %. V roce 2012 již přesáhl 60% hranici, která se drží doposud. V roce 2018 daňové příjmy představovaly 67 % celkových příjmů. Velmi zanedbatelnou část daňových příjmů tvoří místní poplatky. V roce 2018 se jednalo zhruba o necelých 3,5 mil. Kč v rámci Poplatku ze psů, za užívání veřejného prostranství, a za provoz systému schraňování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu. Starosta uvádí, že právě poslední z poplatků se drží na nízké úrovni jako kompenzace za umístění nedaleké skládky. Plánované uzavření skládky nejspíš bude důvodem k navýšení poplatku, ale dle jeho slov to není na pořadu dne. Poplatek z ubytovacích kapacit zaveden není. Petr Lžíčar jeho zavedení považuje za znevýhodnění majitelů penzionů. Nehledě na to, že většinu ubytovaných tvoří pracovníci z automobilky. Z pohledu celkových poplatků, tedy ne jen místních, sem náleží již zmíněná položka speciálního příjmu z nedaléské skládky nazvaná jako poplatky za uložení odpadů. Tyto příjmy se rok od roku lišily, ale, jak bylo výše uvedeno, představovaly velmi významnou část rozpočtu v řádu desítek mil. Kč. Provoz skládky pomalu končí, a s tím i tyto příjmy, jak uvádí Petr Lžíčar: *„Ted' to kleslo k 1 mil. Kč a už není žádná naděje, aby se to zvedlo. Pro všechny obce kromě Dobrušky a Nového Města nad Metují už skončila. Pro Dobrušku bude otevřená ještě dva až tři roky. Je tam nějaké jednání o navýšení té kvóty toho vrcholu, ale zatím neproběhla ani žádná příprava. Jde o to, jestli se toho ten provozovatel ujme nebo ne. Zatím mají zájem, že ano. Ale to určitě nepřinese to, že by se to znovu otevřelo a provozovalo by se to ve velkém, to ne. Takže odtamtud ty příjmy nehrozí.*¹⁰²

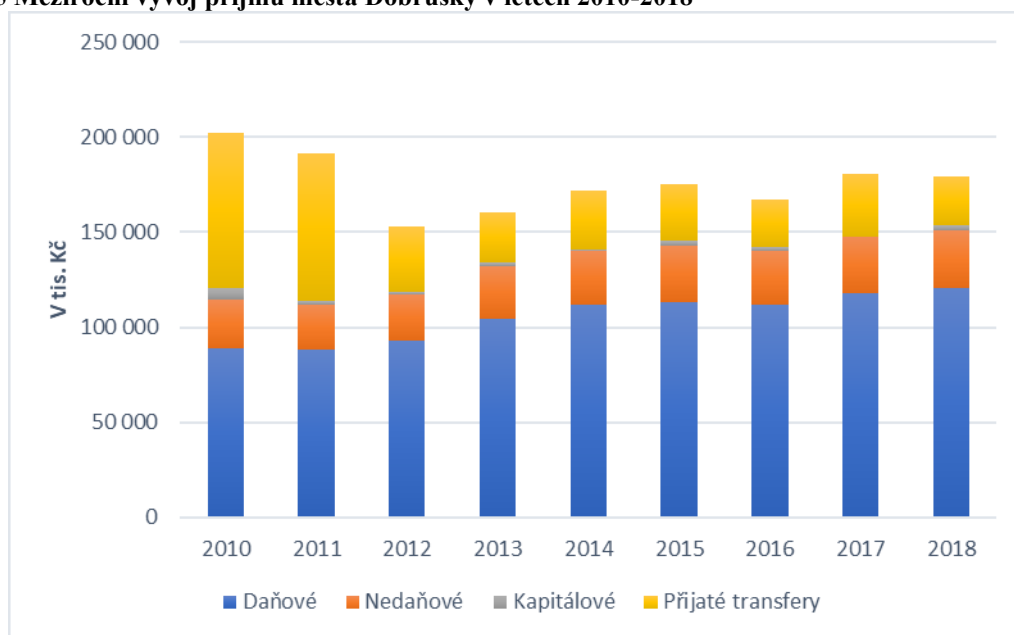
---

¹⁰¹ Rozhovor 3

¹⁰² Rozhovor 1

Graf 5 Meziroční vývoj příjmů města Dobrušky v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z daňových příjmů také zmíníme daň z nemovitých věcí. K navýšení místního koeficientu v Dobrušce nedošlo. Podíl na daňových příjmech v roce 2018 tvořil 3,8 %, což je cca 4,6 mil. Kč.¹⁰³ S navyšováním koeficientů pro podnikatele v rámci daně z nemovitých věcí ani jeden z představitelů nesouhlasí. Zastupitel Petr Tojnar uvádí, že podnikatelé jsou už tak zatíženi, i co se týče byrokracie, a město se jim snaží naopak pomoci a podmínky neztěžovat. Starosta konstatuje, že by muselo dojít k celoplošnému navýšení koeficientu, což by bylo v případě Dobrušky nesmyslné. Souhlasí s případem Kvasin, kde je dle jeho slov místní koeficient na nejvyšší možné úrovni kvůli automobilce Škoda. V Dobrušce má sídlo podle portálu KOMPASS 35 firem, žádná z nich však není takové velikosti, aby se zavedení vyššího koeficientu vyplatilo.

Nedaňové příjmy města ve sledovaném období tvořily v průměru 16 % na celkových příjmech. V rámci této třídy nejsou zaznamenány nějaké významné položky. Za zmínku stojí příjmy z komunálních služeb, které v roce 2018 dosáhly výše 7,5 mil. Kč. Za další významnější příjem lze považovat příjem z kulturního zařízení města Dobrušky ve výši 4 mil. Kč. Jinak se spíše jedná o menší částky. Nejmenší podíl na celkových příjmech zabírají kapitálové příjmy, které v průměru tvoří 1 %.

¹⁰³ Město Dobruška: Závěrečný účet za rok 2018

Tabulka 9 Přijaté transfery města Dobrušky v letech 2010-2018

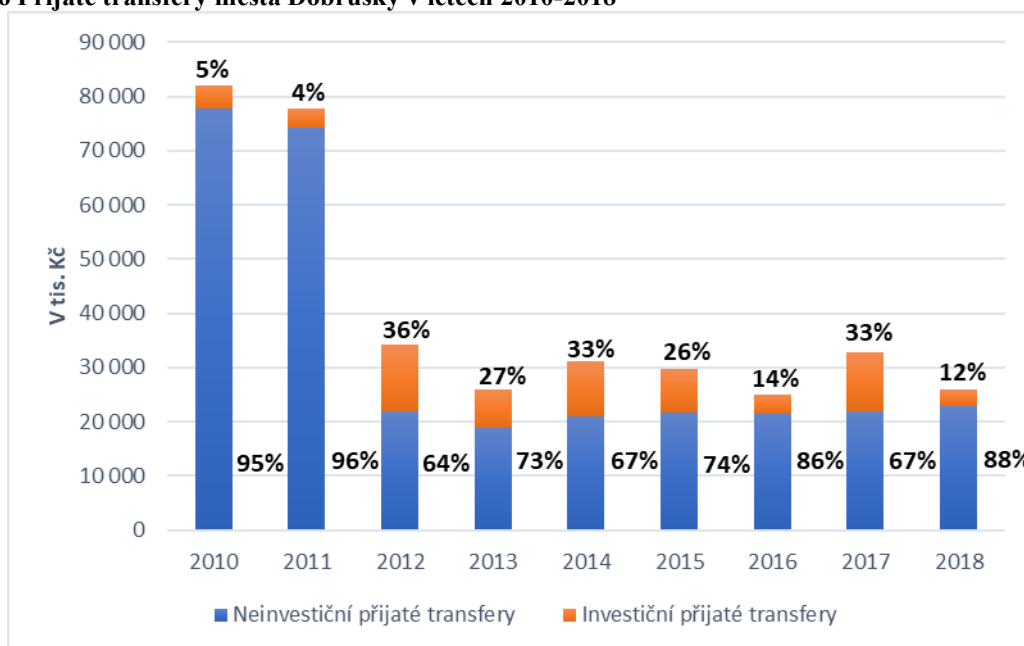
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Neinvestiční přijaté transfery	77 735	74 318	21 982	18 908	21 047	21 815	21 464	21 926	22 856
Investiční přijaté transfery	4 211	3 447	12 310	6 951	10 151	7 817	3 486	10 984	3 005
Přijaté transfery celkem	81 946	77 765	34 292	25 859	31 198	29 633	24 950	32 910	25 861

Zdroj: Vlastí zpracování dle MONITOR

Tabulka 9 výše je věnována přijatým transferům města za období 2010-2018. Je zřejmé, že v prvních dvou letech se jednalo o velkou část příjmů s podílem okolo 40 % na celkových příjmech. Většinou část představovaly neinvestiční přijaté transfery, což vidíme v Grafu 6. Tyto dotace pocházely ze státního rozpočtu a byly určeny na správu sociálního zabezpečení, která byla v Dobrušce zrušena. Proto došlo v následujících letech k tak výraznému poklesu. Investiční přijaté transfery mají ve sledovaném období kolísavý trend. Z posledních let můžeme zmínit významnější investiční dotace z roku 2017 ve výši necelých 11 mil. Kč, velká část byla určena na nákup nové velkoobjemové požární cisterny (6,95 mil. Kč) a na projekt cyklostezky Dobruška-Opočno (3,47 mil. Kč).¹⁰⁴ Zbytek byl využit na menší investiční akce. V roce 2018 byly investiční přijaté transfery nižší, celkově v hodnotě 3 mil. Kč. Z toho byla financována tvorba projektu „Sportovní hala v Dobrušce, ulice Pulická“ 2 mil. Kč.

¹⁰⁴ Město Dobruška: Závěrečný účet za rok 2017

Graf 6 Přijaté transfery města Dobrušky v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Podle starosty města není struktura příjmové strany rozpočtu dostačující. Dle jeho slov je příjmů málo, možné zlepšení by viděl ve změně rozpočtového určení daní. Přiznává, že poslední změna RUD byla z hlediska příjmů pro město pozitivní, ale na druhé straně konstatuje, že jsou výdaje, jako např. za státní správu, které tento přínos de facto vynulují. To zmiňuje také Petr Tojnar: „*Nedostatečné příjmy jsou určité příjmy od státu. Vím, že bylo spočítáno, že stát dává na příjmech minimálně o 20 až 30 % méně, než by měl dávat na to, co státní správa pro ně vykonává. Čili tam si myslím, že je největší nedostatek, že ty peníze nejsou rozdělovány tak, jak by měly.*“¹⁰⁵ Starosta Lžíčar dále dodává: „*Obce by měly mít tolik peněz, aby s nimi zvládly přežít, starat se o svůj majetek, případně ho mírně zlepšovat, a to není. Samozřejmě je možnost daně z nemovitosti, která u nás dělala kolem 4 mil. Kč, takže i když ji zvedneme na dvojnásobek, ale to je pro lidi zase strašný šok. Kdyby stát zvednul, sice jsme příjemcem my, tak to vypadá jinak. Samozřejmě oni nechtějí nechat ten stín zvednutí na sobě, tak to nechávají na obcích.*“¹⁰⁶

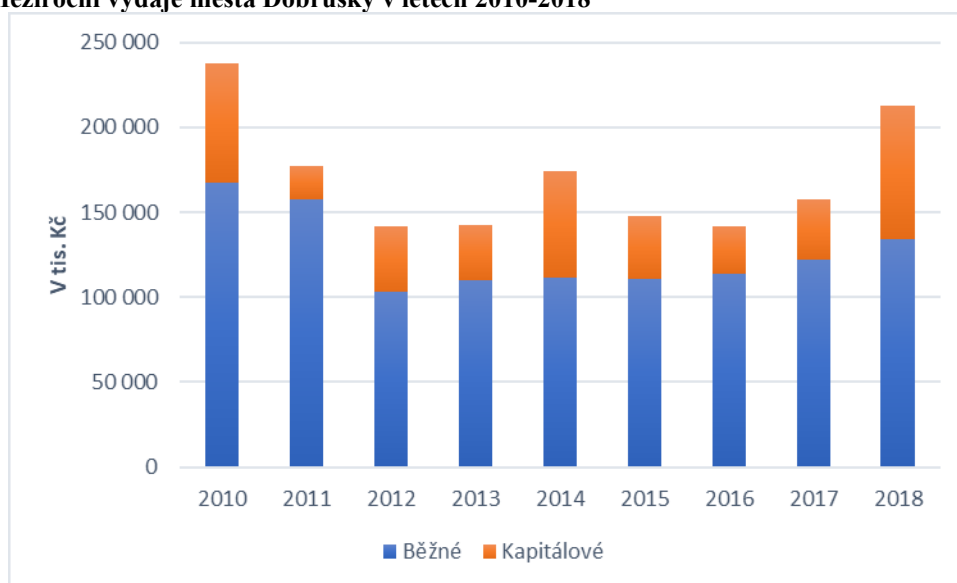
¹⁰⁵ Rozhovor 3

¹⁰⁶ Rozhovor 1

Výdaje města Dobrušky

Výdaje města Dobrušky v letech 2010-2018 jsou znázorněny v Grafu 7. V tomto sledovaném období byly v průměru ze 74 % tvořeny běžnými výdaji. Podíváme-li se na jejich trend, výrazný pokles běžných příjmů zaznamenáváme v roce 2012. V letech 2013-2015 se jejich výše držela okolo 110 mil. Kč, v dalších letech docházelo k postupnému nárůstu. Dle závěrečného účtu pro rok 2018 patřily mezi nejvyšší běžné výdaje tyto položky: Technické služby (16 mil. Kč), Kulturní zařízení města Dobrušky (13 mil. Kč), Správa (39,5 mil. Kč) a Doprava (10,4 mil. Kč).

Graf 7 Meziroční výdaje města Dobrušky v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z Grafu 7 je patrné, že trend kapitálových výdajů je proměnlivý. Nejvyšší výdaj byl zaznamenán v posledním sledovaném roce v hodnotě 78,3 mil. Kč. Ze závěrečného účtu pro rok 2018 vyplývá, že 39,8 mil. Kč bylo vynaloženo na bydlení, komunální služby, územní rozvoj a ochranu životního prostředí, 10,7 mil. Kč na polikliniku a částka 8,1 mil. Kč byla investiční dotací pro SK Dobruška.

Největší výdajovou zátěží pro město je z pohledu Petra Tojnara infrastruktura. Konstatuje, že mnoho ulic je v dezolátním stavu a jejich oprava může dosahovat až 10 mil. Kč. Dále jmenuje kanalizace, osvětlení a sítě. Starosta města především uvádí výdaje na státní správu, dále na technické služby a sportoviště.

Příspěvkové organizace města Dobrušky

Město Dobruška má celkem 5 příspěvkových organizací. Jak můžeme vidět v Tabulce 10, jedná se o vzdělávací zařízení. Ve všech případech je zřizovatelem město a žádný z jejich ředitelů není členem zastupitelstva. V tabulce jsou také výše příspěvků za poslední tři roky. Údaje vycházejí ze schválených rozpočtů dostupných na oficiálních stránkách města.

Tabulka 10 Příspěvkové organizace v Dobrušce

Příspěvková organizace	Zřizovatel	Ředitel	Zastupitel	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2018	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2019	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2020
Dům dětí a mládeže Dobruška	Dobruška	Ing. Jaroslava Šafářová	Ne	300	318	350
Mateřská škola J. A. Komenského	Dobruška	Bc. Monika Francová	Ne	1797	1850	1850
Základní škola Františka Kupky	Dobruška	Mgr. Bc. Alena Bačíková, MBA	Ne	4154	3982	4200
Základní škola	Dobruška	Mgr. Václav Hlavsa	Ne	2073	1834	1850
Základní umělecká škola	Dobruška	František Zima	Ne	100	10	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle portálu MONITOR a oficiálních stránek města Dobrušky¹⁰⁷

Starosta uvádí, že výše příspěvků se určují podle stavu v předchozích letech a samozřejmě se přihlíží k potřebným investicím a mandatorním výdajům. Petr Tojnar říká, že město se vždy snažilo, aby platy pokrýval stát a chod organizací, opravy, investice a nákupy učebnic financovalo město. Dodává, že Základní umělecká škola by neměla dostávat příspěvek na činnost, měla by si na sebe vydělat sama. Investice se hradí z městského rozpočtu, popř. s pomocí dotací. Při skládání rozpočtu je příspěvkovým

---

¹⁰⁷ Město Dobruška: *Rozpočet a hospodaření města* [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/dokumenty-a-formulare/rozpocet-a-hospodareni-mesta/>

organizacím k dispozici finanční odbor. Kontrola hospodaření je prováděna jednou ročně komisí, která je složena ze zástupců pedagogů, zřizovatele a rodičů.

Majetek města Dobrušky

Podle portálu MONITOR majetek města na konci třetího čtvrtletí roku 2019 dosahoval hodnoty 1 182 634 tis. Kč. Z toho 72,2 % tvořil dlouhodobý hmotný majetek. Představitelé města vidí problém v nedostatku pozemků a bytů ve vlastnictví města. Pro letošní rok je naplánovaná stavba bytovky s pomocí dotačního programu. Bude se jednat o malometrážní byty. Zatím město neurčilo, zda to budou startovací byty pro mladé, nebo budou naopak určeny pro starší lidi. Dále budou ve spolupráci s družstvem postaveny 4 bytové domy s kapacitou 50 bytů, město k tomu poskytne své pozemky. Vedle nedostatku bytových prostor starosta města upozorňuje také na problém s umístěním městského úřadu. Protože v Dobrušce není k dispozici budova takové velikosti, musí být jednotlivé části městského úřadu rozděleny do několika lokalit.

Z pohledu rozhodování o majetku města, dochází více k nákupu než k prodeji. Starosta uvádí, že některé domy byly koupeny za účelem výstavby silnice, některé zase za účelem likvidace chátrajícího objektu a následné výstavby nových domů, nebo vytvoření nové stavební parcely. V minulých letech byla také městem odkoupena bývalá univerzitní budova, aby místo nelákalo k podnikání se sociálním bydlením. Nyní je tam umístěn městský hotel.

Strategický plán rozvoje města a investiční priority v Dobrušce

Strategický plán rozvoje města Dobrušky byl zpracován externě firmou Berman Group. Projekt započal v září roku 2018 a byl schválen zastupitelstvem v červnu roku 2019. Na jeho tvorbě se podíleli občané města, místní podnikatelé a firmy, zástupci neziskových organizací a další v rámci pracovních skupin a dotazníkového šetření. Jedná se o dlouhodobý plán se strategickou vizí do roku 2030.¹⁰⁸ Starosta města uvádí, že před tímto dokumentem byl v roce 2008 vytvořen Integrovaný plán rozvoje města: „*Když jsem si to čas od času přečetl zpátky, tak nám tam z toho zůstala jenom sportovní hala v podstatě.*

---

¹⁰⁸ *Město Dobruška: Strategický plán rozvoje města* [online]. Dobruška: Galileo Corporation, 2019 [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/projekty-mesta/pripravovane-projekty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/?ftresult=strategick%C3%BD+pl%C3%A1n>

*Už to bylo dokončené, tak jsme si řekli, že uděláme strategický plán a ten jsme schválili vloni v červnu. Ale ty projekty, které byly připraveny, tak jedou, postupně se připravují k realizaci, některé už se realizují. Takže průběžně se plní. Ta úspěšnost samozřejmě záleží na případných dotacích.*¹⁰⁹ Strategický plán je dle jeho názoru pomocný dokument k sehnání financí na investice: *„Protože většinou to je dané podmínkou, že to musí být někde napsané, že to lidi chtějí. A nekladme si malé cíle. Když se budeme zabývat jenom těmi chodníky, tak budeme mít sice spravené chodníky, ale jinak nic. Tak musíte souběžně myslet i na ty velké projekty. Ta hala, to je desetiletá věc. Dnes jsme opravdu tak daleko, že můžeme spustit výběrové řízení a postavit ji. Jen nám chybí těch pár desítek milionů.*¹¹⁰ Petr Tojnar zaujímá ke strategickému plánu města spíše negativní postoj: *„To je vize toho, jak by si to někdo představoval, ale neplní se to vůbec. Vyhozené peníze. Přejde jiné zastupitelstvo při volbách a změní to podle svého. To není dokument, který se musí plnit.*¹¹¹

Investiční priority dle Petra Lžíčáře vycházejí především ze strategického plánu, takže byly de facto navrhovány lidmi, kteří se na tvorbě tohoto dokumentu podíleli. Dle jeho slov není moc investic, které by vznikaly mimo tento plán. Investiční priority jsou pak prosazovány při tvorbě rozpočtu. *„My máme zásobník, řekl bych tak sto projektů v tabulce, které se průběžně chystají. Pak samozřejmě před tím rozpočtem si řekneme, tohle už bude k realizaci. Jenže kolikrát se stalo, že jsme to dali do rozpočtu a ono se to nestihlo připravit za ten rok. Dnes jsou ty lhůty hrozné, takže teď je to tak, že ty projekty už jsou připravené a teprve se dávají do toho rozpočtu, což je případ sportovní haly. Nemáme to přímo v rozpočtu, tam máme asi jen 2 mil. Kč, ale něco přes těch 100 mil. Kč máme ve dvou letech ve střednědobém rozpočtovém výhledu,*¹¹² říká starosta města. Podle zastupitele Petra Tojnara vycházejí investiční priority od vedení města: *„Tak jak já jsem měl možnost rozhodovat o tom, což jsem pak předložil radě, dohodli jsme se, co a jak. Pak to šlo na zastupitelstvo. Většinou to bylo předjednáno. Tak to samé, investice rozhoduje vlastně dneska rada města, co bude, a je to schválené. Tam k tomu není co říct.*

---

¹⁰⁹ Rozhovor 1

¹¹⁰ Rozhovor 1

¹¹¹ Rozhovor 3

¹¹² Rozhovor 1

*Samozřejmě zastupitelé mají možnost na zastupitelstvu se zeptat, případně něco říct. Něco se podařilo občas zvrátit.*¹¹³

Mezi plánované investice většího charakteru patří již zmíněná výstavba sportovní haly, město by dále rádo revitalizovalo městský bazén, kde je potřeba obměnit zastaralé technologie a opravit vany, které sáknou. Dále starosta zmiňuje opravu několika ulic a rekonstrukci bývalé univerzity, kde by v budoucnu měli působit úředníci městského úřadu.

Dotace

V Grafu 6, který znázorňuje přijaté transfery Dobrušky za období 2010-2018, bylo zřejmé, že město investičních dotací příliš nevyužívalo. Podle starosty jsou v dotačních programech zásadní nedostatky. Jednak v nastavení limitu počtu obyvatel, to je příklad stavby sportovní haly. Dotace tohoto typu už vypsána byla, ovšem byl tam nastaven limit 10 000 obyvatel, kvůli kterému Dobruška na finance nedosáhla. Nyní čeká na další příležitost. Během té doby zastarává dokumentace celého projektu, takže pokud nebude vypsán dotační titul, bude město muset financovat stavbu ze svého, což by znamenalo ztrátu cca 40 mil. Kč. Starosta Lžíčar konstatuje, že všechna města, která spadají do kategorie od 3 000 do 20 000 obyvatel, jsou v žádání o dotace znevýhodněná. Další nedostatek vidí v podmínkách: *„Ten důraz je kladený mimo potřeby obce, tak se vymýšlí, co by se z té obce dalo napasovat, ale stavíte kolikrát něco, co nepotřebujete. To je špatně.*“¹¹⁴ Petr Tojnar je k dotacím také skeptický: *„Dobruška neumí získávat dotace. Samozřejmě dotace typu, že támhle dostaneme 1 mil. Kč, támhle pár set tisíc, támhle dostane něco málo, to pro mě nejsou dotace.*“¹¹⁵ Dle jeho slov by stát měl obdržet přidělenou částku a tu podle kritérií spravedlivě rozdělit mezi municipality. Dále uvádí, že vypsané dotace byly mimo potřeby Dobrušky, proto o ně ani nežádala.

Cizí zdroje a dluhová služba města Dobrušky

Město Dobruška cizí zdroje nevyužívá. Díky příjmům z nedaleké skládky k tomu neměla důvod. V současné situaci, kdy se blíží její uzavření, starosta připouští,

---

¹¹³ Rozhovor 3

¹¹⁴ Rozhovor 1

¹¹⁵ Rozhovor 3

že by k využití úvěru někdy v budoucnu mohlo dojít. „V podstatě se eviduje, to není ani dluh, postavil se dům, který byl z poloviny dotovaný. Z nějaké části to platilo město, a v podstatě lidi si předplatili ty své podíly v bytech. Jako by ty peníze půjčili městu, ty byty se jim pak předaly zadarmo. Jedná se o necelé 4 miliony, které tam můžou někde viset, ale nejsem si jistý, jak je to účetně evidované. To je jediný dluh, který v tuhle chvíli Dobruška má,“ dodává starosta Lžíčar.¹¹⁶ Dle portálu MONITOR je k prosinci roku 2018 dluhová služba nulová.

Participace občanů v Dobrušce

V komunálních volbách v roce 2018 dosáhla volební účast 58,04 %, ¹¹⁷ což je oproti jiným obcím vysoké číslo. Jinak je ale participace občanů dle představitelů města nízká. „Lidé to pojali tak: „Ty jsi město, ty to pro nás musíš dělat a my ti řekneme.“ Spíš si stěžují, proč to tak je, ale to je špatně. Mělo by to být na dohodě,“ říká Petr Tojnar.¹¹⁸ Starosta Petr Lžíčar participaci občanů komentuje takto: „Snažíme se ty občany k tomu dotáhnout. Většinou když se bavíme o nějakých projektech, když se připravovaly studie a vůbec projekty, tak ty obyvatele si svoláme. Lidi si řeší hlavně svoje věci, nekoukají na obecný prospěch. Ale je dobrý to dělat, zase získáte na to jiný pohled od těch místních.“¹¹⁹ Kromě přípravy strategického plánu, město použilo dotazníky párkrát, návratnost však byla velmi nízká. Participativní rozpočet by podle starosty v Dobrušce nefungoval. Petr Tojnar by naopak byl této možnosti nakloněný: „Moje vize byla taková, to jsem ještě nestihnul, protože tohle ještě nikde nebylo, ale začínalo to, že by se třeba dalo nějaké procento peněz, a že by si občané mohli rozhodnout, na co se to využije. Ne, že by dávali návrhy, ale my bychom řekli: „Je na výběr tohle a tohle a teď rozhodněte, kam to má jít.“ Myslím si, že by to mělo být takhle.“¹²⁰ Co se týče projevů nesouhlasu obyvatel Dobrušky, v nedávné době byla sepsána petice proti léčebně pro drogově a jinak závislé. Město na tuto akci odsouhlasilo dotaci v hodnotě 60 tis. Kč. Petr Tojnar doufá ve schválení petice, i když dodává, že zastupitelstvo má povinnost petici pouze projednat, ale učinit

---

¹¹⁶ Rozhovor 1

¹¹⁷ iDNES.cz: *Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0524&o3=576271&obec=dobruska>

¹¹⁸ Rozhovor 3

¹¹⁹ Rozhovor 1

¹²⁰ Rozhovor 3

závěr nemusí. Navíc v rámci zastupitelstva je možné zrušit jen schválenou dotaci, zbytek je v kompetenci kraje.

4.5.2 Hospodaření a rozpočty ve městě Česká Skalice

Tato podkapitola je věnována hospodaření v České Skalici. Informace vycházejí z informačního portálu Ministerstva financí, zvaný MONITOR, dále z oficiálních stránek města Česká Skalice, kde jsou dostupné rozpočty města, střednědobé rozpočtové výhledy, závěrečné účty a další dokumenty k hospodaření města. Součástí podkapitoly jsou úryvky rozhovorů k danému tématu, které poskytli představitelé města, a to starostka Ing. Zuzana Jungwirthová, místostarostka Bc. Gabriela Jiránková, vedoucí finančního odboru Ing. Jiří Fišer a bývalý starosta města a nynější zastupitel Bc. Martin Staněk, Dis. Kompletní rozhovory jsou k dispozici v příloze (Rozhovory 4 až 6).

Hospodaření České Skalice je přebytkové. I přes to, že rozpočet je od roku 2016 sestavován jako schodkový (do roku 2015 byl sestavován jako vyrovnaný), je výsledné saldo až na pár výjimek kladné, což umožnilo vytvořit rezervy na větší investice. Konkrétní údaje jsou k dispozici v Tabulce 11, kde vidíme skutečný stav druhových příjmů a výdajů za období 2010 až 2018. Dle starostky Zuzany Jungwirthové se rozpočet se schodkem sestavuje především kvůli investicím, které město dlouhodobě plánuje a chce je realizovat. Schodek rozpočtu je pro rok 2020 stanoven na 100 mil. Kč a je krytý rezervami, které čítají cca 80 mil. Kč, a také cizími zdroji.

Příprava samotného rozpočtu probíhá od léta, dle místostarostky Gabriely Jiránkové je to proces na několik kol, při kterých se scházejí vedoucí všech oddělení úřadu a příspěvkové organizace, které musí stanovit svůj rozpočet z pohledu provozních nákladů i plánovaných investic. K těmto rozpočtům se přidávají investice, které chce vedení města uskutečnit. Starostka uvádí, že při sestavování rozpočtu se využívají zkušenosti předchozích 5 let, kam bylo investováno. V roce 2019 město obdrželo mnoho investičních podnětů, jak od zastupitelstva, tak občanů města Česká Skalice, které byly při přípravě zohledňovány. Město sestavuje tzv. prioritní akční plán, kde se nachází seznam plánovaných akcí. Tento dokument vychází právě z již zmíněných investičních podnětů a dlouhodobé znalosti města. Dále se řeší, zda je potřeba projektová dokumentace či delší stavební řízení, jestli se majetek nachází ve vlastnictví obce a zda město nemusí spolupracovat s Královéhradeckým krajem. K dílu se pak musí uvést potřebný čas na jeho

realizaci. I přes to, že realizace je plánovaná za několik let, náklady na ni se projevují již v tomto roce, proto přípravy, jako stavební řízení, zaměřování apod., musely být zohledněny v rozpočtu pro tento rok. S příchodem nového vedení města se můžou některé položky od minulých let lišit, jak v rozhovorech uvedla starostka i místostarostka. V České Skalici se v novém volebním období klade důraz především na kulturu a oživení. Pro tyto účely chce město vyčlenit vyšší částku z rozpočtu, než tomu bylo do teď. Starostka zdůraznila, že při sestavování rozpočtu a plánování investic se nesmí opomenout místní části města Malá Skalice, Zájezd, Spyta, Zlích a Ratibořice. Město se snaží rozdělit prostředky spravedlivě, aby nedocházelo k jejich znevýhodnění.

Z hlediska jednotlivých fází a časového harmonogramu, vypadá rozpočtový proces v České Skalici asi takto. Nejprve je vyhlášen termín pro uzavření návrhu rozpočtu, většinou to bývá k 15. srpnu. Do tohoto data musí všichni, kteří na rozpočtu participují, předložit své návrhy. Návrhů je samozřejmě více, než je reálný rozpočet města schopen pokrýt. *„Sejdou se vám na těch listech třeba za miliardu, to jsou všechny věci, co by ti lidé chtěli. Pak se s tím pracuje, musí se to srovnat, utřídit. Někdy se to každý rok opakuje. Proto jsem zavedl, že děláme zásobníky projektů, že si potvrdíme to, co se do toho minulého roku nevešlo, jestli to ještě platí. Takže z tohohle zásobníku se tvoří část kapitálových výdajů. Běžné příjmy a výdaje s pověřením sestavuje vedoucí finančního odboru. Na to je software, pracuje se s daty, kde porovnáte předchozí roky, jak to jde měsíc po měsíci, jaký je trend, jaká byla schválená částka na letošní rok, jaká je realita. Takže vedoucí finančního odboru de facto zpracuje návrh příjmů a výdajů v provozní rovině,*¹²¹ komentuje rozpočtový proces bývalý starosta Martin Staněk, který dodává, že návrh je tedy sestaven v září vedoucím finančního odboru za přítomnosti starostky, místostarostky a tajemníka, údajně záleží na rozdělení kompetencí. Složený rozpočet je následně předložen finančnímu výboru města, který dává doporučení Radě města, a ta rozpočet předkládá ke schválení Zastupitelstvu. To se koná většinou v první půlce prosince, setkání je ze zákona veřejné. *„Zastupitelé v rámci jednacího řádu mají, měli by, minimálně 7 dní před jednáním zastupitelstva dostat ty materiály. Je to z důvodu toho, že mají mít 7 dní možnost si to nastudovat, seznámit se s tím, případně si zajít za vedoucím finančního odboru atd. V České Skalici, už kdysi dávno, se zavedlo, že se dělají pracovní*

---

¹²¹ Rozhovor 6

setkání zastupitelů. Bylo to v období 2010 až 2014. Měl to být jako politický nástroj, který si vymyslel pan Ing. Daňsa s panem Hubkou tak, aby zkrátili v době, kdy se se sdružením PRO MĚSTO ODS na ničem neshodla, tak aby si zkrátili ta dlouhá jednání zastupitelstva, kdy tam řešili ty věci, které jsou. Takže říkali, pojďme si to vyříkat před tím a tam už si budeme říkat co a jak, vysvětlit si ty věci na pracovním zastupitelstvu, které je neveřejné. Já jsem se s pracovním zastupitelstvem setkával od roku 2010 do roku 2018, nikdo na ně nechodí, to je nutno říct. Pak už se to dělalo z důvodu, že se to dělá,¹²² dodává Staněk. O možnosti projednání návrhu rozpočtu ještě před oficiálním setkáním zastupitelstva hovoří také místostarostka Gabriela Jiránková: „Zastupitelstvo má samozřejmě možnost rozpočet ovlivnit. Před oficiálním zastupitelstvem probíhá ještě pracovní zastupitelstvo, kde se dál každá položka rozebírá a mohou se k tomu zastupitelé vyjádřit. Pak je to o tom, jestli najdeme společnou řeč a budeme pro to většina nebo ne.“¹²³ Dle názoru vedení města mají zastupitelé právo cokoli změnit, pokud s tím souhlasí většina. Jestliže nedojde ke konsensu, město musí hospodařit v provizoriu. Starostka města Česká Skalice to komentuje takto: „Já jsem si už před volbami všimla, že jsme měli poměrně podobné volební programy, takže to naplňování předvolebního slibu se daří, když to ty strany vidí podobně. Řekla bych, že u nás je to dané jednotně, neprobíhala ani žádná velká diskuze, protože zastupitelé jsou pravidelně informováni, s radními to probíráme, když je něco, tak jim píšeme. Pracovní zastupitelstvo bylo jenom kvůli rozpočtu, takže se probírá každá položka, diskutuje se o tom, upravuje se to. Finanční výbor si to probere. Poradní orgán zastupitelstva k tomu má většinou nejvíce připomínek, hlavně aby byla pořádná rezerva, kdyby se něco stalo.“¹²⁴ Podle starostky mají všichni účastníci stejné informace, a tudíž také příležitosti na zásah do rozpočtového procesu. Martin Staněk však poukazuje na fakt, že se stále jedná o politiku a jeden zastupitel nic nezmění. Ve městech, jako je Česká Skalice, je běžné, že vedení města tvoří koalici s dalšími politickými kluby a tvoří tak většinu členů zastupitelstva, prosazení jejich zájmů je pak o to jednodušší: „Je to politika, je to o dohodách, tak si vedení města, které drží tu většinu v zastupitelstvu, předkládá rozpočet tak, jak potřebuje. Takže vedení si předloží rozpočet tak, jak si ho schválí, to je na 99 % jasná věc. Můžete předložit na zastupitelstvu protinávrh, je to možné,

---

¹²² Rozhovor 6

¹²³ Rozhovor 4

¹²⁴ Rozhovor 5

ale nepravděpodobné, že to projde. Byl by v tom zmatek, pokud tam jsou úpravy na položkách, tak je to možné, ale jinak je v tom hrozný zmatek, protože ten protínávrh neviděl finanční výbor, neprojednala rada. Za další musíme taky říct, že kromě starosty a místostarosty je tu 5 radních, takže ten rozpočet už víc jak měsíc viděli, když to projednávali na radě. Takže třetina zastupitelů se s tím seznámí měsíc a půl před. A ta rada má velkou váhu v tom řízení města. Tím jenom chci potvrdit, že to, co se dostane do zastupitelstva na konci toho dlouhého řetězce, už je předjednaný, zpracovaný materiál.“¹²⁵

Tabulka 11 Druhové příjmy a výdaje města Česká Skalice v letech 2010-2018

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PŘÍJMY	91 232	73 553	168 895	109 641	89 222	89 809	108 106	111 505	120 930
Daňové	46 284	46 048	45 453	58 180	61 255	62 392	67 220	71 015	78 143
Nedaňové	17 076	16 991	17 124	16 051	18 288	18 211	26 323	25 030	27 181
Kapitálové	15 900	2 278	1 712	605	533	177	665	3 866	49
Přijaté transfery	11 972	8 236	104 606	34 805	9 146	9 028	13 897	11 594	15 557
VÝDAJE	76 644	113 877	177 963	94 391	77 498	78 278	90 362	98 549	117 181
Běžné	64 313	57 855	43 607	59 012	63 335	65 304	67 843	74 539	91 860
Kapitálové	12 332	56 022	134 356	35 380	14 163	12 974	22 519	24 010	25 321
SALDO	14 588	-40 324	-9 068	15 250	11 724	11 531	17 744	12 956	3 749

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR¹²⁶

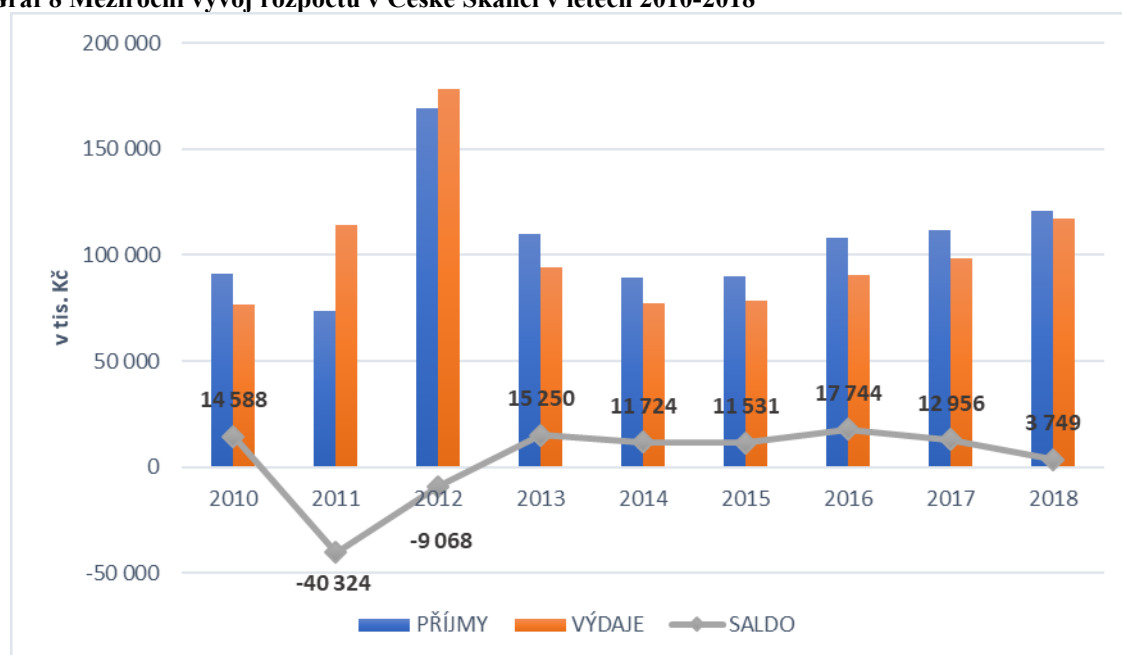
Vraťme se k hospodaření České Skalice z pohledu čísel a dat, která vidíme v tabulce výše. Vizuálně jsou data znázorněna v Grafu 8. Je zřejmé, že k zápornému saldu za sledované období došlo pouze v letech 2011 a 2012. V závěrečném účtu hospodaření města Česká Skalice v roce 2011 jsou zhodnoceny investiční výdaje takto: „V průběhu

¹²⁵ Rozhovor 6

¹²⁶ Zdroj: Vlastní zpracování dle Monitor: Státní pokladna [online]. ČR: Ministerstvo financí, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

r. 2011 byly investiční prostředky vyčerpány na 102 % upraveného rozpočtu. Na tomto vysokém čerpání se podílí především vyčerpání revolving. úvěru až do výše 45 093 tis. ¹²⁷ Mezi investicemi, které v tom roce proběhly, byla mj. zmíněna významná akce, a to odkanalizování České Skalice. Tato investice byla ve výši 40,6 mil. Kč. K následujícímu roku 2012, kdy bylo záporné saldo ve výši cca 9 mil. Kč, není na stránkách města závěrečný účet zveřejněn. Podle portálu MONITOR došlo v tomto roce v České Skalici k investičním nákupům v hodnotě 133,74 mil. Kč, konkrétně se to týkalo položky Budovy, haly a stavby.

Graf 8 Meziroční vývoj rozpočtu v České Skalici v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

V dalších letech příjmy města převyšovaly výdaje. Dle starostky města Česká Skalice se v posledních letech nijak výrazně neinvestovalo. Přebytky, které za to období několika let vznikly, jsou vedené jako rezervy. Město plánovalo větší investiční akce jako novou kanalizaci nebo revitalizaci Husova náměstí, jejichž příprava je časově náročná a muselo se s ní počítat dlouho dopředu, proto se prostředky průběžně neinvestovaly do menších akcí.

¹²⁷ Česká Skalice: Rozpočet města [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/mestsky-urad/financni-odbor/rozpocet-mesta/>

Hospodaření města z pohledu celkových financí je podle vedoucího finančního odboru Jiřího Fišera dostačující jak na samotný chod obce, tak na další rozvoj města. Dále dodává, že město je v současné době schopné věnovat 10 % celkového rozpočtu do investic. Starostka Zuzana Jungwirthová uvádí, že tyto možnosti má město především díky dlouhodobým přebytkům, příjmům z cestovního ruchu a velkým firmám, které v České Skalici sídlí. S tím je spojená také vysoká zaměstnanost. Jen pro představu, podle celosvětového firemního rejstříku KOMPASS má v České Skalici sídlo 24 firem.¹²⁸ Mezi nejznámější pravděpodobně patří AGRO CS a.s. (výrobce hnojiv, substrátů a souvisejících agrotechnologií), SKALIČAN a.s. (zpracovatel masa, výrobce masných výrobků), Farnet a.s. (vývoj a výroba zemědělských strojů) a Vaše DEDRA s.r.o. (výroba pracích prostředků, drogerie a kosmetiky). I přes to, že je Česká Skalice finančně zdravá a podle Martina Staňka je možné realizovat nadstandarty typu dětské hřiště apod., město neustále zavádí úsporná opatření. *„Jednak hlídáme si vlastní náklady, každou práci se snažíme soutěžit, minimálně oslovováním několika atd. Prověřuje se každá nákladová a každá výnosová položka. Když se podívám zpětně, povedlo se nám v posledních pěti letech zvýšit výnosy z pronájmu pozemků o téměř 100 %, povedlo se nám snížit ceny geodetických prací opět téměř o 100 %, a to jenom díky tomu že se přestávají ty věci zadávat dřívějším poskytovatelům a začalo se soutěžit i v těchto malých částkách. Ale protože i v těchto geodetických pracích se dělají práce třeba za 100-150 tis. Kč ročně, tak už to jsou zajímavé věci, o kterých se má smysl bavit. Samozřejmě otázka dalších služeb a elektřiny, energií, tzn. vhodné načasování, výběr dodavatele, soutěž, a ne přes prostředníky, ale přímo na burze,“* říká vedoucí finančního odboru.¹²⁹

Příjmy města Česká Skalice

Příjmová strana rozpočtu je dělena klasicky na daňové a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery. Z Grafu 9 je patrné, že největší podíl zabírají daňové příjmy, a to zhruba 60 %. K těmto příjmům jsou přidruženy také poplatky obci a mj. místní poplatky, ty zabírají velmi zanedbatelnou část. Vedoucí finančního odboru uvedl, že např. poplatky za sběr komunálního odpadu jsou v podstatě symbolické, nepokryjí náklady,

---

¹²⁸ KOMPASS: *Firmy - Česká Skalice (Náchod)* [online]. ČR: Kompass Czech Republic, 2020 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: https://cz.kompass.com/v/ceska-skalice/cz_cz052_cz0523_573990/

¹²⁹ Rozhovor 4

město na tuto činnost doplácí řádově 1,5 mil. Kč. Co se týče místních poplatků, jsou zavedeny poplatky za psy, které přinášejí do rozpočtu 100 až 110 tis. Kč ročně. Místostarostka uvedla, že u tohoto místního poplatku došlo k mírnému navýšení, a to z důvodu problémů s výkaly, které majitelé psů neuklízejí. V této věci došlo také k pověření Městské Policie České Skalice, aby tyto přestupky nebyly řešeny domluvou, ale rovnou pokutou. Mezi další místní poplatky patří dříve Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt, nyní od 1.1.2020 byla ze zákona položka upravena na Poplatek za pobyt. Dle Jiřího Fišera se tato změna projeví v příjmech. V minulých letech dosahovaly úrovně 400-500 tis. Kč. Je možné, že dojde k navýšení příjmů na 600-700 tis. Kč. Posledním zavedeným místním poplatkem je Poplatek za užívání veřejného prostranství. Tam se částky velmi liší, jak komentuje Jiří Fišer: „*Pokud se dělá nějaká investiční akce stylu ČEZ dává kabely ze sloupu do země nebo podobně, tak jsou ty náhrady v podstatě za ten zábor veřejného prostranství i v rádech statisíců za jednu akci, v posledních případech je to v řádu tisíců a desetitisíců.*“¹³⁰ Místostarostka Jiráňková uvádí, že město neplánuje další změny, ani zavádění nových místních poplatků.

Naopak Daň z nemovitých věcí je podle Jiřího Fišera zajímavou položkou v rozpočtu, i když ne podstatnou. Částka se pohybuje cca okolo 3,6 mil. Kč ročně. Dále dodává, že Česká Skalice je v tomto ohledu plně srovnatelná s okolními obcemi. Město nikdy nepřistoupilo na možnost zvýšení místních koeficientů, a tím možnosti zvýšit výnos daně. Nebyl k tomu prý důvod, a to ani v případě podnikatelů: „*Samozřejmě, pokud jsou někde průmyslové zóny, třeba tady poblíž Náchoda, tak to určitě smysl má, i s ohledem na to, že zabírají poměrně velká území. My jako menší město budeme rádi za každého podnikatele, který sem přijde a bude mít tady sídlo, bude mít zaměstnance a za ty bude odvádět daně do rozpočtu a k nám to doputuje přes RUD.*“¹³¹ Nastavení rozpočtového určení daní je podle místostarostky Jiráňkové v pořádku: „*Já si myslím, že tak jak je to v tuto chvíli nastaveno, tak to není úplně špatné. Pro nás jako pro menší město je to dostačující. Vždycky by mohlo být líp, ale taky hůř. Řekla bych, že přerozdělení sdílených daní prostřednictvím koeficientů odpovídají potřebám obce.*“¹³² Podobně to vidí také bývalý starosta Martin Staněk: „*I když se změnilo to rozpočtové určení daní, což bylo*

---

¹³⁰ Rozhovor 4

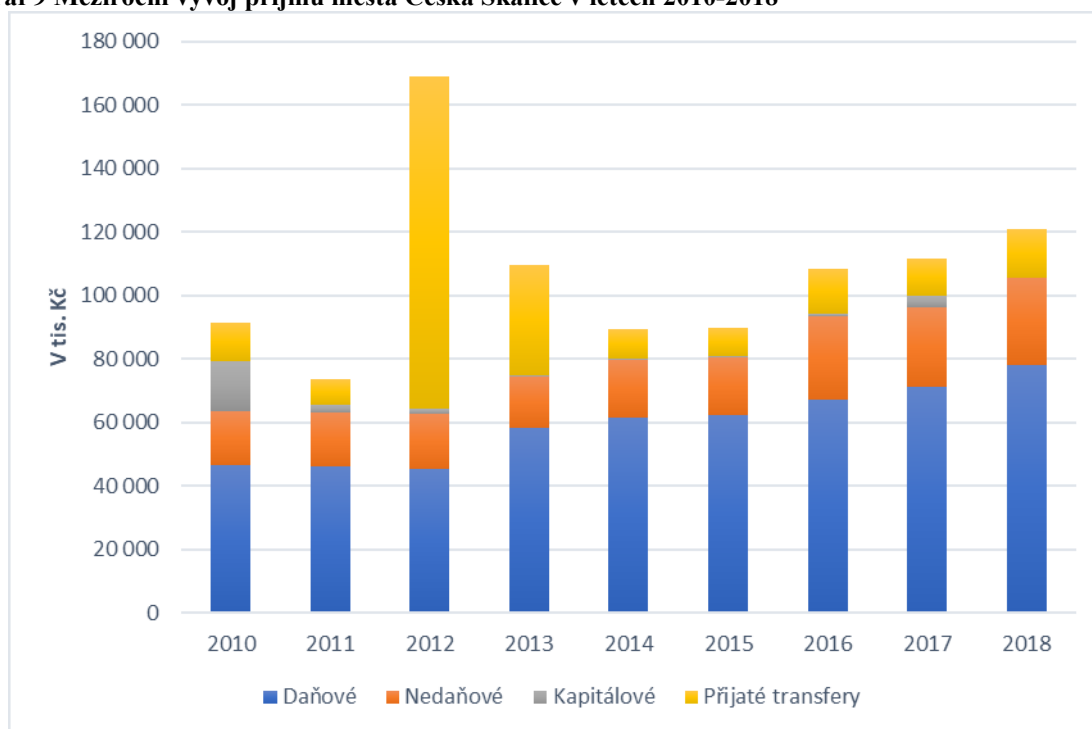
¹³¹ Rozhovor 4

¹³² Rozhovor 4

do plusu, tak města mají teď víc než dost prostředků a učí se podle mě s nimi hospodařit, protože i malé obce jsou schopné si našetřit částky v řádu milionů Kč. Dřív tomu tak nebylo. Neumím odpovědět na to, jestli dát nám lidem do samospráv ještě více finančních prostředků povede k hospodárnosti. Veřejným financím se daří, firmy vydělávají, máme odvody.¹³³ Dále komentuje, že s více finančními prostředky do obecního rozpočtu vyvstává další problém, který se v České Skalici objevuje, a to neschopnost všechny akce včas zadávat, zpracovávat, administrovat a připravovat další investice na následující roky. Z toho důvodu se některé investiční akce třeba neuskuteční, vznikají přebytky, které jsou znázorněny výše v grafu 8.

Graf 9 Meziroční vývoj příjmů města Česká Skalice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Nedaňové příjmy tvoří okolo 23 % celkových příjmů, z nich jsou podle vedoucího finančního odboru Jiřího Fišera nejvýznamnější položkou příjmy z pronájmu vodárenské infrastruktury, která je na úrovni 10 mil. Kč. Dále jsou významné příjmy z pronájmů bytových a nebytových prostor, každá z těchto položek přináší do rozpočtu 3-4 mil. Kč, a příjmy z pronájmu pozemků.

¹³³ Rozhovor 6

Zanedbatelnou část příjmů České Skalice představují kapitálové příjmy, což je také vidět na Grafu 6. Ze sledovaného období měly největší podíl v roce 2010, kdy čítaly 15,9 mil. Kč. Tyto prostředky plynuly z prodeje pozemků. Poměrově se kapitálové příjmy pohybují v rozmezí 0-1 % na celkových příjmech.

Tabulka 12 Přijaté transfery města Česká Skalice v letech 2010-2018

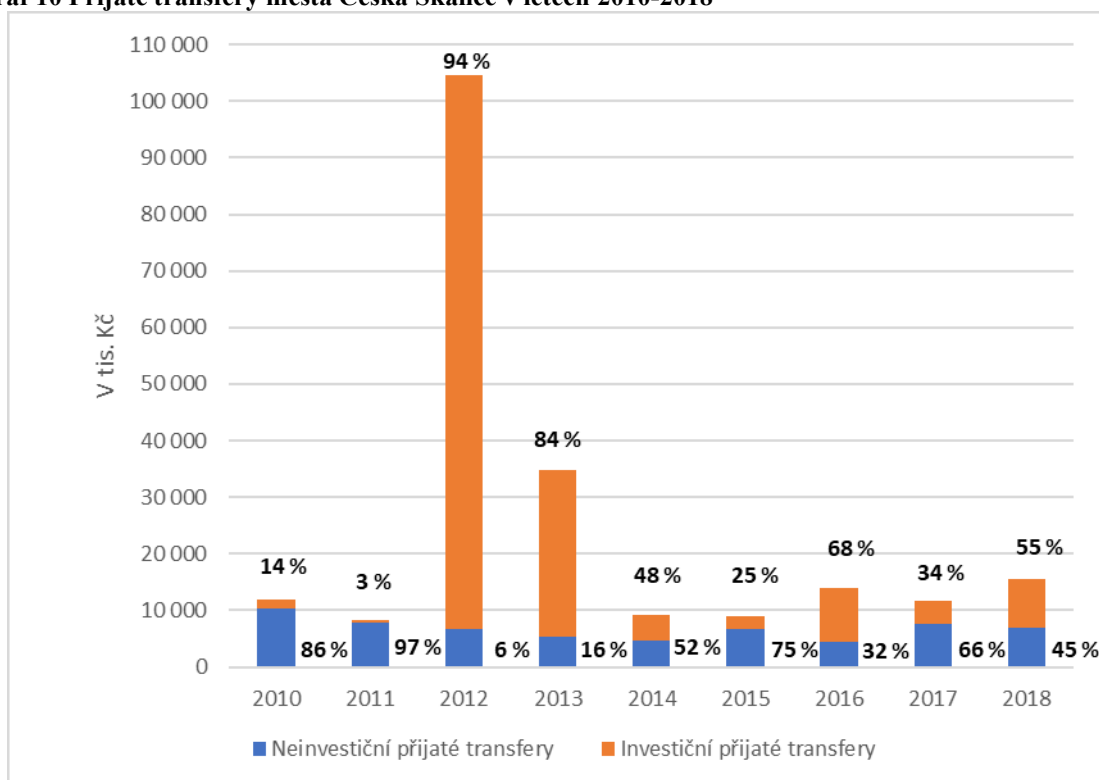
V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Neinvestiční přijaté transfery	10 279	7 948	6 764	5 395	4 770	6 803	4 473	7 677	7 042
Investiční přijaté transfery	1 692	288	97 842	29 410	4 376	2 225	9 424	3 917	8 515
Přijaté transfery celkem	11 972	8 236	104 606	34 805	9 146	9 028	13 897	11 594	15 557

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Tabulka 12 znázorňuje přijaté transfery města Česká Skalice ve sledovaném období 2010 až 2018. Graficky jsou data znázorněna níže (viz. Graf 10). Trend neinvestičních přijatých transferů ve zmíněných letech má kolísavý charakter, částky se pohybují v rozmezí od 4,5 do 10,3 mil. Kč, přičemž horní hranice bylo dosaženo pouze v roce 2010. U investičních přijatých transferů je škála mnohem rozmanitější. Zejména v roce 2012 byla přijata významná částka v hodnotě necelých 98 mil. Kč. Z velké části se jednalo o zpětnou dotaci k vybudování nové kanalizace v předchozím roce. Další, sice menší, ale i tak významná částka byla v rámci dotačního financování získána v následujícím roce 2013, a to 29,4 mil. Kč. Dle závěrečného účtu hospodaření města Česká Skalice pro rok 2013, byly investiční přijaté transfery z velké části použity na rozšíření zdrojů pitné vody. Tato investice byla realizována v hodnotě 26,2 mil. Kč.¹³⁴ Dotacím bude ještě věnována další část této podkapitoly, která rozvede pohled jednotlivých představitelů města na tuto problematiku.

¹³⁴ *Česká Skalice: Rozpočet města* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/mestsky-urad/financni-odbor/rozpocet-mesta/>

Graf 10 Přijaté transfery města Česká Skalice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Celkový pohled dotázaných představitelů města na příjmovou stranu rozpočtu je různorodý. Dle starostky Zuzany Jungwirthové je její struktura naprosto v pořádku. Podle vedoucího finančního odboru by se mohlo lépe hospodařit s majetkem obce, což by mohlo příjmovou položku výrazně posílit a zároveň by byla značná úleva na výdajové straně. Tento nedostatek komentuje takto: „*Můj osobní názor, který se zde snažím prosazovat je, že máme více majetku, než jsme schopni řádně udržovat a že některý z majetku by se mohl prodat. Neneseme nám v podstatě potřebný užitek a jeho prodejem bychom dosáhli třeba stonásobku nájemného, který z něho inkasujeme, což je určitě zajímavější, protože návratnost z toho je poněkud za hranou ekonomických potřeb.*“¹³⁵ Bývalý starosta a nynější zastupitel Martin Staněk uvádí, že nikdy nebude k dispozici takové množství finančních prostředků, aby pokryly veškeré potřeby obce. Velký nedostatek vidí v příspěvcích na výkon přenesené působnosti, zejména na platy zaměstnanců, které se zvyšují: „*Česká Skalice je obec s pověřeným obecním úřadem, tzn., že tu máme stavební úřad. Zaměstnance a veškeré náklady hradí město, stát to kompenzuje formou příspěvků na výkon přenesené působnosti, které nikdy nedosahují skutečných*

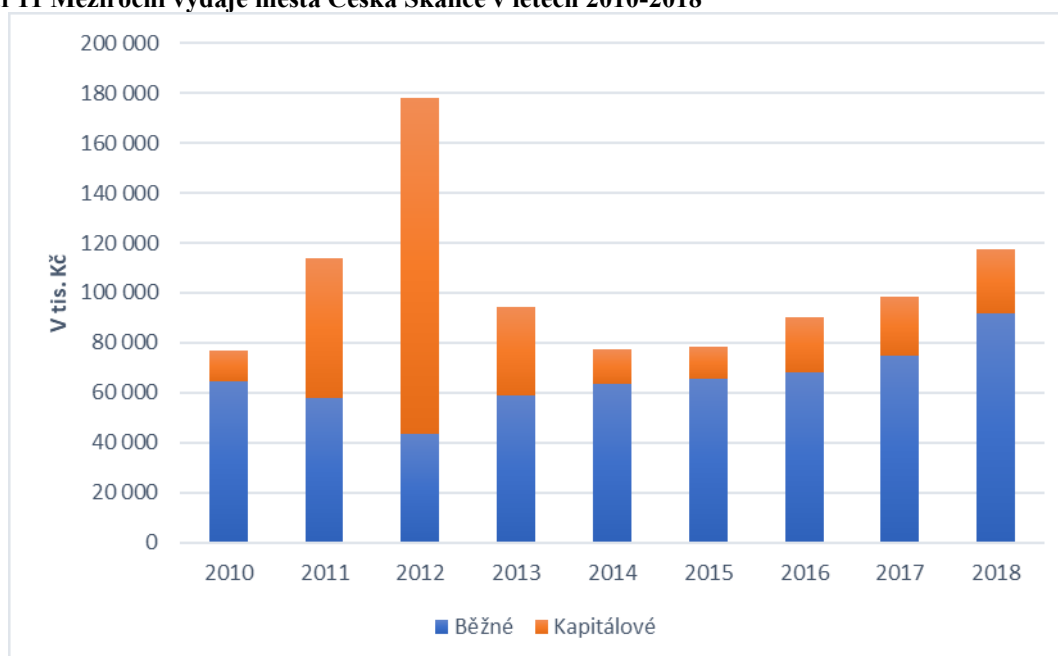
¹³⁵ Rozhovor 4

nákladů. Je to pak těžké rozhodnutí, kolik těch zaměstnanců má být, jaké má být jejich vybavení, jestli jim dáte auto nebo dvě. Jsou to velké náklady. Ono se to nezdá. Nikdy nedostanete tolik, abyste pokryli ty platy.“¹³⁶

Výdaje města Česká Skalice

U výdajové strany rozpočtu České Skalice z velké části převažují běžné výdaje nad kapitálovými, jak je zřejmé z Grafu 11 níže. Zhruba 35 % běžných výdajů tvoří platy a další s nimi související výdaje. Dále okolo 40 % zabírají neinvestiční nákupy jako nákup materiálu, služeb, úroky atd.

Graf 11 Meziroční výdaje města Česká Skalice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z pohledu vedoucího finančního odboru největší finanční zátěž pro město představuje údržba majetku města a náklady na opravy. Problém vidí zejména v nárůstu projektových nákladů. Může za to přetlak poptávky po projektových a stavebních pracích, který vznikl v důsledku lepší ekonomické situace v České republice. Díky tomu v posledních letech neúměrně narostly ceny a město má kolikrát problém sehnat solidní firmu za úměrné ceny.

¹³⁶ Rozhovor 6

Příspěvkové organizace města Česká Skalice

Česká Skalice měla v minulých letech 5 příspěvkových organizací, a to Mateřskou školu J. A. Komenského, Základní školu, Muzeum Boženy Němcové, Školní jídelnu a Středisko volného času Bájo. Muzeum Boženy Němcové od 1.6.2019 již není příspěvkovou organizací a přešlo pod nově zřízený Odbor kultury. Prvotní rozhodnutí o přesunu vzešlo ze zastupitelstva na základě finanční analýzy. Přesun pod odbor kultury byl naplánován s cílem otevřít budovu veřejnosti, využívat ji více ke kulturním účelům a akcím. Prostory jsou také nově využívány jako obřadní místnost.

Tabulka 13 Příspěvkové organizace v České Skalici

Příspěvková organizace	Zřizovatel	Ředitel	Zastupitel	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2018	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2019	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2020
Mateřská škola J.A.Komenského	Česká Skalice	Helena Vítová	Ano	3 018	3 575	3 135
Středisko volného času Bájo	Česká Skalice	PaedDr. Hana Vavříňová	Ne	475	520	530
Školní jídelna Česká Skalice	Česká Skalice	Rostislav Hájek	Ne	900	2 200	2 300
Základní škola Česká Skalice	Česká Skalice	Mgr. Iveta Beranová	Ano	5 830	6 085	6 601

Zdroj: Vlastní zpracování dle portálu MONITOR a oficiálních stránek města Česká Skalice

U všech příspěvkových organizací je zřizovatelem město Česká Skalice. Dva ředitelé, respektive ředitelky, jsou členy zastupitelstva města. V Tabulce 13 vidíme výše příspěvků, které byly původně schváleny pro roky 2018 až 2020. Až na Mateřskou školu J. A. Komenského mají příspěvky růstovou tendenci. Jejich výše se odvíjejí od potřeb organizací. Prvotní cíl je zajistit provoz jako takový. Tím jsou myšleny energie, opravy a běžná údržba, investice a např. platy zaměstnanců školní jídelny. Tyto položky financuje město. Pak jsou další položky, které jsou financovány krajem.

Každá příspěvková organizace se řídí zřizovací listinou a směrnicemi, které stanovilo město Česká Skalice, kde jsou stanoveny práva a povinnosti příspěvkových organizací a jejich ředitelů vůči zřizovateli. Tyto povinnosti jsou následně několikrát ročně kontrolovány vnitřním kontrolním orgánem města podle stanoveného ročního plánu kontrol. Příspěvkové organizace předkládají Odboru kontroly veškeré doklady, prokazuje

se účelnost vynaložených prostředků. Základní kontrolu financí provádí vedoucí finančního odboru. Kontrola se kromě účelnosti vynaložených prostředků zabývá také nastavením položek na nutný provoz, zda nejsou nadhodnoceny, např. energie. To se týká především vytváření rozpočtu, kterého se účastní také zástupci města. Velká část potřeb příspěvkových organizací často vyplývá ze zákona, BOZP, GDPR. Dle starostky města funguje mezi příspěvkovými organizacemi a vedením města oboustranná spolupráce, aby byl zajištěn bezproblémový chod organizací.

Majetek města Česká Skalice

Celkový majetek města Česká Skalice byl k 9. měsíci roku 2019 dle portálu MONITOR v hodnotě 713 058 tis. Kč, z toho cca 86,6 % tvořil dlouhodobý hmotný majetek. Majetek města Česká Skalice mj. tvoří komunikace, stavby, budovy, myšleno jak bytové domy, tak nebytové prostory a další. Pozemky se pohybují v účetní hodnotě 43 mil. Kč. Součástí jsou i lesní pozemky, ale není tam oceněno, co v nich roste. K významné části majetku patří vodárenská infrastruktura, kanalizace, rozvody vody.

V kapitole výše (Příjmy města Česká Skalice) Jiří Fišer uvedl pohled na hospodaření s majetkem obce, který se dle jeho slov začíná měnit. Město začíná uvažovat o prodeji některých dlouhodobě chátrajících budov, na jejichž opravu nemá volné zdroje a výnos z nájemného není z pohledu příjmů dostatečně zajímavý. Bc. Gabriela Jiránková dodává, že by město rádo zrealizovalo prodej Bondyho vily v Malé Skalici. Jedná se o bytový dům se 4 jednotkami. Vzhledem k tomu, že se do jeho oprav dlouhou dobu neinvestovalo, nutná částka na opravu by mohla dosáhnout 10 mil. Kč. Návrhnost při pronájmu 4 bytů by byla nereálná. Výnosy z prodeje této nemovitosti by město rádo investovalo na rekonstrukci dalších bytových prostor v majetku města. S tímto krokem zastupitel Martin Staněk nesouhlasí: *„Nejsem zastánce prodeje obecních domů. Když se budeme bavit o Bondyho vile, její stav je problematický po technické stránce. Já jsem vždycky na prvním místě měl tu klidnou rovinu bydlení, a pokud ten dům vlastní město, tak ovlivňuje pravidla a určuje, kdo v něm bydlí. Pokud se Bondyho vila prodá, možná se prodá za milion, dva, tři. Město si do rozpočtu přidá 3 mil. Kč, které vůbec nic neznamenají. Zbaví se nějakých nákladů na údržbu, které ale při tom stavu toho objektu nebyly dramatické. Ale najednou tu máte velkou nemovitost, která vám může zhoršit kvalitu*

*bydlení sousedům, všem, s tím, že dnes už naštěstí tolik nekvete obchod s tou chudobou, ale stále tam někdo může nastěhovat ty nepřizpůsobivé občany.*¹³⁷

Zuzana Jungwirthová říká, že rozhodování o nakládání s majetkem je individuální. Zastupitelstvo projednává jeho vhodné využití. Může dojít k prodeji, ale také k darování majetku, jako tomu je u bývalé Kovárny, která se nachází vedle Muzea BN. Tento krok město učinilo pro podporu oživení budovy. Samotné darování je ošetřeno darovací smlouvou se striktními podmínkami, pokud dojde k jejich porušení, dům se vrátí do vlastnictví města. Na místě by měla být vybudována galerie současného umění. Dále se projednával prodej Autokempu Rozkoš, protože se město nechce zbavovat stěžejního majetku, zastupitelstvo, se schválením rady města, se dohodlo na pronájmu s podmínkou zachování kempu jako takového.

Co se týče podpory podnikatelů v rámci nakládání s majetkem města, Česká Skalice nezavedla nižší sazby pronájmů, ceny jsou dané. Místostarostka to komentuje s tím, že výše pronájmů prostor podnikatelům jsou nastaveny rozumně, prvotním cílem města není zisk. Jiří Fišer dodává: *„Co se týká těch, kteří by přinesli do regionu něco, tzn. spíše podnikatelé v oblasti výroby, montáže atd., tak tam si nejsem vědom, že bychom jim něco pronajímali. Podporujeme tím, že jim třeba prodáme pozemek, určený k výstavbě takového závodu za cenu rozumnou, tzn. sice tržní, ale ta tržní cena je třeba oproti Hradci Králové několikanásobně nižší. Bavíme se tady nákladově o ceně 600 Kč/m² bez DPH.*¹³⁸

Strategický plán rozvoje města a investiční priority v České Skalici

Strategický plán rozvoje města Česká Skalice byl schválen zastupiteli 16. června 2014 a je stanoven do roku 2030. Při zpracovávání dokumentu byl použit průzkum veřejného mínění, diskuze s podnikateli, neziskovými organizacemi, ale také dětmi a mládeží. Cíle stanovila řídicí skupina, která byla složena z 29 členů. Mezi nimi byli zástupci města, podnikatelů, škol a školek, občanů a zájmových organizací. Tvorba plánu byla financována pomocí Evropského Sociálního Fondu a ze Státního rozpočtu ČR.¹³⁹ Zpracování a vedení projektu bylo zadáno externí firmě, která tuto akci vysoutěžila

---

¹³⁷ Rozhovor 6

¹³⁸ Rozhovor 4

¹³⁹ *Česká Skalice: Naše město má svůj Strategický plán rozvoje Česká Skalice 2030* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2014 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/aktuality/nase-mesto-ma-svuj-strategicky-plan-rozvoje-ceska-skalice-2030.html>

za 1,5 mil. Kč. Podle Martina Staňka se strategický plán nezabývá pouze investicemi, ale také měkkými akcemi jako je např. setkávání, podnikání. Dle jeho názoru je dobré ho mít, pokud je kvalitně zpracovaný, ale problém vidí v tom, že se pak často nedodrží: *„Nástrojem strategického plánu je akční plán. Město schválilo strategický plán a na začátku roku by měl být schválen akční plán. V tom strategickém plánu máte dané ty priority. Jak jste se ptala, kdo je určuje. Neměly by být určovány vedením města, oni by měli alespoň nahlížet do strategického plánu.“*¹⁴⁰

Z finančního hlediska tento dokument vedoucí finančního odboru pohlíží takto: *„Já si myslím, že strategický plán je v komplexu takový vzdušný zámek, na který město nebude mít v životě prostředky, aby jej splnilo celý. Nicméně jsou v něm reálné věci, které postupně plníme, na co dokážeme dosáhnout.“* Místostarostka Gabriela Jiránková ke Strategickému plánu dodává: *„Je velmi rozsáhlý a s některými věcmi se třeba ani neztotožňujeme, některé je hrozně těžké naplnit, protože třeba ani ty možnosti Skalice nenabízí.“*¹⁴¹ Starostka města na něj pohlíží jako na směr, kdyby mělo město dostatek prostředků k financování, času a firem k realizaci projektů. Dle jejích slov je dobré vědět, kam město směřuje, a podle toho v České Skalici hospodařit, jak s financemi, tak s majetkem města. Každých 5 let se plán obnovuje a vyhodnocuje, zohledňuje se technologický rozvoj, který je velmi progresivní, a samozřejmě také demografické změny. Dle starostky došlo od roku 2015 k výrazným změnám, populace stárne, více jak polovina obyvatel České Skalice je starší 50 let. Tím vzniká potřeba plánovat bezbariérové přístupy, ale také třeba kulturní vyžití pro seniory. *„Samozřejmě se ty změny do toho promítají, takže se to musí (Strategický plán) znovu obnovit. Třeba vedle Penzionu Olga se má dostavět druhé křídlo. Samozřejmě ještě nevíme, jestli to budou startovací byty pro mládež, nebo to bude sloužit seniorům. Určitě se to promítá, řekla bych, v tom volebním období. Pokud přijde nový starosta, tak si přečte strategický plán a zase si na to udělá svůj názor, ale dá se říct, že zásadní věci jako podpora seniorů neubývá na důležitosti.“*¹⁴² Místostarostka dodává, že jedním z důvodů, proč v České Skalici nezůstávají mladí lidé, je absence středních a vysokých škol, ale také nedostatek bytových

---

¹⁴⁰ Rozhovor 6

¹⁴¹ Rozhovor 4

¹⁴² Rozhovor 5

možností a volných stavebních pozemků. V tomto ohledu očekávají rozvoj směrem ke Zlíči a Hoříčkám, ale to je vázáno na územní plán.

Mezi nejvýznamnější plánované investice patří revitalizace střední části Husova náměstí. Jedná se o projekt, který byl plánován již několik volebních období. Na tuto akci si město vzalo úvěr ve výši 30 mil. Kč, cena revitalizace se nakonec vysoutěžila v hodnotě 25 mil. Kč. Rozdíl těchto částek, 5 mil. Kč, je v tuto chvíli brána jako rezerva. Pokud nebude využita v rámci této akce, prostředky se využijí na jinou, menší investici nebo budou zachovány jako rezerva pro větší investiční záměry v budoucnu. Jako další plánované investice, které se budou realizovat v tomto roce, místostarostka uvedla novou počítačovou učebnu na Základní škole, novou kuchyň a dopravní hřiště v Mateřské škole J. A. Komenského, výměnu oken ve školní jídelně. Dále se započne vytvářet projekt na sportovní hřiště ve školním areálu. Hřiště zvané „Američák“ v Nerudově ulici neprošlo minulý rok revizí, místo něj bude vybudováno nové dětské a workoutové hřiště. Protože tento prostor je velmi rozlehlý, město plánuje další rozvoj, a to pořízení multifunkčního hřiště a menšího hřiště na kopanou. Další investice je vázaná na usnesení Rady města z roku 2017, ta se týká vytvoření nové infrastruktury v ulici Švermova v hodnotě 6 mil. Kč. Byla vyhrazena částka 20 mil. Kč na rozvoj komunikací a chodníků, v této skupině je zahrnuta také cyklostezka, která je naceněna na 12 mil. Kč.

Všeobecně investiční záměry vycházejí z potřeb města a také např. z nového vedení města: *„Investiční priority navrhuje město, jako vedení města, s tím, že něco je třeba podmíněno tím, že je už nějaký problém s tou budovou, nebo např. příspěvková organizace bude mít problémy, že nebude fungovat kuchyňská technika, tak nezbyvá nic jiného než tomu dát prioritu, aby to třeba prošlo revizními zprávami, bezpečnostními předpisy atd. Takže to si myslím, že jsou priority, které musíme upřednostnit. Pak je to o tom, co žádají občané,“* uvádí místostarostka Jiránková.¹⁴³ Nynější zastupitel Martin Staněk již u tvorby rozpočtu uvedl, že město vedlo zásobník investičních akcí, který se průběžně aktualizoval. K těmto akcím pak vedení města udělovalo priority a podle toho se zařazovaly do rozpočtu. Zda tomu tak je i v tomto volebním období neví. Z jeho pohledu se z původního plánu uskuteční tak 70 až 80 % investic. Důvody, proč nedojde

---

¹⁴³ Rozhovor 4

k realizaci, jsou různé. Může nastat legislativní problém, pro nedostatek dodavatelů a s tím třeba i spojenou vysokou cenu, kterou požadují.

Dotace

Při plánování a realizaci investic se město snaží využít dotačních titulů a spolupráce s Královéhradeckým krajem. Pokud se vrátíme ke Grafu 10, vidíme, že částky přijatých investičních transferů jsou různorodé. Město Česká Skalice je dle Jiřího Fišera v průměru dotované 15-20 mil. Kč ročně. *„To je různé, může to být rok, kdy se to pohybuje na úrovni třeba až 20 % a rok, kdy je to třeba jenom 10 %, to záleží na konkrétních akcích. Pokud jsme např. pořizovali novou hasičskou cisternu za 8 mil. Kč, tak to byla významná částka. Pokud se před 5-6 lety dělala nová kanalizace, tak byly dotace na úrovni třeba 100 mil. Kč.“*¹⁴⁴

Dle starostky města většina dotačních programů funguje na bázi ex-post, což znamená, že město musí mít k dispozici celou částku na realizaci investice. *„Např. školní hřiště má rozpočet 10 mil. Kč a 50 % z toho nám možná zaplatí Ministerstvo pro místní rozvoj, ale my musíme nejdřív zaplatit celou částku, pak to zpracovat, všechno jim doložit a oni nám třeba pošlou těch 50 % zpětně, ale my na začátku musíme mít těch 10 mil. Kč. Takže na konci roku nám třeba těch 5 mil. Kč přijde nazpátek. Jak jsem říkala, rozpočet je hodně živý proces. A nemusí to přijít ten samý rok, takže může nám příští rok přijít 5 mil. Kč, nebo taky jen 2,5 mil. Kč nebo nám nemusí přijít nic. Je to pohyblivá částka, která není o malých penězích. Jsou samozřejmě věci, u kterých se dotace dají čekat, někde je velký přetlak, takže například hřiště Američák v Nerudově ulici neprošlo revizí, tam jsme si říkali, že do toho půjdeme, i kdyby ta dotace nedopadla. Realizace bude teď na jaře a pak uvidíme, jestli nám Ministerstvo školství něco přidá.“*¹⁴⁵ Při podání žádosti na kraj či Ministerstvo školství o individuální dotaci probíhá platba ex-ante. Starostka České Skalice uvedla jako příklad hasičský člun, na jehož pořízení se bude kraj podílet s dotací ve výši 50 % částky, tzn. cca 250 tis. Kč. Dále dodává, že na některé dotace není město schopné dosáhnout. Obce se 3 tis. obyvatel mají mnohem větší šanci dotaci získat než města pětitisícová. Ovšem v tomto případě Martin Staněk poukazuje na druhou stranu věci, a to, že malé obce nejsou často schopny investici financovat z vlastních příjmů

---

¹⁴⁴ Rozhovor 4

¹⁴⁵ Rozhovor 5

a banka jim nechce poskytnout úvěr. Z toho důvodu malé obce těchto výhod v podstatě nemohou využít. Jako příklad uvedl nedaleký Žernov, který díky tomu dodnes nemá kanalizaci, i přes to, že byl vypsán velmi výhodný dotační titul.

Nedostatky dotací starostka České Skalice spatřuje již v prvotní žádosti, která je dle jejího názoru velmi náročná. Dále pak některé podmínky prodražují samotné akce a pětiletá udržitelnost je pro město mnohdy překážkou, protože se daná věc nemůže dál rozvíjet. *„Někdy jsou podmínky dané tak, že za chvíli je to tak drahé, že když byste to udělala bez dotace, tak to vyjde na stejno a nemáte s tím tolik papírování, tolik dokumentace navíc, posudků a pak tu udržitelnost, 5 let to ještě držet v tom stavu. Takže za mě hrozně byrokratické. Chtěli jsme oživit lesní stezku a udělat prvky pro děti, že by se tam pobavily, tak to na nás kladlo takové nároky, že by to ty děti už snad ani nebavilo. Takže jsme si řekli, že jestli chceme lesní stezku, tak si ji uděláme ze svých prostředků a podle sebe. My jsme chtěli, aby si ty děti pohrály, a dotační programy to pojmají spíše vědecky, aby si z toho něco odnesly.“*¹⁴⁶ Vedoucí finančního odboru Jiří Fišer zase uvádí: *„Bohužel se to teď víc přesouvá do oblastí, které jsou pro ty obce obtížně, hůře a složitěji uchopitelné. Takže samozřejmě podpora, která byla dříve ve zvýšené míře třeba na zateplování, rekonstrukce objektů, už dnes klesla někde k polovině původní procentuální výměry celkových nákladů, tak je škoda, že se to za těch dřívějších podmínek nestihlo. Ale pořád ještě je z čeho vybírat a s čím se dá v té obci pracovat.“*¹⁴⁷ Místostarostka Gabriela Jiránková zase spatřuje složitost v získání dotace na oblast kultury a muzejnictví: *„Tam je to dosti složité, a přitom je to obecná složka, která spotřebovává významnou část rozpočtu měst, obcí, příspěvkových organizací, když to řeknu fakticky, s minimálním výnosem, protože z toho vstupného zdaleka není možné pokrýt provoz těchto institucí.“*¹⁴⁸ Zastupitel Staněk se přiklání k tomu, že se určitě vyplatí dotace využít, především, co se týče velkých investic, kde může být výsledný podíl finanční spoluúčasti města velmi nízký. Náklady na podání žádosti, administraci atd. jsou dle jeho slov extrémní, ale u takových akcí jako je třeba stavba školky v hodnotě 10 mil. Kč, na které se město podílí z části 1,5 mil. Kč, se to vyplatí. Dále uvádí, že využití dotací je jen o rozmyslu, protože se nikdy dopředu neví, jaké tituly budou vypsány: *„Pak je to o tom, že město má*

---

¹⁴⁶ Rozhovor 6

¹⁴⁷ Rozhovor 4

¹⁴⁸ Rozhovor 4

*nějaké priority, chce něco dělat a k tomu jsou ty dotační fondy. Chtěli bychom školu, ale je dotace na zbrojnici.*¹⁴⁹

Cizí zdroje a dluhová služba města Česká Skalice

Česká Skalice využívá cizí zdroje v podobě úvěrů. Zadluženost města dle portálu MONITOR k prosinci 2018 čítala 45 086 tis. Kč. Ukazatel dluhové služby byl ve stejném období vyčíslen na 13,83 %, což je v normě nízkého rizika finanční stability města. *„Ty největší (pozn. dluhy) má s ohledem na budování kanalizace, které jsou jisté dluhy, ale ony jdou svým způsobem mimo rozpočet. Město v letech 2010-2013 investovalo skoro čtvrt miliardy Kč. Kompletně se dělal projekt, který byl hrazen z dotace, ale i ty podíly z pár desítek procent byly v desítkách milionů, takže město splácí úvěry Státnímu fondu životního prostředí. Tam plyne velké množství peněz. Na druhou stranu musíme přejít zase k tomu vodárenství, veškeré prostředky, které pochází z toho vodárenství, nesmějí jít do běžného rozpočtu města. Odkládají se na speciální fond rozvoje a rezerv a vede se to jako sólo účet, ze kterého odcházejí peníze na splátky dluhů, které skončí někdy v roce 2023, a tím se doplatí ty velké půjčky,“* komentuje situaci Martin Staněk. Dodává, že další dluhy plynou z pořízení areálu po krachu textilní fabriky Tiba, na který si město vzalo úvěr. Dále bylo hrazeno úvěrem odkoupení lokality dnešní ulice Zahradní, který je již splacen, a na biotopové koupaliště ve výši cca 15 mil. Kč. Protože se tato investice nerealizovala, tak se prostředky vyčerpaly na jiné akce. Využití cizích zdrojů je podle něj nutnost, ale bez finančních znalostí a také znalostí politického prostředí a systému dotací to nejde. Riziko u těchto cizích zdrojů nevidí téměř žádné, a to díky nízkým úrokovým sazbám.

Participace občanů v České Skalici

Participace občanů v České Skalici je podle představitelů města velmi nízká. Tento nezájem vyplývá i z poslední účasti na komunálních volbách v roce 2018, která čítala 43,64 %.¹⁵⁰ Dotazníky či anketu ohledně preferencí v oblasti samosprávy a investic v České Skalici město využilo při vytváření strategického plánu, jinak je nevyužívá.

---

¹⁴⁹ Rozhovor 6

¹⁵⁰ *iDNES.cz: Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0523&o3=573990&obec=ceska-skalice>

Jedním z důvodů je nízká návratnost, takže by výsledek pravděpodobně nebyl relevantní. Přednost mají neformální setkání s představiteli města, která se čas od času konají. Především se to týká místních částí a spolků, které jsou v ohledu participace aktivnější. Např. Osadní výbor Zlích pořádá pravidelná jednání a stanovuje vlastní požadavky na město. Občané podle Martina Staňka nemají potřebu se do dění města zapojit: „*Můj poslední pocit ze zpracování rozpočtu, který je opravdu štedrý. To by mělo v těch občanech, kteří mají zájem se to dozvědět, vybudit tu potřebu toho, že se budou chtít zapojit, ale nepřišel tam nikdo. Ani ti zastupitelé ty rozpočty nečtou. Nemůžeme chtít tu angažovanost po těch občanech, kteří chodí jednou za 4 roky k volbám, když ji nemají ani ti, kteří jsou zvolení a dostávají za to peníze. Proto je velký důraz na to vedení města, ti za to zodpovídají.*“¹⁵¹ Z těchto pohledů vyplývá shodný názor na participativní rozpočtování v České Skalici. Jak starostka města, tak zastupitel Martin Staněk, na to pohlížejí spíše skepticky. Dle jejich názoru má občan právo se účastnit veřejných zasedání zastupitelstva, podávat podněty, kontaktovat zastupitele či vedení města, kteří mohou požadavky dále tlumočit a projednávat, ale k rozhodování o konkrétních částkách a investicích si volí zastupitele prostřednictvím komunálních voleb. Jako další stránku věci Martin Staněk uvádí obtížnou komunikaci s občany, která vyplývá z již zmíněného nízkého zájmu.

Pokud však dojde k silnému nesouhlasu obyvatel, má to dle místostarostky svou váhu, především, co se týče petic. V poslední době byly sepsány dvě petice. Jedna se týkala nesouhlasu se stavbou ubytovny pro zahraniční dělníky v Zájezdě, druhá zase kácení stoletých lip v rámci revitalizace náměstí, obě petice byly schváleny.

4.5.3 Hospodaření a rozpočty ve městě Úpice

Dostáváme se ke třetímu sledovanému městu, kterým je Úpice. Stejně jako v předchozích případech se tato podkapitola věnuje hospodaření města, rozpočtovému procesu, jednotlivým položkám městského rozpočtu a problematice dotačních programů. Uvedená data pocházejí především z portálu Ministerstva financí MONITOR a oficiálních stránek města Úpice. Podstatná část informací a pohledů na danou problematiku vychází z rozhovorů, které poskytli starosta Petr Hron a zastupitel Mgr. Martin Dytrych (viz. Rozhovory 7 a 8).

---

¹⁵¹ Rozhovor 6

Výsledek hospodaření města Úpice se podle aplikace MONITOR od roku 2013 pohybuje v kladných číslech. V roce 2018 výnosy převyšovaly náklady o necelých 19 mil. Kč. Z pohledu příjmů a výdajů je hospodaření rozmanitější. Z velké části byly rozpočty města v minulých letech sestavovány jako schodkové, přičemž schodek byl krytý rezervami či úvěrem v rámci položky Financování. Rozpočet pro rok 2020 je naopak schválen jako přebytkový, příjmy převyšují výdaje o 3 mil. Kč.¹⁵² Starosta Petr Hron je toho názoru, že rozpočet má být sestaven jako vyrovnaný, zároveň uznává, že ne vždy se to podaří. Přebytkový rozpočet je podle něj zbytečný: „*Myslím, že je to škoda peníze schraňovat, peníze se mají investovat. Dřív to tak bylo, že se nechával přebytkový rozpočet a měli jsme na kontě pěkné peníze, ale já jsem rád, že zastupitelé přistoupili k tomu, že se polštář rozpustil a investoval, což město potřebuje.*“¹⁵³

Skládání rozpočtu v Úpici se započíná předáním podnětů příspěvkových organizací finančnímu odboru. Vedení města se schází, aby se připravily investice, které chce v následujícím roce realizovat. Návrh rozpočtu zpracovává finanční výbor, první verze se k zastupitelstvu dostává v říjnu. Poté mají zastupitelé měsíc na vyjádření či podání připomínek. V listopadu se koná porada zastupitelstva, v podstatě se jedná o neveřejné pracovní jednání zastupitelstva, kde se probírají konkrétní položky a pokud dojde k souhlasu, změny se do návrhu rozpočtu zapracují. Vzhledem k tomu, že Úpice má 13 zastupitelů, nefiguruje tu orgán zvaný rada města, projednávání rozpočtu tedy stojí na rozhodnutí zastupitelstva, které do návrhu rozpočtu podle Martina Dytrycha může zasahovat průběžně: „*Jednak to má každý zastupitel doma, jednak samozřejmě si to připomínkují všechny odbory, protože tam je např. odbor majetkový, který by tam chtěl něco navrhnout, ale samozřejmě moc nad těmi penězi má zastupitelstvo, takže si to pak stejně udělá podle svého.*“¹⁵⁴

---

¹⁵² Úpice [online]. Úpice: vismo, 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/2020/ds-1259/archiv=0>

¹⁵³ Rozhovor 7

¹⁵⁴ Rozhovor 8

Tabulka 14 Druhové příjmy a výdaje města Úpice v letech 2010-2018

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PŘÍJMY	94 169	94 255	78 486	86 784	100 339	101 043	112 003	112 841	139 440
Daňové	47 121	50 157	46 052	60 020	62 874	64 095	76 894	75 805	84 865
Nedaňové	18 116	18 034	18 754	16 680	18 844	20 623	18 672	19 049	19 883
Kapitálové	5 327	182	110	116	67	963	5 069	34	12 801
Přijaté transfery	23 605	25 881	13 570	9 969	18 554	15 363	11 368	17 952	21 891
VÝDAJE	84 777	92 997	88 649	85 275	96 515	90 426	102 598	109 115	167 177
Běžné	75 072	84 931	72 527	78 381	80 264	79 860	79 936	88 325	95 025
Kapitálové	9 705	8 066	16 122	6 894	16 251	10 566	22 662	20 790	72 152
SALDO	9 392	1 258	-10 163	1 509	3 824	10 617	9 405	3 726	-27 737

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Struktura rozpočtu je z velké části daná. Příjmovou stranu tvoří především daňové příjmy (viz. Tabulka 14). Podle Martina Dytrycha je stejně tak daná výše příspěvků na sociální služby a výkon přenesené působnosti. Příjmy z prodeje a pronájmu pozemků nejsou prý tak významné. Výdajovou část tvoří z velké části mandatorní výdaje, které narůstají také díky nárůstu mezd. Petr Hron uvádí, že velkým problémem začínají být požadavky příspěvkových organizací, které převyšují rozpočtové možnosti města. Podle zastupitele Martina Dytrycha se navyšují příspěvky, kromě důvodu růstu mezd, také díky větším opravám a investicím.

Ke schválení rozpočtu má zpravidla dojít v prosinci. Letošní rozpočet 2020 byl schválen v únoru: „*Ted' jsme trošku zpoždění tím, že tam je chaos ohledně některých dotací a dodělávek, protože ted' se tady hodně investuje do ČOV, kde byla velká dotace a kde se pořád ještě dělají nějaké další a další věci, na které se pořád přichází, protože když rozděláte něco takového, tak to nikdy nevypadá tak, jak jste si myslela. Tu je 600 tis. Kč potřeba, tu je 700 tis. Kč potřeba, takže se v podstatě čeká na poslední možnou chvíli, aby se to tam takhle vtěsnalo do toho rozpočtu. Nechceme dělat spoustu změn v rozpočtu, tak jak to bylo před dvěma až třemi lety, kdy jsme odsouhlasili nějaký rozpočet a pak*

se 4krát měnil,“ komentuje důvody Martin Dytrych.¹⁵⁵ Jako další důvod, proč došlo ke schválení rozpočtu v pozdějším termínu, starosta Úpice uvádí právě zvyšující se požadavky příspěvkových organizací: „*To začíná být problém. My si nemůžeme dovolit, abychom si do budoucna půjčovali na provoz. Takže jsme to udělali tak, že teď máme druhou nebo třetí variantu rozpočtu a v únoru budeme schvalovat.*“¹⁵⁶

V Tabulce 14 jsou znázorněna konkrétní čísla rozpočtového hospodaření ve sledovaném období 2010 až 2018. Vizualizaci těchto dat můžeme najít v Grafu 12. Zde je zřejmé, že v letech 2012 a 2018 došlo k zápornému saldu. Z dat dostupných na portálu MONITOR vyplývá, že v roce 2012 město realizovalo investiční nákupy v podobě dlouhodobého majetku v hodnotě 53,23 mil. Kč. Původně schválený rozpočet počítal u této položky s necelými 38 mil. Kč. Výsledné záporné saldo dosáhlo 10,2 mil. Kč. Rozpočet pro tento rok byl původně schválen jako schodkový, plánované saldo mělo být ve výši 3,6 mil. Kč. V roce 2018, kdy záporné saldo čítalo necelých 28 mil. Kč, se dle slov představitelů města také výrazně investovalo. „*To bylo dané tím, že roky před tím se skončilo v přebytku a volných peněz na účtu města bylo kolem 40 mil. Kč. Proběhla spousta věcí, která byla vázaná na dotace, a bylo potřeba je uskutečnit, aby se ta dotace mohla dotáhnout. To se týká konkrétně tělocvičny, to je věc 12 mil. Kč, z toho asi 8 mil Kč byla dotace, ČOV to je o dvojnásobek až trojnásobek víc, a takových věcí jsme tu měli hodně,*“ říká Martin Dytrych.¹⁵⁷ Starosta Petr Hron dodává, že minulé vedení postavilo kulturní domy, na které si město vzalo úvěr: „*Byl to docela problém, protože v té době pro to bylo 7 zastupitelů a 6 bylo proti, takže to bylo opravdu na krev. Město si na to půjčilo asi 40 mil. Kč. A protože tam byl ten polštář, co se nám nelíbil, tak ten se rozpouštěl, proto tam byl takový schodek, protože se přebytek, cca 30 mil. Kč, z předchozích let rozpustil do investic.*“¹⁵⁸

---

¹⁵⁵ Rozhovor 8

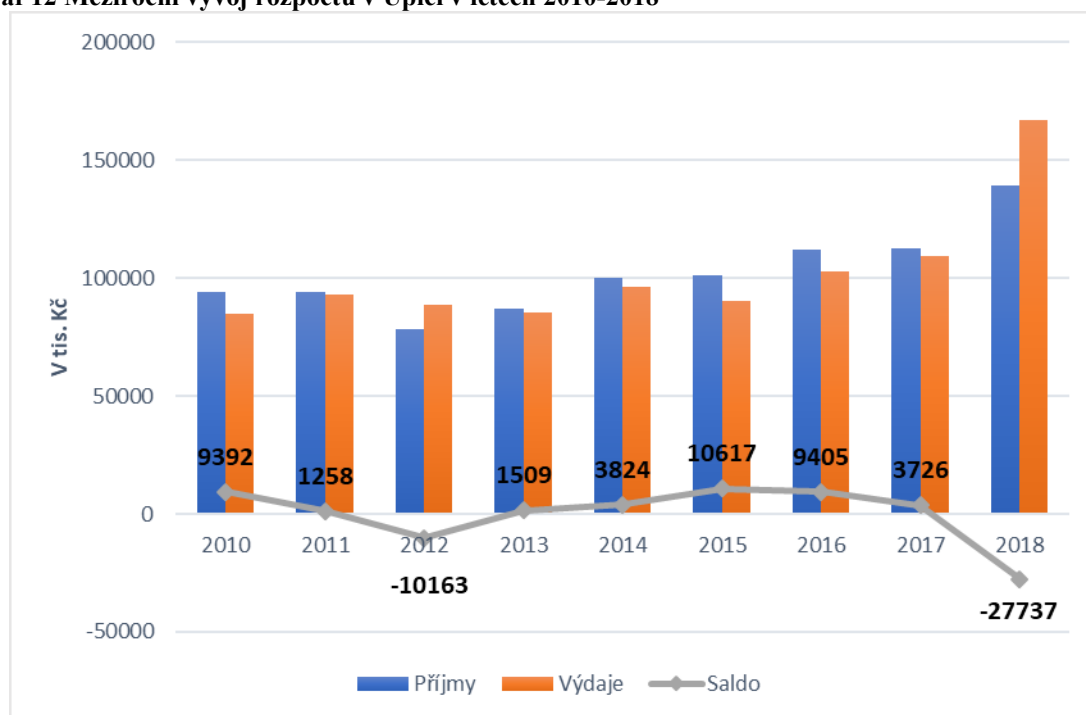
¹⁵⁶ Rozhovor 7

¹⁵⁷ Rozhovor 8

¹⁵⁸ Rozhovor 7

Graf 12 Meziroční vývoj rozpočtu v Úpici v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Zastupitel města Martin Dytrych konstatuje, že celkové finance Úpice jsou dostačující na chod města, ovšem aby mohlo dojít k většímu rozvoji, bylo by do rozpočtu potřeba získat alespoň 20 mil. Kč navíc. Dále dodává, že pokud se podaří městu získat dotaci, tak je progres v rozvoji a realizaci investic možný. Podobně to vidí také starosta Úpice: „Samozřejmě, kdyby těch peněz bylo víc, tak bychom si dokázali představit i jiné investice, spoustu investic musíme odložit. Jak jsem říkal, letos byly investice navrženy za 77 mil. Kč a my jsme to museli vyškrtat.“¹⁵⁹ Co se týče úsporných opatření, město žádné razantní kroky nepodniká. Na poslední větší zásah vzpomíná Martin Dytrych zhruba v roce 2010, kdy bylo období krize a město bylo v hospodaření omezeno natolik, že muselo snížit příspěvky příspěvkovým organizacím plošně o 5 až 10 %. Jinak si na nic zásadního nevzpomíná. Petr Hron uvádí, že se město snaží šetřit: „Snažili jsme se centrálně nakupovat energii pro příspěvkové organizace, což se nám povedlo. Tam úspory byly v podobě zateplování budov, výměna oken, to se děje každý rok, že se budovy dávají do kupy. Teď jsme dělali tělocvičnu v ZŠ Bratří Čapků, ta se zateplovala, vyměnily se okna. Ta tělocvična byla původně na vytopení černá díra. Snažíme se jít trendem úspor.“¹⁶⁰

¹⁵⁹ Rozhovor 7

¹⁶⁰ Rozhovor 7

Příjmy města Úpice

Jak již bylo výše řečeno, příjmy města Úpice jsou z velké části tvořeny daňovými příjmy. To je také patrné z Grafu 13 níže. V roce 2013 a 2016 tvořily až 69% podíl. V roce 2018 se podíl snížil na 61 %, což mohlo být způsobeno zvýšením kapitálových příjmů a přijatých transferů. Z daňových příjmů zmíníme místní poplatky, které jsou aktuálně pouze tři. Úpice zavedla Poplatek ze psů, Poplatek za užívání veřejného prostranství a Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Podíl těchto příjmů je velmi nízký, ročně čítá cca 3,3 mil. Kč. Co se týče změn, jsou představitelé města opatrní, jak uvádí Martin Dytrych: *„My jsme byli trochu naivní. Na takových městech jako je Úpice, když plánujete něco změnit a hlavně zvýšit, tak se to vlastně obrátí proti vám. To znamená, když jsme asi před 5 lety zvedli poplatek za svoz komunálního odpadu, tak jsme nezískali téměř nic, protože na druhou stranu přibylo neplatičů. Poplatky ze psů a z ostatního, to je nula. Jediné, co tu bylo významné, byly ty poplatky z hazardních her, to dělalo až 4 mil. Kč.“* Plánované změny jsou pouze ty, které vyplývají ze zákona. *„Ted' budeme schvalovat nový poplatek za zábor, protože díky nové legislativě se musí poplatky předělat. V tuhle chvíli jsme ani nic nenavyšovali, nechali jsme to ve stavu, v jakém to bylo,“* komentuje Petr Hron. V minulosti byl zaveden také poplatek za lázeňský a rekreační pobyt, který byl přesunut pod příspěvkovou organizaci Sportovního a turistického centra Jestřebích hor, ovšem dle slov zastupitele Dytrycha je tento příjem téměř bezvýznamný. I přes to, že město Úpice vlastní kemp a městský penzion, tak většinu ubytovaných tvoří spíše dělníci, kteří jsou poplatku zproštěni.

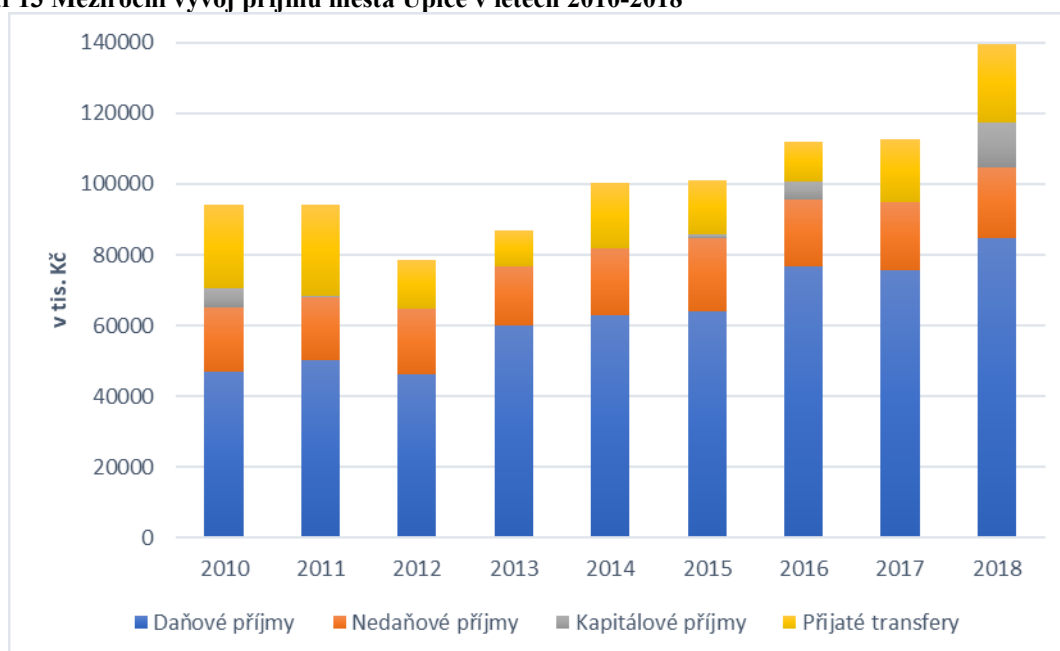
Jedinou výlučnou daní je Daň z nemovitých věcí, ta ročně tvoří zhruba 2,7 mil. Kč příjmové strany rozpočtu. V Úpici dokonce došlo k mírnému navýšení místního koeficientu na 1,4. Jinak se dle další navýšování neplánuje. *„Vím, že jsme jen zvyšovali, když jsme přepočítávali nájem v těch bytech, které se kompletně opravily, domy jsou kompletně zrekonstruované, tak tam už je to přepočítané tak, aby to odpovídalo standardu, který tam je. Ale jinak plošně nic,“* komentuje Martin Dytrych.¹⁶¹ Podnikatelů Úpice moc nemá, podle portálu KOMPASS tam má sídlo 15 firem, proto ani zvyšování koeficientu pro podnikatele podle představitelů nepřichází v úvahu. *„Náš cíl je s podnikateli vycházet,*

---

¹⁶¹ Rozhovor 8

vyjít jim vstříc, protože jich nemáme moc, hlavně těch velkých. Podnikatel je tady od toho, aby zaměstnával lidi, a to je pro město důležité. Máme tu podnikatele, který má firmu v Praze, zaměstnává velké množství lidí, obrat má velký. Městu by pomohlo, kdyby tu firmu přihlásil tady. Když to jde, tak se snažíme podnikatelům vyjít vstříc a ono se nám to docela vrací. Musím přiznat, že někteří podnikatelé, když budu jmenovat pana Hlavatého, tak ten do toho města nějaké peníze dá jako dar. Chystáme se rekonstruovat novou silnici, kam pan Hlavatý vozí těžký náklad, a on nemá problém se na tom podílet,“ reaguje starosta města.¹⁶²

Graf 13 Meziroční vývoj příjmů města Úpice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Dostáváme se k nedaňovým příjmům, které v průměru za sledované období tvořily 19 % celkových příjmů města. V roce 2018 byl podíl nejnižší, a to pouhých 14 %. Sám starosta konstatuje, že město moc nedaňových příjmů nemá. Z toho, co má, je nejvýznamnější položkou pronájem bytových a nebytových prostor. Celkové příjmy z pronájmu majetku dle portálu MONITOR přinesly v roce 2018 do rozpočtu 10,11 mil. Kč.

¹⁶² Rozhovor 7

Jak bylo zmíněno výše, také kapitálové příjmy jsou v Úpici velmi nízké. Ve sledovaném období tvoří v průměru 2% podíl na celkových příjmech. V roce 2018 to bylo 9 % díky prodeji nemovitých věcí a pozemků.

V Grafu 13 jsou žlutě vyznačeny přijaté transfery, které v průměru ve sledovaném období tvoří 17% podíl na celkových příjmech. V Tabulce 15 vidíme konkrétní přijaté částky rozdělené na neinvestiční a investiční přijaté transfery.

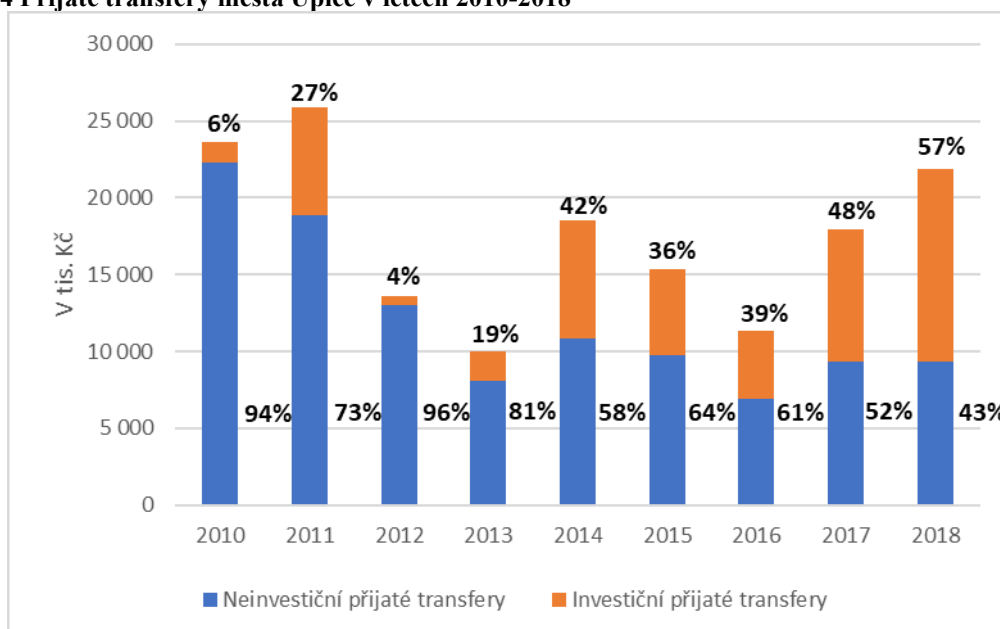
Tabulka 15 Přijaté transfery města Úpice v letech 2010-2018

V tis. Kč	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Neinvestiční přijaté transfery	22 279	18 887	12 970	8 110	10 819	9 773	6 940	9 315	9 353
Investiční přijaté transfery	1 326	6 994	600	1 859	7 735	5 589	4 429	8 637	12 538
Přijaté transfery celkem	23 605	25 881	13 570	9 969	18 554	15 363	11 368	17 952	21 891

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Nejvyšším přijatým transferem byla částka ve výši 25,9 mil Kč v roce 2011, kde investiční transfery tvořily 27% podíl. Vůbec nejnižší investiční transfery byly přijaty v roce 2012, a to v hodnotě 600 tis. Kč. Tvořily tak pouhá 4 % z celkové částky.

Graf 14 Přijaté transfery města Úpice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z Grafu 14 je patrné, že trend přijatých transferů ve sledovaném období let 2010 až 2018 je kolísavý. První polovinu období tvořily většinu především neinvestiční přijaté

transfery, ale ve druhé polovině jejich podíl klesá. V roce 2018 klesl dokonce pod 50 %, tím však není řečeno, že klesla výše částky jako takové oproti předchozím rokům.

Jedním nedostatkem na straně příjmů je podle zastupitele Martina Dytrycha nevhodná poloha města a nedostatek pozemků k vytvoření průmyslové zóny. Dříve byla tato oblast vyhlášena textilními fabrikami, které skončily a většina objektů chátrá. Příliv podnikatelů by nejen ovlivnil výši daňových příjmů, ale také např. míru nezaměstnanosti, která je v Úpici vysoká.

Druhý nedostatek nepřímo navazuje na ten první, jak konstatuje starosta Petr Hron: *„Určitě vidím problém v tom, že nahoře schválí navýšení platů, ale v rozpočtu se vám to neodrazí, takže vlastně berete z peněz, které máte na provoz a na investice. To vidím, že není moc dobré, navíc my máme ten problém, že nejsme průmyslové město, takže nemáme velké daňové příjmy, které mají jiné obce, protože tam mají velké firmy. To my nemáme.“*¹⁶³

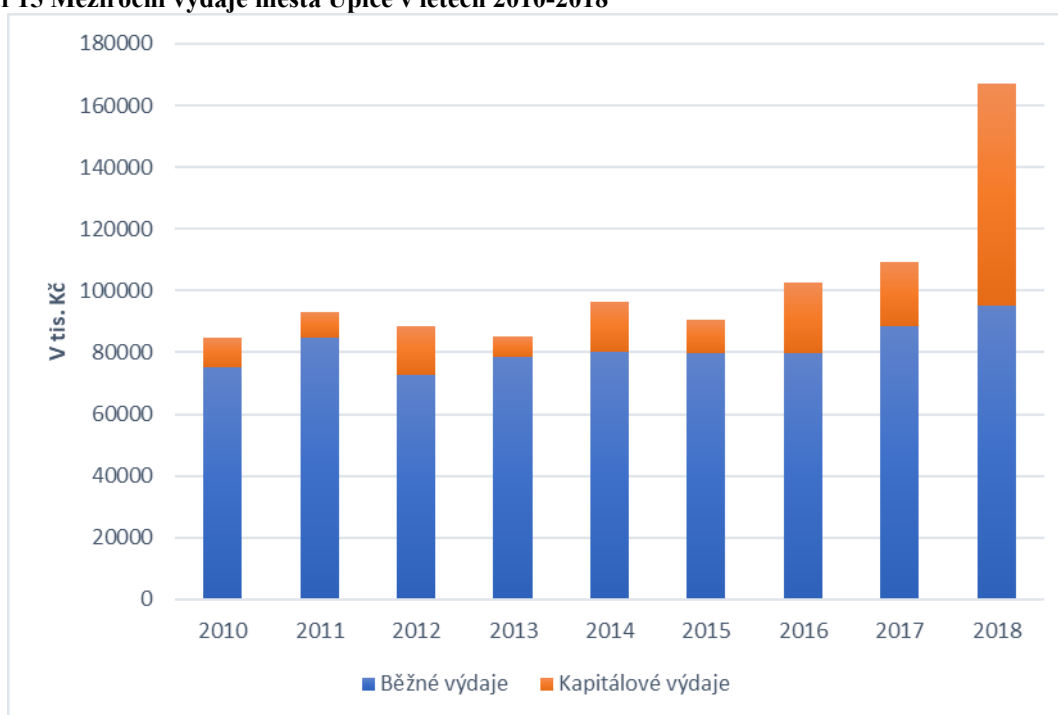
Výdaje města Úpice

Výdaje města Úpice ve sledovaném období jsou graficky znázorněny v Grafu 15. Také v případě tohoto města běžné výdaje převažují. Jak již bylo řečeno na začátku této podkapitoly, velkou část rozpočtu tvoří mandatorní výdaje, které jsou v podstatě neměnné. Do roku 2017 tvořily běžné výdaje 78-92 % výdajové strany rozpočtu. V roce 2018 došlo k velkým investicím, jak již bylo zmíněno, podíl běžných výdajů tvořil 57 %. I tak došlo k jejich nárůstu oproti minulým rokům. Běžné výdaje v tomto roce dle aplikace MONITOR dosáhly výše 95 mil. Kč, z toho necelých 38 mil. Kč připadlo příspěvkovým organizacím. Neinvestiční nákupy a související výdaje čítaly částku 35,8 mil. Kč. Zbývající část běžných výdajů zahrnovala platy, neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům, obyvatelstvu atd.

---

¹⁶³ Rozhovor 7

Graf 15 Meziroční výdaje města Úpice v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Kapitálové výdaje v období 2010 až 2017 tvořily v průměru 15% podíl. V těchto letech se investovalo zhruba od 9,9 mil. Kč do 22,7 mil. Kč. V roce 2018 velikost investic vzrostla na 72,2 mil. Kč. Z toho 96 % připadlo na položku budovy, stavby a haly. Zbytek této částky bylo využito na nákup pozemků, dopravních prostředků a strojů, přístrojů a zařízení.¹⁶⁴

Představitelé města uvádějí, že největší výdaj pro město představují technické služby, s tím souvisejí i navýšené platy, a údržba města. Podle Martina Dytrycha zaberou technické služby zhruba 22 mil. Kč z celkového rozpočtu. Dále vidí velkou zátěž ve financování škol a samotného městského úřadu. Petr Hron zase uvádí položky na sport a kulturu.

Jak již bylo zmíněno, Úpice se potýká s nepřizpůsobivými občany, proto město nově zřídilo Městskou Policii. Zajištění bezpečnosti podle starosty stálo kolem 700 tis. Kč, nyní se to bude pohybovat okolo 5 mil. Kč ročně. Dále chce město investovat do kamerového systému, zde počítají s dotační podporou této akce. Zřízení Městské Policie a tím navýšené výdaje vedly podle starosty Úpice k razantnímu kroku, a to zrušení

¹⁶⁴ Zdroj: *Monitor: Státní pokladna* [online]. ČR: Ministerstvo financí, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

fermentační stanice. Dle jeho slov byl její chod už finančně neúnosný, došlo ke ztrátě ve výši 50 mil. Kč. Doufá, že díky možnosti levnější likvidace bioodpadu se ušetří peníze právě na Městskou Policii. Další příklad uvádí Martin Dytrych, který se také týká sociálně slabých: *„Samozřejmě se zvýšily výdaje na odvoz odpadu po městě, ne komunálního, ale toho, co je kde, protože tihle lidé stejně nikdy nic nebudou platit a budou to házet, kam je to zrovna napadne. Všechny tyhle věci se tím pádem automaticky zvyšují.“* Díky těmto výdajům město musí odkládat investice jako např. oprava mostků, rekonstrukce hřbitova a další.

Příspěvkové organizace města Úpice

Město Úpice má celkem 11 příspěvkových organizací. Jejich výčet můžete vidět níže v Tabulce 16. Všechny byly zřízeny městem Úpice a žádný z jejich ředitelů není členem zastupitelstva. Celkové příspěvky v rámci schválených rozpočtů nejsou, bohužel, k dispozici. Budeme se tedy orientovat podle celkových neinvestičních příspěvků zveřejněných na MONITORU Státní poklady.

Schválené příspěvky mají tendenci růstu. Dle slov starosty to začíná být problém, protože požadavky příspěvkových organizací rostou neúměrně k růstu rozpočtu a město musí při jeho sestavování tyto požadavky z velké části redukovat. Podle obou představitelů města Úpice jsou příspěvky již několik let nastaveny stejně. *„Jedna položka je věc mezd a veškerých odvodů. To jsou ty příspěvkové organizace, které nejsou školami a školkami. Tam nás zatěžují narůstání těch platů v poslední době. Druhá věc je to, co potřebuje příspěvková organizace na provoz, energie, drobné opravy atd. U každé příspěvkové organizace to je různé,“* říká Martin Dytrych.¹⁶⁵ Protože dochází k navyšování nákladů, ať už se to týká zmíněných platů nebo energií, město plánuje schválit navýšení příspěvků o 5 %.

---

¹⁶⁵ Rozhovor 8

Tabulka 16 Příspěvkové organizace v Úpici

Příspěvkové organizace	Zřizovatel	Ředitel	Zastupitel	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2017	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2018	Schválený příspěvek (v tis. Kč) pro rok 2019
Mateřská škola Úpice	Úpice	Bc. Jitřenka Zvelebilová	Ne	x	x	x
Městská knihovna Úpice	Úpice	Jana Šimková	Ne	x	x	x
Městské gymnázium a střední odborná škola Úpice	Úpice	Ing. Jana Nývltová CSc.	Ne	x	x	x
Městské kulturní středisko Úpice	Úpice	Jana Nešněrová	Ne	x	x	x
Městské muzeum a galerie Julie W. Mezerové	Úpice	Jana Nešněrová	Ne	x	x	x
Městské vodovody a kanalizace Úpice	Úpice	Ing. Josef Kubo	Ne	x	x	x
Sportovní a turistické centrum Jestřebích hor	Úpice	Jaroslav Jörka	Ne	x	x	x
Technické služby města Úpice	Úpice	Ing. Jan Vlček	Ne	x	x	x
Základní škola bratří Čapků	Úpice	Mgr. Martin Zakouřil	Ne	x	x	x
Základní škola Úpice – Lány	Úpice	Petr Kalousek	Ne	x	x	x
Základní umělecká škola A. M. Buxton	Úpice	Eva Matoušková	Ne	x	x	x
Schválený příspěvek celkem (v tis. Kč)	x	x	x	32 576	37 699	40 064

Zdroj: Vlastní zpracování dle portálu MONITOR a oficiálních stránek města Úpice

Rozpočty připravují ředitelé příspěvkových organizací spolu s účetními, následně ho předávají na finanční odbor, který je zapracuje do obecního rozpočtu. Jedna kontrola hospodaření příspěvkových organizací je v podstatě prováděná zastupiteli, jak komentuje zastupitel Dytrych: „Dostáváme jako zastupitelé výkazy jednotlivých příspěvkových organizací, takže to bereme na vědomí na zastupitelstvu a k tomu se samozřejmě může každý vyjádřit. Tam je 11 sloupečků vedle sebe. K tomu dostane k porovnání další

3 až 4 roky zpátky, kdo chce, může se k tomu zeptat.“¹⁶⁶ Dále se provádí kontrola ze zákona prostřednictvím auditora, a to jednou ročně u každé příspěvkové organizace. Výsledky se předkládají zastupitelstvu.

Majetek města Úpice

Celkový majetek města Úpice byl podle aplikace Ministerstva financí MONITOR k 9. měsíci roku 2019 v hodnotě 629 895 tis. Kč. Z toho 93,5 % tvoří dlouhodobý hmotný majetek. Majetek města tvoří lesy, pozemky, budovy, školy, školky, divadlo, ale také čistička odpadních vod, kanalizace a další.

Rozhodování o nakládání s majetkem obce je klasicky v kompetenci zastupitelstva. Po předchozích zkušenostech je město opatrné ohledně prodeje obytných domů kvůli již zmíněnému podnikání se sociálním bydlením. Město naopak tyto objekty odkoupilo zpět, některé domy budou zdemolovány. V minulosti město také koupilo dva starší domy na náměstí, opět z obavy, aby nedošlo k nastěhování nepřizpůsobivých obyvatel. Jeden dům byl zbourán, druhý město nechává opravit a realizuje se k němu přístavba, kde má být archiv muzea. Novou výstavbu Úpice neplánuje. „V Úpici není nouze o byty, je tady dost bytů. Nové sociální byty by tu nikdo nepřivítal, sociálně slabých je tu hodně a, bohužel, když to nezaplňte, tak tam jsou striktní podmínky, že vám sem můžou nějaké sociálně slabé dát. My máme sociální byty, postavily se s dotací, a tam je pořád udržitelnost,“ uvádí starosta Hron.¹⁶⁷ Komerčních prostor Úpice moc nemá a možností nižšího nájemného pro podnikatele podle starosty město nedisponuje.

Strategický plán rozvoje města a investiční priority v Úpici

Strategický plán rozvoje města Úpice byl zpracován za spolupráce města a firmy Východočeská rozvojová s.r.o. Tento dokument je stanoven od června 2016 do roku 2025. Došlo ke spolupráci se zastupiteli, podnikateli, zástupci neziskových sektorů a obyvateli města. K zjištění preferencí a pohledu občanů na město jako takové byla využita anketa. Podle Martina Dytrycha je strategický plán potřeba, i když dodává, že realizace je nejistá: „Pokud nemáte dostatek prostředků jako naše město, tak se musíte snažit udělat co nejvíce věcí za co nejméně peněz, tzn. využít veškeré dotace. Můžete tam napsat, že do roku 2022

---

¹⁶⁶ Rozhovor 8

¹⁶⁷ Rozhovor 7

bude nový vnitřek divadla, ale pokud nebude dotace, tak stejně nebude.“¹⁶⁸ Starosta komentuje strategický plán s tím, že není možné se podle něj striktně řídit: „V tom plánu nebyl třeba výkup nemovitostí, nebyla tam Městská Policie, i když jsme se ji tam snažili dostat. Tam jsou vždycky nějaké odchylky i podle toho, kdo tady třeba sedí a jaké jsou jeho priority, ale těch základních věcí se snažíme držet.“¹⁶⁹ Při příležitosti zpracování strategického plánu byl také zpracován akční plán pro období 2017-2019, který funguje jako zásobník projektů, které chtělo město realizovat.

Mimo to má investiční priority na starosti stavební a rozvojový výbor, tam se projednávají investice, které by bylo potřeba ve městě zrealizovat. Z toho se vytvoří soupis, který bývá v mnohonásobně vyšší hodnotě, než má město možnost investovat. Zastupitel Dytrych uvádí, že v takovém případě se seznam vrátí do výboru, aby určili priority jednotlivých investic. Zhruba třetinu toho, co je možné investovat, určuje zmíněný výbor, zbytek je prý na zastupitelích. Ovšem často se priority řídí podle toho, na co je v dané chvíli vypsán dotační program. Město má spoustu záměrů, ale plánování jejich realizace je nejisté. Město se nyní zaměřuje na zateplování budov, výměnu oken, čímž se ušetří náklady na energie. Velkou investicí je intenzifikace ČOV, která je realizována pomocí dotace, z rozpočtu na rok 2020 je na rekonstrukci vyčleněna částka 10,8 mil. Kč. Dále starosta uvádí plán vytvoření nových parkovacích míst. Diskutovanou investicí je vybudování koupaliště, tady starosta doplňuje, že se jedná o velmi rozsáhlou investici, která se bez vhodného financování realizovat nemůže. Ve sportovním areálu byly vytvořeny nové tenisové kurty, vedle toho by město chtělo nechat vybudovat nové hřiště na fotbal a nohejbal. Z pohledu infrastruktury jsou v plánu opravy silnic a vybudování chodníku do Radče, který je nutný z bezpečnostních důvodů. Starosta města odhadoval částku, kterou bude město schopné tento rok vyčlenit na investice, na 15 mil. Kč. Z toho velkou část zabere rekonstrukce ČOV, takže zbytek prostředků Petr Hron odhaduje na realizaci 5 až 6 investic menšího rázu.

Dotace

Město Úpice se snaží využít dotačních programů co to jde, ovšem podle slov starosty je jejich podíl různý: „Letos tam máme investici Workoutové hřiště a jednu

---

¹⁶⁸ Rozhovor 8

¹⁶⁹ Rozhovor 7

*dětskou ferratu a tam je třeba 100% dotace. Na bourání toho domu je tam 65-70% dotace.*¹⁷⁰ Martin Dytrych odhaduje, že v průměru jsou investice hrazeny dotacemi z 50-70 %. Zadání dotací dle jejich názoru neodpovídá potřebám obcí. Často se musí investice přeformovat, aby bylo možné dotaci využít. Podle starosty sehnat dotaci není tak velký problém, větší problém je následně s financováním, pokud se jedná o velké investice v řádu desítek milionů. Dále uvádí, že pokud město má zpracovaný projekt a finanční prostředky, pak se třeba na vypsání dotace nevyplatí čekat, protože se tím celá investice může výrazně prodražit. Dále je prý problém sehnat dotační program na kulturu. *„Nás teď trápí to, že tu máme divadlo krásné zvenčí, ale potřebovali bychom ho předělat i uvnitř, vyměnit sedačky, předělat zázemí, udělat něco s jevištěm, technikou. Na to dotace bohužel není. To je škoda, protože ten náklad bude veliký. Já to odhaduju minimálně na nějakých 6-8 mil. Kč, a to jsem možná ještě hodně při zemi,*“ komentuje dotační problematiku zastupitel Dytrych.¹⁷¹ Z jeho pohledu se i přes přísné podmínky vyplatí dotace využít, alespoň pro město jako je Úpice. Starosta naopak uvádí případ, kdy se od dotace upustilo: *„Loni se dělala budova na ZŠ Bratři Čapků, kuchyně se zateplovala, měnila se okna. Dotace nám nejdřív byla zamítnutá, pak tam byly takové podmínky, že jsme se rozhodli zainvestovat a nečekat.*¹⁷²

Cizí zdroje a zadluženost města Úpice

Co se týče cizích zdrojů, město Úpice využilo úvěru na stavbu kulturních domů ve výši 40 mil. Kč. Starosta města konstatuje, že pokud se jedná o velkou investici, tak je třeba využít půjčky. V tomto případě se stavbou a úvěrem nesouhlasil, protože domy nemají dle jeho názoru využití. V portálu MONITOR byla k poslednímu měsíci roku 2018 uvedena zadluženost města ve výši 33 460 tis. Kč. Ukazatel dluhové služby čítal 1,29 %, což poukazuje na nízké riziko z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability města. Martin Dytrych uvádí, že úvěry byly poskytnuty téměř s nulovými úroky, takže půjčku považuje za výhodnou a bezrizikovou.

---

¹⁷⁰ Rozhovor 7

¹⁷¹ Rozhovor 8

¹⁷² Rozhovor 7

Participace občanů v Úpici

Participace občanů je v Úpici nízká. Podle starosty jsou aktivnější lidé důchodového věku a spolky, kde je věková struktura podobná. Volební účast byla na komunálních volbách v roce 2018 podobná jako v České Skalici, k volbám přišlo 43,45 % obyvatel.¹⁷³ Kromě dotazníků v rámci vytváření strategického plánu využívá město také ankety. „*Ohledně koupaliště jsme udělali rozsáhlou anketu, jestli ho chtějí. Ukázalo se, že ano. Nakonec to skončilo na tom, že na to nejsou peníze,*“ komentuje využití anket Martin Dytrych.¹⁷⁴ Starosta dodává, že byla nedávno vytvořena anketa ke koncepci bezpečnosti v Úpici. K distribuci dotazníků město využívá elektronickou i papírovou formu. Po městě jsou k dispozici sběrná místa ke shromáždění připomínek obyvatel. Participativní rozpočet v Úpici zaveden není, starosta tento způsob participace považuje za problematický. Účast na anketách je podle něj nízká, takže by se i v tomto případě těžko rozhodovalo o konkrétních částkách, jelikož by se ankety účastnilo mizivé procento občanů. Na druhou stranu si myslí, že pokud se jedná o velké investice, mělo by dojít k veřejnému projednání ještě před tím, než to zastupitelstvo schválí. Tento problém nastal právě v případě zmíněných kulturních domů na náměstí. V zastupitelstvu došlo ke schválení při stavu 7 zastupitelů proti 6. Většina obyvatel byla proti, ale protože investice byla schválená, tak se nic nezměnilo a došlo k realizaci. To podle starosty bylo důvodem výrazných změn při komunálních volbách v roce 2018. K sepisování petic v Úpici podle představitelů vyloženě nedošlo, alespoň ne kvůli investicím, spíš, co se týkalo bezpečnosti.

---

¹⁷³ IDNES.cz: *Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0525&o3=579777&obec=upice>

¹⁷⁴ Rozhovor 8

4.6 Komparace výsledků analýz hospodaření vybraných měst

Tuto část diplomové práce věnujeme komparaci vybraných měst, která vychází z předchozí kapitoly o jejich hospodaření. Kromě tvrdých dat, vycházejících z dokumentů měst (rozpočty, závěrečné účty atd.) a aplikace MONITOR, porovnáme také pohledy představitelů měst, které se i v rámci jednoho města mohou lišit. Z podkapitoly o demografické struktuře měst víme, že jsou města odlišná, co do počtu obyvatel, ale ve všech případech se objevuje trend stárnutí a úbytku obyvatelstva, především pak mladých lidí. Také víme, že každé město je jiné z pohledu místního potenciálu a s tím jsou spojené odlišné problémy municipalit. I přes to se tato města v mnohém scházejí. Shrnutí komparace hospodaření vybraných měst můžeme shlédnout v Tabulce 17 níže.

Ve všech třech případech se výsledek hospodaření k 30.9.2019 pohyboval v kladných číslech. Z rozpočtového hlediska všechna vybraná města sestavují rozpočet jako schodkový. Důvodů je hned několik. Jednak se rozpočet skládá v době, kdy ještě není jistý rozpočtový stav probíhajícího rozpočtového období. Město většinou očekává přebytky z předchozího roku, ale nezná přesnou výši. Podobná situace se odehrává u daňových příjmů a přijatých transferů, kde je výše budoucích příjmů také proměnlivá a nedá se s jistotou naplánovat. Pokud město plánuje investovat s pomocí dotací, z velké většiny případů musí mít k dispozici celou částku k financování investiční akce. Dotace jsou pak vypláceny zpětně v následujících letech a ani tam mnohdy není jejich výše předem známá, jak uvádí starostka České Skalice. Jestliže se jedná o větší investice, ať už s dotací nebo bez ní, tak se sestavení schodkového rozpočtu nelze vyhnout.

Proces schvalování rozpočtu je ve sledovaných městech, až na pár odchylek, podobný. Příprava začíná během srpna/září, této fáze se účastní vedoucí odborů a ředitelé příspěvkových organizací, kteří tlumočí své požadavky. Samozřejmě města také vycházejí z historické zkušenosti a rozpočtového výhledu. Při sestavování výdajové části rozpočtu se z velké části jedná o mandatorní výdaje, které nelze výrazně měnit. Navíc všechna vybraná města v poslední době zaregistrovala výrazný nárůst mezd, které tuto položku rozšiřují a omezují tak kapitálovou část výdajů. Návrh rozpočtu sestavuje vedoucí finančního odboru, který ho předkládá radě města. Pouze v případě města Úpice tomu tak není, zastupitelstvo má méně jak 15 členů, takže rada volena nebyla. Zpracované návrhy dostávají zastupitelé minimálně 7 dní před oficiálním zasedáním zastupitelstva. Během této

doby mají právo se s rozpočtem seznámit, popř. se informovat ohledně nejasností u vedoucího finančního odboru nebo vedení města. Zasedání zastupitelstva je ze zákona veřejné. Před jednáním a schvalováním rozpočtu všechna města pořádají schůzky či porady se zastupiteli, kde návrh rozpočtu rozebírají, popř. upravují, pokud se jedná o relevantní změny. Tyto schůzky jsou neveřejné a neoficiálně se nazývají „pracovní jednání zastupitelstva“, i když každé město tyto porady kvůli legislativě nazývá odlišně. Jak vyplývá z rozhovorů, těchto jednání se moc zastupitelů neúčastní, zájem o seznamování s návrhem rozpočtu je nízký a rozpočet se většinou schválí tak jako tak. Někteří představitelé měst také upozorňují na politický faktor, který je v rozpočtovém procesu zřejmý. Dle slov zastupitele Martina Staňka mají radní v čele se starostou města mnohem více informací a času na seznamování s návrhem rozpočtu. Navíc, pokud mají v zastupitelstvu většinu členů, což bývá zvykem, tak je angažovanost ostatních členů podle Staňka téměř bezvýznamná. Ke schválení rozpočtu obvykle dochází v prosinci, pouze v případě Úpice byl letošní rozpočet schválen v únoru tohoto roku. Z pohledu starosty Petra Hrona a zastupitele Martina Dytrycha je tento způsob výhodnější. Dle jejich slov na začátku roku žádné investiční akce neprobíhají, takže město hospodaří podle rozpočtového provizoria, a pozdějším schválením rozpočtu se město vyhne mnohým dodatečným změnám.

Analýza rozpočtového hospodaření měst byla provedena dle dat z období 2010-2018. Výsledná salda byla ve městech z velké části přebytková. V posledních letech byl zaznamenán schodek u Dobrušky a Úpice, v obou případech v roce 2018. V Úpici byl tento stav způsoben výraznými investicemi v rámci oprav školní tělocvičny a intenzifikace ČOV. V případě Dobrušky došlo ke snížení původně schváleného schodku o téměř 24 mil. Kč. Podle dokumentu Závěrečný účet za rok 2018 byla nejvýznamnější částka investována na položku Bydlení, komunální služby a územní rozvoj a ochrana životního prostředí.

Pohled představitelů na celkové finance měst je odlišný. Ve všech případech dostačují na běžný chod města, ale z pohledu investic jsou názory rozdílné. Dle starosty Petra Lžíčáře v Dobrušce schází finance na údržbu starého majetku. Zastupitel Petr Tojnar hodnotí celkové finance kladně do doby, kdy měla Dobruška speciální příjmy z nedaleké skládky v Křovicích, které tvořily 50 % financí na investice a další rozvoj města. V této době, kdy se blíží uzavření skládky a příjmy z ní jsou minimální, se situace výrazně

zhoršila. Představitelé České Skalice hodnotí finance města kladně, nejen že dostačují na běžný chod města, ale umožňují další rozvoj. Vedoucí finančního odboru Jiří Fišer uvedl, že se městu daří vyčlenit 10 % rozpočtu na investice. Starostka Zuzana Jungwirthová tento stav přisuzuje výrazným přebytkům rozpočtu z minulých let, cestovnímu ruchu a přítomnosti velkých firem na území České Skalice. V Úpici je pohled na celkové finance města spíše skeptický. Zastupitel Martin Dytrych konstatuje, aby bylo možné docílit většího rozvoje města, rozpočet by musel být navýšen o 20 mil. Kč, což územní dispozice města neumožňuje. S ohledem na tyto názory je zajímavé, že úsporná opatření dle poskytnutých rozhovorů nejvíce zavádí město Česká Skalice. Podle slov vedoucího finančního odboru je zavádí neustále. Starosta Úpice jmenoval především úspory energií v rámci zateplování budov a výměny oken. Naopak představitelé Dobrušky uvedli, že k těmto opatřením město zatím nemělo důvod.

Tabulka 17 Komparace hospodaření vybraných měst

	Dobruška	Česká Skalice	Úpice
Výsledek hospodaření k 30.9.2019	33,5 mil. Kč	23,2 mil. Kč	10,4 mil. Kč
Schválený rozpočet	Schodkový	Schodkový	Schodkový
Průměrné daňové příjmy na 1 obyv. (2010-2018)	15 360 Kč	11 568 Kč	10 933 Kč
Průměrné nedaňové příjmy na 1 obyv. (2010-2018)	3 982 Kč	3 934 Kč	3 247 Kč
Průměrné kapitálové příjmy na 1 obyv. (2010-2018)	317 Kč	557 Kč	475 Kč
Průměrné neinvestiční přijaté transfery na 1 obyv. (2010-2018)	4 881 Kč	1 320 Kč	2 088 Kč
Průměrné investiční přijaté transfery na 1 obyv. (2010-2018)	1 008 Kč	3 403 Kč	957 Kč
Průměrné běžné výdaje na 1 obyv. (2010-2018)	18 253 Kč	12 684 Kč	14 137 Kč
Průměrné kapitálové výdaje na 1 obyv. (2010-2018)	6 505 Kč	7 275 Kč	3 527 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR, ČSÚ a oficiálních stránek měst

Příjmy vybraných měst

V rámci příjmů jsou města závislá na daňových příjmech, které tvoří přes 60 % příjmové strany. V Tabulce 17 vidíme, že nejvyšší průměrné daňové příjmy na jednoho obyvatele za období 2010-2018 má město Dobruška, nejnižší naopak město Úpice. Česká Skalice je v tomto ohledu v těsné blízkosti Úpice. Jedním z důvodů, proč je Dobruška vůdcem v této kategorii, jsou již zmíněné speciální příjmy ze skládky v řádu desítek mil. Kč. Pokud se podíváme na tabulky (8, 11, 14) či grafy (5, 9, 13), zjistíme, že mezi lety 2012 a 2013 je znatelný nárůst daňových příjmů, který byl způsoben novelou rozpočtového určení daní. To pocítila všechna města. Představitelé Dobrušky a Úpice by však přivítali větší progres. Dle jejich názoru jsou města o tomto počtu obyvatel ve velké nevýhodě. Naopak místostarostka České Skalice Gabriela Jiránková a zastupitel Martin Staněk považují současné nastavení RUD za uspokojující. Martin Staněk dokonce vyjádřil obavu, jak by to vypadalo, kdyby obce měly větší příjmy, zda by byly schopné s nimi efektivně hospodařit a zároveň provádět potřebnou administraci v daném čase. Jedinou výlučnou daní měst je daň z nemovitých věcí. Města mají nárok na navýšení místního koeficientu. Této možnosti využilo pouze město Úpice. Navyšování koeficientů firmám je dle všech představitelů nesmyslné, protože v žádném z vybraných měst nesídlí firma takové velikosti, aby to navýšení bylo efektivní, jako např. v Kvasinách, kde sídlí automobilka Škoda.

Průměrné nedaňové příjmy na jednoho obyvatele (viz. Tabulka 17) jsou v Dobrušce a České Skalici na velmi podobné výši, přes 3900 Kč. V Úpici tato částka vychází zhruba o 700 Kč méně. V Dobrušce jsou významnou položkou příjmy z komunálních služeb, v České Skalici zase příjmy z pronájmu vodárenské infrastruktury, a v Úpici příjmy z pronájmu bytových a nebytových prostor. Kapitálové příjmy zabírají ve všech třech případech nejmenší část rozpočtu.

Dostáváme se k přijatým transferům, které se dělí na neinvestiční a investiční. Opět můžeme nahlédnout do Tabulky 17. Velkou převahu mají průměrné neinvestiční přijaté transfery v Dobrušce, které vycházejí na 4 881 Kč na jednoho obyvatele. Nejméně za sledované období inkasovala Česká Skalice s 1 320 Kč na jednoho obyvatele. Úpice v rámci této položky přijala 2 088 Kč. Ale nenechme se zmást, velkou část neinvestičních transferů Dobrušky tvořily dotace na správu sociálního zabezpečení, která byla po roce 2011 zrušena. Dále je potřeba zmínit, že Dobruška je obec II. a III. stupně přenesené státní

správy, takže významnou část tvoří příspěvky na tuto činnost. Česká Skalice a Úpice jsou obce II. stupně, tedy s pověřeným obecním úřadem. Výše příspěvků na státní správu jsou uvedeny v Tabulce 18 níže.

Tabulka 18 Výše příspěvků na přenesenou působnost

	Přenesená působnost státní správy	Výše příspěvku pro rok 2019	Návrh výše příspěvku pro rok 2020
Dobruška	POÚ, ORP	17 854 700 Kč	18 952 500 Kč
Česká Skalice	POÚ	5 093 800 Kč	5 077 300 Kč
Úpice	POÚ	5 460 700 Kč	5 352 200 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle MVČR¹⁷⁵

Neinvestiční přijaté transfery v Dobrušce a Úpici, až na pár výjimek, tvořily většinu celkových přijatých transferů. V České Skalici byl ve sledovaném období trend mnohem zajímavější, jak jsme mohli vidět v Grafu 10. Ostatně rozdíly mezi neinvestičními a investičními přijatými transfery jsou zřejmé i z Tabulky 17, kde také můžeme vidět, že Česká Skalice v období 2010-2018 v průměru přijala nejvíce investičních dotací s přepočtem 3 403 Kč na jednoho obyvatele. Téměř stamilionová dotace byla získána v roce 2012 na vybudování nové kanalizace. Investiční dotace získané Dobruškou a Úpici ve sledovaném období se v průměru pohybovala okolo 1000 Kč na jednoho obyvatele.

Nedostatky v příjmové straně rozpočtu vnímá téměř každý představitel. Zastupitel Martin Staněk z České Skalice, starosta Úpice a oba představitelé Dobrušky se shodli na nedostatku financí na státní správu, která je prostřednictvím municipalit vykonávána. Zastupitel Petr Tojnar uvádí, že stát poskytuje nejméně o 30 % méně prostředků, než je ve skutečnosti potřeba, a obce na to doplácí. Významnou roli v tomto ohledu sehrávají i rostoucí mzdy. Vedoucí finančního odboru České Skalice zase zmiňuje hospodaření s majetkem obce, především s chátrajícími budovami, jejichž údržbu náklady stěží pokrývají. Zastupitel Martin Dytrych zmiňuje handicap Úpice plynoucí z uzavření textilních firem a nedostatku firem, prostřednictvím kterých by se mohly zvýšit daňové příjmy města.

¹⁷⁵ *Ministerstvo vnitra České republiky: Příspěvek na výkon státní správy [online]. ČR: Ministerstvo vnitra, 2019 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>*

Výdaje vybraných měst

Jak jsme si mohli všimnout v Grafech 7, 11 a 15, výdajové strany rozpočtů všech vybraných měst tvoří z velké části běžné výdaje. Průměrné procento za období 2010-2018 v jednotlivých městech čítá: v Dobrušce 74 %, v České Skalici 68 % a v Úpici 82 %. Podle Tabulky 17 výdaje v Dobrušce v přepočtu na jednoho obyvatele vychází na 18 253 Kč, v České Skalici 12 684 Kč a v Úpici 14 137 Kč. Z komparace těchto částek vidíme, že nejvyšší běžné výdaje jsou v Dobrušce, naopak nejnižší v České Skalici. Co se týče kapitálových výdajů, nejnižší průměrná částka na jednoho obyvatele ve sledovaném období je evidována u města Úpice s 3 527 Kč, naopak nejvyšší zaznamenáváme v České Skalici se 7 275 Kč. Dobruška se nachází v závěsu s 6 505 Kč. Největší výdaje města vynaloží na údržbu majetku a infrastruktury. Významnou část pak zabírají technické služby a mzdy zaměstnanců. Z pohledu představitelů České Skalice je problémem nárůst projektových nákladů, který vyplývá z přetlaku poptávky po projektových a stavebních pracích. Úpice velkou část výdajů věnuje do bezpečnosti a úklidu města, jež jsou spojené s tamními problémy s nepřizpůsobivými občany.

Majetek vybraných měst

Na hodnotu majetku vybraných měst můžeme nahlédnout v Tabulce 19, kde se pro snazší porovnání nachází také přepočet na jednoho obyvatele. Údaje vychází z portálu Ministerstva financí MONITOR a jsou platná k 9. měsíci roku 2019.

Tabulka 19 Hodnota majetku vybraných měst k 9/2019

V tis. Kč (k 9/2019)	Dobruška	Česká Skalice	Úpice
Celkový majetek	1 182 634	713 058	629 895
Celkový majetek na 1 obyv.	176	140	111
Dlouhodobý hmotný majetek	853 614	617 312	588 745
Dlouhodobý hmotný majetek na jednoho obyvatele	127	122	104

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR

Z majetkového pohledu města Dobruška a Česká Skalice pocítují nedostatek volných bytů a stavebních pozemků, kam si by popřípadě mohla nastěhovat nová generace obyvatel. Dobruška na letošní rok plánuje výstavbu několika bytových domů. Česká Skalice zatím takové plány v dohledné době nemá, ale do budoucna by viděla rozšíření obytné zóny směrem ke Zlíči a Hoříčkám nebo přistavění druhého křídla k bytovému domu Olga. Nakládání s majetkem je dle představitelů měst individuální. Úpice skupuje dříve prodané objekty, které se staly předmětem podnikání se sociálním bydlením, a plánuje jejich demolici. Popř. skupuje objekty za účelem, aby k této situaci ani nedošlo. Podobné obavy jsou ve všech městech. Dobruška odkoupila bývalou univerzitní budovu, aby taková situace nenastala. Město Česká Skalice dala chátrající budovu darem, ale s jasně stanovenými podmínkami ve smlouvě, při jejichž porušení by se majetek vrátil zpět do vlastnictví města. Česká Skalice a Úpice mají ve vlastnictví kempy, Úpice a Dobruška zase městské penziony. V tomto ohledu jsou kladeny otázky, zda by tato činnost neměla být provozována soukromníky. Česká Skalice se rozhodla kemp pronajmout, ale se zachováním současných služeb.

Strategický plán a investiční priority vybraných měst

Všechna vybraná města mají v rámci svého hospodaření zpracovaný strategický plán rozvoje města. Dokumenty byly ve všech případech vytvořeny externími firmami za spolupráce představitelů měst, místních podnikatelů, zástupců neziskových organizací, občanů a dětí. Ke zjišťování požadavků a preferencí na úpravu a rozvoj měst byla využívána dotazníková šetření.

Strategický plán je mnohými představiteli vnímán jako vize, jak by město vypadalo, kdyby mělo dostatek financí. Taková situace v případě obecních rozpočtů není úplně reálná, proto někteří tento dokument nazývají vzdušnými zámky. Starostka České Skalice vnímá strategický plán jako směr, kam by rozvoj mohl město posunout. K tomu je podle ní nutné postupně realizovat jednotlivé kroky od samého začátku, i když konečný výsledek může být až pro další generace. Místostarostka Gabriela Jiránková přiznává, že s některými body strategického plánu se vedení města neztotožňuje, některé nelze ani realizovat z pohledu kompetencí nebo územní dispozice České Skalice. Starostka Jungwirthová ještě dodává, že hodně záleží na těch, kteří jsou zrovna ve vedení města, ti si v tom dokumentu najdou svou cestu, kterou se chtějí vydat. Zastupitel České Skalice

Martin Staněk a starosta Dobrušky uvádějí, že strategický plán je účinným nástrojem k získávání dotací. Petr Lžíčář navíc dodává, že Dobruška realizuje projekty především dle strategického plánu, mimo něj moc investic není. Naopak starosta Petr Hron se zmínil, že se podle strategického plánu nedá striktně řídit. Potřebné investice v Úpici sepisuje stavební a rozvojový výbor, který seznam seřadí dle priorit a předkládá ho zastupitelstvu. V České Skalici investiční priority určuje vedení města. Investiční priority jsou z velké části ovlivňovány dotačními programy neboli města často realizují akce podle vypsanych dotačních titulů.

Dotace

Výši přijatých dotací, ať už neinvestičních nebo investičních, jsme si zmínili v rámci příjmů vybraných měst. V této části se zaměříme především na názory a pohledy na získávání dotací. Představitelé vybraných měst konkrétně vnímají tyto nedostatky:

- vysoká administrativní zátěž (byrokracie),
- vysoké finanční náklady spojené s podáním žádosti,
- vyplácení dotací ex-post,
- znevýhodnění obcí v kategorii 3 000-20 000 obyvatel,
- nastavení podmínek dotací mimo reálné potřeby obcí,
- nedostatek dotačních programů na kulturu (muzea, divadla).

Většina dotací je vyplácena ex-post. Obce musí mít k dispozici částku k financování celé investice, což může být pro některé obce výrazný problém, zvláště pro ty malé, kterým banka nemusí poskytnout úvěr. Představitelé měst se shodují, že se vyplatí využít dotace k financování větších akcí. Mnohdy je finanční spoluúčast města velmi nízká, jak zmiňoval zastupitel Staněk. Může se ale také stát, že není k dispozici takový dotační titul, nebo je žádost zamítnuta, případně může být velký přetlak žadatelů, takže se město rozhodne realizovat investici pouze ze svých prostředků. To je příklad Úpice, které byla nejprve žádost zamítnuta, a pak byly nastolené takové podmínky, že město raději realizovalo zateplení budov a výměnu oken bez dotace. Podobná situace může nastat v Dobrušce, kde je již dlouho plán výstavby sportovní haly. Původně vypsaná dotace byla ohraničena spodním limitem 10 000 obyvatel, takže na ni město nemělo nárok. Nyní čeká na další možnosti, ale vzhledem k tomu, že projektová dokumentace postupem času zastarává, bude nejspíš muset stavbu realizovat bez finančního příspěvku. U investic

menšího rázu některá města zvažují, zda se vyplatí o dotaci žádat. Starosta České Skalice zmiňuje složitost nastavených podmínek žádosti a realizace, které mohou investici prodražit tak, že se nevyplatí o dotaci žádat, nebo je výsledný projekt od původní myšlenky značně rozdílný.

Cizí zdroje a dluhová služba vybraných měst

Cizích zdrojů v podobě úvěrů a půjček využívají města Česká Skalice a Úpice. Dobruška díky speciálním příjmům dosud tuto možnost financování nevyužila, nebyl k tomu důvod. Starosta Petr Lžíčar uznává, že by díky uzavření skládky tato situace nastat mohla. V Tabulce 20 vidíme zadluženost a ukazatel dluhové služby České Skalice a Dobrušky. V přepočtu na jednoho obyvatele zadluženost České Skalice čítá cca 8 870 Kč a Úpice 5 920 Kč. Z pohledu ukazatele dluhové služby měla Úpice velmi nízkou míru krytí všech plateb v hodnotě 1,29 %. Česká Skalice měla cca o 12 % více, ale i tak se pohybuje v hodnotící skupině minimálních rizik. Představitelé obou měst uvádějí, že pokud chce obec investovat do dalšího rozvoje a jedná se o velké částky, tak realizace s pouhým využitím vlastních zdrojů často není možná.

Tabulka 20 Zadluženost vybraných měst k 31.12.2018

k 31.12.2018	Dobruška	Česká Skalice	Úpice
Zadluženost (v tis. Kč)	0	45 086	33 460
Zadluženost na 1 obyvatele (v tis. Kč)	0	8,87	5,92
Ukazatel dluhové služby	0	13,83 %	1,29 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle MONITOR a ČSÚ

Participace občanů ve vybraných městech

Z pohledu volební účasti na komunálních volbách v roce 2018 je participace nejvyšší v Dobrušce, kde k volebním urnám přišlo 58,04 % obyvatel. Ve zbylých dvou případech se účast pohybovala okolo 43,5 %. Podle rozhovorů je participace občanů na obecním dění velmi nízká. Z velké části převažuje lhostejnost. Vyšší zájem je spíše patrný u starších ročníků, což je třeba příklad Úpice, pak zájmových spolků, nebo místních částí, které často fungují jako vesnice. Tento příklad uvádí místostarostka České Skalice. V Dobrušce a České Skalici se konají setkávání s občany, kde je možné představit projekty

nebo se pobavit o potřebách a nedostatcích města. Dobruška a Úpice několikrát využily dotazníková šetření k zjištění preferencí spoluobčanů, návratnost odpovědí byla podle představitelů měst velmi nízká. Česká Skalice využila dotazníkového šetření pouze při zpracovávání strategického plánu, jinak k této možnosti nepřistoupila.

Fenoménem dnešní doby je participativní rozpočet. Jediní, kdo by k takové participaci občanů přistoupili, jsou místostarosta Dobrušky Petr Sadovský a zastupitel Petr Tojnar. Ostatní představitelé měst to vnímají skepticky už z pohledu současné nízké spolupráci občanů na dění ve městě. Starostka České Skalice uvádí, že rozhodování o rozpočtu má být v rukou zastupitelů, které volí právě občané města. Starosta Úpice Petr Hron by také nezvolil tuto cestu, ale pokud by město plánovalo velkou investici, naplánoval by setkání, kde by se občané mohli s projektem seznámit, popř. vyjádřit svůj názor. K tomu uvádí nedávný případ, kdy zastupitelstvo odhlasovalo, nutno říct 7 zastupitelů ku 6, vybudování kulturních domů v hodnotě 40 mil. Kč a započalo investiční akci i přes výrazný odpor obyvatel. Jejich názor se následně promítl v komunálních volbách. V Úpici zatím k žádné výrazné petici nedošlo. V České Skalici byly v nedávné době sepsány dvě petice, jedna proti kácení lip, druhá proti stavbě ubytovny pro zahraniční pracovníky v Zájездě. Obě petice byly projednány a město podle požadavku občanů upravilo původní záměry. Také v Dobrušce byl v poslední době zaznamenán případ petice, a to proti léčebně pro drogově a jinak závislé. Zatím není jasné, jestli petice projde. Podle Petra Tojnara je zastupitelstvo povinné petici projednat, ale k závěru dojít nemusí.

5 Závěr

Diplomová práce se zabývá problematikou samosprávy, hospodaření a rozvoje malých měst. V rámci daného tématu byly vymezeny tři dílčí cíle, a to: charakterizovat hlavní demografické, sociální a ekonomické ukazatele; analyzovat rozpočtové hospodaření samospráv a definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozpočtů a rozvoje. Analýze byla podrobena tři města Královéhradeckého kraje: Dobruška, Česká Skalice a Úpice.

Vybraná města se nacházejí v kategorii 5 001-10 000 obyvatel. Z demografického hlediska se ve všech třech případech projevuje trend úbytku obyvatel a stárnutí populace. Mladí lidé většinou odcházejí za studiem nebo pracovními příležitostmi do větších měst. Někteří se vrací zpět. Města Dobruška a Česká Skalice se však potýkají s problémem nedostatku bytů a stavebních pozemků, které by mohly vracejícím se obyvatelům nabídnout a snížit tak věkový průměr. Z pohledu míry nezaměstnanosti byl extrémně nízký podíl nezaměstnaných osob (1,26 %) zaznamenán v Dobrušce. Tento jev byl z velké části způsoben automobilkou Škoda v nedalekých Kvasínách. Nedostatek zájemců o práci pociťují především místní podnikatelé. Naopak extrémně vysoký podíl nezaměstnaných osob (5,09 %) pociťuje Úpice. Jednak je to dané složením obyvatelstva, v Úpici se nacházejí nepřizpůsobivý občané, kteří často pracovat nechtějí. A jednak se v blízkosti města nenachází žádná průmyslová zóna či větší firmy, které by obyvatelům zajistily pracovní příležitost. V České Skalici byl zaznamenán podíl nezaměstnaných osob ve výši 2,93 %. Otázkou je, jak se budou hodnoty měnit v průběhu tohoto roku, pokud Českou republiku zasáhne ekonomická krize v důsledku pandemie.

Výsledek hospodaření z pohledu výnosů a nákladů byl k 31. prosinci 2018 ve všech třech městech kladný. Rozpočtové hospodaření měst bylo ve sledovaném období 2010-2018 až na několik výjimek v jednotlivých letech přebytkové. Pokud došlo k zápornému saldu, stalo se tak vlivem realizace větších investičních akcí. Rozpočet je ve všech vybraných městech sestavován jako schodkový. Pohled na celkové finance se v jednotlivých městech liší. Podle představitelů vybraných měst dostačují na běžný chod města. Z pohledu investic se v jednotlivých městech rozcházejí. Město Dobruška mělo do nedávna speciální příjmovou položku, která plynula z nedaleké skládky v Křovicích. Ta tvořila okolo 50 % financí vynaložených na investice a další rozvoj města. Skládka bude nejspíš zanedlouho uzavřena. Speciální příjmy, jež dosahovaly až 25 mil. Kč ročně,

jsou minulostí. Z toho důvodu představitelé Dobrušky pocítují výrazné zhoršení, které se odráží v nedostatku financí především na údržbu majetku města. Hodnocení celkových financí z pohledu představitelů České Skalice je kladné a dostačuje na další rozvoj. Úpičtí představitelé naopak pocítují nedostatek. K docílení většího rozvoje by musel být rozpočet navýšen alespoň o 20 mil. Kč. Pokud se vrátíme k výzkumu Ilony Kruntorádové a Petra Jüptnera, který je uveden v teoretické části, můžeme potvrdit, že města jsou nejvíce zatížená mandatorními výdaji. Rozdělení obcí podle celkových financí se od výsledků jejich výzkumu trochu liší. Ačkoliv je Dobruška také obcí III. stupně, dle rozdělení Kruntorádové a Jüptnera spadá spíše do druhé kategorie obcí s omezeným rozvojem, do níž patří také Úpice a Česká Skalice. Třetí kategorii tvoří obce (většinou III. stupně), které mají dostatek financí na běžný provoz i rozvoj, ovšem za využití dotací.

Z provedených analýz je evidentní závislost měst na daňových příjmech. Poslední novela RUD přinesla zlepšení pro města, která se nacházejí v tzv. U-křivce, což je případ vybraných měst. Podle starosty města Dobrušky tento progres nebyl dostatečný a vnímá to jako velký nedostatek na příjmové straně rozpočtu. Zastupitel České Skalice Martin Staněk naopak uvádí nejistotu, zda by města měla dostat více finančních prostředků. V tomto ohledu vyzdvihuje problém procesu administrace, který města už tak zatěžuje, a také otázku efektivního hospodaření. Co bylo naopak zmíněno jako nedostatek ve všech městech jsou příjmy na výkon státní správy. Obce II. a III. stupně na rozšíření své působnosti doplácí. Příspěvky od státu podle představitelů měst představují zlomek toho, co města musí financovat, a to samozřejmě na úkor kapitálových výdajů. S tímto problémem souvisí i nedávné navyšování mezd.

Kromě daňových příjmů jsou za významné finanční prostředky měst považovány dotace. Jednak se jedná o neinvestiční, které zahrnují již zmíněné příspěvky na státní správu, ale také o investiční, které mají napomáhat k dalšímu rozvoji města. Investiční dotace mají svá úskalí, což potvrdili také představitelé vybraných měst. Samotná žádost představuje pro města vysokou administrativní zátěž, a mnohdy i finanční. Co je ale podstatné, podmínky dotací jsou z velké části nastaveny mimo reálné potřeby obcí. Toto nastavení může samotnou realizaci výrazně prodražit a původní myšlenku investice zcela změnit. Starostka České Skalice Zuzana Jungwirthová a starosta Dobrušky Petr Lžíčař navíc zmiňují znevýhodnění měst jejich velikosti. Jedná se o podobnou U-křivku jako u rozpočtového určení daní, kde jsou zvýhodněny malé obce a velká města. Starosta

Dobrušky uvedl příklad stavby sportovní haly, kterou město dlouhodobě plánuje, má připravenou kompletní dokumentaci, ale dotační program na tuto akci pro města pod 10 000 obyvatel dostupný není. Představitelé měst se shodují, že velké dotační programy se vyplatí využít, protože finanční spoluúcast města bývá nízká. U menších akcí už pohlížejí na to, zda podmínky dotace celou akci neprodraží a časově nezatíží víc, než je nutné, a zda se nevyplatí akci realizovat bez dotace.

Podle analýzy hospodaření měst dotací nejvíce využívá Česká Skalice. Zastupitel Martin Staněk uvedl, že investiční rozhodování často plyne z toho, jaký dotační titul je vypsan a zda ho město může využít. Jinak investiční priority v České Skalici určuje vedení města. Dle slov starosty Petra Lžíčáře se investiční akce v Dobrušce řídí především podle strategického plánu města. K dispozici je zásobník investic, ze kterého se akce vybírají. Podle zastupitele Petra Tojnara jde prvotní impulz o zařazení investice do rozpočtu od vedení města. Starosta Petr Hron zase uvádí, že se nedá podle strategického plánu striktně řídit. V Úpici je evidován seznam investičních akcí, který sepisuje a řadí dle priorit stavební a rozvojový výbor. Ten je předán zastupitelstvu, které investiční akce dál probírá a rozhoduje o jejich realizaci. U všech třech měst došlo ke shodě, že schvalování investičních akcí a návrhu rozpočtu také závisí na politice. Jestliže impulz vychází od vedení města, které ovlivňuje většinu v zastupitelstvu, tak zbývající zastupitelé nemají moc šancí konečný výsledek ovlivnit. Tímto můžeme potvrdit tvrzení vycházející z výzkumu (viz. podkapitola 3.3.3) autorů Radka Kopřivy, Jana Čopíka a Jaroslava Čmejrka. Tím se také dostáváme k samotnému projednávání návrhu rozpočtu. Z výsledků šetření zmíněných autorů vyplývá, že 77 % zkoumaných obcí pořádá porady pracovního zastupitelstva za účelem projednání rozpočtu. Také v těchto městech probíhají tyto schůzky či porady před oficiálním schvalováním rozpočtu. Pravdou je, že pojmenování těchto schůzek se u jednotlivých představitelů liší. Podle starosty Petra Lžíčáře a zastupitele Petra Tojnara se jedná o informativní schůzky, kde se předávají materiály, a kde je možnost diskuze. Z rozhovorů dále vyplývá, že o tato jednání ze strany členů zastupitelstva výrazný zájem není a účast na nich bývá velmi nízká.

Z charakteristik jednotlivých měst vyplývá, že každé město má jiný potenciál a odlišné problémy. Přes to se v mnohém shodují. Protože je patrná finanční závislost na státu a v rámci dotací i na EU, těžko se v tomto ohledu hledá doporučení, které by mohlo přispět ke zlepšení finanční situace za účelem dalšího rozvoje. Někteří autoři

doporučují omezit nadstandardy služeb malých měst (bazény, sportoviště), které by pomohly uvolnit finance. Otázkou zůstává, zda by to nemělo spíše opačný efekt. O doporučení obcím, aby využívaly co nejvíce dotací, se dá vzhledem k nastaveným podmínkám také polemizovat. Někteří představitelé jsou názoru, že by města měla využít všech dotačních titulů, které jsou k dispozici. Ale proč by obce měly investovat do něčeho, co nechtějí a nepotřebují. Obce své příjmy příliš ovlivnit nemůžou. Možností jsou místní poplatky a daň z nemovitých věcí, jejichž navýšení ale může působit kontraproduktivně. Pak jsou k dispozici úsporná opatření, díky kterým, pokud jsou zaváděna rozumně, může dojít k vyčlenění financí na jiné aktivity.

6 Seznam použitých zdrojů

Použitá literatura

1. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
2. ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
3. ČMEJREK, Jaroslav a Jan ČOPÍK. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2016. ISBN 978-80-7394-578-7.
4. ČOPÍK, J., KOPŘIVA, R., ČMEJREK, J. (2019): *Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic*. Local Government Studies, DOI: 10.1080/03003930.2019.1699069
5. HEINELT, Hubert a Nikolaos-K. HLEPAS. *Typologies of Local Government Systems. The European Mayor*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006, 21-42. DOI: 10.1007/978-3-531-90005-6_2. ISBN 978-3-531-14574-7.
6. HEINELT, H. -- MAGNIER, A. -- CABRIA, M. -- REYNAERT, H. (eds.). *Political Leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor*. Cham: Palgrave Macmillan, 2018.
7. KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., ČMEJREK, J. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí*. Sociológia, Vol. 49. Num. 5, p. 482-506, 2017
8. KOŤÁTKOVÁ STRÁNSKÁ, P. *Analysis of financing the Municipalities in the Czech Republic*. International Journal of Mathematical Models and Methods in applied sciences, Issue 8, Vol. 6, p. 917-925, 2012
9. KRUNTORÁDOVÁ, I., JÜPTNER, P. *Finanční aspekty autonomie českých municipalit v postojích politických aktérů*. Czech Journal of Political Science, num. 4, p. 341-358, 2012
10. KRUNTORÁDOVÁ, I. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Karolinum, 2015.
11. KRUNTORÁDOVÁ, I. *Problematické aspekty financování měst a obcí České republiky*. Praha, 2012. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta sociálních věd.
12. KRUNTORÁDOVÁ, I. *Zkoumání finanční autonomie municipalit z perspektivy politické vědy*. Politologická revue, Num. 1, p. 91-118, 2015
13. KUKUCKOVA, S. -- BAKOS, E. *Does Participatory Budgeting Bolster Voter Turnout in Elections? The Case of the Czech Republic*. NISPACEE JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND POLICY. Vol.: 12, Issue: 2, p. 109-129, 2019.
14. MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.
15. MOURITZEN, Poul Erik a James H. SVARA. *Leadership at the apex: politicians and administrators in Western local governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, c2002. ISBN 9780822957850.
16. PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.

17. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
18. RAUDLA, R., KRENJOVA, J. *Participatory Budgeting at the Local Level: Challenges and Opportunities for New Democracies*. *Administrative Culture*, Issue 1, p.18-46, 2013
19. RADZIK-MARUSZAK, K., *Roles of Municipal Councils in Poland and in the Czech Republic: Factors Shaping the Roles and the Dynamic of Change*. *Journal of Universal Excellence*, Vol. 5. Num. 1, p. 47-64, 2016
20. RYŠAVÝ, D., BERNARD, J., *Size and Local Democracy: the Case of Czech Municipal Representatives*. *Local Government Studies*, p. 1-20, 2012
21. SEMÍHRADSKÁ, L., BAKOŠ, E. *Municipal Tax Autonomy and Municipal Tax Mimicking in Czech Municipalities*. *Lex Localis – Journal of Local Self-government*, Vol. 14, No. 1, p. 75-92, 2016
22. ŠPAČEK, D., DVOŘÁKOVÁ, P. *Impact of Economic Crisis on Municipal Budgets in the Czech Republic*. *European Research Studies*, Vol. 14, Issue 1, p. 29-44, 2011
23. TONEA, Bogdan. *Participatory budgeting. The role of nongovernmental organizations in the participatory budgeting*. SZCZEPANIAK, Rafal a Cláudia Sofia MELO FIGUEIRAS. *Contemporary Challenges in Administrative Law and Public Administration*. Romania: Societatea de Stiinte Juridice si Administrative (Society of Juridical and Administrative Sciences), 2018, s. 145-156. ISBN 978-606-94312-3-8.
24. VYBIHAL, V. *Fiscal Decentralisation and Its Impact on Economy of Municipalities in the Slovak Republic and Czech Republic*. *Politické vědy*, Vol. 21, Num. 2, p. 78-100, 2018

Seznam rozhovorů

- Rozhovor 1: Starosta města Dobrušky Ing. Petr Lžíčar, 6.2.2020
 Rozhovor 2: Místostarosta Dobrušky Petr Sadovský, 2.3.2020
 Rozhovor 3: Zastupitel města Dobrušky Ing. Mgr. Petr Tojnar, 14.2.2020
 Rozhovor 4: Místostarostka České Skalice Bc. Gabriela Jiránková a vedoucí finančního odboru Ing. Jiří Fišer, 9.1.2020
 Rozhovor 5: Starostka města Česká Skalice Ing. Zuzana Jungwirthová, 9.1.2020
 Rozhovor 6: Zastupitel města Česká Skalice Bc. Martin Staněk Dis., 24.1.2020
 Rozhovor 7: Starosta města Úpice Petr Hron, 28.1.2020
 Rozhovor 8: Zastupitel města Úpice Mgr. Martin Dytrych, 4.2.2020

Použité zákony a nařízení

- Nařízení MV č. 27/2004, o vyřizování peticí, stížností, oznámení a podnětů
 Zákon č. 85/1990 Sb. o právu petičním
 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
 Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí
 Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

1. *AR projekt s.r.o.: Územní plán města Dobruška, okres Rychnov nad Kněžnou* [online]. ČR: CS Technologies, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.arprojekt.cz/uzemni-plan-mesta-dobruska>
2. *Council of Europe: European Charter of Local Self-Government* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2020 [cit. 2020-03-26]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/122>
3. *Česká Skalice* [online]. ČR: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/uvod/>
4. *Česká Skalice: Naše město má svůj Strategický plán rozvoje Česká Skalice 2030* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2014 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/aktuality/nase-mesto-ma-svuj-strategicky-plan-rozvoje-ceska-skalice-2030.html>
5. *Česká Skalice: Rozpočet města* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/mestsky-urad/financni-odbor/rozpocet-mesta/>
6. *Česká Skalice: Seznam zastupitelů* [online]. Česká Skalice: Město Česká Skalice, 2020 [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.ceskaskalice.cz/cs/samosprava/zastupitelstvo-mesta/seznam-zastupitelu/>
7. *Český rozhlas Hradec Králové: V areálu bývalé nemocnice v Opočně by měl vzniknout domov pro seniory s kapacitou 48 lůžek* [online]. ČR: Český rozhlas, 2019 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/v-arealu-byvale-nemocnice-v-opocne-mel-vzniknout-domov-pro-seniory-s-kapacitou-8092531>
8. *Český rozhlas Hradec Králové: Dokončení biotopových jezírek u přehradní nádrže Rozkoš je v nedohlednu Co se bude dít dál?* [online]. ČR: Český rozhlas, 2018 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/dokonceni-biotopovych-jezirek-u-prehradni-nadrze-rozkos-je-v-nedohlednu-co-se-7599061>
9. *Český rozhlas Hradec Králové: Úpice na Trutnovsku má vlastní městskou policii. Strážníci ale nebudou k dispozici nonstop* [online]. ČR: Český rozhlas, 2019 [cit. 2020-03-08]. Dostupné z: <https://hradec.rozhlas.cz/upice-na-trutnovsku-ma-vlastni-mestskou-policii-straznici-ale-nebudou-k-8098883>
10. *Český Statistický Úřad: Malý lexikon obcí České republiky - 2016* [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2016 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>
11. *Český Statistický Úřad: Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - prosinec 2019* [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2020 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2019>
12. *Český Statistický Úřad: Počet obyvatel v obcích* [online]. ČR: Český Statistický Úřad, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu>
13. *Deník N: Bílí se tu přestali cítit bezpečně. Romové žijí v tom, že je chtějí vyhnat. Reportáž z města, které zničil obchod s chudobou* [online]. ČR: N Media, 2020 [cit.

- 2020-03-01]. Dostupné z: <https://denikn.cz/290345/neda-se-tu-zit-napsaly-ucitelky-poslancum-a-prijel-okamura-pribeh-mesta-kde-vyrostli-bratri-capkove-a-ktere-znicil-obchod-s-chudobou/>
14. *Deník VEŘEJNÉ SPRÁVY: Problém evropských dotací pro obce – nedostatek peněz na spoluúčast* [online]. ČR: Triada, spol., 2007 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6293450>
  15. *Hasiči.cz* [online]. Praha: Kentico, 2018 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: [https://www.hasici.cz/zhave-aktuality/Z-regionu/Kralovehradecky-kraj/Zasahy-hasicu-Kralovehradeckeho-kraje-\(44\)](https://www.hasici.cz/zhave-aktuality/Z-regionu/Kralovehradecky-kraj/Zasahy-hasicu-Kralovehradeckeho-kraje-(44))
  16. *iDNES.cz: Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0523&o3=573990&obec=ceska-skalice>
  17. *iDNES.cz: Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0525&o3=579777&obec=upice>
  18. *iDNES.cz: Volby 2018* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni?t=vysledky-obec&o=8&o2=CZ0524&o3=576271&obec=dobruska>
  19. *iDNES.cz: Výsledky voleb v České republice* [online]. ČR: MAFRA, 2018 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/komunalni>
  20. *KOMPASS: Firmy - Česká Skalice (Náchod)* [online]. ČR: Kompass Czech Republic, 2020 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: https://cz.kompass.com/v/ceska-skalice/cz_cz052_cz0523_573990/
  21. *KOMPASS: Firmy - Úpice (Trutnov)* [online]. ČR: Kompass Czech Republic, 2020 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: https://cz.kompass.com/v/upice/cz_cz052_cz0525_579777/
  22. *Město Dobruška* [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/>
  23. *Město Dobruška* [online]. Dobruška: Hotel - Město Dobruška, 2020 [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <http://www.ubytovani-dobruska.cz/vylety>
  24. *Město Dobruška: Rozpočet a hospodaření města* [online]. ČR: Galileo Corporation, 2020 [cit. 2020-03-06]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/dokumenty-a-formulare/rozpocet-a-hospodareni-mesta/>
  25. *Město Dobruška: Složení ZM* [online]. Dobruška: Město Dobruška, 2020 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/organy-mesta/zastupitelstvo-mesta/slozeni-zm/>
  26. *Město Dobruška: Strategický plán rozvoje města* [online]. Dobruška: Galileo Corporation, 2019 [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/mesto/projekty-mesta/pripravovane-projekty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/?ftresult=strategick%C3%BD+pl%C3%A1n>
  27. *Ministerstvo práce a sociálních věcí: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. ČR: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/vyhledavani>

28. *Ministerstvo vnitra České republiky: Příspěvek na výkon státní správy* [online]. ČR: Ministerstvo vnitra, 2019 [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>
29. *Moderní obec: Rozdíl mezi tzv. dvojkovými a trojkovými obcemi* [online]. ČR: Profi Press, 2008 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/rozdil-mezi-tzv-dvojkovymi-a-trojkovymi-obcemi/>
30. *Monitor: Státní pokladna* [online]. ČR: Ministerstvo financí, 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>
31. *Nadace Dřevo pro život: Dřevěná stavba roku* [online]. ČR: Nadace Dřevo pro život, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.drevoprozivot.cz/drevena-stavba-roku/roubenky-a-sruby-2019/nkp-drevenka-upice>
32. *PAKT: Analýza participace v ČR* [online]. ČR: Plugo, 2015 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <http://www.paktparticipace.cz/dokumenty/analyza>
33. *PARLAMENTNÍ LISTY.CZ: Bojíme se vycházet... Pomozte, napsali Okamurovi. Ten přijel řešit nepřizpůsobivé* [online]. ČR: OUR MEDIA, 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/kauzy/FOTO-Bojime-se-vychazet-Pomozte-napsali-Okamurovi-Ten-prijel-resit-neprizpusobive-609750ROK>
34. *ROK V OBCI: Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti* [online]. ČR: SMSČR, 2015 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/>
35. *ROK V OBCI: Zastupitelstvo – vrcholný orgán obce* [online]. ČR: SMSČR, 2020 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/36-zastupitelstvo-%E2%80%93-vrcholny-organ-obce/>
36. *Turistika.cz* [online]. ČR: Turistika.cz, 2006 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/babiccino-udoli/foto?id=20989>
37. *Úpice* [online]. Úpice: vismo, 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/2020/ds-1259/archiv=0>
38. *Úpice: Město a Úřad* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/uredni-deska/2/p1=9811>
39. *Úpice: O městě* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/o-upici/ds-1022/p1=9793>
40. *Úpice: Zastupitelstvo města* [online]. Úpice: Město Úpice, 2020 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://www.upice.cz/zastupitelstvo-mesta/os-50/p1=9808>

7 Přílohy

Rozhovor 1 Starosta města Dobrušky Ing. Petr Lžičář

Datum rozhovoru: 6.2.2020

1. Jak probíhá příprava rozpočtu? Jak se rozpočet skládá?

Vedoucí odborů a organizačních složek dostanou od finančního výboru tabulky, které musejí vyplnit jako požadavky na další rok. Vždycky se samozřejmě zohledňuje případný nárůst mezd a mandatorních výdajů. Vedoucí to vyplní, finanční výbor to shromáždí, udělá z toho první nástřel rozpočtu a pak se samozřejmě řeší, že největší požadavky jsou z obvodu rozvoje města, to jsou většinou investice a opravy, tak se pak řeší, co se zařadí, nezařadí. Pak samozřejmě běžný postup, rozešle se to zastupitelům, jedná o tom rada, ta něco doporučí, zastupitelstvo o tom jedná a pak se to schvaluje.

2. Kdy mají členové zastupitelstva možnost ovlivnit sestavování rozpočtu? Může to být ještě před pracovním zastupitelstvem?

Ted' nevím, co tím myslíte. Někde ten pojem je, že se sejdou zastupitelé dopředu, něco si dohodnou a pak to teprve schvalují. To v podstatě neexistuje nebo nemá být. Všechny jednání zastupitelstva jsou veřejná. My děláme takovou schůzku, kde se předávají materiály, ale tam chodí zastupitelů málo. Před rozpočtem děláme schůzku, kde je seznámíme s nějakým návrhem a očekáváme k tomu nějaké výhrady a ty oprávněně do toho nějakým způsobem zapracováváme.

3. Která položka na příjmové straně je podle vás nejvýznamnější kromě daňových příjmů?

Dotace, ale ty jsou samozřejmě mizivé. V poslední době se nedá o nic žádat, jsou to takové drobné, bych řekl.

4. Má Dobruška nějakou speciální příjmovou položku?

Byla skládka, tam bylo až nějakých 25 mil. Kč ročně. Ted' to kleslo k 1 mil. Kč a už není žádná naděje, aby se to zvedlo.

a) Skládka bude končit. Jak to ted' bude?

Pro všechny obce kromě Dobrušky a Nového Města nad Metují už skončila. Pro Dobrušku bude otevřená ještě dva až tři roky. Je tam nějaké jednání o navýšení té

kvóty toho vrcholu, ale zatím neproběhla ani žádná příprava. Jde o to, jestli se toho ten provozovatel ujme nebo ne. Zatím mají zájem, že ano. Ale to určitě nepřinese to, že by se to znovu otevřelo a provozovalo by se to ve velkém, to ne. Takže odtamtud ty příjmy nehrozí.

5. Je podle Vás struktura příjmové strany dostačující?

Ne.

a) Jaké v ní vidíte nedostatky?

Málo příjmů.

b) Jak by se to dalo zlepšit?

Rozpočtovým určením daní. Ta změna, která proběhla, ano, něco málo přibylo, ale zase stát ubírá platby za státní správu, takže vždycky je něco za něco a nikdy nevypustí další peníze těm obcím. Chtějí to shromáždit do dotací, teď je ten národní investiční plán, zatím to je spíš nějaká chiméra. Sice shromažďují, my jsme se tam nějakým způsobem několika položkami dostali, ale není to nic jasného, jak by to mělo fungovat. Jak říkám, ty dotace se zmenšují. V podstatě bez dotací některé věci vůbec nejde dělat.

Ty změny RUD byly lehce pozitivní, ale není to celá částka, nás se týkalo asi 8 mil. Kč, ale ta celá částka nám nezůstala. Obce by měly mít tolik peněz, aby s nimi zvládly přežít, starat se o svůj majetek, případně ho mírně zlepšovat, a to není. Samozřejmě je možnost daně z nemovitosti, která u nás dělala kolem 4 mil. Kč, takže i když ji zvedneme na dvojnásobek, ale to je pro lidi zase strašný šok. Kdyby stát zvednul, sice jsme příjemcem my, tak to vypadá jinak. Samozřejmě oni nechtějí nechat ten stín zvednutí na sobě, tak to nechávají na obcích. Takže ty 4 mil. nám nevytrhnou trn z paty, protože investice, které tady jsou nutné udělat, což je třeba rekonstrukce bazénu. Máme bazén. Na takhle velké město je to přepych, ale už tady je, má velkou spádovost, kolem 25 tis. lidí z okolí včetně škol atd. Když jsme se ptali lidí, tak chtějí zrekonstruovat, samozřejmě s nějakým vylepšením. To je 200 mil. Kč, které nemáme. Potřebujeme postavit sportovní halu, čekáme alespoň na nějakou dotaci, abychom ji mohli postavit. Dva roky jsme nemohli žádost, protože dotace nebyla pro obce našeho typu. Takže to je jedno s druhým.

6. Došlo u Daně z nemovitostí k nějakému navýšení místního koeficientu?

Ne.

a) Jaký máte názor na zvyšování koeficientů podnikatelům?

To nejde. To musíte zvednout celoplošně si myslím. To musí být dané katastrálním územím. Samozřejmě Kvasiny, ty mají daný koeficient co největší, mají Škodovku na svém katastru, a ty peníze z toho vrací zpátky těm lidem, kdežto my tady nic takového mamutího nemáme, aby se nám tohle vyplatilo. Spíš bychom ty podnikatele odrazovali. Takže všechno je v nějaké rovnováze.

7. Tím, že jste blízko průmyslové zóny, pocítíte z toho v Dobrušce nějaký příjem?

I když ta průmyslová zóna funguje už několik let, tak nám počet trvale bydlících lidí klesá o desítky ročně. Já to přičítám tomu, že ne každý tady zůstává, to trvalé bydliště si přihlašuje jinam. Nemáme tu ani dost pozemků na výstavbu rodinných domů, tak odcházejí třeba na vesnice, ale přesto tady je nějaký počet bytů, které jsou plné. Není tu nic na prodej nebo hrozně málo a ani na pronájem, protože všechno je pronajaté. Ty lidi tady nejsou přihlášení. Nejvíce obyvatel jsme v historii měli 7,5 tis., a myslím, že někde k tomu se to blíží, že může být 500-1000 lidí navíc, o kterých my nevíme, protože institut přechodného bydlení zrušili kvůli osobním údajům. Na několika jednáních jsme to připomínali s náměstkem ministra a podobně, že furt o tom přemýšlejí, jak to udělat, aby ti lidé byli evidovaní a platili daně tam, kde žijí. Ale nikdo s tím nechce nic dělat. Takže to cítím jako velký problém.

8. Vaše obec zavedla 3 místní poplatky (ze psů, užívání VP, shromažďování odpadu). Plánujete nějaké změny?

Ne. My jsme vloni aktualizovali vyhlášky, poplatky za psy jsme nechali na stejné úrovni. U místního poplatku za zábor je cíl buď ho udržet stejný nebo ho snížit a odpad držíme léta na stejné úrovni, a to je z toho důvodu, že nás tady zatěžuje skládka a my takhle ten příjem vracíme lidem. V tuhle chvíli už ten příjem nemáme, ale přes to ten poplatek udržujeme stejný. Jakmile tu skládka úplně zavřou, tak už nám nepomůže nic jiného než ho zdražit. Ale v tuhle chvíli ho chceme ještě držet stejný.

Mohli bychom mít poplatek z ubytovacích kapacit, ale tím bychom ty, kteří v tom podnikají, mají nějaký penzion znevýhodnili. Většinou tam stejně bydlí lidi z automobilky, nemělo by to žádný smysl. Největší hotel tady provozuje město, to je bývalá univerzita,

kterou jsme koupili, aby z toho nebyla nějaká obří ubytovna. Ten hotel provozujeme od ledna a nikdo tady nic většího nemá. Takže bychom vlastně platili poplatky sami sobě.

9. Jaké činnosti vaši obec nejvíce zatěžují z finančního hlediska?

Státní správa, ta je na prvním místě. Pak samozřejmě starání se o město jako takový, technické služby, sport – to není tak hrozné, i když nás čekají velké investice, ta sportovní hala a 20 mil. Kč jsme utratili vloni za dráhu a fotbalové hřiště, ale tam byla dotace. Bazén, ten nás zatěžuje zhruba 5 mil. Kč ročně, záleží na letním provozu. Když je hezky, tak ta ztráta je nižší. Když je špatné počasí, tak ta ztráta jde až k těm 5 miliónům.

a) Když už jste zmínil tu státní správu, jak hodnotíte příspěvky?

Spočítat se to do koruny nedá, ale na mě to dělá dojem, že stát na nás šetří a že ty peníze neodpovídají. Už jenom to, že ty budovy. V Dobrušce nebyla budova, kde by ten úřad mohl být najednou, takže my jsme teď v pěti budovách. I proto jsme koupili univerzitu a chceme většinu odborů přestěhovat tam. Ale protože chceme zachovat hotel, alespoň v nějaký podobě, řekněme 50 lůžek, tak se tam stejně všechno nevejde. Ale protože se zase chystá nějaká odluka stavebních úřadů, i když teď zase tvrdí, že to zůstane, tak ty necháme tam, kde jsou, akorát je soustředíme do jedné budovy. Sociálka bude v jednom patře na jedné budově, protože tam je úřad práce. Jinak celý úřad se sestěhuje do jednoho.

Abych se vrátil k té otázce, musíte mít nemovitosti, musíte se o ně starat, musíte mít úředníky, musíte je zaplatit, musíte jim topit. Když to všechno sečtete, tak dojdete k šílené částce a z toho my dostáváme, vlastní správa má rozpočtovou položku přes 40 mil. Kč a jestli se nepletu, tak se ta dotace od státu na státní správu pohybuje okolo 18 mil. Kč, nevím, jestli to zvedli na tento rok, protože se zvedali platy. Odbor rozvoje dělá víc pro samosprávu, ale i tam jsou tři pracovníci, kteří dělají jenom státní správu.

10. Potýká se Dobruška s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města?

Není tu nic, co by nebylo jinde. Nic závažného, žádné sociální problémy. Možná malinko drogy. Ale není tu nic závažného. Nejsou to problémy, které bychom museli každý den řešit.

11. Dobruška má 5 příspěvkových organizací: DDM, MŠ, 2 x ZŠ, ZUŠ. Jak se určuje výše příspěvku?

Vždycky podle stavu v předchozím roce, potřeb investic a samozřejmě věci, které jsou mandatorní. Je to léta využívaný způsob. Ti ředitelé vždycky žádají o případné investice, když cítí, že se musí něco zrekonstruovat, opravit, rozšířit, tak k tomu přihlížíme. Někdy trvá ta investice dýl, ale máme ty budovy v pořádku, řešíme tyhle věci průběžně.

a) Jaký je proces vytváření rozpočtu příspěvkové organizace a následné kontroly?

Nás se týká ten příspěvek jako zřizovatele, protože platy pedagogických pracovníků platí stát prostřednictvím kraje. Máme tu na finančním odboru jednu pracovníci, která spolupracuje se školami, ale v celém ORP a ty rozpočty spolu dávají dohromady. Pomoc těm ředitelům samozřejmě je.

b) Probíhá tam nějaká následná kontrola?

Určitě. Musí vykazovat, do těch rozpočtů vidíme.

c) ... a nějaká průběžná kontrola výdajů?

V nějaké podobě se to dělá, ale že by na to byla nějaká komise, která by tam chodila. Školská komise na to má dohlížet, má tam dva zástupce pedagogů, zřizovatele a rodičů, tak by to měla kontrolovat. My to taky kontrolujeme, protože ty nákupy s námi musí konzultovat od určité výše. Můžou si koupit vybavení, ale zase to musí doložit, že udělali výběrové řízení. Jsou na to podobná pravidla jako máme my.

12. V roce 2018 bylo zaznamenáno záporné saldo, cca 33 mil. Kč. Čím bylo způsobeno?

To byl volební rok. Opravovali jsme cesty, které jsme léta neopravovali. Asi jsme utratili víc, než bylo příjmů, ale není to pravidlo. Tři roky připravujete a čtvrtý rok něco děláte. Teď jsme měli trošku náskok, takže začínáme realizace už teď. Ale stejně, některé investice, i když je máme letos naplánované, tak se nemusejí proinvestovat. Máme tady případ stěhování technických služeb. Chceme postavit novou správní budovu a dílny, to má stát nějakých 30 mil. Kč a 15 mil. Kč máme dostat dotace. Museli jsme na to naplánovat všechny peníze, ale nebudeme to stavět, když těch 15 mil. nedostaneme. Takže buď tu dotaci dostaneme a použijeme je na jiný projekt nebo nedostaneme a budeme mít přebytek 30 mil. Kč, protože je máme celý v rozpočtu.

a) Sestavujete rozpočet jako přebytkový, vyrovnaný nebo schodkový?

Protože nám vždycky z toho předchozího roku zbývá neurčitý počet peněz, tak dost často je schodkový, ale většinou skončí přebytkem.

13. Je Dobruška zadlužená?

Vůbec. V podstatě se eviduje, to není ani dluh, postavil se dům, který byl z poloviny dotovaný. Z nějaké části to platilo město a v podstatě lidi si předplatili ty své podíly v bytech. Jako by ty peníze půjčili městu, ty byty se jim pak předali zadarmo. Jedná se o necelé 4 miliony, které tam můžou někde viset, ale nejsem si jistý, jak je to účetně evidované. To je jediný dluh, který v tuhle chvíli Dobruška má.

14. Dobruška vůbec nevyužívá cizích zdrojů?

V tuhle chvíli jsme neměli potřebu, protože i na tu sportovní halu máme ušetřeno, ale protože není už ta skládka, tak pravděpodobně přijde ta chvíle, kdy si budeme muset půjčit. Ty dotace nestačí. Třeba na tu sportovní halu, je plánovaná na 100 mil. Kč a možná dotace byla 20 mil. Kč, poslední roky 40 mil. Kč, ale my jsme se tam nemohli přihlásit, protože tam byl limit počtu obyvatel.

15. Jak hodnotíte celkové finance obce?

Běžný chod samozřejmě dohromady dáme, ale ty investice a udržování starého letitého majetku, třeba vodovody a kanalizace, to se léta zanedbávalo, teď ty peníze samozřejmě nejsou. My jsme teď zdražili vodné a stočné o 2 Kč. Pro letošek bychom měli mít nájemné z vodovodů, protože se nám o to stará provozní společnost, takže bychom měli mít kolem 10 mil. Kč. Tím pádem za rok nám to vyprodukuje částku, kterou do toho pak můžeme vrazit, ale byly doby, kdy to byly třeba jen 3 mil. Kč.

16. Byla obec v posledních letech nucena zavést nějaká úsporná opatření?

Ne. Šetřit se musí pořád. V době krize se zmrazily platy. Nesnížily se, jak se někde snižovaly. Vyplácelo se míň odměn.

17. Jak obec rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

Když usoudíte, že je to k ničemu, tak to prodáte, ale jinak budov se moc nezbavujeme. To spíš dříve byly vykoupené budovy k něčemu, že tam měla vést ulice nebo byla příležitost se zbavit starého baráku, tak se je teď snažíme zlikvidovat, zbourat. Samozřejmě do té doby byly pronajaté, než jsme dospěli k rozhodnutí, že se to zbourá, že už dožily. Teď je to případ dvou starých domů, ale zas na jejich místě vyrostou nové. Jedna parcela se prodala i s domem ke zbourání a druhý chceme zbourat. U jednoho má do budoucna vést komunikace, ale zatím ji nikdo dělat nebude, že není až tak nezbytně nutná, ale je dobré ten koridor nechat. Jednou bude stavební parcela pěkná, takže se to bude prodávat.

18. Plánuje Dobruška novou výstavbu bytových domů či renovaci původních budov?

Budeme letos stavět sami jako město sedmnácti bytovku malometrážních bytů dotovanou v rámci průmyslové zóny. Dále se plánují čtyři domy 50 bytů ve spolupráci s družstvem. Město vlastní pozemky, družstvo postaví domy, pak si to nějak vypořádáme.

a) Za jakým účelem?

U těch malometrážních bytů musí být komerční nájem, tam to nemůže být zlevněné. Budou to buď startovací byty, případně pro starší lidi. Tomu nenahrává ta cena, ale to zase vychází z podmínek dotací. Případně lidí, kteří tu pracují a chtějí se tu usídlit na trvalo, tak, než si seženou něco většího.

19. Využívá město pronájem komerčních prostor k podpoře podnikatelů s možnostmi nižšího nájmu?

To se nesmí. To musíte pronajímat a prodávat za cenu v místě a čase obvyklou. Můžeme udělat akorát to, což se děje právě teď, že rekonstruujeme prostor pro dětskou doktorku, ale za normální nájem, akorát že tam bude mít připravenou ordinaci, nemusí si to rekonstruovat sama. My to připravíme, ale za nájem bude platit normálně.

20. Jak se tvoří investiční priority? Kdo je určuje?

Zastupitelstvo, občané, kdo chtěl. My jsme zpracovali strategický plán města standardním způsobem, s dotazníkovými akcemi, setkáním s občany. Představovali jsme projekty. Od loňska je schválený. Teď je realizační fáze. I když tam si můžete stanovit

termín jaký chcete, když na to nemáte peníze, tak to musíte posouvat, ale od toho tady je řídicí komise, která ty priority může navrhopvat, ale konečné slovo mají zastupitelé.

a) Kdy jsou priority určovány? Kdy je možné je nejlépe prosadit?

Při tvorbě rozpočtu. My máme zásobník, řekl bych tak sto projektů v tabulce, které se průběžně chystají. Pak samozřejmě před tím rozpočtem si řekneme, tohle už bude k realizaci. Jenže kolikrát se stalo, že jsme to dali do rozpočtu a ono se to nestihlo připravit za ten rok. Dnes jsou ty lhůty hrozné, takže teď je to tak, že ty projekty už jsou připravené a teprve se dávají do toho rozpočtu, což je případ sportovní haly. Nemáme to přímo v rozpočtu, tam máme asi jen 2 mil. Kč, ale něco přes těch 100 mil. Kč máme ve dvou letech ve střednědobém rozpočtovém výhledu. Z toho můžeme čerpat a uzavírat smlouvu, pokud bychom se rozhodli vypsát výběrové řízení, ale to chceme vypsát ve chvíli vypsání dotace.

21. Jaké jsou investiční záměry Vašeho města v budoucích 5 let? Je tam něco i mimo strategický plán?

Moc ne. My to máme zmapované, nechci říct dokonale, vždycky se něco najde, že se někde něco propadlo, něco je potřeba opravit, ale jinak to je zmapované hodně dobře. Několik ulic, Solnická, Javorová, V Zahradách, postupně se musejí zrekonstruovat. Koupili jsme tu univerzitu, což byla investice 36 mil. Kč, postupně se připravuje na přestěhování úředníků, ale nejde to hned. Musí se tam vybudovat výtah, natahat sítě atd. To se připravuje a postupně dělá.

22. Kolik investičních záměrů se z toho plánu uskuteční?

To se těžko předvídá. Např. ta sportovní hala, i my si říkáme, že ta dokumentace zastarává, že to je potřeba spustit, takže teď jsme tomu dali víceméně poslední šanci, ale jestli nic nevypíšu, tak přijdeme o 40 mil. Kč, které musíme dát ze svého. Za těch 40 mil uděláme dvě z těch tří ulic, které potřebujeme také udělat. Nebo za to uděláme třeba čtvrtinu bazénu, prostě něco, aspoň výměna technologie, rekonstrukce vany, protože ta nám začíná sáknout a jsou s tím problémy. Ono se to ještě pořád dá opravovat, ale ta technologie už by chtěla, už je čtyřicetiletá. Takže to je hra s čísly, přehazování peněz a čekání na dotace. V tomhle státě se nedá naplánovat nic. Kromě malých věcí, třeba do 30 mil. Kč, to si naplánujete, zaplatíte.

23. Už jsme se dostali i k tomu, že v dotacích jsou nedostatky.

To jsou zásadní.

a) Můžete mi říct, které potřeby jsou konkrétně opomíjeny?

Nikdo to neřeší komplexně. Třeba teď je šance z Norských fondů, to jde úplně mimo EU, na kulturní památky, ale řeknu, změnu jejich využití a rozšíření jejich využití, tak my tady máme starou kovárnu. Je to kulturní památka. Koupili jsme ji před časem, abychom ji v podstatě zachránili. Našli jsme pro ni využití, je vedle Domu dětí a mládeže, že to propojíme chodbou, uděláme tam ateliér na tři výtvarné obory, bude se tam moct vystavovat. Takže to je projekt, který je k tomu vhodný, ale body získáte, musíte mít aspoň 15 % těch měkkých záležitostí jako právě to setkávání, spolupráce s někým, další subjekty, které se na tom budou podílet apod. A to nás zatěžuje. Jako ne, že bychom to nechtěli dělat, ale musíme vymýšlet, jak je do toho zapojit a většinou je to formální, ono se to kontroluje. Nebo můžete dát do školky nějaké herní prvky, ale musíte si tu dotaci vzít na 2 mil. Kč, ty herní prvky jsou do 0,5 mil. Kč a za 1,5 mil. Kč musíte vyvézt děti do Polska a zpátky a někde se ty děti musejí potkat, nějakou soutěž udělat, něco namalovat, musíte si to vyměnit, vysoutěžit, dětem dát ceny, aby se ty peníze utratily. Ten důraz je kladený mimo potřeby obce, tak se vymýšlí, co by se z té obce dalo napasovat, ale stavíte kolikrát něco, co nepotřebujete. To je špatně.

24. Vyplatí se dotace využít?

Kolikrát ne. Dnes jsme tu právě měli schůzku ohledně těch Norských fondů. Ona to je akce zhruba za 16 mil. Kč, z čehož 10 mil. Kč je uznatelných právě na tu kovárnu, teď těch 15 % měkkých záležitostí, jestli to vůbec dáme dohromady, tak jsme vymysleli spoustu věcí, které bychom použili, ale je to zatěžující. Musíte mít na to manažera, musíte se tím zabývat víc, než je obyčejná stavba. Tam to má jeden investičák, najmeme nějaký stavební dozor, je tam nějaký autorský dozor, stavba se postaví, stojí, slouží. Tady to nejde.

a) Stalo se, že jste nějaké dotace odsunuli?

Ano, stalo se. U některých jsme se rozhodli, že to pro nás nemá smysl. To jsou takové ty rozvoje lidských zdrojů. Jednou jsme si to absolvovali a zjistili jsme, že příště do toho už nepůjdeme, protože tam je spousta těch záležitostí, které ani nepotřebujeme. Je tam spousta školení, třeba pro úřad. To se dá pořídit levněji, ale musíte utratit 2 mil. Kč. Přišlo

nám to zbytečný. Něco samozřejmě využíváme, teď nás čeká to stěhování. Chceme to tam vybavit opravdu moderně, terminály na platby, vyvolávacím systémem. Existuje nějaký projekt, už to nejsou 2 mil. Kč, už je to 1,5 mil Kč. Ta zařízení jsou dost drahá, je tam obrovský podíl těch měkkých záležitostí, kterých pravděpodobně nebudeme schopni využít. To teď zkoumáme.

25. Ještě se vrátíme k tomu strategickému plánu. Pokud vím, tak je do roku 2030.

Byl zpracováván externí firmou?

Ano. To byla v podstatě pomocná záležitost, že nás do toho dokopali organizací toho všeho, poskytl nám veškeré podmínky a oni to fyzicky odvedli za nás.

a) Mohla to být půl na půl spolupráce?

Určitě. Samozřejmě sepisovali závěry z těch porad, naváděli nás nějakým směrem. Říkali příklady, jak to bylo jinde. Bylo to hrozně inspirativní. Lidi, kteří se na tom podíleli, kteří kolikrát říkali: „Město, s tím já spolupracovat nebudu, to je všechno špatně, co se tady dělá.“ a podobně, tak některé jsme do toho zapojili a dnes to jsou spíš tahouni v tomhle. Takže to funguje.

b) Jak pohlížíte na strategický plán z obecného hlediska? Někdo říká, že to jsou takové vzdušné zámky.

Je to pravda, ale pokud to nemáte, že to chcete, tak jednak na to neseženete peníze, protože většinou to je dané podmínkou, že to musí být někde napsané, že to lidi chtějí. A nekladme si malé cíle. Když se budeme zabývat jenom těmi chodníky, tak budeme mít sice spravené chodníky, ale jinak nic. Tak musíte souběžně myslet i na ty velké projekty. Ta hala, to je desetiletá věc. Dnes jsme opravdu tak daleko, že můžeme spustit výběrové řízení a postavit ji. Jen nám chybí těch pár desítek milionů.

c) Jak jsou v tom plánu zohledňovány demografické změny?

Populace stárne. V tom je i ta sociální oblast, výstavba bytů, spolupráce s Opočnem, kde chceme domov pro důchodce. To je ve spolupráci s krajem. To jsou už projekty, které běžely i před tím, takže do toho strategického plánu se přebíraly. Samozřejmě ten to rozvedl a spojil dohromady.

Jedna z prioritních oblastí je jednak péče o staré, a jednak rozvoj bydlení a vůbec služeb. My ty služby těžko ovlivníme.

d) Vidíte třeba výhodu v tom, že tu jsou střední školy?

Ano, to je velká výhoda. Dost těch dětí, třeba i z vesnic, pak tady najdou práci a je to dobře. Jednu školu nám tady chtěli zrušit, dokonce i zrušili. To je bývala Integrovaná střední škola, dneska Podorlické vzdělávací centrum, tak to sloučili s Novoměstskou školou. Ta to tady zlikvidovala úplně, dokonce až tak fyzicky, že urvali dráty. Tam byly stroje různé, to byl původně učňák pro Adast, takže tam měli obráběcí stroje, co mohli odvezli do šrotu, uřezali dráty úplně u zdi. Ještě chvíli před tím, než se to sloučilo, tak vyhodili bývalého ředitele. Ten si zařídil sdružení firem, včetně Škodovky, udělali soukromou školu. Není jeho. Je to prostě sdružení firem. Od kraje získali tu budovu, od nás mají půjčenou školu v Pulicích, kde mají nějaké učebny. Teď chtějí stavět asi za 100 mil. Kč další budovu, kde budou učebny. Samozřejmě nám vrátí naši školu, budeme muset najít jiné využití. Ta škola jede, má žáky a kraj v podstatě jenom tiše kouká. Když někdo chce něco dělat dobře a dělá to dobře, tak to funguje.

26. Jak se daří plnit strategický plán rozvoje města z finančního hlediska?

My jsme v roce 2008 udělali, tenkrát se to jmenovalo Integrovaný plán rozvoje města. On to nikdo pořádně neřídil, já jsem se staral o investice jako radní, pak uvolnění místostarosta poměrně dost. Když jsem si to čas od času přečetl zpátky, tak nám tam z toho zůstala jenom sportovní hala v podstatě. Už to bylo dokončené, tak jsme si řekli, že uděláme strategický plán a ten jsme schválili vloni v červnu. Ale ty projekty, které byly připraveny, tak jedou, postupně se připravují k realizaci, některé už se realizují. Takže průběžně se plní. Ta úspěšnost samozřejmě záleží na případných dotacích.

a) Když se ještě vrátím k dotacím, jak byste to zhodnotil z pohledu počtu obyvatel?

Buď je to pro hodně velká města nebo malé obce. To je stejné jako RUD. Malé obce mají víc na obyvatele, velká města mají víc na obyvatele. To je takové to U a my jsme nejniž. Řekl bych od 3 do 20 tis. obyvatel jsme úplně na tom dně.

27. Co si myslíte o participativním rozpočtu?

To si myslím, že by tady nefungovalo nebo si myslím, že by to stálo strašné úsilí. Lepší bude vysvětlit lidem, že zvedneme daň z nemovitosti, že budou platit víc, že ty peníze půjdou na dobrý účel.

28. Jak hodnotíte participaci občanů v Dobrušce?

Snažíme se ty občany k tomu dotáhnout. Většinou když se bavíme o nějakých projektech, když se připravovaly studie a vůbec projekty, tak ty obyvatele si svoláme. Lidi si řeší hlavně svoje věci, nekoukají na obecný prospěch. Ale je dobrý to dělat, zase získáte na to jiný pohled od těch místních.

29. Využívá město i mimo strategický plán ankety?

Byly ankety i kvůli té stavbě, jestli máme stavět ten obytný dům nebo ne, jestli bude dostatek zájemců. Vždycky se nějaký dotaz vypustí. Pár odpovědí se tam najde. Ohledně strategického plánu to dostala každá domácnost a měli jsme přes 400 odpovědí. Snaha těch lidí tady nějaká je, ale je to pořád menšina.

30. Jestliže je názor obyvatel výrazně odlišný, jaký to má vliv?

Co se týče priorit, tak o tom mluvit nemůžeme, každý má svůj lokální zájem. Ale co se týká toho a je to rozumné, tak se k tomu přikláníme. Nemám za to, že bychom je měli převálcovat. Teď máme takový projekt hnízd pro kontejnery na tříděný odpad. Udělali jsme jeden vzorek u kina, lidem se to líbí, ale u svého baráku to nechtějí. Takže jedno jsme zarazili ještě před tím, než se to začalo dělat, ale měli jsme už uzavřenou smlouvu a jednou už jsme měli dokonce udělaný betonový plac, už stačilo osadit jenom ploty, a to bylo takové vzbouření. Pak lidé, co podepsali proti tomu petici, tak sem chodí, ať to uděláme, i když podepsali opak.

Rozhovor 2 Místostarosta Dobrušky Petr Sadovský

Datum rozhovoru: 2.3.2020

Pozn.: Z důvodu závady na nahrávce je k dispozici pouze začátek rozhovoru.

1. Jak probíhá příprava rozpočtu v Dobrušce? Jak se rozpočet skládá?

U nás rozpočet připravuje finanční oddělení, samozřejmě, že si pozveme vedoucí všech odborů, necháme je, aby předložili své požadavky. Samozřejmě měli jsme před tím i nějaký rozpočtový výhled. Na základě toho se rozpočet sestavuje. Na začátku je vždycky schodkový, protože nevíme, kolik peněz přijde z RUD, a postupně se dělají různá rozpočtová opatření a upravuje se to. Takže rozpočet skládáme na základě požadavků jednotlivých oddělení.

a) Když to vezmeme ze strany zastupitelstva, jak a kdy do toho procesu můžou zasahovat?

Na zastupitelstvu jim dáváme někde v průběhu nebo ve třetím čtvrtletí přípravu toho rozpočtu, kde je tam i náhled a zastupitelé, vlastně máme i jednání s jednotlivými zastupiteli, k tomu můžou mít připomínky. Ty připomínky se pak zapracují do konečné fáze toho rozpočtu.

Takže to vlastně můžeme brát jako poradou zastupitelstva....

Určitě, protože nemáme to striktně dané, že to, co rozhodne vedení města nebo respektive rada města, tak že to je striktní, určitě ne. Určitě přihlížíme i k tomu, co nám řeknou naši zastupitelé. Čím víc lidí do toho vidí nebo pak vstupuje, tak my můžeme mít ten pohled jednostranný, ale ti zastupitelé přinesou zase jiný vhled.

Rozhovor 3 Zastupitel města Dobrušky Ing. Mgr. Petr Tojnar

Datum rozhovoru: 14.2.2020

1. Jak probíhá příprava rozpočtu v Dobrušce? Jak se rozpočet skládá?

Vzhledem k tomu, že jsem 10 let dělal starostu v Dobrušce, tak samozřejmě ze začátku jsme nevěděli pořádně co a jak. Navíc rozpočet v roce 2006, kdy jsme byli zvoleni, na rok 2007 byl již schválen v září 2006, takže tam jsme s tím nic nedělali. Postupně se to vypracovalo tak, že rozpočet se připravoval tak, že jsem si zavolal všechny vedoucí odborů, kteří do toho měli co mluvit, všechny vedoucí příspěvkových organizací, což byly technické služby, kultura a další, kde jsme to rozebírali. Oni měli možnost se k tomu vyjádřit. Pak jsem svolal ještě všechny příspěvkovky jako školy, kterých tu bylo šest. Samozřejmě každý chtěl ten rozpočet natáhnout, nejvíce na mzdy, na koupi, samozřejmě jsme měli určitou hranici. Ale nějakých způsobem jsme to zkonzultovali, tento rozpočet se pak probíral v Radě a dále se zastupiteli, ještě ne na zastupitelstvu, ale zastupitelé dostali možnost se vyjádřit, co by chtěli. A když to bylo dané dohromady, a tak nějak skoro odsouhlasené, že se to všem líbilo, tak to pak šlo na zastupitelstvo a schvalovalo se to. To byla část za mě. Pak ke konci mého volebního období, asi 3 roky dozadu, jsme začali dělat rozpočtové provizorium, protože jsme si řekli, že když uděláme rozpočtové provizorium, které schválíme někde v říjnu/listopadu, takže nám to nevádí, protože v lednu se stejně žádné investice nekonají, nedělají. A když budeme rozpočet schvalovat až v únoru, tak bude daleko víc přesnější. Nám to nevádí, že bude rozpočet schválený

později, bylo to daleko lepší. Tak že tohle bylo za mě. V současné době to je tak, že nevím, jestli to vedení města konzultuje s někým ten rozpočet, to nevím, ale jak vím, tak vedoucí finančního odporu vždycky připravovala rozpočet, šlo to do zastupitelstva a tam se schvální, ale k tomu nemůžu nic říct.

2. Kdy, v jaké fázi rozpočtu se k tomu mohou zastupitelé vyjádřit?

Rozpočet se připravuje daleko dopředu. Začíná se někde možná v září připravovat rozpočet. Zastupitelé dostanou podklad rozpočtu. Většinou z těch zastupitelů byli dva až tři aktivnější, jinak se tomu nikdo nevěnoval tomu rozpočtu, to je asi všude. A pak spíš na tom zastupitelstvu, které musí být samozřejmě veřejné. Takže tam, když někdo neměl čas, tak se zeptá, ale stejně se rozpočet schvální. Nevím o tom, že by se někdy neschválil.

a) Jsou tu nějaká pracovní setkání zastupitelstva?

Ano, bývá pracovní setkání. Nevím, jak to nazvat přesně, protože nemůže to být zastupitelstvo, ale porada k jednání nebo něco takového. Nemůže se napsat pracovní jednání zastupitelstva, to by snad ani neprošlo. Tam to starosta svolává, tam mají možnost si to třeba dopředu vysvětlit. Já jsem taky svolával zastupitele před každým zastupitelstvem a říkal jsem: „Přijďte se podívat na podklady, máte možnost, kdybyste něčemu nerozuměli.“ Ale tam se nehlasuje, řeší se různé poznámky, nedomlouvá se, jak to bude. A pak to jde do zastupitelstva.

b) Takže co se týče nějakého ovlivňování rozpočtu ze strany zastupitelstva nemůže být řeč?

Když má vedení města většinu v zastupitelstvu, což tady je teď, tak se s tím opravdu nedá nic dělat. To je úplně zbytečné. Můžeme vznést dotaz, někteří to dělají před lidmi, před občany.

3. Která položka na příjmové straně je podle vás nejvýznamnější kromě daňových příjmů?

Pro dobrušský rozpočet nejvýznamnější položka za mého starostování byl příjem z odpadu od skládkové společnosti Pedersen, kde jsme dostávali zhruba okolo 25 mil. Kč. Bohužel, postupem několika let dozadu toto opadlo, nepodařilo se městu zajistit pokračování této skládky a přišlo o 25 mil. Kč. To byla nejvýznamnější položka. Jinak tam asi žádné významné příjmy nejsou. Z těch daňových jsou tam peníze od státu, nějaké

nemovitosti, tady se ale za X let nezvýšil koeficient, pořád je koeficient 1, takže tam nějaké peníze jsou. Rozpočet města byl okolo 150 mil. Kč, spadlo to tím, že odešla sociálka, ti lidé odešli na Úřad práce. Tím se to možná o 40 mil. Kč snížilo.

4. Je podle vás struktura příjmové strany rozpočtu dostačující?

Nedostatečné příjmy jsou určité příjmy od státu. Víím, že bylo spočítáno, že stát dává na příjmech minimálně o 20 až 30 % méně, než by měl dávat na to, co státní správa pro ně vykonává. Čili tam si myslím, že je největší nedostatek, že ty peníze nejsou rozdělovány tak, jak by měly.

5. Jak hodnotíte RUD pro malá města?

Na to, že z těch živnostníků tady zůstávají peníze nejvíce, těch ale není tolik, tolik si nevydělají. Každý se snaží ty daně nějak optimalizovat. Právnícké osoby, tak už to je horší. Tady nemá sídlo žádná velká firma. Nejde to udělat líp si myslím.

a) A když to vezmete z pohledu počtu obyvatel?

Nejhůř na tom je skupina od tří do deseti tisíc, to je daný. To je úplně nejhorší příjmová skupina obcí, kterých je taky nejvíce. Je to špatně udělané. Malinko se to zlepšilo tím, že začali dávat peníze na školáky, tím, kolik je tady školáků se to trochu zlepšilo. Mělo by to být trochu spravedlivější. Ale i na získávání dotací zase tyhle města jsou na tom nejhůř. Ty malé obce do dvou tisíc mají daleko víc možností sehnat dotace na obyvatele než tohle město. Pak když ministerstvo školství vyhlásí dotaci na stavbu haly sportovní, která se tady měla stavět, zatím to není, tak vyhlásí, že na dotaci dosáhne město nad 10 tisíc obyvatel a Dobruška se 7 tisíci je na tom špatně.

6. Vaše obec zavedla 3 místní poplatky (ze psů, užívání VP, shromažďování odpadu). Plánujete nějaké změny?

Zůstává to nastejno, nevím o tom, že by se mělo něco změnit. Vlastně za mě se zvedlo z pozemků, když přijedou ti stánkaři, tak se to zvedlo, protože to bylo katastrofálně málo, ale i teď to je málo. Když to vezmeme na druhou stranu to není takový příjem, který by nám strašně pomohl, to ne.

7. Přesuňme se k Dani z nemovitých věcí. Vy jste zmiňoval, že se tu koeficient neměnil. Jaký máte názor na stanovení vyšších koeficientů pro podnikatele?

Nenavyšovat. Myslím si, že podnikatelé už tak mají takovou zátěž, byrokracii a ještě tohle. Většina těch drobných podnikatelů dělá tak, aby se užívala. Prostě nenavyšovat, neztěžovat jim podmínky. Vždycky jsme se snažili, abychom jim spíš pomohli, ne finančně, ale spíš abychom jim pomohli nějakým způsobem, že jsme k nim vybudovali pořádné cesty, chodníky.

a) Jaká je tu situace s podnikateli?

Bohužel Dobruška leží vedle Kvasin, takže nezaměstnanost tu je nízká. Byla tu do 2 %, to už je válečný stav, jak se říká. Musí dělat všichni, i ti, co nechtějí. A ty 2 % opravdu nemůžou dělat nebo se nesežene místo, takže tady spíš je problém, že se nedají sehnat lidi. Já jsem byl dlouhá léta v komisi, v poradním sboru ředitele Úřadu práce, kde jsem už dávno na tohle upozorňoval. Automobilka je druhé největší město v okrese Rychnov a možná ten Rychnov i přeskočí, bude zkresleně největší město. Upozorňoval jsem na to, jak se dívají na ty malé živnostníky, na ty malé firmičky. Mají 2 až 5 lidí, a ti jim odejdou do té automobilky a firmy tu skončí. Takže není to významné pro Dobrušku, že by to Dobrušce pomohlo. Navíc si myslím, že některé firmy skončily, protože nejsou lidi.

b) Takže blízkost průmyslové zóny je spíše na škodu...

Je to nevýhoda pro všechny okolní obce, protože nejsou lidi, kteří by šli pracovat k těmto živnostníkům. Rychnov byl vlastně jedním z okresů, kde byla nejmenší nezaměstnanost, takže špatný.

8. Jaké činnosti vaši obec nejvíce zatěžují z finančního hlediska?

Infrastruktura si myslím. Tím, že stát předal veškeré silnice, chodníky, prostě veřejné prostranství městům a obcím, tak si myslím, že ty silnice, hlavně ulice, jsou v tak dezolátním stavu a oprava jedné silnice vychází mezi 5 až 10 mil. Kč. Musí se udělat kanalizace, vodovod, sítě, osvětlení. Takže si myslím, že tohle je největší zátěž.

9. Potýká se Dobruška s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města?

Jsou tady některé silnice, které nebyly x let opraveny a nejsou na to finance. Protože když jsme to nechávali počítat, tak první, kdo přišly, byly vodovody a kanalizace: „ano

uděláte, ale my musíme tam dělat tu vodu“, a ono pomalu tyhle infrastruktury stojí pak to samé, co silnice. Takže to je dvakrát takové. Není problém strhnout starý asfalt, to je to nejmenší, ale tím se to neřeší napořád.

a) A je nějaký problém mimo tu infrastrukturu?

Další problém jsou byty. Dobruška nemá své pozemky, kde by mohla něco postavit. Naposledy se kupoval pozemek, kde se plánuje výstavba 4 bytových domů. Ale zase Dobruška na to nemá peníze, takže se to řeší s bytovým družstvem, aby oni to vlastně postavili a nabídli to svým členům. To je druhá věc, že nejsou byty tady.

b) Je něco, co se týká bezpečnosti nebo sociálních problémů?

V Dobrušce, když jsme měli jednání s ředitelem Rychnovské policie, tak Dobruška byla jedna z těch, kde byla bezpečnostní situace vyhodnocena jako velice dobrá. Takže to tady nebylo. Samozřejmě jste možná zaslechla, že se tady schyluje k tomu, že tady chtějí udělat někde v Běstvinách, což je tady kousek, pro drogově závislé osoby nějaké ubytování. Píše se petice, aby to tam nebylo, protože to chce dělat tady místní farář. Tohle bude problém, ale jinak tu nic není.

10. Dobruška má 5 příspěvkových organizací: DDM, MŠ, 2 x ZŠ, ZUŠ. Jak se určuje výše příspěvku?

Pokud se vezme Základní umělecká škola, tak ta by neměla dostávat příspěvek na činnost. To ona si na sebe musí vydělat ze zákona. Samozřejmě veškeré investice a takové, to hradí město. Čili my jsme vždycky měli jednání se řediteli, co je potřeba. Pokud se jedná o ostatní příspěvkové organizace, tak tam samozřejmě učitele platí stát. Já jsem vždycky chtěl, aby se z města Dobrušky neplatily žádné platy, aby všechno šlo ze státu, a my jsme samozřejmě platili investice a opravy, nákupy materiálu, učebnice. Řešilo se to s řediteli, co bylo potřeba, nějaký rozpočet byl, každý rok se jim to trošku navyšovalo. I v průběhu roku se to dalo navýšit.

a) Jaký je proces vytváření rozpočtu příspěvkové organizace?

Bylo to tak, že se to dělalo ve spolupráci s tou vedoucí finančního odboru, která věděla, co tam jde, co tam nejde. Jaké peníze se dají použít. Od ní jsem dostával návrhy. Pak se k tomu zase ředitelé vyjadřovali, a tak nějak dohromady jsme to dělali. Čili ne, že by jednostranně, direktivně to bylo nařízeno, to ne.

b) Jak probíhá kontrola výdajů příspěvkových organizací?

To je vlastně finanční a školský odbor dohromady. Tam je pracovnice, která se tomu věnuje. Vytvoří se vždycky tříčlenná komise a ta chodí jednou za rok na kontrolu do příspěvkovek. Kontroluje, jak byly peníze vynaloženy čili dělá se kontrola.

11. V roce 2018 bylo zaznamenáno záporné saldo, cca 33 mil. Kč. Čím bylo způsobeno?

To jste mě zaskočila, protože tady 3 roky dozadu nebyla žádná významná investice, jediná investice, co byla, tak až v roce 2019. Tohle opravdu nevím.

12. Jak hodnotíte celkové finance Dobrušky?

Do roku 2016/2017, dokud byla skládka, tak to bylo velice dobré. Protože těch 25 mil. Kč bylo zhruba 50 %, které se mohly použít na investice. Protože se proinvestovávalo zhruba kolem 40 až 50 mil. Kč ročně. Co skončila skládka, tak to je špatně, nedostatečně, málo.

a) Dá se to ještě nějak obnovit?

Nedá. Kdyby Dobruška tehdy pomohla Pedersenu v jednání s těmi majiteli pozemků, aby se rozšířila skládka, to byla jediná šance. Jinak ne. Jednalo se o tom, bylo to na dobré cestě. Měl se měnit územní plán. Mluvil jsem i s lidmi, kteří to chtěli prodat, nejdřív nechtěli, ale pak chtěli, přistoupili na to. A pak to najednou skončilo. Nevím proč.

13. Byla Dobruška v posledních letech nucena zavést nějaká úsporná opatření?

Ne. Určitě ne.

14. Jak Dobruška rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

Pozemků na výstavbu Dobruška moc nemá. K prodeji budov zde nedošlo, všechno je v pronájmu. Doufám, že nebudou prodávat vůbec nic.

15. Jak se tu tvoří investiční priority?

To je všechno na vedení města. Tak jak já jsem měl možnost rozhodovat o tom, což jsem pak předložil Radě, dohodli jsme se co a jak. Pak to šlo na zastupitelstvo. Většinou to bylo předjednáno. Tak to samé, investice rozhoduje vlastně dneska rada města, co bude,

a je to schválené. Tam k tomu není co říct. Samozřejmě zastupitelé mají možnost na zastupitelstvu se zeptat, případně něco říct. Něco se podařilo občas zvrátit.

a) Kdy jsou určovány?

Před rozpočtem a musí ještě být rozpočtový výhled. Před rozpočtem je to všechno upřesňované. Jede se podle toho rozpočtu a pak mimořádně se může stát, že by se něco stalo, ale to je opravdu „nula, nula, nic“.

b) Může ze strany zastupitelstva vzejít nějaká investiční priorita?

Může vzejít. Samozřejmě zastupitel na to má právo, nepamatuju se, že by se tak stalo.

16. Kolik investičních záměrů se z původního plánu uskuteční?

Existuje tzv. seznam zbožných přání, kde si všechny odbory i příspěvkové organizace řeknou, co všechno by chtěly, ale to není dogma, protože na to není. To je nějakých 200/300 mil. Kč. Z toho se pak vybírá před rozpočtem, co opravdu je priorita. Takže ty investice se vyberou kolem 20 až 30 mil. Kč maximálně, víc ne. Dřív to bylo kolem 50 mil. Kč. Takže to se vybere na radě, rada to pak předkládá zastupitelům, kteří mají možnost se zeptat, zvrátit, což se nestalo.

17. Z kolika procent (přibližně) jsou investice hrazeny dotačními programy?

Dobruška je jedno z nejhorších měst na získávání dotací. Dobruška neumí získávat dotace. Samozřejmě dotace typu, že támhle dostaneme 1 mil. Kč, támhle pár set tisíc, támhle dostane něco málo, to pro mě nejsou dotace. Když to vidím, v jiných městech dostali 50 mil. Kč na výstavbu toho a 80 mil. Kč na tohle. Dobruška nikdy nic takového nezískala. Jedna z nejvyšších dotací, byla 7 mil. Kč na hasičské auto, 5 mil. Kč na ozvučení bezdrátového městského rozhlasu. Dotace ani neberu, jak platí stát na OSPOD, co dává peníze, to pro mě nejsou dotace, to je dar.

18. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí?

Můj názor na dotace je takový, že kdo má známé a umí to hezky napsat, získá víc než ten, kdo to neumí nebo nemá známé. Dotace by podle mě neměly vůbec být. Stát by měl dostat ty peníze, které má přidělené, a měl by je spravedlivě rozdělit podle nějakých kritérií, aby všichni měli stejně. Čili já si myslím, že dotace jsou špatná věc, výmysl.

a) Když jste říkal, že Dobruška těch dotací mnoho nevyužila, mohl tam být důvod, že se je třeba nevyplatilo využít? Z důvodů podmínek nebo vysokých transakčních nákladů?

My jsme snad ani nepsali žádosti, abychom je nedostali ty dotace. Spíš ty dotace nebyly vhodné pro nás, tady se nic nestavělo. Druhá věc, na dotace dřív, když byly, tak člověk to musel předfinancovat, což by se v rozpočtu muselo napsat, což dneska už není, dnes už to je trochu jinak. Takže bylo to špatně nastavené. Teď tam nic není, co by Dobruška mohla využít.

19. Jaký máte názor na využívání cizích zdrojů k financování investic?

Já jsem vždycky chtěl, abychom žádné půjčky ani úvěry neměli. Asi některé obce a města se bez toho neobejdou. Někdy to je dobré, někdy ne. Třeba pomohl jsem tady tepelnému hospodářství získat úvěr ve výši asi 11 mil. Kč na to, aby se tam dalo topit štěpkou a tím se snížila cena pro lidi, s tím, že úrok byl 0,26 %. V tomto případě ano, souhlasím s tím, rapidně o třetinu se snížila cena pro lidi a oni to úplně v pohodě splácejí. Čili někde se to vyplatí, ale město Dobruška si myslím, že by to nepotřebovala.

20. Jaký máte názor na Strategický plán města Dobrušky?

Krásně napsaná slohová práce, možná by to mohlo sloužit jako bakalářka. To je můj názor. Jinak je to absolutně na nic. Něco podobného jsme psali kdysi dávno v roce 2007 nebo 2008, už nevím, nikdy jsme se k tomu nevrátili. Vyhozené peníze, hezky sepsané, ale absolutně na nic. Je to akorát hezká vize. Já vám řeknu příklad přímo z toho strategického plánu. Není to o investicích, je to spíš o seniorech. Já jsem v současné době viceprezidentem seniorů České republiky, takže mám k těm seniorům trochu blíž. Takže jsem si ten strategický plán přečetl. Oslovily mě tam asi tři stránky, které tam byly napsány o seniorech, jak bude město rozvíjet a pomáhat seniorům, jak jim bude přispívat, ne finančně, ale bude jim pomáhat, dá jim prostory. Takže jsem vystoupil na zastupitelstvu s tím, pochválil jsem, že tam tohle je, hned jsem využil toho, že seniori tady měli dřív nedělní sezení, kde si na univerzitě pronajali místnost, během roku dostali 15 tis. Kč dotaci a 7,5 tis. Kč museli zaplatit za to sezení tam, takže to není žádná spolupráce. To je vize toho, jak by si to někdo představoval, ale neplní se to vůbec. Vyhozené peníze. Přijde jiné zastupitelstvo při volbách a změní to podle svého. To není dokument, který se musí plnit.

21. O si myslíte o participativním rozpočtu?

Je to hezká věc, bylo by to zajímavé. Moje vize byla taková, to jsem ještě nestihnul, protože tohle ještě nikde nebylo, ale začínalo to, že by se třeba dalo nějaké procento peněz a že by si občané mohli rozhodnout, na co se to využije. Ne, že by dávali návrhy, ale my bychom řekli: „Je na výběr tohle a tohle a teď rozhodněte, kam to má jít“, myslím si, že by to mělo být takhle. Nejhorší je, když to vedení města nebydlí v Dobrušce a ty problémy neví. Já jsem jezdil po Dobrušce a koukal se, kde, co, jak, bavil se s lidmi. To tu chybí, na to upozorňují lidi, že to dnes není. Takže ano, to by byla dobrá věc.

a) V jakých částkách by se to mělo pohybovat?

Jsou věci, které se musí zaplatit, jsou investice, které se musejí udělat. Pokud se bavím jenom o investicích, kde bude třeba 20 mil. Kč, tak si myslím, že třeba 4 až 5 mil. Kč by si lidé měli rozhodnout, kam by měly jít.

22. Jak hodnotíte participaci občanů v Dobrušce?

Vůbec není. Lidé to pojali tak: „Ty jsi město, ty to pro nás musíš dělat a my ti řekneme.“ Spíš si stěžují, proč to tak je, ale to je špatně. Mělo by to být na dohodě.

a) Čím si myslíte, že je daná taková lhostejnost ze strany občanů?

Já jsem se snažil dvakrát až třikrát se sejít s lidmi, ne na zastupitelstvu, to je na nic. Ale spíš to bylo s těmi seniory, to jsem ještě nebyl jejich viceprezidentem, ale třikrát za rok jsem udělal sezení a oni mi dávali ty návrhy, co je potřeba, protože ti nejvíce chodí po Dobrušce. Chodil jsem dvakrát za rok na besedu do pečovatelského domu. Jestli to je i teď, to nevím, ale z toho jsme my vycházeli.

b) Využívají se i ankety/dotazníky?

Ne. Samozřejmě výjimka potvrzuje pravidlo. Za tu dobu, co nejsem starostou, tak se to asi dvakrát stalo, ale tam se zapojuje tak strašně málo lidí do toho.

23. Jestliže je názor obyvatel města výrazně odlišný, jaký má vliv na změnu?

Např. jak jste mluvil o petici proti ubytování pro drogově závislé...

Tady doufám, že se to podaří zvrátit. Byť to je soukromý pozemek, byť si tam každý může dělat co chce, pokud neporušuje zákony, ale podaří se zvrátit, že Dobruška tam odsouhlasila dotaci nějakých 60 000 Kč, že to nedostanou tu dotaci. Doufám,

že se podařilo zvrátit i na Kraji, kam to jde nebo kde se s nimi jedná na sociálce, kteří jsou proti tomu, že třeba dostanou rozum a nebude to tam. Ale zase, i když ta petice bude mít spoustu podpisů, petice je od toho, aby se projednala na zastupitelstvu bez závěru, tam nemusí být žádný závěr. Když se sepíše petice a dodá se na město, tak zastupitelstvo je povinno projednat tu petici, a to je všechno, co může zastupitelstvo. Může učinit závěr, ale nemusí. My nemůžeme jako zastupitelé rozhodnout, že to tam nebude, můžeme maximálně zvrátit tu dotaci, kterou měli dostat.

Rozhovor 4 Místostarostka České Skalice Bc. Gabriela Jiránková a vedoucí finančního odboru Ing. Jiří Fišer

Datum rozhovoru: 9.1.2020

1. Jakým způsobem Vaše obec sestavuje rozpočet?

a) Sestavuje se jako přebytkový, schodkový nebo vyrovnaný? A proč?

Bc. Gabriela Jiránková

Snažíme se udržovat rozpočet tak, abychom město ne příliš zadlužovali, ale abychom mohli dělat investice, které třeba město potřebuje udělat, tak některé věci musí být kryty úvěry. V současné době jsme si museli vzít úvěr na 30 mil. Kč, abychom mohli zrealizovat investiční záměr, který tady byl už dvě volební období rozpracováván a velké finanční prostředky byly vloženy do projektové dokumentace, a to je střední část náměstí. V tuto chvíli máme vyšší výdaje, které nás čekají v tomto roce, ale je to díky tomu, že chceme udělat větší investiční akci.

b) Jak probíhá příprava rozpočtu?

Bc. Gabriela Jiránková

Příprava rozpočtu probíhá od léta, a to tím způsobem, že musí proběhnout několik kol, při kterých se schází, jak vedoucí všech oddělení, které jsou na úřadě. Oni si musí stanovit svůj rozpočet, co je potřeba zafinancovat v dalších následujícím roce. Pak se dělají schůzky s příspěvkovými organizacemi jako je škola, školka, středisko volného času Bájó a školní jídelna. I z jejich strany musí přijít návrh k rozpočtu, co by potřebovali v příštím roce financovat od města, ať z pohledu provozního, tak z pohledu investičního. Když se tato čísla dají dohromady a k tomu vlastně investice, které bychom chtěli, jako třeba vedení města, zrealizovat pro občany, tak se skládá rozpočet. Rozpočet pak jde ke schválení do Finančního výboru, ten dává doporučení radě města a rada města ho předkládá zastupitelstvu.

c) Má nějakou možnost zastupitelstvo ještě přes tím ovlivnit rozpočet?

Bc. Gabriela Jiránková

Zastupitelstvo má samozřejmě možnost rozpočet ovlivnit. Před oficiálním zastupitelstvem probíhá ještě pracovní zastupitelstvo, kde se dál každá položka rozebírá a mohou se k tomu zastupitelé vyjádřit. Pak je to o tom, jestli najdeme společnou řeč a budeme pro to většina nebo ne.

d) Kdo z obecného hlediska navrhuje investiční priority?

Bc. Gabriela Jiránková

Musím říct, že investiční priority navrhuje my, jako vedení města, s tím, že něco je třeba podmíněno tím, že je už nějaký problém s tou budovou, nebo např. příspěvková organizace bude mít problémy, že nebude fungovat kuchyňská technika, tak nezbyvá nic jiného než tomu dát prioritu, aby to třeba prošlo revizními zprávami, bezpečnostními předpisy atd. Takže to si myslím, že jsou priority, které musíme upřednostnit. Pak je to o tom, co žádají občané.

2. Je Česká Skalice zadlužená? Třeba vzhledem k půjčkám, které jste zmínila.

Bc. Gabriela Jiránková

Samozřejmě máme zpracovaný splátkový kalendář, abychom věděli, jaké jsou možnosti České Skalice a kolik se musí každý rok splatit, aby to město na to mělo s tím, že na našem finančním oddělení vědí, v jakých příjmových kapitolách se bude asi město pohybovat a jaká je běžná spotřeba města. Podle toho samozřejmě, když by bylo velké krytí úvěru, tak pak už nezbyvá tolik financí na další investice. Ale myslím si, že v tuto chvíli je to nastaveno celkem rozumně. Některé splátky dlouhodobých úvěrů, které tady byly na kanalizaci v hodnotě 20 mil. Kč, tak už třeba zase průběžně doběhnou a přibyde k tomu tento nový úvěr.

3. Tím jsme se dostali k tomu, že Česká Skalice využívá cizí zdroje. Může nastat situace, že město nebude schopné splácet?

Bc. Gabriela Jiránková

Nesmí se to stát. Skutečně tady jsme hlídání. Samozřejmě je to zase o tom, kdo nám tady sedí na tom úřadě, finančním oddělení, a ten člověk ví, kdy má říct stop a přes to dál vlak nejede.

4. Některé obce cizí zdroje nevyužívají, jaký na to máte názor?

Bc. Gabriela Jiránková

Přiznám se, že o tom jsem nepřemýšlela. Možná se obce obávají do toho jít. Věřím, že ta obava tam může nastat, zas na druhou stranu, pokud chceme něco dělat, tak ani rodinný domek nepostavíte bez toho, aniž byste si vzala půjčku. Takže se do toho musí jít. Běžná příjmová stránka by ty investice zkrátka nepokryla.

5. Jaká je podle vás nejvýznamnější příjmová položka, když pomineme daňové příjmy?

Ing. Jiří Fišer

Určitě příjmy z pronájmu vodárenské infrastruktury, potom příjmy z pronájmu bytů nebo nebytových prostor a pak už je to jenom v řádech milionů, statisíců, ale tyhle první částky, třeba vodárenská infrastruktura je na úrovni 10 mil. Kč, bytové prostory okolo 4 mil. Kč, nebytové prostory jsou taky někde okolo 3 mil. Kč, dále pronájmy pozemků.

6. Myslíte si, že je struktura příjmové strany rozpočtu dostačující? Vidíte v ní nějaké nedostatky, které by bylo dobré změnit?

Ing. Jiří Fišer

Určitě, lepší hospodaření s majetkem obce. Můj osobní názor, který se zde snažím prosazovat je, že máme více majetku, než jsme schopni řádně udržovat a že některý z majetku by se mohl prodat. Nenese nám v podstatě potřebný užitek a jeho prodejem bychom dosáhli třeba stonásobku nájemného, který z něho inkasujeme, což je určitě zajímavější, protože návratnost z toho je poněkud za hranou ekonomických potřeb.

7. Má Česká Skalice nějakou speciální příjmovou položku, která není typická pro každou obec?

Ing. Jiří Fišer

Nedomnívám se, ta struktura je asi přiměřeně všude stejná.

8. Česká Skalice má nastavené 3 místní poplatky, jak velkou část představují v rámci příjmové části rozpočtu?

Ing. Jiří Fišer

V podstatě zanedbatelnou. Místní poplatky, nebo vůbec vezmeme poplatky, máme nějaké poplatky za sběr komunálního odpadu. Na tuto činnost doplácíme řádově 1,5 mil. Kč., tzn. ty poplatky nepokryjí veškeré náklady. Pak jsou tam poplatky za psy, ty jsou na úrovni nějakých 100-110 tis. Kč, takže to je také zanedbatelná částka v rozpočtu. Pak tam máme poplatek dříve za rekreační ubytování, nyní nově od 1.1.2020 je z toho udělaný poplatek z pobytu, tzn. ty poplatky by se měly o něco zvýšit. Tyto poplatky dosahovaly v minulosti úrovně 400-500 tis. Kč, takže možná se to o něco zvedne nahoru na nějakých 600-700 tis. Kč. Pak jsou poplatky za zábor veřejného prostranství atd., to je různé. Pokud se dělá nějaká investiční akce stylu ČEZ dává kabely ze sloupu do země nebo podobně, tak jsou ty náhrady v podstatě za ten zábor veřejného prostranství i v řádech statisíců za jednu akci, v posledních případech je to v řádu tisíců a desetitisíců.

a) Plánujete nějaké změny?

Bc. Gabriela Jiránková

Od 1.1.2020, jak říkal pan Fišer, jsme byli ze zákona povinni upravit ty položky tak, jak v tuto chvíli jsou. V současné době zatím neplánujeme další navýšení. Upravili jsme položku Poplatek za psy, to jsme mírně zvedli, protože to je problém, se kterým se tady potýkáme v České Skalici, a to je řešení psích výkalů, které majitelé psů neuklízají. Tak jsme si říkali, když jsou neukáznění, tak zvýšíme laťku. Také jsme zaúkolovali Městskou Policii, že už to nebude na domluvu, ale na pokuty. Uvidíme, jestli to tu situaci umírní.

9. Jaké činnosti vaši obec nejvíce zatěžují z finančního hlediska?

Ing. Jiří Fišer

Tak jedna věc je údržba majetku a náklady na opravy. Další věc, která podle mě až nesmyslně narostla, v posledních letech jsou projektové náklady, protože tím, že je přetlak poptávky po projektových a stavebních pracích díky lepší ekonomice v republice v posledních letech, tak neúměrně narostly ceny těchto projektových prací a samozřejmě i těch vlastních staveb. Je problém kolikrát sehnat solidní firmu za rozumné peníze.

10. Z jaké části je obec financována dotacemi?

Ing. Jiří Fišer

To je různé, může to být rok, kdy se to pohybuje na úrovni třeba až 20 % a rok, kdy je to třeba jenom 10 %, to záleží na konkrétních akcích. Pokud jsme např. pořizovali novou hasičskou cisternu za 8 mil. Kč, tak to byla významná částka. Pokud se před 5-6 lety dělala nová kanalizace, tak byly dotace na úrovni třeba 100 mil. Kč. Takže to je různé. Ale řekněme, že ten průměr se bude pohybovat ročně někde mezi 15-20 mil. Kč.

11. Byla Česká Skalice v posledních letech nucena zavést nějaká úsporná opatření? Jaká?

Ing. Jiří Fišer

Zavádí je neustále. Jednak hlídáme si vlastní náklady, každou práci se snažíme soutěžit, minimálně oslovováním několika atd. Prověřuje se každá nákladová a každá výnosová položka. Když se podívám zpětně, povedlo se nám v posledních pěti letech zvýšit výnosy z pronájmu pozemků o téměř 100 %, povedlo se nám snížit ceny geodetických prací opět téměř o 100 %, a to jenom díky tomu že se přestávají ty věci zadávat dřívějším poskytovatelům a začalo se soutěžit i v těchto malých částkách. Ale protože i v těchto geodetických pracích se dělají práce třeba za 100-150 tis. Kč ročně, tak už to jsou zajímavé věci, o kterých se má smysl bavit. Samozřejmě otázka dalších služeb a elektřiny, energií, tzn. vhodné načasování, výběr dodavatele, soutěž, a ne přes prostředníky, ale přímo na burze.

a) Když vyhlásíte soutěž na některou z investic, může se stát, že se nikdo nepřihlásí?

Ano, to se stává především v případě, kdy v podstatě ta akce je dělaná na poslední chvíli a chceme velmi krátký čas na realizaci. Tam samozřejmě s ohledem na to, jak to v republice vypadá, stavební firmy nemají volné kapacity a pak nepodají nabídku. Takže je optimální vždycky připravovat ty akce na příští sezónu, pak se těch nabídek sejde více.

b) Stane se, že se kvůli tomu investice vůbec neuskuteční?

To se stává, minimálně se ta investice odloží. Musí se vysoutěžit znovu.

12. Jak obec rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

a) Preferuje obec více pronájem než prodej?

Ing. Jiří Fišer

Neřekl bych. Dostali jsme se i do fáze, že už se začíná mluvit i o prodeji některých věcí, které vidíme, že nám dlouhodobě chátrají, nemáme volné zdroje na jejich opravu. Není tam dostatečně zajímavé nájemné, takže už se lámou ledy a dochází k tomu prodeji majetku. Tam, kde skutečně strategicky město vidí, že do budoucnosti bude lepší, když ten majetek přejde do soukromých rukou, někdo to dá dohromady a bude to řádně užíváno.

b) Využíváte pronájem komerčních prostor k podpoře podnikatelů s možností nižšího nájmu?

Bc. Gabriela Jiránková

Když tak přemítám, máme tady kadeřnictví, které je v bytovém domě Olga. Tam si myslím, že to nájemné je na slušné úrovni, že to není o tom, že bychom na tom chtěli vydělávat.

Ing. Jiří Fišer

Co se týká těch, kteří by přinesli do regionu něco, tzn. spíše podnikatelé v oblasti výroby, montáže atd., tak tam si nejsem vědom, že bychom jim něco pronajímali. Podporujeme tím, že jim třeba prodáme pozemek, určený k výstavbě takového závodu za cenu rozumnou, tzn. sice tržní, ale ta tržní cena je třeba oproti Hradci Králové několikanásobně nižší. Bavíme se tady nákladově o ceně 600 Kč/m² bez DPH.

c) Plánujete novou výstavbu bytových domů či renovaci původních budov? Jestliže ano, za jakým účelem?

Bc. Gabriela Jiránková

Pro letošní rok žádnou novou výstavbu neplánujeme. Rádi bychom zrealizovali prodej jedné z nemovitostí, a to je Bondyho vila v Malé Skalici. Je to v současné době bytový dům, který poskytuje 4 bytové jednotky, ale vzhledem k tomu, že se do tohoto bytového domu, dá se říct do většiny bytových domů, které město vlastní, neinvestovalo několik desítek let, tak teď zrovna investici, kterou by si ten dům zasloužil, na tu město nebude mít. Ta návratnost, kdyby se do investice dalo 10 mil. Kč a pronajímali by se 4 byty, je v nedohlednu. Jdeme cestou, kdyby zájemce, který by ideálně zachoval ráz toho domu, tak by to bylo ideální. Ve chvíli, kdyby se tato nemovitost prodala, tak bychom rádi tyto prostředky investovali do těch zbývajících nemovitostí, které tady jsou a ty byty trochu vylepšili.

13. Co tvoří majetek České Skalice?

Ing. Jiří Fišer

Jsou to především komunikace, stavby, budovy, myšleno jak bytové domy, tak nebytové prostory, radnice. Jenom pozemků máme v účetní hodnotě za 43 mil. Kč, v tom jsou v podstatě započítané i lesní pozemky, ale není tam oceněno to, co v nich roste. K té významné části majetku ještě patří určitě vodárenská infrastruktura, kanalizace, rozvody vody.

14. Jak hodnotíte celkové finance Vaší obce? (dostačují pouze na běžný chod, umožňují další rozvoj)

Ing. Jiří Fišer

Umožňují další rozvoj. Řekněme, že v současné době jsme schopní 10 % z celkového rozpočtu věnovat do investic a dalšího rozvoje.

15. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí? Má smysl dotace využít?

Ing. Jiří Fišer

Určitě ano, bohužel se to teď víc přesouvá do oblastí, které jsou pro ty obce obtížně, hůře a složitěji uchopitelné. Takže samozřejmě podpora, která byla dříve ve zvýšené míře třeba na zateplování, rekonstrukce objektů, už dnes klesla někde k polovině původní procentuální výměry celkových nákladů, a to jsou věci, které, když se nestihly, tak je škoda, že se to za těch dřívějších podmínek nestihlo. Ale pořád ještě je z čeho vybírat a s čím se dá v té obci pracovat.

a) Kromě toho, co jste zmínil, jsou nějaké potřeby obce, které dotační programy nezahrnují?

Já se domnívám, že poněkud složitější je získat dotace především na oblast kultury a muzejnictví. Tam je to dosti složité, a přitom je to obecná složka, která spotřebovává významnou část rozpočtu měst, obcí, příspěvkových organizací, když to řeknu fakticky, s minimálním výnosem, protože z toho vstupného zdaleka není možné pokrýt provoz těchto institucí.

16. Jak se daří plnit strategický plán rozvoje města z finančního hlediska?

Ing. Jiří Fišer

Já si myslím, že strategický plán je v komplexu takový vzdušný zámek, na který město nebude mít v životě prostředky, aby jej splnilo celý. Nicméně jsou v něm reálné věci, které postupně plníme, na co dokážeme dosáhnout. Ale vezměte to tak, ten strategický plán byl postaven tak, že chceme jezdit v Mercedesech a kupovat benzin za 5 Kč, tak to je nádherné tyto záměry, pak se musíme vrátit na zem a zjistit, že budeme jezdit Oktávkou a benzin kupovat za 30 Kč, že na tohle máme.

17. Jaký máte názor na Strategický plán rozvoje města?

Bc. Gabriela Jiráňková

Je velmi rozsáhlý a s některými věcmi se třeba ani neztotožňujeme, některé je hrozně těžké naplnit, protože třeba ani ty možnosti Skalice nenabízí. To, co je, tak se snažíme splnit. Když to řeknu zcela na rovinu, tak my jsme vlastně nastoupily s paní starostkou před rokem. Takže ten první rok byl rokem tzv. rozkoukávacím. My jsme se úplně nechtěli pouštět do dalších projektových dokumentací a našich nových nápadů a myšlenek. To by znamenalo to, že ty projekty, které tady stojí až třeba 1 mil. Kč, tak bychom je zavřeli do šuplíku a ten milion by byl vyhozen. Tudíž my jsme spíš začaly tou cestou, co vede k realizačním věcem. Vyhodnotili jsme, co by z toho město nejvíce potřebovalo. Vzhledem k tomu, že jeden z nejdražších projektů a asi i hodně vynaloženého úsilí bylo náměstí, tak jsme usoudili, že teď je ten správný čas do toho jít, i přes to, že v současné době není vypsán žádný dotační titul. Byl vypsán v době, kdy se vytvářel projekt. Než se vytvořil, dokončil a odsouhlasil, tak dotační možnosti zmizely.

a) Je sestavován městem či externí firmou?

Když byl Strategický plán (v roce 2013-2014) sestavován, tak to byla velká pracovní skupina, která byla složena hlavně z vedení města, zástupců rady, zastupitelstva atd. Externí firma využita nebyla.

b) Jak jsou zohledňovány demografické změny v průběhu plnění plánu? Daří se tyto změny implementovat?

Co zjišťujeme, tak nám Česká Skalice stárne. Máme problém s tím, že nám tady nezůstávají mladí lidé. Studenti Vašeho věku v České Skalici moc nezůstávají. Důvody pro to jsou takové, že tady není mnoho bytových příležitostí. Dost mladých by tu třeba stavělo, ale není kde. Co se týče stavebních parcel na bytové domy, tak těch město moc nemá. Většinou to jsou soukromě parcely. Rozvoj očekáváme směrem ke Zlíči, případně

směr Hoříčky, ale to je ještě na dlouhé lokte, protože je to vázáno na územní plán. Generace nám stárne. Další věc, která s tím možná souvisí, je, že třeba tady nemáme žádnou střední školu, takže to město tady nežije touhle věkovou skupinou. Pokud by tato možnost byla, tak by to město vypadalo jinak.

18. Využívá Vaše město dotazníkové šetření/anketu obyvatelstva města k rozhodování o plánovaných investicích?

Bc. Gabriela Jiránková

To musím říct, že ne. Zatím jsme k takové věci nepřistoupili. Ale probíhají setkávání s občany. To jsou taková neformální setkání, na kterých mohou být vzneseny dotazy na jakékoliv téma. Když někdo přijde s myšlenkou, která by stála za to, tak proč ne. Třeba ve Zlíči je Osadní výbor, tam také probíhají pravidelná jednání s vedením, takže Zlíč si stanovuje vlastní požadavky na město, tam se bude dělat chodník, takže třeba ta infrastruktura se s nimi řeší.

a) Můžete říct, že obyvatelstvo České Skalice je v tomhle ohledu aktivní?

Ne. Ta Zlíč ano, když něco chtějí, tak za tím jdou usilovně. Na setkáních v Zájezdě také. Tyhle místní části fungují trochu jako vesnice. S nimi je to vyloženě neformální popovídání o tom, co je trápí. Tahle forma komunikace se mi líbí, když je to takhle nastaveno, když si lidé řeknou. Samozřejmě nemůžeme splnit přání každému, to nejde. Ale pokud člověk mluví za tu místní část, která po tom touží, tak proč ne. Tyto dvě místní části jsou velmi aktivní. Pro nás je to jako zpětná vazba, jak jít dál.

b) Jestliže je názor obyvatel města výrazně odlišný, jaký má vliv na změnu priorit?

Není to o tom, že bychom tu prioritu hodili za hlavu, to rozhodně ne, ale v tu chvíli to může být zájem dotyčných tzv. v plenkách, není to o tom, že si řekneme: to by stálo za to, že to bude do roka hotové, protože začínáme vždycky projektovou dokumentací a pak sháněním peněz na tu akci. Není to tak jednoduché jako v soukromých firmách.

c) Jaký vliv mají petice na uskutečňování investic?

Mají. Petice jsme povinni podle zákona o obcích projednávat v orgánech města. Ohledně projektu náměstí k projednání došlo v září na zastupitelstvu. Jednalo se tam o ty lípy. To, co petice říkala, tak zastupitelstvo nakonec odsouhlasilo, že tam lípy zůstanou, tak jak obyvatelé chtěli. Sice je to trošku proti projektu, který v tuto chvíli je.

d) Souvisí s tím dodatečné náklady na přepracování projektu? Jak tuto změnu město řeší?

Tam to pak funguje jako změna stavby před dokončením. Jsou tam tolerovány nějaké odchylky oproti projektu a stavebnímu povolení.

19. Potýká se Vaše obec s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města? Daří se na tyto položky vyčlenit dostatečná částka z obecního rozpočtu?

Bc. Gabriela Jiránková

Já bych to spíš v tuto chvíli viděla na situaci, kterou tady máme otevřenou, a se kterou se musíme vypořádat, a to je investiční záležitost v Autokempu Rozkoš, kde máme rozdělanou akci biotopová jezírka, takže to je pro nás teď nepříjemná věc, která nás trápí. Jinak se myslím, že vždy je co vylepšovat.

Ing. Jiří Fišer

S bezpečností tady asi velké problémy ve městě nejsou. Co se týká drogové scény, tak tam určité problémy jsou, ale ty nejsme schopni ovlivnit.

Bc. Gabriela Jiránková

Bohužel jsme malé městečko. Asi jsme tady na trase mezi těmi většími místy, takže nejspíš je to vnímáno tak, že tady se to lépe schová. Děláme všechno pro to, aby se to neschovalo a budeme doufat, že je odtud vymýtí, ale je to dlouhodobější záležitost a jde to přes Policii.

Ing. Jiří Fišer

Pokud nekonají orgány, které jsou k tomu určeny, tak s tím neuděláte nic.

Bc. Gabriela Jiránková

Můžete na to tlačit, můžete to oznamovat neustále, ale ta hlavní práce je na nich.

20. Daň z nemovitých věcí – je tato položka z hlediska příjmů pro Českou Skalici zajímavá?

Ing. Jiří Fišer

Je to zhruba 3,6 mil. Kč ročně, tzn. je to částka zajímavá, ale není podstatná. Daň z nemovitostí v České Skalici se domnívám, že je plně srovnatelná s okolními obcemi. Město nikdy nepřistoupilo k tomu, že by chtělo tento výnos daně zvyšovat, není k tomu důvod.

a) Jaký máte názor na stanovení koeficientů pro podnikatele?

Samozřejmě, pokud jsou někde průmyslové zóny, třeba tady poblíž Náchoda, tak to určitě smysl má, i s ohledem na to, že zabírají poměrně velká území. My jako menší město budeme rádi za každého podnikatele, který sem přijde a bude mít tady sídlo, bude mít zaměstnance a za ty bude odvádět daně do rozpočtu a k nám to doputuje přes RUD.

21. Přesuneme se k příspěvkovým organizacím města, těch je 5: MŠ JAK, ZŠ, školní jídelna, středisko volného času Bájo a Muzeum BN

Bc. Gabriela Jiránková

Muzeum už ne. Muzeum vlastně od 1.6.2019 přešlo pod nově zřízený Odbor kultury, takže už není příspěvkovou organizací. Je to samozřejmě stále Muzeum Boženy Němcové, ale už jenom pod městem.

a) Jak se rozhoduje o tom, co bude příspěvkovou organizací?

To mělo samozřejmě hodně náročné kroky. Prvotní rozhodnutí muselo přijít ze zastupitelstva, jestli s tím souhlasí. Dělal se finanční analýza, co to přinese nebo naopak, co to městu ubere. Snažíme se o to, aby to spíše mělo přínos a chtěli jsme vlastně vzhledem k tomu, že jsme zřídili Odbor kultury, tak jsme si to Muzeum BN chtěli vzít pod sebe a trošku víc ho otevřít místní veřejnosti. Vést ho jenom jako muzeum a muzejnictví nám přišlo škoda, takže v tuto chvíli se tam konají i určité kulturní akce a myslím si, že to určitě k tomu vybízí. Přestěhovali jsme tam obřadní místnost, takže jdeme touhle cestou muzeum přiblížit více lidem a prostory využívat.

b) Jak se určuje výše příspěvku?

Příspěvková organizace musí fungovat, takže musí být na provoz jako takový, takže to je základní věc. V tom příspěvku je buď nějaká finanční výpomoc na platy zaměstnanců, což se týká zejména školní jídelny a ostatní příspěvkovky jsou financovány z krajských peněz, takže to je fajn. Pak teda na provoz jako takový, ve smyslu energie, opravy, běžná údržba a cokoliv, co jde do částky investiční, už musí jít za námi jako za městem.

c) Jak probíhá kontrola výdajů, zda byly prostředky účelně vynaloženy?

Každá příspěvková organizace se musí řídit zřizovací listinou a směrnicemi, které město má stanoveno, ve kterých jsou vlastně definovány práva a povinnosti příspěvkových organizací, potažmo ředitelů příspěvkových organizací. Takže z toho vlastně vyplývá spousta zákonných povinností, které oni musí dodržovat a pak takových povinností vůči městu jako zřizovateli. Tyto povinnosti jsou kontrolovány naším vnitřním kontrolním

orgánem, takže jedním ze zaměstnanců, který je tady k tomu určen. Je stanoven roční plán kontrol.

d) Jaký je proces vytváření rozpočtu příspěvkové organizace a následné kontroly?

Základní kontrola financí jde přes vedoucího finančního odboru, pana Fišera. Vzhledem k tomu, že on je tady ten člověk, který tu sedí už několik let a my jsme ti, kteří jsou voleni na 4 roky, takže to mi připadá správné, že to dělá člověk, který tomu rozumí a je na svém místě, tak má první oko na rozpočet příspěvkové organizace a dokáže ledacos vychytat a rozpoznat, že některá věc mohla být kryta něčím jiným. Pak samozřejmě je potřeba pohlídat, jestli věci jako energie tam nejsou nadhodnoceny, ale to už je pak dáno tou zpětnou vazbou, vnitřní kontrolou, která nám řekne ano, to, co si ta příspěvková organizace stanovila, že bude mít jako nutný výdaj na provoz, tak odpovídá tomu, co skutečně bude financováno. Myslím si, že ten systém opravdu funguje, protože oni musí dodržovat naše vnitřní směrnice. Ve chvíli, kdy něco objednávají, ať je to služba nebo hmotná věc, tak musí udělat poptávkové řízení nebo výběrové řízení. My pak můžeme udělat zpětnou kontrolu, jestli to nebylo zadáno svému známému a tak.

22. Jaké jsou investiční záměry Vašeho města v budoucích 5 let? Jak to např. bude s biotopy v Autokempu Rozkoš?

Bc. Gabriela Jiránková

Otázka biotopů je velmi tenký led v tuto chvíli. Ve chvíli, kdy jsme převzali město, tak jsme si samozřejmě město zmapovali a shodli jsme se na tom, že současný stav společnosti autokemp Rozkoš, vybavenost kempu, jezírka, jejichž výstavba byla pozastavena, kde probíhá soudní řízení s firmou, která to bohužel dokončila tak, jak dokončila... Náš úsudek byl ten, pokud město chce kemp dál provozovat, tak potřebuje obrovskou finanční injekci, a to je v řádech desítek milionů Kč, aby to k něčemu bylo. Když začneme jenom výměnou plynovodu, který by si to zasloužil, tak jsme na částce 10 mil. Kč atd. A to není nic, co byste viděla v kempu, co by bylo pro lidi lukrativní a zajímavé. Za vodou už tam dnes lidé nejezdí, s tím nic neuděláme, protože Rozkoš byla stavěna jako zásobárna vody pro elektrárnu, a nikoliv jako rekreační oblast. Usoudili jsme, že na tohle město nemůže mít finance z dlouhodobého hlediska, proto jsme navrhli zastupitelstvu, že bychom rádi dali kemp do pronájmu tak, jak je v tomto stavu. S tím souvisí spousta práce a právních jednání. Prozatím jsme dostali souhlas od zastupitelstva, abychom touto cestou šli, takže připravujeme podklady pro výběrové řízení na pronájem

kempu a uvidíme, jestli se někdo přihlásí. Samozřejmě to bude s podmínkami takovými, abychom tam kemp zachovali.

Jinak těch investic je poměrně dost. Když si vezmu příspěvkové organizace, tak v základní škole budeme v letošním roce dělat přes dotační titul novou počítačovou učebnu, bude se tam zajišťovat nová konektivita mezi budovami. Ve školce je naplánovaná nová kuchyň a dopravní hřiště. Ve školní jídelně budeme předělávat okna. Ve středisku volného času Bájó jsou to takové drobnější věci, ale drobnější ve smyslu výměna výlohy 300-400 tis. Kč. Takže investic je hodně. Dále pracujeme na vytvoření projektu na nové sportovní hřiště ve školním areálu. V prostoru bývalého „Američáku“ by mělo vyrůst nové dětské a workoutové hřiště. Prostor je tam velký, takže následně tam bude probíhat další rozvoj, do budoucna bychom tam chtěli pořídit multifunkční hřiště nebo menší hřiště na kopanou.

a) Kdo většinou přichází s investičními záměry?

Investiční záměry vychází spíš z potřeb města, které zrovna vyplynou. Já jsem zapoměla na jednu investiční věc, která tady musí proběhnout a která je třeba vázána na usnesení Rady Města z roku 2017, a to je, že musíme vytvořit novou infrastrukturu v ulici Švermova, která bude stát cca 6 mil. Kč, takže to je velmi významná investiční položka. Za těch 6 mil. Kč tam bohužel uvidíme jenom kus cesty.

23. Jak hodnotíte RUD pro malá města?

Bc. Gabriela Jiránková

Já si myslím, že tak jak je to v tuto chvíli nastaveno, tak to není úplně špatné. Pro nás jako pro menší město je to dostačující. Vždycky by mohlo být líp, ale taky hůř. Řekla bych, že přerozdělení sdílených daní prostřednictvím koeficientů odpovídají potřebám obce.

Rozhovor 5 Starostka města Česká Skalice Ing. Zuzana Jungwirthová

Datum rozhovoru: 9.1.2020

1. Jakým způsobem Vaše obec sestavuje rozpočet?

Preferovala bych přebytkový, ale máme schodkový, protože máme velké cíle. Investice, které se tu dlouhodobě připravují, chceme realizovat, už díky náměstí je to schodkový rozpočet, který ale my řešíme, protože máme na účtu naspořeno 80 mil. Kč a 25 mil. Kč si bereme úvěr, takže máme schodek 100 mil. Kč. Vlastně se to nebere jako

schodek, ale jako našetřené peníze, které doteď nebyly investované. 100 mil. Kč zní hrozně, ale je to něco, co dlouhodobě šetříme. Ve městě se rozpočet plánuje cíleně na jednotlivé kapitoly, takže tohle bylo v jakési rezervě. Teď jsme se rozhodli tu rezervu přímo konkretizovat a určit, na co budou peníze vynaloženy. Máme tam náměstí, máme tam přes 20 mil. Kč na rozvoj komunikací, chodníků. Je v tom cyklostezka, která nám zabere 12 mil. Kč, přes 5 mil. Kč na školní sportovní hřiště.

a) Jak probíhá příprava rozpočtu?

Vlastně z historické zkušenosti, vezme se, co bylo za posledních 5 let, kam bylo investováno a samozřejmě za loňský rok 2019 jsme již měli mnoho podnětů, jak od zastupitelstva, tak od obyvatel, kam by chtěli peníze investovat. Sestaví se tzv. prioritní akční plán, kde máme seznam všech akcí, které by nás měly čekat. Teď se řeší, jestli je k tomu potřeba projektová dokumentace, jestli je k tomu delší stavební řízení, jestli to je vůbec v našem majetku, zda nemusíme spolupracovat s KHK atd. A k tomu se napíše potřebný čas na realizaci toho díla. Když řeknu, cesta ve Zlíči, to je ve spolupráci s krajem, to je jejich silnice. My připravujeme projektovou dokumentaci na veřejné osvětlení, na chodníky. Musíme být připravení, až začne kraj opravovat silnici. Jednáme s nimi. Víme, že se asi v roce 2021 začne opravovat. Takže už si 2 roky dopředu připravujeme stavební řízení, zaměrování atd. nás stojí 0,5 mil. Kč, jako ta příprava. Lidé se ptají, kdy se to opraví atd, ale jelikož ta silnice není v našem vlastnictví, tak to není v naší moci a opravovat chodník, když se další rok bude dělat silnice, je zkrátka neekonomické, protože může dojít k poškození apod. Takže na základě těchto podnětů a všech souvislostí, které máme po celém městě, a ta znalost je tady dlouhodobá, tak sestavujeme tyto akční plány. A samozřejmě i s příchodem nového vedení vyvstal tlak na nové oživení České Skalice, na kulturní akce, takže se na kulturu dává víc peněz než doteď. I nové vedení přináší své nové nápady, u nás to byla kultura a oživení České Skalice, Muzea BN, tím už vznikají nápady, kam investice dát.

b) Kdy je možné prosadit investiční priority?

Je to právě ta příprava rozpočtu jako dlouhodobý vývoj, jak úřad má znalost o městě. Co se řeší ze dne na den, je havárie, ale velké investice, to je téma, které buď přinese nové vedení. Když jsme přišli v listopadu 2018, tak už nebyl čas do toho rozpočtu něco zakomponovat, protože se uzavírá v prosinci. Je potřeba se s tou problematikou seznámit, takže jsme až celý letošní rok mapovali, co je vůbec možné a reálné uskutečnit, a za druhé třeba se už na něčem pracuje. V listopadu 2019 při sestavování návrhu rozpočtu, který

připravuje úřad, předkládá ho Radě, pak jde do zastupitelstva, takže tam už jsme si svoje vize mohli promítnout. Tlačili jsme celý rok, aby se dodělala kompletně příprava na náměstí, to byla naše priorita. Rozpočet bohužel není nafukovací, takže jsme si sepsali, co nás nejvíc tlačí, třeba i rozpočtové drobnosti, které jsou z pohledu obyvatel důležité. Nechali jsme všechno ocenit majetkovým odborem a tyto věci se pak dostaly ke schválení a vlastně 100 % jich prošlo. Máme samozřejmě i takové věci, které se dostaly pod čáru, už v té přípravě, protože jsme věděli, že můžeme použít jenom těch 100 mil. Kč, které máme. Může se během roku stát, že něco vysoutěžíme za levněji. Na náměstí jsme měli 30 mil. Kč, ale vysoutěžili jsem to za 25 mil. Kč, takže v tu chvíli se nám 5 mil. Kč alokuje na náměstí, ale až bude hotovo, tak o částce, která zbyde, můžeme jednat se zastupitelstvem, zda ji rychle využijeme např. na opravu šatny, nebo jestli ji vrátíme k rezervám a využijeme v příštím roce na nějakou větší investiční akci. Je to takový živý proces a může se to ke konci roku ještě posunout. Není naším cílem být na všechno sami, snažíme se komunikovat s krajem a využít co nejvíce dotačních programů, ale většina dotačních programů je dneska stavěná tak, že... např. školní hřiště má rozpočet 10 mil. Kč a 50 % z toho nám možná zaplatí Ministerstvo pro místní rozvoj, ale my to musíme nejdříve zaplatit celou částku, pak to zprocesovat, všechno jim doložit a oni nám třeba pošlou těch 50 % zpětně, ale my na začátku musíme mít těch 10 mil. Kč. Takže na konci roku nám třeba těch 5 mil. Kč přijde nazpátek. Jak jsem říkala, rozpočet je hodně živý proces. A nemusí to přijít ten samý rok, takže může nám příští rok přijít 5 mil. Kč, nebo taky jen 2,5 mil. Kč nebo nám nemusí přijít nic. Je to pohyblivá částka, která není o malých penězích. Jsou samozřejmě věci, u kterých se dotace dají čekat, někde je velký přetlak, takže například hřiště Američák v Nerudově ulici neprošlo revizí, tam jsme si říkali, že do toho půjdeme, i kdyby ta dotace nedopadla. Realizace bude teď na jaře a pak uvidíme, jestli nám Ministerstvo školství něco přidá. U některých dotací je známo, že tam je takový přetlak a jsou preferované menší obce. Obce do 3000 obyvatel mají daleko větší šanci dostat dotaci. U měst nad 5000 obyvatel se bere, že už těch peněz mají víc a některé dotační programy jsou pro ně těžce dostupné.

Takže dopředu nevíte z kolika procent bude investice krytá dotacemi?

To není předem dané. Může tam nastat chyba. Můžou vám to seškrtnout celé. Nebo je tam takový přetlak, že dají každému 10 %. Když požádáme kraj nebo Ministerstvo školství o individuální dotaci, tak ti to dávají dopředu. V únoru podáme žádost na dotaci na hasičský člun. Člun byl doteď zapůjčený. Majitel, kterým je Královehradecký Hasičský

Sbor, ho chce vrátit. Takže jsem jednala s krajem, ti nám přislíbili 50 % z částky, člun stojí 500 tis. Kč, takže se nejedná úplně o malou částku. A to víme, že tyto prostředky dostaneme dopředu.

Při sestavování rozpočtu musíme také myslet na všechny místní části, máme Zájezd, Spytu, Zlích, Malou Skalici. Není všechno jenom Skalice a při plánování investic chceme pokrýt všechny místní části, aby si nemyslely, že by jim bez města mohlo být líp, že na ně nemyslí při sestavování rozpočtu. Takže se snažíme, aby to bylo rozděleno opravdu spravedlivě.

c) Jak mohou členové zastupitelstva ovlivnit sestavování rozpočtu a v jakém časovém horizontu?

My máme pracovní zastupitelstvo, kde se to rozebírá. Takže zrušit mohou cokoliv. Zastupitelé mají právo cokoliv s tím udělat a cokoliv změnit. Dokud to zastupitelé neodhlasují, tak se jede v provizoriu. To se tady ani v loni, ani letos nestalo. Víím, že ve spoustě obcí se to stane, že to zastupitelstvo neodsouhlasí, myslím, že naposled to bylo ve Dvoře Králové nad Labem, a jede se v provizoriu, dokud se nedojde ke konsensu. Může se stát, že opozice vidí prioritu úplně někde jinde.

Já jsem si už před volbami všimla, že jsme měli poměrně podobné volební programy, takže to naplňování předvolebního slibu se daří, když to ty strany vidí podobně. Řekla bych, že u nás je to dané jednotně, neprobíhala ani žádná velká diskuze, protože zastupitelé jsou pravidelně informováni, s radními to probíráme, když je něco, tak jim píšeme. Pracovní zastupitelstvo bylo jenom kvůli rozpočtu, takže se probírá každá položka, diskutuje se o tom, upravuje se to. Finanční výbor si to probere. Poradní orgán zastupitelstva k tomu má většinou nejvíce připomínek, hlavně aby byla pořádná rezerva, kdyby se něco stalo. Jsou věci, u kterých řeknou „tohle ne“, tak se dává návrh do Rady, kde je vyjádření finančního výboru, s čím nesouhlasí. Ale všichni jsou u toho, když se rozpočet vytváří, všichni mají stejné informace, takže do toho procesu vytváření stejně zasahovat. Jakákoliv připomínka se diskutuje, probírá, vysvětluje.

2. Co si myslíte o participativním rozpočtu?

Myslím, že od toho jsou tu volby. Pokud by o tom rozhodovala větší skupina lidí s nesourodým názorem na věc, tak by rozpočet nevznikl. Lidé nám zasílají náměty

emailem, kam je potřeba investovat, co je potřeba udělat, opravit, to samozřejmě po zvážení zohledňujeme.

3. Zjistila jsem si, že v České Skalici žádný propad v hospodaření nebyl, naposled v roce 2011. Čím byl ten přebytek způsoben?

Bylo to způsobeno tím, že se tu moc neinvestovalo. Příprava akcí dlouho trvá, šetřilo se na větší akce. Roky se tu šetří na kanalizaci, to je přes 12 mil. Kč, a šetřilo se na náměstí. Ten přebytek znamená, že si šetříme a že to jde do rezerv. Nevyužiju to na něco jiného, protože vím, že to budeme za dva roky potřebovat. Brát si na všechno úvěr, to by nemělo za chvíli město z čeho platit.

4. Je podle Vás struktura příjmové strany dostačující?

Mně se to zdá naprosto v pořádku, já s tím nemám sebemenší problém. Můj názor je, že příjmy, které k nám chodí nebo, že jsme jenom transfer k příspěvkovým organizacím, tak to má hlavu a patu.

5. Jak hodnotíte celkové finance Vaší obce? (dostačují pouze na běžný chod, umožňují další rozvoj)

Ty přebytky nejsou malé a my máme štěstí, že máme příjmy z turistického ruchu, a že jsou tu velké firmy a velká zaměstnanost.

6. Jak obec rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

Určitě je to individuální. Majetku má město velké množství. Např. Kovárna je dlouhodobě nevyužívaná budova vedle Muzea BN. Zastupitelstvo se shodlo na tom, že podpoříme oživení budovy. Město na to nemělo využití a nechceme to prodat, aby to někdo nevyužil k nastěhování nepřizpůsobivých obyvatel, aby z toho majitel měl zisk a s domem nic neudělá. Vtvořili jsme přísnou smlouvu a ten dům jsme darovali. Věděli jsme, že město na to nemá, ale zároveň jsme si ošetřili, co s tím domem bude. Kdyby ten dotyčný porušil podmínky, tak ten dům se nám vrátí. Chceme, aby tam byla galerie současného umění, kavárna, aby tam lidé chodili. Dá se říct, že je to pro někoho neekonomický krok, ale pro mě záchrana budovy a bude tu něco pro kulturu.

Pronájem autokempu se mi zdá jediná možná cesta. Někdo by to prodal, ale to se mi zdá škoda. Vždycky dáme návrh Radě „prodat-neprodát“, je to zase souhlas většiny. To, co

si myslíme, že bude pro tu danou nemovitost nejlepší. Město se nechce zbavovat stěžejního majetku, ale majetek, který máme ve vlastnictví by měl být v pořádku, neměl by ohrožovat lidi, ani okolí, neměl by nám padat na hlavu. A pokud vidíme, že někdo má více prostředků, tak za určitých podmínek jsme ochotní prodat nebo pronajmout, nebo třeba i darovat.

Tady je velká škoda, že tu nejsou střední školy, protože si myslím, že ta středoškolská mládež, potažmo vysokoškolská mládež, dělá ten kulturní život ve městě. Vrací se sem akorát mladí od 26 let výš, kteří tu chtějí stavět. Narazili jsme tu na problém, že obyvatel nad 50 let je tu více než 50 %, a je to velký posun např. od roku 2015. Když to takhle půjde dál, tak tu potřebujeme něco pro starší, i pro seniory. Za první akce, za druhé bezbariérový přístup. Takže bude velká akce v soukromé budově pana Vernerera, kde je v nájmu zdravotnické středisko. Město částečně přispěje, aby se v budově vybudoval výtah a středisko bylo bezbariérové.

7. Jak probíhá kontrola příspěvkových organizací?

Máme tu odbor kontroly, který pověřuji kontrolou. Nechají se předložit doklady, účelnost vynaložených prostředků. Veškeré investice, do jakýchkoliv příspěvkových organizací se schvalují na začátku a jsou podrobovány, stejně jako v rozpočtu. Spoustu potřeb vychází ze zákona, BOZP, GDPR. Paní z kontroly dostane veškeré podklady, o jaké žádosti jde, a prochází si je. Kontrola probíhá v průběhu roku několikrát. Je to samozřejmě živá diskuze s řediteli příspěvkovek. Dvakrát do měsíce jsou určité tady, probírá se situace, když něco potřebují oni nebo my. U tvorby jejich rozpočtu jsou naši zástupci. Kontrola probíhá přes kontrolní oddělení.

8. Jak se určuje funkčnost Strategického plánu rozvoje města?

Je to jakýsi směr, kdybychom měli hodně peněz a neuvěřitelné množství času a firem, které nám to udělají, pozemků, tak jak bychom chtěli, aby to vypadalo. Myslím, že je vždycky dobře vědět, kam by ten vývoj měl směřovat. Vezmu jako příklad lokalitu Pod Vinicí, kde by mohla být rodinná zóna. Někdo přijde, že tam udělá parkoviště, ale já mám v tom vzdušném zámku, že tam jednou chceme udělat park nebo cokoliv. Za první řeší územní plán, jak by ten vývoj města měl pokračovat. Za druhé, kdyby se v roce 1960 nezačal plánovat obchvat města, tak by se rozprodaly pozemky a obchvat by se neotevřel, protože ty pozemky by už nebyly. Takže já to vidím, že ne pro nás, možná ani pro vás, ale

pro vaše děti, že ten strategický plán musí být. My musím vědět, co můžeme povolit a co ne. Proto se každých 5 let plán obnovuje, vyhodnocujeme, co se z toho povedlo. Samozřejmě technologie jde hrozně dopředu, co se tam psalo před 5 lety, to už je dnes směšné. Ale zachycuje to vývoj města jako celku, kam chceme směřovat.

a) Jak se do plánu zapracovávají demografické změny?

Ted' máme strategický plán do roku 2030. Samozřejmě se ty změny do toho promítají, takže se to musí znovu obnovit. Třeba vedle Penzionu Olga se má dostavět druhé křídlo. Samozřejmě ještě nevíme, jestli to budou startovací byty pro mládež, nebo to bude sloužit seniorům. Určitě se to promítá, řekla bych v tom volebním období. Pokud přijde nový starosta, tak si přečte strategický plán a zase si na to udělá svůj názor, ale dá se říct, že zásadní věci jako podpora seniorů neubývá na důležitosti.

9. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí?

Je velmi náročné sestavit už jen tu prvotní žádost a potřebnou dokumentaci, to se mi zdá až zbytečně náročné. Musí se neustále držet povědomost o tom, co všechno platí a neplatí. Dotace vypisuje každé ministerstvo, můžou se prolínat, můžou spolu kooperovat. Člověk, aby byl polovinou právník a polovinou počítačový maniak.

Pak samozřejmě některé podmínky prodražují tu akci a zároveň ta udržitelnost je pak ještě 5 let. Může se stát, že za tu dobu je něco potřeba změnit, ale ta udržitelnost je mnohdy překážkou a ta věc se třeba nemůže rozvíjet dál, takže i v tomhle se musí zvažovat, jestli do té dotace vůbec jít.

Někdy jsou podmínky dané tak, že za chvíli je to tak drahé, že když byste to udělala bez dotace, tak to vyjde na stejno a nemáte s tím tolik papírování, tolik dokumentace navíc, posudků a pak tu udržitelnost 5 let to ještě držet v tom stavu. Takže za mě hrozně byrokratické.

a) Stalo se v České Skalici, že jste dotaci nevyužili?

Ano, stalo. Dotace mají rozvíjet, enviromentální přínos pro město atd. Chtěli jsme oživit lesní stezku a udělat prvky pro děti, že by se tam pobavily, tak to na nás kladlo takové nároky, že by to ty děti už snad ani nebavilo. Takže jsme si řekli, že jestli chceme lesní stezku, tak si ji uděláme ze svých prostředků a podle sebe. My jsme chtěli, aby si ty děti pohrály a dotační programy to pojímají spíše vědecky, aby si z toho něco odnesly.

10. Potýká se Vaše obec s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města? (Sociální nerovnost, bezpečnost) Daří se na tyto položky vyčlenit dostatečná částka z obecního rozpočtu?

Problém je azbest ve škole a plesnivějící šatny, takže to je určitě větší problém.

Rozhovor 6 Zastupitel města Česká Skalice Bc. Martin Staněk Dis.

Datum rozhovoru: 24.1.2020

1. Jak probíhá příprava rozpočtu v České Skalici? Jak se rozpočet skládá?

Město hospodaří vždycky od 1.1. do 31.12., takže to je daný rozpočet, který se k 31.12. nuluje. Všechny stavy a kapitoly se vymažou a od 1.1. se jede znovu. Tam je důležitý údaj, kromě plánování příjmů a výdajů, ještě zůstatek, který zůstane na konci roku. Ten tvoří část, když se třeba budeme bavit o investicích, tak to může být akce, která se nestihla a pak tam je samozřejmě, což má většina měst, přebytek v hospodaření. Základ toho je, že se odhadují příjmy a výdaje, ty se plánují. Jsou dvě varianty, někdo to dělá, že to schvaluje ještě v tom stávajícím roce na ten další rok, tam má problém, že nezná to číslo, které je na konci roku, ten skutečný zůstatek toho účtu. I když na městech často platí, že se faktury dělají do 15.12., aby se stihly zaúčtovat, aby se zaplatily ještě z daného roku. Ta druhá varianta, to většinou dělají malé obce, i některá města, že využívají tzv. rozpočtové provizorium, schválí rozpočtové provizorium, to jim umožňuje v prvním čtvrtletí nebo do té doby, než schválí rozpočet, financovat běžné výdaje v určité fázi, nemůžou dělat věci, které nejsou chválené, ale následně si sestaví rozpočet podle skutečnosti. Já jsem zastánce toho, že jsem schopný predikovat příjmy a výdaje a de facto se to liší jenom o drobný odhad toho, kolik je ten zůstatek na účtu. Což ve finále může být dobré, že si to střelíte ta čísla, ve finále jste najednou v lednu a víte, že vám zbylo navíc 5 mil. Kč, v ideálním případě máte zásobník projektů, které jsou obodované, seřazené podle priority. To tak většinou nebývá, ale berou se, že se řadí od toho a říkají, tohle se nám dostalo při sestavování pod čáru, teď přebyly peníze, tak je tam zařadíme. Většinou tam pak ale nastávají politické tahanice, každý si řeší to svoje.

a) Jak to probíhá v České Skalici?

Začíná to vždy vyhlášením termínu pro uzavírání návrhu rozpočtu. To je běžně 15. srpna. Takže 15. srpna musí všichni, co chtějí na rozpočtu participovat, nebo spíš měli by představit své návrhy. Tzn. vedoucí odborů, ředitelé příspěvkových organizací, starosta, místostarosta, zastupitelé, radní, občané, osadní výbory. Je to o tom, jak moc se ta radnice

otevře, někdy vůbec do toho nikoho nevztahují, dělají si to sami. Někde je to plošná záležitost, že třeba města vymezují části svých rozpočtů a říkají osadní výbor si může rozhodnout o 200 tis. Kč sám. Tak jako on o nich nerozhodne, ale navrhne, co se s nimi udělá. Ti zastupitelé to respektují a potvrdí to. Rozpočet vždycky schvaluje zastupitelstvo. Takže 15. srpna se sejdou všechny požadavky, dá se to dohromady s popisem projektu, potřebnými náklady, které jsou dány nákladem nebo projektovou dokumentací. Odhadnu, Česká Skalice ročně mívá volně na investice mimo pokrytí běžných výdajů, ono se to v poslední době hodně změnilo, třeba 7-10 mil Kč. Sejdou se vám na těch listech třeba za miliardu, to jsou všechny věci, co by ti lidé chtěli. Pak se s tím pracuje, musí se to srovnat, utřídit. Někdy se to každý rok opakuje. Proto jsem zavedl, že děláme zásobníky projektů, že si potvrdíme to, co se do toho minulého roku nevešlo, jestli to ještě platí. Takže z tohoto zásobníku se tvoří část kapitálových výdajů. Běžné příjmy a výdaje s pověřením sestavuje vedoucí finančního odboru. Na to je software, pracuje se s daty, kde porovnáte předchozí roky, jak to jde měsíc po měsíci, jaký je trend, jaká byla schválená částka na letošní rok, jaká je realita. Takže vedoucí finančního odboru de facto zpracuje návrh příjmů a výdajů v provozní rovině. Rozpočet se schvaluje řekněme 15. prosince zastupitelstvem, od toho se odečítají lhůty na předkládání materiálů do zastupitelstva. To je minimálně 7 dní, ale bývá to více. Před tím musí ty materiály schválit rada města. Ještě před tím to projednává finanční výbor. Ono to je komplikované a jednoduché zároveň, i přes to, že finanční výbor je poradním orgánem zastupitelstva, tak tam do toho vstupuje, zase veškeré body projednání zastupitelstva musí projednat rada města. Šlo by to i na přímo, ale jsou nějaké zákony, zvyklosti a řády, které to ukládají. Takže finanční výbor musí zastupitelstvu doporučit, jak naložit s rozpočtem, ještě před jednáním Rady. K tomu si zase přičítáme lhůtu pro předložení materiálů do Rady města. Takže tímhle vším se dostáváme jeden a půl měsíce dozadu. Tím se může zdát, že ta statní správa je neflexibilní, ale pořád v tom jsou dělat změny. Ty orgány by samozřejmě měly mít čas na připomínkování. V září vedoucí finančního odboru sestaví rozpočet, nad ním stojí starosta, tajemník a místostarosta, podle toho, jak to mají rozdělené. Pro nás tohle zpracování rozpočtu může být o 5 až 10 pracovních schůzkách. Samozřejmě po tom, co si tahle interní skupina řekne, že je to OK, že to chtějí pustit dál a finanční výbor řekne, že se jim to nelíbí, tak se to probere a opraví. Pak to jde do Rady, kde se rozpočet nahraje do takového systému, dávají se tam vyjádření starosty, finančního výboru.

b) Kdy se poprvé dostane k zastupitelstvu návrh? Může to být v pracovním zastupitelstvu?

Pracovní zastupitelstvo jako takové, to není žádný oficiální pojem. Zastupitelé v rámci jednacího řádu mají, měli by minimálně 7 dní před jednáním zastupitelstva dostat ty materiály. Je to z důvodu toho, že mají mít 7 dní možnost si to nastudovat, seznámit se s tím, případně si zajít za vedoucím finančního odboru atd. V České Skalici už kdysi dávno se zavedlo, že se dělají pracovní setkání zastupitelů. Bylo to v období 2010 až 2014. Měl to být jako politický nástroj, který si vymyslel pan Ing. Daňša s panem Hubkou tak, aby zkrátily v době, kdy se se sdružením PRO MĚSTO ODS na ničem neshodla, tak aby si zkrátily ta dlouhá jednání zastupitelstva, kdy tam řešili ty věci, které jsou. Takže říkali, pojďme si to vyříkat před tím a tam už si budeme říkat co a jak, vysvětlit si ty věci na pracovním zastupitelstvu, které je neveřejné. Já jsem se s pracovním zastupitelstvem setkával od roku 2010 do roku 2018, nikdo na ně nechodí, to je nutno říct. Pak už se to dělalo z důvodu, že se to dělá. Na jiných městech je běžné, že ti zastupitelé, co pracují, to jsou z 20 tak 2 až 3, víc to nezajímá. Ti si zajdou na finanční odbor, napíší starostovi, řeknou si, co a jak, a domluví se. Jinak tady ve Skalici to je formou pracovního zastupitelstva, ale to se schází v momentě, kdy už mají ty materiály ze zákona a dle jednacího řádu. Myslím, že pracovní zastupitelstvo ani není v jednacím řádu. Takže zastupitelé se potkají s tím materiálem v ideálním případě týden před jednáním zastupitelstva. Jednání ve Skalici bývá v pondělí, takže v pátek, týden před, dostanou všichni materiál do schránky a v tom týdnu se scházejí. Bývalo to tak, že se scházely jednotlivé strany a sdružení samy, projednaly si to.

c) Pokud se některým ze zastupitelů návrh rozpočtu nezamlouvá, má možnost se k tomu ještě před tím vyjádřit?

Nemá komu, může zajít za starostou, říct, že se mu to nelíbí. Ale takových moc není. I na tom pracovním zastupitelstvu, z těch 21 zastupitelů je tam starosta, místopředseda a z těch 19 tam přijde tak 4 až 7 zastupitelů, a to pak nemá váhu. Jeden zastupitel nic nezmění. Je to politika, je to o dohodách, tak si vedení města, které drží tu většinu v zastupitelstvu, si předkládá rozpočet tak, jak potřebuje. Takže vedení si předloží rozpočet tak, jak si ho schválí, to je na 99 % jasná věc. Můžete předložit na zastupitelstvu protinávrh, je to možné, ale nepravděpodobné, že to projde. Byl by v tom zmatek, pokud tam jsou úpravy na položkách, tak je to možné, ale jinak je v tom hrozný zmatek, protože ten protinávrh neviděl finanční výbor, neprojednala rada. Za další musíme taky říct,

že kromě starosty a místostarosty je tu 5 radních, takže ten rozpočet už víc jak měsíc viděli, když to projednávali na Radě. Takže třetina zastupitelů se s tím seznámí měsíc a půl před. A ta rada má velkou váhu v tom řízení města. Tím jenom chci potvrdit, že to, co se dostane do zastupitelstva na konci toho dlouhého řetězce, už je předjednaný, zpracovaný materiál. Když někdo nesouhlasí, tak se zdrží nebo je proti. Jako jsem byl já letos, když to porovnám. Mně to přišlo nezodpovědné zadlužování města, řekl jsem, že rozpočet nepodpořím, i když vím, že projde. Brát si na stejnou akci po druhé 20 mil. Kč úvěr nebo si tady půjčovat peníze, kdy úvěr má nějaký účel, ale na druhé straně byly tyto peníze rozpočteny z toho úvěru do běžných výdajů města, když mám úvěr na investici a budu z něj platit platy, to je z mého pohledu nesmysl. S tím já nemůžu souhlasit. Rozpočet byl přijat asi 17 hlasy, a to je běžná věc.

Zastupitel s tím může pracovat politicky. Ve Skalici máme koalici, když se budeme bavit konkrétně, Pro Město, to jsou jako nezávislý, ODS, SPD a KSČM. Dohromady jim to dá nadpoloviční většinu a k tomu by musel ten zastupitel, který s tím nesouhlasí, vytvářet v té vedlejší rovině činnost, že bude obcházet ty zastupitele, svolá je na tu schůzku, vysvětlí jim svoje důvody a pokusí se pro sebe získat těch 10 dalších. I když řeknu, že tohle je velmi nepravděpodobná záležitost.

2. Má Česká Skalice nějakou speciální příjmovou položku, kterou třeba jiné obce nemají?

Určitě je to příjem z ATC Rozkoš, to je třeba nájem. Pak máme příjem, město má dvě obchodní společnosti. To je koncept toho, že majetek, který město má, tak vloží do obchodní společnosti. Ta společnost má ten majetek pronajatý, město si díky tomu z té společnosti tahá peníze. Není běžné, že město typu Česká Skalice má vlastní vodárenskou a kanalizační síť, po revoluci byly hojně rozprodávány. Z toho má město pronájem a zisk, myslím, že 10 nebo 11 mil. Kč ročně. Plus má město kemp a z toho plyne tak 600 tis. Kč. To můžu říct, že je jiný typ příjmů, které nemá každá obec.

3. Je podle vás struktura příjmové strany Skalického rozpočtu dostačující?

Ve veřejných financích a prostoru, když se budeme bavit o samosprávě, nikdy nebude takový objem finančních prostředků, aby byly uspokojeny všechny společenské potřeby dané komunity území. To je jasný, Z toho vyplývá vždy pocit nedostatku. Řízení Českého státu prostřednictvím úřadů je pozůstatek doby minulé, nedokonalá transformace, slabá

politická vůle dosáhnout něčeho. Takže tady v uvozovkách si stát kupuje za draho přenesenou působnost. Česká Skalice je obec s pověřeným obecním úřadem, tzn., že tu máme stavební úřad. Zaměstnance a veškeré náklady hradí město, stát to kompenzuje formou příspěvků na výkon přenesené působnosti, které nikdy nedosahují skutečných nákladů. Je to pak těžké rozhodnutí, kolik těch zaměstnanců má být, jaké má být jejich vybavení, jestli jim dáte auto nebo dvě. Jsou to velké náklady. Ono se to nezdá. Nikdy nedostanete tolik, abyste pokryli ty platy. Takže to je výrazný nedostatek v těch příjmech. Proč máme platit za státní věci. Pak je problém, že ty náklady nelze měřit, a to je třeba matrika. Jedna část je ze zákona rodný list, úmrtní list, svatba a druhá věc je organizování obřadů a všech těch věcí. Jakým způsobem se ty obřady dělají, to je věc samosprávy. Ale ten daný úkon toho zaevidování, vystavení, to je stát. Když se vrátíme k tomu rozpočtu, nerozhoduje si o tom rozpočtu samo zastupitelstvo, jsou výdaje, které musí platit, to já beru jako omezení a nedostatek.

4. Jak hodnotíte RUD pro malá města?

My jsme teď v období největšího blahobytu. Byl nějaký výkyv v roce 2009, od té doby se to rovnalo. Od roku 2013 obce hospodaří s velikými přebytky. I když se změnilo to rozpočtové určení daní, což bylo do plusu, tak města mají teď víc než dost prostředků a učí se podle mě s nimi hospodařit, protože i malé obce jsou schopné si našetřit částky v řádu milionů Kč. Dřív tomu tak nebylo. Neumím odpovědět na to, jestli dát nám lidem do samospráv ještě více finančních prostředků povede k hospodárnosti. Veřejným financím se daří, firmy vydělávají, máme odvody. Nestojím s tou hlavní vlnou, která říká, že furt je potřeba víc peněz. Pak narážíme na další věc, a to je příklad České Skalice, roční kapitálový výdaj je v rovině, teď to odhadnu, přes 100 mil. Kč. Už není úřad schopný to v průběhu toho roku administrovat. To je důvod toho zůstatku, protože se kupí ty akce. Při obsazení jedna vedoucí majetkového odboru, dva technici nebo tak, to nejste schopná realizovat tak velké zakázky a zadávat je tak, aby to plynulo smysluplně, aby ty stavby se rozjížděly. Zároveň musí být připravovány akce na další roky, musí být zpracovávány střednědobé výhledy. Takže je otázka, jak by si Česká Skalice poradila s dalšími penězi.

5. Daň z nemovitých věcí: Jaký máte názor na stanovení koeficientů pro podnikatele?

Přijde mi to zbytečné, trestat podnikatele za to, že podnikají, zaměstnávají a platí daně.

6. Potýká se Česká Skalice s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města? (Sociální nerovnost, bezpečnost) Daří se na tyto položky vyčlenit dostatečná částka z obecního rozpočtu?

Těžko říct, jestli to je problém. Česká Skalice má Městskou Policii, roční náklad bude 3 mil. Kč. Teď to říkám rámcově. Slouží tady 5 strážníků, kteří, pokud to tak ještě je, ve všední dny od 7 ráno do 7 večer drží službu, přes noc tu nejsou. Máme výhodu, že je tu státní policie. Pak MP chodí o víkendu a slouží nárazové akce. Ale to asi problémový výdaj není. Sociální situace je v České Skalici klidná, odstěhovali jsme odsud všechny nepřizpůsobivé rodiny.

7. Je Česká Skalice zadlužená?

Je, má dluhy z několika úhlů pohledu. Ty největší má s ohledem na budování kanalizace, které jsou jisté dluhy, ale ony jdou svým způsobem mimo rozpočet. Město v letech 2010-2013 investovalo skoro čtvrt miliardy Kč. Kompletně se dělal projekt, který byl hrazen z dotace, ale i ty podíly z pár desítek procent byly v desítkách milionů, takže město splácí úvěry Státnímu fondu životního prostředí. Tam plyne velké množství peněz. Na druhou stranu musíme přejít zase k tomu vodárenství, veškeré prostředky, které pochází z toho vodárenství nesmějí jít do běžného rozpočtu města. Odkládají se na speciální fond rozvoje a rezerv a vede se to jako sólo účet, ze kterého odcházejí peníze na splátky dluhů, které skončí někdy v roce 2023 a tím se doplatí ty velké půjčky.

Pak je tu dluh, který se doplácí. Když zkrachovala Tiba, tak město si vzalo úvěr na pořízení areálu, kde je muzeum. A pak to byly dluhy, které jsme realizovali my, a ten už je podle mě doplacený, to bylo na odkoupení lokality, jak je ulice Zahradní. Pak byl úvěr na biotopové koupaliště. Ten si myslím, že byl na 15 mil. Kč. Protože se to nestavělo a peníze se musely načerpat, tak se použily na uhrazení jiných investičních akcí. A teď se nově rozjely úvěry 25 mil. Kč na náměstí.

8. Jak hodnotíte celkové finance obce?

Jsou super. Opravdu se to za poslední roky zlepšilo. Můžou se dělat nadstandardy typu hřiště. Další velký náklad je bytový fond. Město má necelých sto bytů, jsou to většinou staré domy, málo z nich je opravených.

9. Jak obec rozhoduje o nakládání s majetkem?

Asi je to individuální, protože kdokoliv má právo si o cokoli požádat, o pronájem nebo o prodej. V tom momentě to musí projít, u majetkoprávních úkonů je to zveřejnění, zda ještě někdo jiný má zájem. Mělo by se to dělat tak, aby bylo hospodárně nakládáno, ty odhady zpracovávat. Někdy vidíme ty tendenční odhady, zpracované místními odhadci, navázanými na rodinné příslušníky zastupitelů. To pak můžou být ty problémy, které se vyskytují s tím, jestli hospodaří řádně a jestli ta cena je stanovená nebo není. To je jedna věc. Ale na druhou stranu, v tom nepozoruju nějaké problémy. Město málo kupuje. Dostává pravidelně nabídky na odkup pozemků, ale většinou na to nemá prostředky. Myslím si, že majetek obce roste, když to vezmu jako celek. Nejsem zastáncem prodeje obecních domů. Když se budeme bavit o Bondyho vile, její stav je problematický po technické stránce. Já jsem vždycky na prvním místě měl tu klidnou rovinu bydlení a pokud ten dům vlastní město, tak ovlivňuje pravidla a určuje, kdo v něm bydlí. Pokud se Bondyho vila prodá, možná se prodá za milion, dva, tři. Město si do rozpočtu přidá 3 mil. Kč, které vůbec nic neznamenají. Zbaví se nějakých nákladů na údržbu, které ale při tom stavu toho objektu nebyly dramatické. Ale najednou tu máte velkou nemovitost, která vám může zhoršit kvalitu bydlení sousedům, všem, s tím, že dnes už naštěstí tolik nekvete obchod s tou chudobou, ale stále tam někdo může nastěhovat ty nepřizpůsobivé občany. Co jsem těžce nesl, že se schválila věc, která se před tím zamítla, a to je stavba ubytovny pro zahraniční pracovníky v Zájezdě. To se mi zdá problematické. Rozumím, že město má 100 bytů, ne všechny jsou v dobrém stavu. Ono to je dáno, nevím, jestli je to vyhláška, zákon nebo doporučení, norma. Každé město by mělo mít určitý počet bytů, ve Skalici to vycházelo podle koeficientu na nějakých 60 až 70, které vlastní, tak, aby mohlo poskytovat určité skupině lidí ubytování v nájmu.

a) Byla obec nucena k prodeji majetku z finančních důvodů?

Ne. Byla nucena k nákupu za nevýhodné ceny.

b) Využívá město pronájem komerčních prostor k podpoře podnikatelů s možností nižšího nájmu?

Ne. Všeobecně si myslím, že nájmy jsou tu levné v obecních prostorách. Jako podporu beru Informační centrum, kde je to stavěno na jiné smlouvě, ale jinak je to správně. Cena je prostě daná.

10. Jak se tvoří investiční priority?

Tvoří se tak, že je ten systém, budu si přát, že je stále ten zásobník akcí, které řadí podle priorit vedení města.

a) Kdy jsou určovány?

Z pohledu zastupitelstva je to možné při schvalování návrhu rozpočtu. Když se schvaluje rozpočet, tak se rozhoduje, jestli se ta akce udělá nebo ne.

11. Kolik investičních záměrů se z původního plánu uskuteční?

Nikdy to není 100 % a teď se budeme bavit z původního plánu, což je teda schválený rozpočet na daný rok. To budeme brát, že to je jediný reálný plán. Některé investice jsou víceleté, takže přetečou do dalšího roku. Je nutné zase říct, že k 31.12. se nuluje rozpočet, a proto je nutné na ně pamatovat, a to se často nestane, že se tady schválí akce, tady se podepíše smlouva, ta akce běží a 15. srpna se zapomene ta akce dát do návrhu rozpočtu na další rok. V lednu najednou není z čeho platit faktury, protože na to chybí kapitola, takže se rychle rozpočtovým opatřením musí prostředky tam zase nalít. To se stává naprosto běžně. Jinak část investic se nezrealizuje, protože na to prostě nejsou kapacity. Někde se může vyskytnout legislativní problém. Pak jsou akce, kde se vám nepřihlásí dodavatelé nebo vám naopak dají cenu, která je vysoká. Když to tak řeknu, tak si myslím, že se uskuteční 70 až 80 %, zbytek je spíš soubor nesplněných přání.

12. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí?

Ne. Měnit na tom, asi není potřeba nic. To je systém shora. Fungují tam úplně jiné síly a vlivy, kam se, co dává. Takže my neumíme určit na co se vypíší dotace. To je asi nutné si říct. Pak je to o tom, že město má nějaké priority, chce něco dělat a k tomu jsou ty dotační fondy. Chtěli bychom školu, ale je dotace na zbrojnici. Je to jenom o rozmyslu. Nutno říct, že vždycky je dotace a pak teprve to na to šijete. Někdy máte projektovou dokumentaci, že ji do toho vrazíte a už to funguje na 100 %. Že ta dokumentace je ideální na tu dotaci. Nebývá to zvykem. Protože samozřejmě dotační období jdou po sobě, skončilo teď jedno a jde další. Já jsem zastávce toho, urvat co jde. Pak máte dotace, které si předjednáte jako jsou národní, které jsou od státu. To je třeba státní fond dopravní infrastruktury, velmi zajímavá dotace. To běží furt dál, tam jste schopná si ty projekty odkonzultovat, připravit. Není to tak, že by město něco potřebovalo a na to ta dotace je, berete, co je, pokud chcete a pokud na to jsou peníze. Malé obce, např. Žernov dodnes nemá kanalizaci. Měli dotaci, ale jsou tak malá obec, že jim banka nepůjčila, aby

to profinancovali, protože se to financuje dopředu. Takže ani ty menší obce nemůžou brát, je to vždycky o podmínkách. Pak jsou dotace krajské, ty můžete domlouvat přímo na danou věc, ty jsou v jednotkách statisíců bez problému. Je to zase o vlivu, vztazích, prosazování.

a) A co se týče podmínek, vyplatí se dotace využít?

To je katastrofa. Ty náklady spojené s dotacemi jsou extrémní. Už jen ten administrativní management spojený s podáním žádosti vás stojí třeba čtvrt milionu Kč.

b) Nevyplatí se někdy nechat dotaci být?

Když se bavíme o investicích, tak ne. Město postavilo budovu školky za 10 mil. Kč, stálo ho to 1,5 mil. Kč. Koupili jsme dvě hasičská auta v ceně řeknu 10 mil. Kč, město do toho dalo 1 mil. Kč. Kdyby nebyla dotace, tak by tu nebyla budova školky, nejsou opravené školy, nejsou hasičská auta.

13. Jaký máte názor na využívání cizích zdrojů k financování investičních záměrů?

Je to nutnost. Největší dovednost, když se budeme bavit o starostovi, tak největší dovednost je finanční řízení, mít přehled o tom finančním rozpočtu, vědět, jak funguje, vědět, kde jsou rezervy, kontrolovat si běžné náklady a výdaje. To je základ. A s tím je spojená znalost politického prostředí a systém fungování dotací. To je základ pro to, abyste mohla z externích zdrojů urvat, co se dá. Samozřejmě s tím je spojeno to, že přidáte i externí zdroje, co se týká půjček. Starosta by měl být především finanční manažer, který ví, jak to funguje a pak může realizovat externí zdroje. Vždycky jsou potřeba. Když jsou, tak proč je nevyužívat.

14. Jaký má Česká Skalice přístup k riziku?

Tam riziko není v podstatě žádný. Proto jsou ty úrokové sazby jsou tak malé, že máte jistou tu část těch příjmů. Monitor ukazuje nějakou část zadlužení, tam vám roste potenciální hrozba nesplácení, ale jinak konkrétně Česká Skalice je na tom dobře. Takže pak banka může půjčovat za takové sazby, podnikatelé na to nedosáhnou. Míra rizika se hodnotí akorát z pohledu na spočítání schopnosti splácet. Respektive ty splátky vám ubírají to, co máte běžné příjmy, výdaje, vy máte kus na volební sliby a z toho si ubíráte tím splácením.

15. Jaký byl zpracován Strategický plán rozvoje města Česká Skalice?

Strategický plán jako celek je soubor agendy, který je daný nějakým přístupem řízení, který určuje i ministerstvo pro místní rozvoj a všechno s tím spojený. Strategický plán nebyl můj projekt, já jsem u toho byl jako úředník. Město zažádalo o dotaci, kterou dostalo a pak to neměl kdo realizovat. Klasicky přišla firma, uděláme strategický plán. Náklady byly kolem 2 mil. Kč. Vysoutěžila to externí společnost, která to v rámci 1,5 mil. Kč zpracovala. Ten strategický plán jako celek, to bylo skoro přes rok práce. Je dobrý a špatný zároveň. Je bezvadný v tom, že ta firma, která to dělala, používala svoje metodiky, zmobilizovala neskutečná kvanta lidí, na projednání toho dokumentu, kterým je Česká Skalice 2030, to bylo plošné od pracovních skupin na jednotlivé oblasti, přes setkání s občany, veřejné projednání v Sokolovně, kam občané přišli. Zapojovaly se školy, školky, děti. Ten projekt na téma, aby se popsaly ty problémy a ti lidé se k nim mohli vyjadřovat, má velikou váhu. Ten strategický plán je plán toho, jak bychom se měli, kdyby všechno dopadlo za tu dobu. Je dobré ho mít, zpracovat odborně. Problém je, že se pak nedodrží. Nástrojem strategického plánu je akční plán. Město schválilo strategický plán a na začátku roku by měl být schválen akční plán. V tom strategickém plánu máte dané ty priority. Jak jste se ptala, kdo je určuje. Neměly by být určovány vedením města, oni by měli alespoň nahlížet do strategického plánu. On je teď vnímán kriticky. Je to bráno jako politický nástroj toho, že co bylo před tím, je špatně. Ten strategický plán se opravdu začal dělat v letech 2010. Ty úvahy o tom byly hrozně dlouho. Je důležité říct, že to nejsou jen investice, jsou to i měkké akce typu podnikání, setkávání. Na konci roku by se mělo dělat vyhodnocení akčního plánu a schválit na další rok v návaznosti na rozpočet, a to se neděje. Nicméně zákaz hazardu a zákaz nonstopů, tím, že se omezil noční provoz podniků, jsou dvě věci, které jsem osobně realizoval na základě toho, že jsem měl zpětnou vazbu ze strategického plánu. Nutno říct, že strategický plán je skvělý podklad pro žádosti o dotace. Protože když pak chcete o ty dotace žádat, tak řeknete: „ale my to máme ve strategickém plánu. My jsme nepřišli kvůli tomu, že jste vypsali dotační titul, ale my to dlouhodobě plánujeme, tak nás podpořte.“ Jsou to body navíc.

16. Co si myslíte o participativním rozpočtu?

Je to velmi populární. Spoustu věcí se nově jmenuje, ale jsou tady pořád. Kterýkoliv z občanů se může podílet na schvalování rozpočtu v té míře, že přijde a ptá se. Může se zúčastnit díky tomu, že zveřejňují veškeré materiály zastupitelstva. Takže zapojit

se může. Může se zapojit na zastupitelstvu, kde má právo se zapojit, říct svůj názor. Má právo oslovit své zastupitele, kteří ten bod mohou otevřít a tím se podílejí na rozpočtu. Pak je zapojení na úrovni toho, že město může zřizovat osadní výbory, jako je Zlích, který se může podílet na rozpočtu i na činnosti města prostřednictvím předsedy osadního výboru.

Když to vezmeme jako přímé rozhodování o částkách, tak mi to přijde jako populismus. Je tam hrozně těžké s těmi lidmi komunikovat. Pokud má nějaká skupina přání v řádu 10 tisíc Kč, tak jste schopná to odbavit. Problém je v tom, že se nekomunikuje s tou skupinou veřejně a tady se ročně proinvestuje do neziskovek 3 mil. Kč, které se rozdělují po částkách. Pokud to člověk chce zařídit, tak má šanci tím, že dojde na radnici a tam řekne, že to tak je. Když chce vyšší stupeň, tak řekne: „Tady jsme se podepsali my všichni jako sousedi, oficiálně jsme sepsali petici, chci, abyste ji projednali.“ V tom vidím to zapojení lidí, že se musí trochu snažit.

17. Jak hodnotíte participaci občanů na hospodaření a samosprávě města?

Můj poslední pocit ze zpracování rozpočtu, který je opravdu šetrný. To by mělo v těch občanech, kteří mají zájem se to dozvědět, vybudit tu potřebu toho, že se budou chtít zapojit, ale nepřišel tam nikdo. Ani ti zastupitelé ty rozpočty nečtou. Nemůžeme chtít tu angažovanost po těch občanech, kteří chodí jednou za 4 roky k volbám, když ji nemají ani ti, kteří jsou zvolení a dostávají za to peníze. Proto je velký důraz na to vedení města, ti za to zodpovídají. O tu participaci podle mě není zájem. Vždycky jsem to viděl, když se dávaly dotazníky, návratnost byla malá. Otázka je, jestli to má svou váhu nebo nemá, má se tím zastupitel řídit?

18. Jestliže je názor obyvatel města výrazně odlišný, jaký má vliv na změnu priorit?

To nelze lámat přes koleno. Za prvé říkáte, co budete dělat a reprezentovat ve volebním programu. Tam by to měl člověk odhadnout. Druhá věc je, to se už taky nedělá, programové prohlášení koalice. Není aktuálně. Pokud jsem to dal do volebního programu, mám to v plánu a ten občan to nechce, tak..., ale to je spíš k tomu rozpočtu. Z pohledu společenského dění, byly tu dvě petice. Jedna za ubytovnu v Zájezdě, kde bydlí 200 lidí, podepsalo ji asi 300 nebo 400 lidí, že tam ubytovnu nechtějí. Byla bez problému schválená. Druhá byla proti kácení stromů na náměstí. Když vám 1000 lidí podepíše papír,

že nechce, abyste dělali, co děláte, tak proti tomu nelze jít. Tam chyběl dialog mezi tou skupinou lidí, má se s nimi komunikovat, vysvětlit jim to, ale to se nestalo.

Rozhovor 7 Starosta města Úpice Petr Hron

Datum rozhovoru: 28.1.2020

1. Jak probíhá příprava rozpočtu? Jak se rozpočet skládá?

Rozpočet se v Úpici skládá, tak že příspěvkové organizace dají podnět finančnímu odboru, jaké mají požadavky na další rok. Samozřejmě my (vedení města) si tady sedneme, připravíme investice, které bychom chtěli další rok dělat a pak se začne připravovat rozpočet. Většinou ho připraví Finanční výbor. My si ho pak vezmeme do zastupitelstva, kde ho projednáváme. Někdy to projde, někdy ne. Spousta věcí jsou mandatorní výdaje, se kterými nehnete, ale pak jsou investiční věci, o kterých se pobavíme, co je potřeba udělat a tak. Letos budeme rozpočet schvalovat až v únoru, protože požadavky příspěvkovek nám začínají víc růst, než nám roste rozpočet. To začíná být problém. My si nemůžeme dovolit, abychom si do budoucna půjčovali na provoz. Takže jsme to udělali tak, že teď máme druhou nebo třetí variantu rozpočtu a v únoru budeme schvalovat.

a) Takže nedošlo ke schválení první verze rozpočtu?

Veřejným zastupitelstvem návrh rozpočtu ještě neprošel, prošlo to na pracovním zastupitelstvu, kde každý zastupitel dostane návrh rozpočtu a každý si k tomu něco řekne. Když je na tom shoda, tak se to do návrhu zapracuje. Rozpočet netvoří jenom Finanční výbor, ale tvoří ho i zastupitelé. Ten návrh už byl ve dvou pracovních zasedáních zastupitelstva, které máme vždycky týden před veřejným zasedáním, ale ještě se rozpočet neschválil, ještě se stále doladuje.

b) Mají zastupitelé možnost ovlivnit návrh rozpočtu ještě před pracovním zastupitelstvem?

Tady to funguje tak, že si můžou od Finančního výboru vyžádat návrh a můžou zaslat podněty emailem, tím se pak výbor zabývá a pak také ostatní zastupitelé. Můžou do toho zasahovat v celé době tvoření rozpočtu, kdokoliv k tomu může mít nějakou připomínku. Většinou se na tom rozpočtu shodneme.

c) Jak sestavujete rozpočet: schodkový, přebytkový nebo vyrovnaný?

Já razím ten názor, že rozpočet má být vyrovnaný. Ke schodkovému se vůbec nechci dostat, samozřejmě, že někdy se nám to nevyhne. A přebytkový, myslím, že je to škoda peníze schraňovat, peníze se mají investovat. Dřív to tak bylo, že se nechával přebytkový

rozpočet a měli jsme na kontě pěkné peníze, ale já jsem rád, že zastupitelé přistoupili k tomu, že se polštář rozpustil a investoval, což město potřebuje.

2. Která položka je podle vás na příjmové straně nejvýznamnější, když pomineme daňové příjmy?

My těch příjmů moc nemáme. Největší položka je asi z bytového fondu. Do nedávna to fungovalo tak, že se z bytového fondu vrátila položka zase zpět a využívala se na chod a opravy. Letos jsme přistoupili k tomu, protože bytový fond už není ve špatném stavu, že víc než polovina položky se vrátí do rozpočtu a použije se na investice. To samé fungovalo v lesích, ale bohužel ani nám se nevyhnula kůrovcová kalamita, takže ty peníze zůstanou na kontě lesů, aby je mohli obnovovat. Letos z lesů bohužel nemáme nic. Je to tak, že jsme nedopláceli, nic jsme neztratili, nebylo to v minusu, ale cca 500 tis. Kč v plusu, ale necháme to dál lesnímu hospodářství.

3. Má Úpice nějakou speciální příjmovou položku, kterou jiné obce nemají?

Ne, nemá. My jsme měli výdajovou specifickou položku. Měli jsme fermentační stanici.

Je podle Vás struktura příjmové strany dostačující?

Určitě vidím problém v tom, že nahore schválí navýšení platů, ale v rozpočtu se vám to neodrazí, takže vlastně berete z peněz, které máte na provoz a na investice. To vidím, že není moc dobré, navíc my máme ten problém, že nejsme průmyslové město, takže nemáme velké daňové příjmy, které mají jiné obce, protože tam mají velké firmy. To my nemáme.

4. Vaše obec zavedla 3 místní poplatky (ze psů, užívání VP, shromažďování odpadu). Plánujete nějaké změny?

Teď budeme schvalovat nový poplatek za zábor, protože díky nové legislativě se musí poplatky předělat. V tuhle chvíli jsme ani nic nenavyšovali, nechali jsme to ve stavu, v jakém to bylo.

5. Daň z nemovitých věcí: Jaký máte názor na stanovení koeficientů pro podnikatele?

Já nejsem zastáncem navyšování koeficientů pro podnikatele. Myslím si, že obec by měla být podnikatelům jako partner. My je sem potřebujeme přitáhnout, než abychom jim

nastavovali větší daň. Proto jsme nepřistoupili v té vyhlášce o veřejném záboru pozemku, který si podnikatel např. zabere na rok, tak tam jsme taky nenavyšovali. Náš cíl je s podnikateli vycházet, vyjít jim vstříc, protože jich nemáme moc, hlavně těch velkých. Podnikatel je tady od toho, aby zaměstnával lidi, a to je pro město důležité. Máme tu podnikatele, který má firmu v Praze, zaměstnává velké množství lidí, obrat má velký. Městu by pomohlo, kdyby tu firmu přihlásil tady. Když to jde, tak se snažíme podnikatelům vyjít vstříc a ono se nám to docela vrací. Musím přiznat, že někteří podnikatelé, když budu jmenovat pana Hlavatého, tak ten do toho města nějaké peníze dá jako dar. Chystáme se rekonstruovat novou silnici, kam pan Hlavatý vozí těžký náklad, a on nemá problém se na tom podílet.

6. Jaké činnosti vaši obec nejvíce zatěžují z finančního hlediska?

Technické služby, tam samozřejmě se na to financování musíme podívat. Myslím, že se to dá dělat trochu jinak. Pak samozřejmě jsou tam věci, které se tomu městu nijak nevrací. Musíte počítat s tím, že sport, kultura nemá návratnost, ale je to pro lidi a je to placeno z daní těch lidí.

7. Potýká se Úpice s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města?

Potýkáme se s problémy nepřizpůsobivých občanů. Samozřejmě se nastartovalo spousta věcí, které by měly přispět k tomu, aby se složení obyvatel i bezpečnost v Úpici zlepšila. Bude to něco stát, dřív nás to stálo asi kolem 700 tis. Kč, teď už víme, že příští rok vydáme 5 mil. Kč za Městskou Policii. I když s dotací, ale i tak musíme investovat do kamerového systému. Takže to je největší problém Úpice. Pokud by nebyl, tak tyto peníze můžeme využít na investice, můžeme je dát někam jinam.

a) Daří se na tyto položky vyčlenit peníze z rozpočtu?

Díky tomu jsme loni přistoupili k radikálnímu řezu, že jsme zrušili fermentační stanici, protože byla už finančně neúnosná. Za ty roky, co jsme ji měli, tak jsme na ztrátě profermentovali 50 mil. Kč, takže to je obrovská ztráta. Díky tomu, že jsme ji úplně zavřeli, zjistili jsme, že dokážeme bioodpad likvidovat levněji, jak ostatní města, takže tam se třeba ušetří peníze na Městskou Policii.

8. Úpice má 11 příspěvkových organizací, to je poměrně vysoký počet.

Ano, je to docela vysoký počet. Je pravda, že se zamýšlíme nad tím, že některé příspěvkové organizace sloučíme. Městské kulturní středisko a Muzeum, to jsou dvě organizace, ale řídí je jedna ředitelka. Těch organizací je hodně. Některé, já osobně si myslím, že by město nemělo podnikat. Zaprvé to neumí, zadruhé nevidím důvod, proč dělat konkurenci podnikatelům, které tady chceme. Město má kemp, poskytuje ubytování, to si myslím, že je špatně, tohle město dělat nemá. Od toho tady máme soukromníky, nás to stojí peníze, protože to dotujeme a ta soutěž není férová vůči podnikatelům. Takže si myslím, že tyhle věci je třeba do budoucna změnit. Je to bodem jednání, záleží také na zastupitelích, jak se k tomu vyjádří, můj názor je jen jeden ze 13, takže tam jde o to najít shodu a optimální řešení. Nemám rád, když dojde k dohadování 7 ku 6, samozřejmě vždycky se někdo najde s jiným názorem.

a) Jak se určuje výše příspěvku?

Ty částky jsou určené už nějakou dobu, fungovalo to tak už přede mnou. Příspěvkové organizace si zkusí něco přidat. Nejvyšší položka, která nás tady trápí a která jde příspěvkovkám, jsou mzdy. U technických služeb to dělá spoustu peněz. Tam se vyškrtly poslední tabulky, takže mzdy vyskočily výš a tam nás to nejvíce trápí. Takže my jsme se dohodli, ještě to není schválené, že v letošním rozpočtu se příspěvkovkám zvýší příspěvky jen o to, o co se zvýší rozpočet, což je asi 5 %.

b) Jak se tvoří rozpočet příspěvkových organizací? Spolupracuje na tom město?

To si připravují ředitelé příspěvkových organizací se svými účetními a předají ho sem na finanční odbor a ten to zapracuje právě do obecního rozpočtu.

c) Probíhá kontrola, jestli jsou prostředky vynaloženy účelně?

Ano, to musí, ze zákona probíhá. Máme auditora, kterého začátkem roku oslovujeme, a ten dělá kontroly.

d) Jak často kontroly probíhají?

Jednou ročně.

e) Jaký je proces kontroly?

Auditor si vyžádá podklady od ředitelů příspěvkových organizací, udělá kontrolu, podklady zpracuje a postupně předkládá výsledky kontrol zastupitelstvu.

f) Jak je to s investicemi u příspěvkových organizací?

Každá příspěvkovka má svůj fond, když vykáže nějaký zisk, tak se peníze nevracejí do rozpočtu. Peníze rozdělíme do fondů, kam můžou sáhnout, když potřebují koupit

vybavení. Samozřejmě musí požádat zastupitelé. Pak to funguje tak, že v září/říjnu ředitelé příspěvkovek sepíší investiční požadavky, co je potřeba, ty se předají na majetkový odbor. Majetkový odbor provede místní šetření a sepíše, v jak havarijním stavu to je. Pak to předloží zastupitelům, co by bylo v dalším roce potřeba udělat. Sejde se nám, že jsou potřeby v hodnotě 77 mil. Kč a my máme k dispozici pouze 20 mil. Kč, tak se sejdou zastupitelé a škrtnou se, co je nutné udělat a co není. Samozřejmě nejde jenom o opravy, ale i o nové investice. Tím, jak nemáme radu, tak jde všechno přes zastupitele.

9. V roce 2018 byl zaznamenán výrazný propad, téměř 28 mil. Kč. Čím byl způsoben?

Ono tam toho bylo víc. V roce 2018 vedení přede mnou postavilo na náměstí domy pro kulturu. Byl to docela problém, protože v té době pro to bylo 7 zastupitelů a 6 bylo proti, takže to bylo opravdu na krev. Město si na to půjčilo asi 40 mil. Kč. A protože tam byl ten polštář, co se nám nelíbil, tak ten se rozpouštěl, proto tam byl takový schodek, protože se přebytek, cca 30 mil. Kč, z předchozích let rozpustil do investic. Byla to investice do dalšího rozvoje. Pořádily se nové tenisové kurty.

10. Je Úpice zadlužená? Do jaké míry?

Máme dluh asi 40 mil. Kč. Není to nic, co by město ohrožovalo. Ta bezpečná míra, kterou vám povolí, je asi 60 %, a to my zdaleka nedosahujeme. Ročně splácíme skoro 4 mil. Kč, takže je to znatelné, ty peníze pak chybí a víme, že je budeme vynakládat ještě dalších 9 let.

11. Jak hodnotíte celkové finance obce?

Kdybych vám řekl, že jsou dostačující, tak bych asi lhal. Samozřejmě, kdyby těch peněz bylo víc, tak bychom si dokázali představit i jiné investice, spoustu investic musíme odložit. Jak jsem říkal, letos byly investice navrženy za 77 mil. Kč a my jsme to museli vyškrtat. Navíc jsou teď investice, které nejsou vidět. Teď třeba děláme intenzifikaci ČOV, tam sice máme dotaci, ale máme tam svůj podíl. Přece jenom dát 11 až 12 mil. Kč ročně z těch investic je hodně, protože pak už vám zbyde jenom 8 mil. Kč na další. Takže letos to bude díky tomu napnuté, měla by se ta ČOV dodělat. Ale zas příští rok vydáme další prostředky, bude se rekonstruovat silnice Královéhradeckého kraje a my si u toho budeme dělat chodníky. Ale to jsou věci, které občané uvidí, kdežto u té ČOV to viditelné není.

12. Předpokládám, že Úpice zavádí úsporná opatření. Můžete mi říct, jaká?

Snažili jsme se centrálně nakupovat energii pro příspěvkové organizace, což se nám povedlo. Tam úspory byly v podobě zateplování budov, výměna oken, to se děje každý rok, že se budovy dávají do kupy. Teď jsme dělali tělocvičnu v ZŠ Bratří Čapků, ta se zateplovala, vyměnily se okna. Ta tělocvična byla původně na vytopení černá díra. Snažíme se jít trendem úspor.

13. Co tvoří majetek města Úpice?

Lesů máme asi 350 ha, což je pěkné. Co se týče budov, máme základní školy, uměleckou školu, kolem 300 bytů v bytovém fondu, z toho asi polovina jsou domy se zvláštním určením, s pečovatelskou službou. Dále máme sociální ubytovnu. Máme dokonce nemovitosti, které jsme nakoupili kvůli nepřizpůsobivým občanům, protože sem chodili podnikatelé, kteří je skupovali a importují nám je, takže jsme vynaložili v průběhu dvou let asi 10 mil. Kč na výkup těchto domů. Z toho jeden se bude demolovat, což je velký bytový dům o 6 vchodech. Nemovitostí máme dost. V Radči máme jednu, tam máme školu, s ní si pořád nevíme rady, jak bychom ji efektně využili. Je to velká nemovitost, všichni by byli rádi, kdyby byla využívaná. V tuto chvíli není a chátrá.

14. Jak obec rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

Po zkušenostech z minulých let, kdy vlastně zastupitelé spoustu bytových domů prodali. Pravda, musím se zastat, že tenkrát nikdo nepočítal s tím, že vyjde nějaký paskvil o sociálním bydlení a že přijdou chlupci, kteří to tu skoupí a budou na tom vydělávat, takže dá se říct, že dřív se byty prodávaly a paradoxně my je teď vykupujeme zpátky, abychom je zbourali. Nejsem pro prodávání bytových domů. Je pravda, že jsme koupili takové domy od podnikatele, se kterými si taky nevíme rady, sociální bydlení tam mít nechceme, takže ne že bychom je prodali, ale snažíme se s podnikateli najít cestu, že by si tam třeba udělali byt pro své zaměstnance, takže to je možnost využití. Prodávat už se určitě nechystáme, pak už nad tím nemáte žádnou kontrolu.

a) Byla Úpice nucena k prodeji majetku z finančních důvodů?

K této možnosti vůbec nepřistupujeme. Město je finančně zdravé. To, že to obyvatelstvo není finančně zdravé, to je problém, který se musíme snažit nějak zvrátit, aby tady spíš byli lidé, co chtějí pracovat. Úpice má na okrese největší nezaměstnanost,

a to jsou lidé, kteří pracovat nechtějí. Takže nemuseli jsme prodávat majetek, abychom někde zalepili díru, to ne.

b) Plánujete novou výstavbu bytových domů či renovaci původních budov?

Jestliže ano, za jakým účelem?

V Úpici není nouze o byty, je tady dost bytů. Nové sociální byty by tu nikdo nepřivítal, sociálně slabých je tu hodně a bohužel, když to nezaplníte, tak tam jsou striktní podmínky, že vám sem můžou nějaké sociálně slabé dát. My máme sociální byty, postavily se s dotací a tam je pořád udržitelnost. Dokonce si držíme i sociální ubytovnu, i když je velký tlak na to ji zrušit, ale já si myslím, že mít sociální ubytovnu je pro nás výhodné, protože můžete pomoci lidem, kteří se opravdu dostanou do nějaké nouze. Zatím výstavbu žádnou neplánujeme.

c) Využívá město pronájem komerčních prostor k podpoře podnikatelů s možností nižšího nájmu?

Komerčních prostor pro pronájem moc nemáme, ale co máme, tak se snažíme pronajmout, ale touhle možností nedisponujeme.

15. Jak se tvoří investiční priority?

Samozřejmě investiční plán vzniká z požadavků ředitelů příspěvkových organizací i zastupitelů. Samozřejmě máme strategický plán, kterého se chceme držet. Máme představu i finanční plán dopředu, kterého se chceme držet.

16. Jaké jsou investiční záměry Vašeho města v budoucích 5 let?

Tak těch je hodně. V investičních plánech jde ruku v ruce územní plán, který budeme dělat letos. Bolí nás parkovací místa, jako každé město. Máme vytipovaná místa, kde bychom vybudovali větší a menší parkoviště. Chceme dělat revitalizaci u obchodního domu, co byl bývalý autobusák. Samozřejmě to bude o soutěži o architektech. Chceme, aby tam vedle parkoviště vznikla i část Čapkovy zahrady. Ale to je všechno v přípravě. Dále se bavíme o koupališti, i když je to velmi nákladná věc, pokud na ni nenajdeme vhodné financování, tak bude zatím koupaliště u ledu. Dál máme areál Spartu, kde se nově vytvořily tenisové kurty a mezi tím je proluka, kde bychom chtěli vytvořit umělé hřiště na nohejbal, fotbal. Pak tu jsou větší opravy, čekají nás mostky, revitalizace silnic. Chceme dělat chodníky do Radče, protože tam je to problémové, co se týče bezpečnosti. Už máme hotovou studii a projekt, možná už je zažádáno také o stavební povolení, ale to by se mělo

realizovat až v roce 2022. To se musí všechno připravovat dopředu. Já to беру tak, že jsem v minulém volebním období byl zastupitel, ve vedení seděli jiní, ale na těch investicích jsme se shodli, takže se ty věci rozjeli. Za ty 4 roky toho moc nestihnete. Když sem nastoupíte, nemáte nic připraveno. Než to připravíte a rozjedete, tak už jsou skoro volby. Po volbách jsme ty rozeběhlé investice nezastavili, pokračujeme v nich, v tuhle chvíli se připravují další věci a já doufám, že další zastupitelé, když tu třeba nebudeme sedět, se toho chytanou a pojedou dál. Protože tak to město má jet a ne, že ten, co sem nově přijde, to změní.

a) Přišel jste do vedení města s nějakou novou myšlenkou, kterou jste chtěl zrealizovat?

Městskou Policii, a to se skoro po roce povedlo. To byl náš stěžejní bod, do voleb jsme šli s bezpečností. Městská Policie je jediný nástroj starosty, kterým může něco ovlivňovat. Státní Policie mu nepomůže. Samozřejmě Městská Policie taky nemůže úplně všechno, ale je to nástroj. Dále jsme jediné město v okolí, které nemá zavedené parkovné a ti lidé po tom volají. Myslel jsem si, že budou spíše proti. Protože tím parkovným regulujete dopravu ve městě. Lidé z okolních obcí tu nechají auto stát celý den a jedou odsud autobusem, to je problém, a vůbec, když to nechají u krámu. Tohle bude regulace, která je tam nenechá celý den stát. Jsem pro, nechme hodinu zadarmo, ať si přijedou nakoupit a jedou.

17. Kolik investičních záměrů se z původního plánu uskuteční?

Na tento rok, jak jsem říkal, bylo investic na 77 mil. Kč a budeme to dělat za nějakých 15 mil. Kč, protože to musí jít na ČOV. Takže to vyjde na 5 až 6 investic, těch větších moc není.

18. Z kolika procent jsou investice hrazené dotačními programy?

Jak které. To je různé, některé dotace jsou 60%. Letos tam máme investici Workoutové hřiště a jednu dětskou ferratu a tam je třeba 100% dotace. Na bourání toho domu je tam 65-70% dotace. To je podle výzvy. Loni jsme si na dotacích přišli asi na 25 mil. Kč, ale nejsou to všechno dotace do investic. Používáme dotace na sociální službu, protože máme pečovatelskou službu, ale také denní centrum. A pak jsou dotace průtokové pro naše školy.

19. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí?

Myslím, že moc ne. Spoustu věcí na některé věci musíte pasovat. Je fakt, že v této době jsou obce a města nejbohatší jaké kdy byly. Sehnat dotaci na něco taky není problém, je problém to pak financovat. Uděláme koupaliště za 40 mil. Kč s využitím přeshraniční spolupráce, seženeme dotaci, ale je problém to ufinancovat, protože ty výdaje jsou veliké. Není úplně dobré čekat na všechny dotace, protože pokud ty peníze máte, tak je dobré je investovat a nečekat. Tím čekáním se cena navýší. Dotace nejsou úplně na všechno. Někdy musíte dojít k tomu, že zainvestujete sami, nebudete čekat na dotaci, protože byste se nedočkali, nebo do té doby by ta cena byla úplně někde jinde.

20. Vyplatí se dotace využít?

Pokud to jde, tak ano. Zrovna máme žádost o dotaci na kamery, což Ministerstvo vnitra vypisuje každý rok, proč si na to nesáhnout. Na druhou stranu, někdy vás ty dotace svazují podmínkami. Někdy si říkáte, jestli vůbec stojí za to ty podmínky, protože pak s tím je problém.

a) Stalo se, že by město od dotace upustilo?

Ano. Loni se dělala budova na ZŠ Bratří Čapků, kuchyně se zateplovala, měnila se okna. Dotace nám nejdřív byla zamítnutá, pak tam byly takové podmínky, že jsme se rozhodli zainvestovat a nečekat.

21. Jaký máte názor na využívání cizích zdrojů k financování investičních záměrů?

Úvěru jsme využili, když se na náměstí stavěly kulturní domy. Já osobně jsem byl proti, protože dodnes nejsou využívány. Tam se vzal úvěr na 40 mil. Kč. Nejsem proti úvěrům, pokud vím, že na to mám, že mi to pomůže. Velké akce si musíte zaúvěrovat, to nedáte z rozpočtu. Pokud chcete, aby to město vzkvétalo, tak občas musíte k tomuhle přistoupit. Uděláte si dlouhodobý plán splácení a víte, že za 5 let chcete dělat tohle a víte, že máte splaceno, tak si můžete vzít úvěr.

22. Jakým způsobem byl sestavován Strategický plán rozvoje města 2016-2025?

Já jsem byl v té době zastupitel, takže vám neřeknu, jak to tady u vedení fungovalo. Oslovila se firma, která tvořila strategický plán, zastupitelé samozřejmě byli součástí. Víím, že ke strategickému plánu byli pozváni i podnikatelé. Do strategického plánu byla zahrnuta také anketa, aby se i občan mohl vyjádřit.

a) Zohledňují se ve strategickém plánu změny v průběhu let?

Samozřejmě. V tom plánu nebyl třeba výkup nemovitostí, nebyla tam Městská policie, i když jsme se ji tam snažili dostat. Tam jsou vždycky nějaké odchylky i podle toho, kdo tady třeba sedí a jaké jsou jeho priority, ale těch základních věcí se snažíme držet. Úplně striktně se toho držet nejde, protože musíte reagovat na věci, co se dějí.

23. Jaké jsou v Úpici demografické změny?

Úpice stárne. Ten odliv lidí je. Podle výsledků z matriky je vidět, že vymírá. Míň lidí se narodí, než umře. Postupně mladí utíkají do větších měst, ale to trápí asi každé město. Mají možnosti, které dřív nebyly, jako třeba jít pracovat do zahraničí. Ale je fakt, že spousta lidí se pak třeba sem vrátí.

a) Vy máte tu výhodu, že je v Úpici je gymnázium a střední odborná škola, že se tady alespoň část vrstvy udrží.

To jsem moc rád, že ti zastupitelé tenkrát k tomu tak přistoupili, protože kraj to chtěl zrušit tu střední školu. Zastupitelé se k tomu postavili tak, že škola je naše. Zřídili Městské gymnázium a středně odbornou školu. Gymnázium je osmileté, což ze začátku byl problém, byl tlak od ředitelů základních škol, protože chytré děti chodily na gymnázium a nezůstávaly tam takové ty vzory. V tuhle dobu, kdy máme problém s nepřizpůsobivými, spousta rodičů se snaží dát děti z 5. třídy pryč ze základní školy díky té inkluzi. Takže jsme rádi, že to gymnázium máme, že ty děti nejdou do Trutnova a zůstávají nám tady.

24. Co si myslíte o participativním rozpočtu?

K tomuhle jsme zatím nepřistoupili. Má to své stinné stránky. Když v Úpici uděláte nějakou anketu, tak těch lidí se moc nezúčastní. Já si myslím, že udělat podle mizivého procenta něco asi není moc dobré. Samozřejmě ty ankety jsou dobré, my je používáme, teď třeba kvůli bezpečnosti, takže občan má možnost si říct. I sem může kdokoliv a kdykoliv přijít, není problém. Ale že by rozhodovali přímo o investicích, to ne. Já jsem toho názoru, že pokud je obrovská investice, že by to mělo být veřejně projednané. Že by ti lidé, než se to vůbec schválí, protože tady to šlo obráceně, domy se schválily a pak se k tomu zavolali lidé, tam se to zvrhlo v to, že se akorát nadávalo, protože už to bylo rozhodnuté a nebylo o čem mluvit. Takže já jsem pro, aby v takových velkých věcech to veřejné projednání bylo. Ať se lidé přijdou podívat, ať se s tím seznámí, ať k tomu mají

připomínky, protože je to jejich prostor. Já si myslím, že 13 lidí nemá rozhodnout za všechny.

25. Město využívá anketu, dotazníky...

Ted' jsme tvořili koncepci bezpečnosti, takže tam se to musí využít, tam to musí být.

a) Jakou formu využíváte?

Využíváme elektronickou formu na internetu, děláme to i papírově, posíláme to do schránek. Jsou sběrná místa, kam ty připomínky můžou hodit. Starší lidé se třeba nedostanou k elektronické formě, takže přistupujeme i tady k tomu.

26. Jak hodnotíte participaci občanů v Úpici? Je obyvatelstvo aktivní?

Úpice je taková specifická. Aktivní Úpice moc není. Spousta lidí říká, že se tady nic neděje. Uděláte nějakou akci a ono jich nepřijde ani polovina, přijde jich strašně málo. Myslím, že je problém v tom, že ta generace už je jiná. Aktivní občané přesahují hranici důchodového věku, mladí lidé nejsou tak aktivní

27. Jestliže je názor obyvatel města výrazně odlišný, jaký má vliv na změnu priorit?

Stalo se to, když se postavily ty domy na náměstí, tak většina obyvatel byla proti, a to si myslím, že bývalému vedení zlomilo vaz ve volbách. To byl ten problém, kdy si to 7 zastupitelů prosadilo bez projednávání s lidmi. Lidé věděli, že je to naprosto zbytečná investice za 40 mil. Kč, a to si myslím, že to je špatný, že nemůžete dělat věci na krev. Ten hlas lidu je nejdůležitější, a hlavně to jsou peníze těch lidí.

a) Jakým způsobem dali občané najevo nesouhlas? Sepisovali např. petice?

To vidíte hlavně přes sociální sítě. Všechno ted' žije na sociálních sítích. Tam to bylo nejmarkantnější, že si to lidé nepřejí. My jsme si u vedení prosadili veřejné projednání, ať to těm lidem aspoň ukáže a vysvětlí, tak tam to bylo vidět. Protože už to bylo rozhodnuté, tak si myslím, že to nešlo zvládnout. Myslím, že to byla věc, která se dělat neměla vůči obyvatelům.

Několik petic tu vzniklo kvůli bezpečnosti, ale kvůli investicím ne, to jsem nezaznamenal.

Rozhovor 8 Zastupitel města Úpice Mgr. Martin Dytrych

Datum rozhovoru: 4.2.2020

1. Jak probíhá příprava rozpočtu? Jak se rozpočet skládá?

Rozpočet pro rok 2020 zatím není schválený. Zatím postupujeme pouze podle návrhu a schvalovat se bude v únoru. V podstatě příjmy jsou víceméně dané. Příjmové rozdělení a daňové rozdělení, příspěvky na běh sociálních služeb, to je naprosto jasné, tam není moc co zkoumat. Příjmy z prodeje, pronájmu pozemků atd. dělají v Úpici strašně málo. Samozřejmě je tu ještě příspěvek na výkon přenesené státní správy. Jinak Úpice má několik, asi 11 příspěvkových organizací, tzn., že každá ta příspěvková organizace tady má nějakou svoji kolonku, každá má rozpočet, který byl daný vloni a teď je otázkou, jak je na tom Úpice s penězi pro ten další rok a jak tam fungují mzdy. Teď došlo opět k navýšení mezd, takže ve všech příspěvkových organizacích kromě škol a školek jsme museli příspěvek navýšit. Pak se samozřejmě navyšují příspěvky o nějaké větší opravy, investice apod. Takhle to víceméně funguje, podílí se na tom finanční odbor města, finanční výbor a samozřejmě do toho mluví zastupitelé. Pak se na poradě zastupitelů jede položka po položce a musíme ten rozpočet udělat takový, aby samozřejmě byl vyrovnaný po stránce příjmové a výdajové.

1. Kdy mají možnost členové zastupitelstva ovlivnit sestavování rozpočtu?

Průběžně. Ono to funguje vesměs tak, teď jsme trochu zpoždění tím, že tam je chaos ohledně některých dotací a dodělávek, protože teď se tady hodně investuje do ČOV, kde byla velká dotace a kde se pořád ještě dělají nějaké další a další věci, na které se pořád přichází, protože když rozděláte něco takového, tak to nikdy nevypadá tak, jak jste si myslela. Tu je 600 tis. Kč potřeba, tu je 700 tis. Kč potřeba, takže se v podstatě čeká na poslední možnou chvíli, aby se to tam takhle vtěsnalo do toho rozpočtu. Normálně to funguje tak, že první návrh rozpočtu je někdy v říjnu. Zastupitelé i finanční výbor ho dostanou a mají měsíc na to se k tomu vyjádřit. Na listopadové poradě zastupitelstva se vlastně už domlouváme o těch konkrétních věcech, o tom, jak ten rozpočet vybalancovat, jak ho udělat, aby skončil nula nebo plus. V prosinci by se rozpočet měl na veřejném hlasování zastupitelstva přijmout. Jednak to má každý zastupitel doma, jednak samozřejmě si to připomínkují všechny odbory, protože tam je např. odbor majetkový, který by ta chtěl něco navrhnout, ale samozřejmě moc nad těmi penězi má zastupitelstvo, takže si to pak stejně udělá podle svého. Takže to jsou zastupitelé, finanční výbor, což je

poradní orgán zastupitelstva, a zase zastupitelé. Ti by to měli v prosinci odsouhlasit s tím, že letos máme dva měsíce skluz, protože čekáme na tyhle věci. Nechceme dělat spoustu změn v rozpočtu, tak jak to bylo před dvěma až třemi lety, kdy jsme odsouhlasili nějaký rozpočet a pak se 4krát změnil.

2. Která položka na příjmové straně je podle vás nejvýznamnější kromě daňových příjmů?

Tady je to trošku problém, protože daňové příjmy u nás dělají v podstatě 74 mil. Kč z celkových 103 mil. Kč, a to do toho nezapočítávám ještě příjmy na výkon státní správy, sociální služby atd. To znamená nic moc, jsou to místní poplatky za komunální odpad, za psy, za používání veřejného prostranství. Co jsme zrušili, to byla poměrně významná složka příjmů, to byla daň z hazardních her, ale to jsme tady vyhláškou stopli a vlastně už dojíždějí jenom nějaké poslední automaty a ty by měly k roku 2020 skončit úplně. Pak máme jako město byty, tzn. nájem z bytů, ovšem ten se snažíme vesměs vracet zase do těch bytů zpátky, protože teď jsme tam hodně investovali, tak letos jsme se rozhodli, že to uděláme jenom půl na půl, že sice vybereme nějakých 6 mil. Kč., ale že do těch domů dáme zhruba jenom 3 mil. Kč. Takže kromě daňových příjmů a příjmů od státu, to jsou nejvíc nájemy hlavně bytů, nebytových prostor už trochu míň a místní poplatky. A pak samozřejmě dotace.

a) Jakou část zaujímají poplatky?

To je dejme tomu 3 300 tis. Kč, to znamená tak 3 %.

b) Plánujete nějaké změny?

My jsme byli trochu naivní. Na takových městech jako je Úpice, když plánujete něco změnit a hlavně zvýšit, tak se to vlastně obrátí proti vám. To znamená, když jsme asi před 5 lety zvedli poplatek za svoz komunálního odpadu, tak jsme nezískali téměř nic, protože na druhou stranu přibylo neplatičů. Poplatky ze psů a z ostatního, to je nula. Jediné, co tu bylo významné, byly ty poplatky z hazardních her, to dělalo až 4 mil. Kč.

c) Dříve tu byl poplatek za rekreační pobyt, který se zrušil. Jak je to tu s turistickým ruchem?

Turistický ruch funguje. Máme tady kemp, kde jsou chatky. Máme tady městský penzion, městskou ubytovnu, ale já si myslím, že konkrétně tento poplatek je ještě nižší než ten poplatek za psy. Ten poplatek je v rámci Sportovního a turistického centra Jestřebích hor, ale je úplně minimální. Tady to funguje tak, že v těch penzionech

a ubytovnách nebydlí turisté, tam bydlí dělníci, kteří tu pracují. Ti jsou toho poplatku zproštěni.

3. Má Úpice nějakou speciální příjmovou položku?

Pokud pomineme dotace, tak tady nic speciálního nevidím.

4. Je podle Vás struktura příjmové strany dostačující? Vidíte v ní nějaké nedostatky?

My jsme tak trochu bití na tom, že okres Trutnov, konkrétně Úpice a některá další města byla vyhlášena textilními fabrikami. Textilní fabriky skončily a teď tu leží ladem několik takových prostor, nikdo tam nepracuje, nic to Úpici nepřináší a samozřejmě to Úpici nepřináší ty daně. Ty se rozdělují specificky a jedním tím kritériem je umístění firem v tom katastrálním území města. My jsme bohužel o dvě, tři fabriky tady přišli, takže díky tomu jsme tady v uvozovkách chudší. Já jsem to kdysi počítal, kdyby fabriky fungovaly jako např. v roce 1995, tak by ty daňové příjmy nebyly ve výši zhruba 80 mil. Kč, ale zhruba 110 až 120 mil. Kč, což by byl samozřejmě velký výnos pro rozpočet, ale s tím tady nikdo nic neudělá. Bohužel Úpice leží v takovém dolíku a my nemáme prostory ani pozemky na to udělat tady nějakou průmyslovou zónu. To je jedno bohužel pro Úpici a druhé bohužel je, že ty fabriky původně textilní jsou buď využívány z části nějakými menšími investory a podnikateli, které je za babku koupili, ale využívají je jen z jedné desetiny, nebo jsou v tak žalostném stavu, že je nikdo koupit a obnovit v nich výrobu nechce. Východisko nevidím.

5. Jak hodnotíte RUD pro malá města?

Nám konkrétně to určitě nevyhovuje. Když si porovnáme nás, Červený Kostelec a Trutnov, porovnáme k tomu počty obyvatel, tak my máme procentuálně jasně nejmíň.

6. Co se týče daně z nemovitostí, došlo v Úpici k navýšení místního koeficientu?

Došlo k navýšení, ale takovému rozumnému. Neplánujeme, že bychom něco zvyšovali. Víme, že jsme jen zvyšovali, když jsme přepočítávali nájmy v těch bytech, které se kompletně opravily, domy jsou kompletně zrekonstruované, tak tam už je to přepočítané tak, aby to odpovídalo standardu, který tam je. Ale jinak plošně nic.

a) Jaký máte názor na stanovení koeficientů pro podnikatele?

To nemůžeme vůbec. To je složitější. Celý region žil v historii z toho, že tady fungovaly doly, textilní fabriky a továrna na váhy. Doly jsou zavřené, textilní fabriky, až na tu Jutu, jsou všechny zlikvidované. V továrně na váhy pracuje tak jedna osmina lidí, co tam pracovali dřív.

7. Jaké činnosti vaši obec nejvíce zatěžují z finančního hlediska?

Technické služby, údržba města. Rozpočet má včetně dotací příjmy financování, tam se samozřejmě berou i splátky úvěrů, Úpice sice není moc zadlužená, ale ročně platí asi 4 miliony za úvěry. Všechno tohle dělá zhruba 113 mil. Kč, tak technické služby zaberou zhruba 22 mil. Kč, to znamená, že tvoří 20 %. Nejhorší na tom je to, jak se teď zvyšují platy, jednak posunuli tabulkově zaměstnance výš, jednak se posouvají i v těch tenzích, nevím, +8, +10, +6 %, nevím, jak to bylo poslední roky. Došlo tam k velkým výkyvům směrem nahoru a město to hodně zatěžuje. Technické služby tu pracují relativně dobře, ale je to velký výdaj. Pak jsou samozřejmě velkým výdajem školy, samotný městský úřad.

8. Potýká se Úpice s nějakými problémy, které vyžadují větší finanční zapojení města?

Měli jsme velký problém a pořád ho máme, proto k nám pořád jezdí z poslanecké sněmovny a ze senátu. Několik šikulů si tu v době, kdy tu končily všechny fabriky, koupili za pár korun některé domy a nastěhovali tam sociálně slabší obyvatele. Snažili jsme se to vyřešit asi trochu naivně vyhláškou, kterou nám zrušili, tu vyhlášku jsme situovali ne na určitá území, ale do celého města, což je problém třeba i Kladna a dalších měst, kterým to zrušili. Díky tomu tady teď funguje Městská policie, která bude ubírat z rozpočtu zhruba 6 až 7 mil. Kč. Samozřejmě se zvýšily výdaje na odvoz odpadu po městě, ne komunálního, ale toho, co je kde, protože tihle lidé stejně nikdy nic nebudou platit a budou to házet, kam je to zrovna napadne. Všechny tyhle věci se tím pádem automaticky zvyšují. Město tahle sranda vyjde zhruba na 10 mil. Kč ročně. Ta položka se vyčlení z rozpočtu na úkor toho, co je potřeba. Momentálně potřebujeme opravit dva mostky přes místní komunikace na Sychrově, potřebujeme udělat rekonstrukci hřbitova a spoustu dalších věcí, na to momentálně nejsou peníze.

9. Přesuneme se k příspěvkovým organizacím. Je jich 11, jak jste říkal. Jak se určuje výše příspěvku?

Príspevkovka je složená ze dvou položek. Jedna položka je věc mezd a veškerých odvodů. To jsou ty příspěvkové organizace, které nejsou školami a školkami. Tam nás zatěžují narůstání těch platů v poslední době. Druhá věc je to, co potřebuje příspěvková organizace na provoz, energie, drobné opravy atd. U každé příspěvkové organizace to je různé. ZŠ Bratří Čapků je velká škola, která má 320 žáků. Máme dvě budovy, I. stupně, II. stupně, jídelnu, šatny, velkou tělocvičnu, takže ten rozpočet je velký. Jenom energie, to je položka 1 300 tis. Kč. Musí se to brát tak, že každá to má jiné.

Už 5 let je příspěvek úplně stejný. Město pro ně vyjednalo speciální tarif v rámci spotřeby energie u ČEZ, to nám hodně ulevilo. Teď, když už to nefunguje, tak to je najednou velký výkyv směrem nahoru. Teď jsme dospěli k názoru, že jsme se dostali na určitou hranici a budeme dost pečlivě zvažovat, že kromě toho, že musíme všem příspěvkovým organizacím mimo školství přidat na platy, musíme přidat i na energie a provoz. Sám jsem navrhnul každé té organizaci bez ohledu na velikost přidat aspoň 5 %.

a) Jak probíhá kontrola výdajů?

Velmi jednoduše. Dostáváme jako zastupitelé výkazy jednotlivých příspěvkových organizací, takže to bereme na vědomí na zastupitelstvu a k tomu se samozřejmě může každý vyjádřit. Tam je 11 sloupečků vedle sebe. K tomu dostane k porovnání další 3 až 4 roky zpátky, kdo chce, může se k tomu zeptat. Kontrola určitě je, nehledě na to, že to sleduje finanční výbor, kontrolní výbor, ale nemyslím si, že by si tu někdo navyšoval položky úmyslně. Ve finále to poznáte na hospodářském výsledku, soupisu inventarizace.

10. V roce 2018 bylo zaznamenáno záporné saldo, téměř 28 mil. Kč. Čím bylo způsobeno?

Bylo to způsobeno tím, že jsme rozjeli spoustu investičních akcí. To bylo dané tím, že roky před tím se skončilo v přebytku a volných peněz na účtu města bylo kolem 40 mil. Kč. Proběhla spousta věcí, která byla vázaná na dotace, a bylo potřeba je uskutečnit, aby se ta dotace mohla dotáhnout. To se týká konkrétně tělocvičny, to je věc 12 mil. Kč, z toho asi 8 mil. Kč byla dotace, ČOV to je o dvojnásobek až trojnásobek víc, a takových věcí jsme tu měli hodně.

11. Asi každá obec je nucena zavést nějaká úsporná opatření. Jaká tady byla v minulých letech zavedena?

Pokud se dobře pamatuju, jak byla před 10 lety taková hlubší krize, takže to město postihlo do takové míry, že se příspěvkovým organizacím, teď nevím, jestli to řeknu přesně, zkrátit příspěvek o 5 nebo 10 % plošně. Těch daňových příjmů bylo méně a muselo se to nějakým způsobem vyrovnat. Jinak o ničem takovém nevím.

12. Jak hodnotíte celkové finance obce?

Na chod obce dostačují. Aby se mohlo dělat něco víc pro obec, chtělo by to každý rok aspoň 20 mil. Kč navíc. Když se využijí správně dotace a přidá se k tomu 15 mil. Kč, které tady zbývají, tak se něco v tom městě dá udělat. Udělalo se tady spoustu věcí za poslední dva až tři roky, ale mohlo by se víc. Bylo by potřeba víc, určitě.

13. Co tvoří majetek města Úpice?

Majetek bych rozdělil do několika kategorií. První kategorie jsou pozemky a lesy, potom samozřejmě budovy, to jsou všechny školy, školky, divadlo atd. Pak takové ty věci, že nám patří čistírna odpadních vod, kanalizace, veškerý majetek technických služeb včetně strojů. Je toho samozřejmě hodně.

14. Jak Úpice rozhoduje o nakládání s obecním majetkem?

O tom vždycky rozhoduje zastupitelstvo, tzn. vždycky je to o nějaké dohodě. Vloni a předloni jsme postupně prodávali byty v domě, tak to byl dům, který se postavil z dotací. Byla tam určitá smlouva, že 20 let tam ti lidé budou bydlet a po 20 letech se jim vlastně ty byty můžou odprodat. Majetku není tolik, abychom každý měsíc uvažovali o prodeji.

a) Byla obec v posledních letech nucena k prodeji majetku z finančních důvodů?

To asi ne. To se nepamatuju. Samozřejmě je to pro ten rozpočet vždycky příjemné překvapení, ale jen do určité míry, protože pokud bychom takhle pravidelně prodávali majetek, tak nezbyde nic. I když, když se tady v posledních 8 až 10 letech jelo tím stylem, že to, co se vybralo na nájemném, se zase dalo do těch domů, tak to plus pro to město nemá prakticky žádné. Akorát to, že si můžete vybrat, koho v těch bytech budete mít. To je jediné plus.

b) Plánujete novou výstavbu bytových domů či renovaci původních budov?

Teď nová výstavba bytového domu nepřipadá v úvahu. Máme tady teď spíš problémy, že budeme bourat některé ty domy, které jsme odkoupili, podařilo se nám některé ty sociálně slabé vystěhovat pryč. Žádným nátlakem, prostě jim končila smlouva. Původní

majitel byl v exekuci, my jsme to od exekutora koupili, nechali jsme doběhnout smlouvy a teď budeme bourat, nikoliv stavět. Investujeme to, co máme, do našich bytů.

15. Jak se v Úpici tvoří investiční priority?

Investiční priority má na starosti Stavební a rozvojový výbor. Jeho členkou je vedoucí majetkového odboru, takže oni celý rok projednávají veškeré problémy, které se týkají toho, co je potřeba ve městě a udělají vždycky soupis, takový naivní soupis toho, co je potřeba. Z toho vždycky vyleze takových 80 mil. Kč. Potom vedoucí finančního odboru napíše, že má akorát 16 mil. Kč. Takže se to dělá tak, že se to vrátí tomu stavebnímu a rozvojovému výboru a ten určuje, co je naprosto prioritní. Vesměs to udělají tak, že to vyberou z jedné třetiny, zbytek je na zastupitelstvu. Zastupitelstvo vždycky musí dát tu prioritu a vesměs v poslední době se to dělá tak, přijde mi to rozumně, že prioritní jsou ty akce, na které jsou dotace.

a) Kdy lze priority nejlépe prosadit?

Máme sice jakýsi plán dlouhodobý toho, co by se v Úpici mělo dělat, jenže ten plán silně nabourávají dotace. Plán musí být, ale jinak prioritou jsou věci, kde se podaří sehnat dotaci a samozřejmě to, co je nutně potřeba.

16. Jaké jsou investiční záměry v budoucích 5 letech?

Na to vám nedokážu odpovědět. Můžete mít záměrů 10 tisíc, ale vždycky přijde něco, co ty záměry zhatí. Např. tady se měla opravovat silnice vedoucí přes město a ta je v majetku Královéhradeckého kraje, jenže problém je v tom, že se opravuje i ta silnice I/14, ten velký most. Samozřejmě logicky se to nemohlo dělat obojí najednou, ve finále byl obrovský problém s opravou toho mostu, ta se úplně zastavila, bude se pokračovat až na jaře. Takže tady se to ve finále mohlo udělat, ale už se s tím finančně nepočítalo a tento rok se to taky dělat nebude, protože se bude dělat oprava toho mostu, to by byly tak rozsáhlé dopravní změny, že by to město neuneslo, kdyby obě ulice byly zavřené. Vždycky se najde něco, co vám to úplně rozlomí a dá jiné priority. Samozřejmě priorit je spousta. Je potřeba šetřit, tzn., teď děláme to, že vyměňujeme okna, zateplujeme budovy, aby se co nejvíce ušetřilo. To je jedna věc, druhá věc, je potřeba neustále dávat do komunikací, do chodníků, a teď jsme se vrhli do velké investice na ČOV, která tu fungovala už desítky let, a bylo jí potřeba zmodernizovat.

17. Z kolika procent (přibližně) jsou investice hrazeny dotačními programy?

Já bych řekl, že je to tak 50-70 %, v některých případech i víc. Někdy jsou ty dotace i 100%, ale těch je málo.

18. Odpovídá dle Vašeho názoru zadání dotací EU/ČR potřebám obcí?

Jak kdy. Je tu spousta příkladů a případů, kde bychom nějakou dotaci potřebovali, ale bohužel máme informaci, že není a minimálně dva až tři roky nebude. S tím bohužel nic neuděláme.

a) Jaké potřeby jsou podle vás opomíjeny?

Nás teď trápí to, že tu máme divadlo krásné zvenčí, ale potřebovali bychom ho předělat i uvnitř, vyměnit sedačky, předělat zázemí, udělat něco s jevištěm, technikou. Na to dotace bohužel není. To je škoda, protože ten náklad bude veliký. Já to odhaduju minimálně na nějakých 6-8 mil. Kč, a to jsem možná ještě hodně při zemi.

19. Vyplatí se dotace využít?

Podmínky jsou někdy dost přísné, ale každopádně se vyplatí je využít. Pro naše město rozhodně.

20. Jaký máte názor na využívání cizích zdrojů k financování investičních záměrů?

Úvěr si město vezme jenom, když je něco opravdu většího, co nepobere z normálního rozpočtu. Tady to jsou pouze dvě splátky, jedna je na mateřskou školu, která se zateplovala, měnily se okna, tam platíme 431 tis. Kč ročně. Druhá splátka je 3 mil. Kč, to je na domy na náměstí. Tam totiž byl takový problém, tam byly dva starší domy, tam hrozilo to, co u těch předešlých domů, že je někdo koupí, nastěhuje tam nepřizpůsobivé a budou přímo na náměstí, což jsme nechtěli. Takže jsme ty domy za 3 mil. Kč koupili. Jeden jsme nechali zbourat a druhý jsme předělali a přistavěli k tomu, ale ještě to není dodělané, a ještě do toho chce nějaké peníze dát, protože tam musí být archiv muzea, chybí tam klimatizace a na to je potřeba dotace, takže se čeká. Měla být vloni, ale bohužel nebyla.

21. Jaký je přístup města k cizím zdrojům a možnému riziku?

My jsme jedno z nejméně zadlužených měst. My máme dluh 3 % z našeho rozpočtu. Možná 4 %, nevím to přesně. Kdyby město chtělo ještě něco dalšího, tak si myslím, že by

ještě takový jeden úvěr dokázalo splácet. Nehledě na to, že města v určitém období mají výhodné úvěry. Třeba tento úvěr máme prakticky s nulovými úroky, téměř.

22. Jaký máte názor na strategický plán města Úpice?

Strategický plán je samozřejmě potřeba. A pokud nemáte dostatek prostředků jako naše město, tak se musíte snažit udělat co nejvíce věcí za co nejméně peněz, tzn., využili veškeré dotace. Můžete tam napsat, že do roku 2022 bude nový vnitřek divadla, ale pokud nebude dotace, tak stejně nebude. Takže to je moje stanovisko k tomu. Samozřejmě my ho musíme mít.

23. Co si myslíte o participativním rozpočtu?

To tu vůbec není.

24. Jak hodnotíte participaci občanů?

Děláme tu některé ankety. Ohledně koupaliště jsme udělali rozsáhlou anketu, jestli ho chtějí. Ukázalo se, že ano. Nakonec to skončilo na tom, že na to nejsou peníze. Ohledně rozpočtu to neděláme, ale názory občanů ano.

25. Jestliže je názor obyvatel města výrazně odlišný, jaký má vliv na změnu priorit?

To záleží na tom, kdo sedí v zastupitelstvu. Když teď najdeme 7 lidí v zastupitelstvu, kteří půjdou tvrdě za tím, že se udělá to koupaliště, tak se tady všichni v Úpici můžou stavět na hlavu a neudělají s tím vůbec nic, protože těch 7 lidí všechno prohlašuje, úvěr, dokumentaci k tomu a cokoli dalšího. Já mám za to, nechat lidi mluvit jen do těch nejdůležitějších věcí, rozhodně ne do nějakých maličností, protože se nikdy nevyjádří nadpoloviční většina. Většinou se vyjádří tak 30 % lidí, což stejně nevypovídá o tom, jaká ta nálada mezi lidmi je.

a) Došlo tu např. k sepsání petice proti nějaké akci?

To jsou spíš takové otevřené dopisy s několika podpisy, když chtěli v okrajové části udělat retardér na silnici a takové podobné srandy. Že by tady byla vyloženě petice, nepamatuju se.